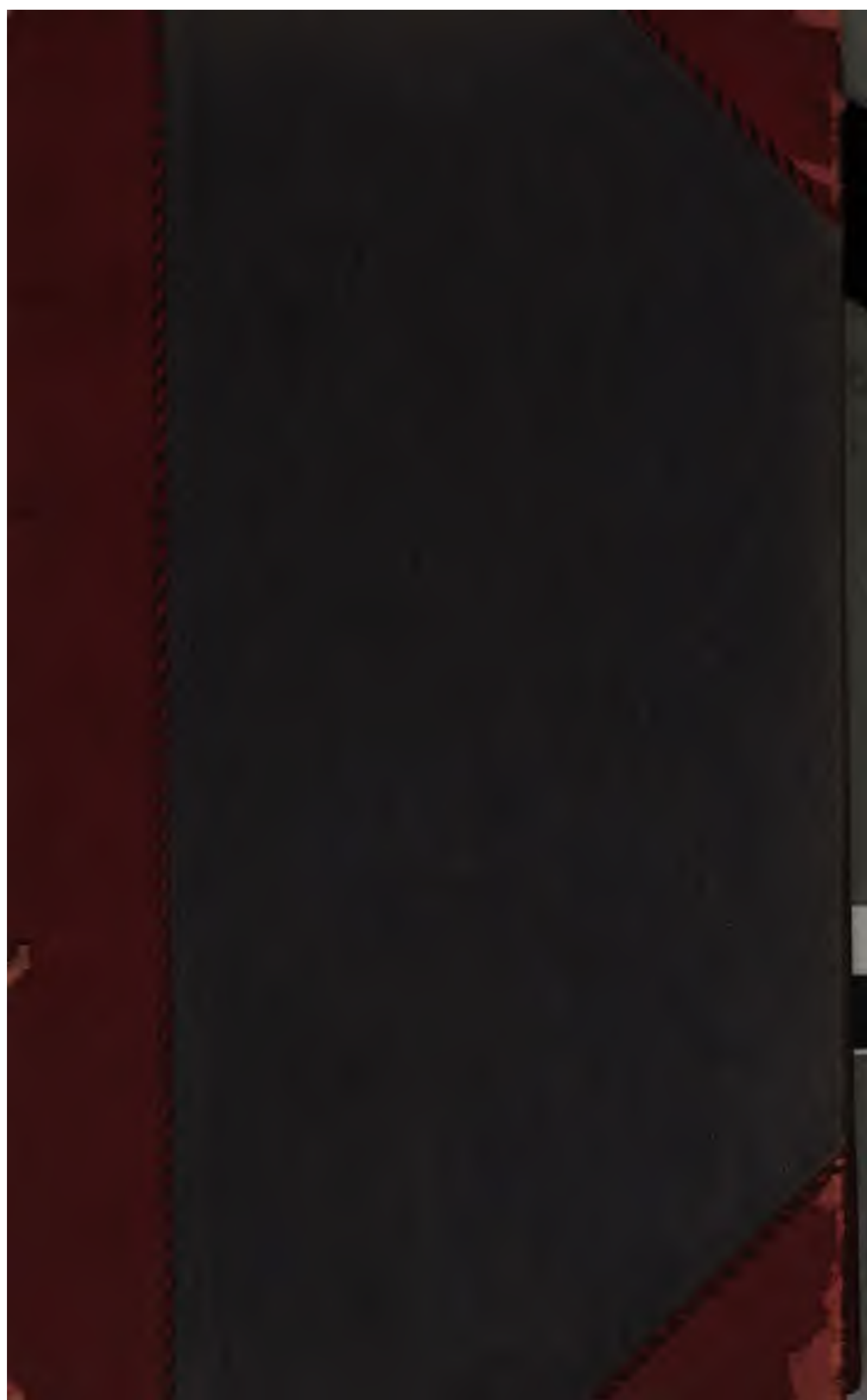
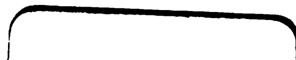
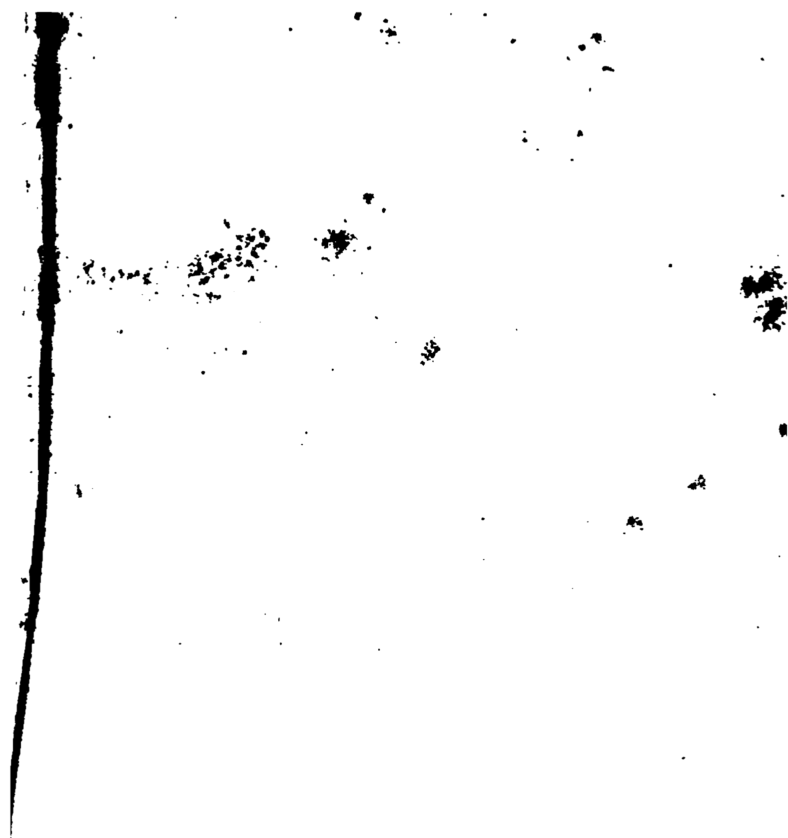

600093543U

10

РУССКАЯ ГРАММАТИКА

для

ПРАКТИЧЕСКОЙ ПОТРЕБНОСТИ

составилъ

ИВАНЪ БЛОМЪ.

Изданная

по высочайшему Его Королевскаго Величества повелѣнію.

Съ присовокупленіемъ.

Христіанія.

Печать Б. М. Бенцена.

1876.

RUSSISK SPROGLÆRE

TIL

PRAKTISK BEHOV

AF

HANS BLOM.

Trykt paa offentlig Bekostning.

(Pris heftet 3 Kr. 20 Øre, indb. 3 Kr. 75 Øre.)

KRISTIANIA.
B. M. BENTZENS BOGTRYKKERI.
I KOMMISSION HOS ALB. CAMMERMEYER.
1876.

I Erindring om mine Venner

i

TROMSØ STIFT,

de flittigt arbeidende og kjækt fremadstræbende.

Forord.

Nærværende Sproglære er anlagt paa Praxis; dette er en Følge af vort Lands nærmeste Behov og af særlig Anmodning fra Undervisningsdepartementet. Af denne Grund har jeg navnlig bibeholdt det almindeligste Deklinations- og Konjugationssystem, saaledes som det sidste er udviklet af Ch. Ph. Reiff, hvorefter baade denne Forfatters og den nyere N. P. Makarovs Ordbog ere indrettede; disse Bøger, de fuldstændigste og bedste, vilde ikke kunne benyttes paa anden Maade, da de alene ved Tal angive Ordenes Bøininger efter bemeldte System, hvis Afvigelser fra det Retteste heller ikke kunne ansees for væsentlige. Jeg har derfor ikke kunnet benytte den energiske danske Forfatter C. W. Smiths Afhandling »Lære om de russiske Verber« saa meget, som den ellers fortjente, men har taget Reiffs Paradigmatik, som den er, paa et Par Exempler nær. En liden Oversigt over Orddannelseslæren og Syntaxen er forholdsvis eiendommelig. Mit ikke ringe Arbeide med at klargjøre den vanskelige Lære om Verbernes Begrændsningsformer (Aspekter) tilfredsstillede mig selv mindre; særligt har det ikke været mig muligt at gribe alle de Regler, som Sprogfølelsen følger i Valget af de forskjellige Maader at betegne det begrændsede Aspekt paa, forsaavidt saadanne ellers kunne findes. Jeg nærede tidligere det Haab, at det skulde lykkes mig ved Hjælp af udstrakt Forfat-

10

Det russiske Sprog falder i to Hovedafdelinger:

A. Den moskovitiske, som er de dannede Klassers over det hele Rige, med tre Dialekter:

a) den nordlige, der i Udtalen holder sig nærmere den noget forældede Skriftform, navnlig altid udtaler 1) o og 2) e, som de skrives, ikke som 1) *a* (i tonlöse Stavelser) og 2) *jo* eller *jö* (ö);

b) den sibiriske, der kun adskiller sig fra a) derved, at Tonen fortrinsvis ligger paa sidste Stavelse;

c) den mellemrussiske, hvis Eiendommelighed især bestaar i, at *e* ofte bliver stumt, især i Konjugationsformerne, f. Ex.: имѣте for имѣете; —

B. Den lillerussiske, ikke lidt afvigende fra A.; den udtaler o ligesom den nordlige og sibiriske Dialekt, men e (ѣ) som langt i, f. Ex.: Днѣпръ som Dnipr; и ofte som ы, f. Ex. i жить; — ogsaa ofte benyttet for andre Vokaler, især o. — Den har nogen selvstændig Literatur.

Anm.: I Kirkens Udtale höres o og e gjerne gammeldags og rent, ligesom ogsaa г lyder rent; altsaa i Endelsen аго ikke som *v* (кото́раго som кото́рава, кого́ som каво́, до́браго som до́брава), hvilket er Tilfældet især i den moskauske Udtale.

Almindelig Anmærkning: *s* bruges i denne Bog til at betegne det svage *s* eller fransk z;

a) *zh* bruges til at betegne fransk j. Den er blödere end *sh*, ligesom *z* er blödere end *s*;

b) *sh* til at betegne det franske ch, det engelske sh, det tydske sch og det norske skj, f. Ex.: i skjære, skjæv.

I. Lydlære.

Capitel 1.

Om Bogstaverne.

§ 1. Det russiske Sprog har 37 Bogstaver, som i trykte Böger have det Udseende, som her opföres tilligemed deres Navn og oprindelige Lyd:

		Navn.	Lyd.
А	а	a	a
Б	б	be	b
В	в	ve	v
Г	г	ge	g
Д	д	de	d
Е	е	je	je (*e*)
Ж	ж	zhe	fransk j
З	з	ze	z meget blödt *s*
И	и	i	i
І	і	i	i
Й	й	i skratkoju	j
К	к	ka	k
Л	л	el	l
М	м	em	m
Н	н	en	n
О	о	o	som vort o i over
П	п	pe	p
Р	р	er	r
С	с	ess	s (meget stærkt)
Т	т	te	t

		Navn	Lyd.
У	у	u	u (ofte nærmende sig
Ф	ф	eff	f
Х	х	kha	kh
Ц	ц	tse	ts
Ч	ч	tshe (tsje)	tsh
Ш	ш	sha	sh
Щ	щ	shtsha	sttsh (sammensat af for hvilke de stundoı
Ъ	ъ	jerr	nu [illegible] lydlöst, betegner staaende Konsonant ꞩ beslægtet med o ell
Ы	ы	jeri	y, ui (eiendomlig Meı *i* og *u*)
Ь	ь	jer	svagt i eller j
Ѣ	ѣ	jættj	je
Э	э	e	e
Ю	ю	ju	ju
Я	я	ja	ja
Ѳ	ѳ	fita	f
Ѵ	ѵ	izhitza (izjitza)	i
	ё	jest eller je	*jö*, jo, enkeltvis udeı af *j*, f. Ex.: всё.

Store Begyndelsesbogstaver i Tryk bruges i a) det förste Ord i en Periode, i et ordrette Citater; b) i Overskrifter og Titler pı Digte o. s. v.; ellers kun c) i Egenavne og bruges som saadanne f. Ex.: Пётръ Великій, tegnelser paa Personer og Gjenstande, hvilke

ligt vil hædre, eller som staa i Forbindelse med Religionen, Keisere, Konger, Prinser o. s. v. samt i disses afledede Adjektiver (Бóжій), men ikke i andre Adjektiver propria f. Ex.: рýсскій, францýзкій; e) i Breve i alle Tiltale-Ord f. Ex.: Вы, Господи́нъ, Госпожá, Вашъ.

Anm. 1: Folkenavne f. Ex.: Англичáнинъ angives gjerne at skulle skrives med store Begyndelses-bogstaver.

2: Adverbier af alle Egenavne skrives med lidet Bogstav, f. Ex.: бóжески, guddommeligen.

3: Flere saadanne Ord faa forskjellig Betydning efter Begyndelsesbogstavet, f. Ex.: богъ en Afgud, Богъ Gud, собóръ Katedralkirke, Собóръ Kirkeforsamling, закóнъ Lov, Закóнъ Guds eller Kirkens Lov; dog vakles her.

Skriftalfabetet har fölgende Udseende:

Аа Бб Вв Гг Дд Ее
Жж Зз Ии Йй Іі Кк
Лл Мм Нн Оо Пп Рр
Сс Тт Уу Фф Хх Цц
Чч Шш Щщ Ъъ Ыы Ьь
Ѣѣ Ээ Юю Яя Ѳѳ Ѵѵ

§ 2. **Vokalerne** ere:

а, е, и, (і, ѵ), у, ы, ѣ, э, ю, я.

Anm. 1: Hertil kommer ё (*jö* jo) som tilligemed е, ю og я ere sammensatte med Forslag *j*, men dog stundom lyde uden dette.

2: **Halvvokal** er ъ, omtrent lig *j*, höres kun yderst svagt, f. Ex. i Мать; medförer at e-Lyden i en foranstaaende Stavelse lyder lang og meget lukket, f. Ex. i Тверь og Звѣрь.

§ 3. Haarde *Vokaler* ere а, о, у, ы; blöde ere я, е (э), ю og ё; vaklende er ѣ, der staar efter alle Konsonanter.

§ 4. **Konsonanterne** ere б, в, г, д, ж, з, й, к, л, м, н, п, р, с, т (ш), ф, х, ц, ь, ш, щ, ѳ.

§ 5. Haarde *Konsonanter* ere п, ф (ѳ), к, х, т, ш, с; blöde ere б, в, г, д, ж, з; flydende ere л, м, н, р; sammensatte Skriftegn for flere Konsonanter ere ц for тс, ч for тш, щ for сч eller штш.

I Modsætning til de flydende Konsonanter og с kaldes de andre stumme.

Anm.: Askillelsen i haarde og blöde Konsonanter er af overordentlig Vigtighed i Læren om Böjning og Orddannelse. Endog tre Konsonanter kunne staa sammen, naar de to ere flydende, f. Ex: мгла, мгновéнно med yderst svag Hjælpelyd af e foran eller bag м; ogsaa andre Konsonanter kunne forbindes end i de fleste andre Sprog, f. Ex. i: тку, жду (лгу, рту, лжи, жму, ржу); endnu haardere Forhindelser findes i Lille-Russisk f. Ex.: бджола (пчелá).

§ 6. Efter de Organer, som benyttes ved Udtalen, samt efter Stödepunkterne i Mundhulingerne deles Konsonanterne i:

Ganelyd a) л, н, р;
samt b) Baggane-Lyd: г, к og,
med stærkere Beaanding, х.
Tandlyd д og т.
Tunge-Tandlyd ц.
Læbelyd б, п, м.
Aandelyd в og ф (ѳ).
Hvislelyd з, с.
Hysselyd ж, ч, ш, щ (alle egentlig Dobbeltlyd).

Anm.: Ogsaa denne Inddeling er vigtig for Böinings- og Orddannelseslæren.

§ 7. Om enkelte Bogstavers Udtale bemærkes:

a) Om enkelte Vokaler:

я i Tonstavelse som vort *ja* f. Ex. я́йцо, ellers nærmere vort e (æ), f. Ex.: i язмéнь; efter en Konsonant er *j* næsten uhörbart f. Ex.: i пя́тница, вóля (udt.: jezmén, pǽtnitza, váale).

е i Anlyd som vort *je*, f. Ex.: едвá, éльникъ, есть, знáете; efter en konsonantisk Anlyd næsten som *e* f. Ex.: i пéрецъ, времѣ (udt.: vréme).

Anm.: I Ordenes Indre eller Ende gaar det over til ë, naar det har Tonen, f. Ex.: идëтъ, лëвъ, лепëхи; (udt.: idjöt, ljöf, lepjökhi); i mindre nöjagtig Tryk udelades ofte ··, hvilket foraarsager stor Vanskelighed i Læsningen.

ѣ adskiller sig nu fra e kun derved, at det i rigtig Ud-tale ikke lyder som ё; dog udtales ved Skjödeslös-hed ofte i Flertal af гнѣздó, звѣздó, сѣдлò ѣ som ё ligesaa i цвѣлъ, обрѣ́лъ samt i disses Afledninge Ligeledes bemærkes det, at de Stavelser, hvori staar, oftere have Tonen end de, hvori e staa Forövrigt er det nu umuligt at skjelne mellem den saa det maa læres ved Övelse, naar der skal skri ves det ene eller det andet af disse Skrifttegn; en keltvis vakler Skrivemaaden f. Ex.: мѣлкій fo мéлкій, прилѣ́жный for прилéжный.

э lyder altid som vort e; forekommer sjeldent, mest fremmede Ord.

и og i lyde begge som vort i; kun orthografisk for skjellige: i staar foran Vokal, и foran Konsonan Undtagelser er міръ, Verden (миръ, Fred); i их имъ og ими lyder и formedelst gammeldags Ortho grafi med Forslag af vort j.

ы vakler mellem vort i, y og u; kaldes af Nogle d tykke i; synes i Oldsproget at have lydt som *u* er aldrig Anlyd.

o; som oftest lyder det aabent som i det norske „vor" „for".

ю i Anlyd som vort ju, f. Ex. i югъ, пою́; efter Kon-sonant höres *j* svagere, f. Ex.: i угрю́мы.

b) Om enkelte Konsonanter.

б, в, ж, з beholde sin oprindelige Lyd foran Vokale flydende og blöde Konsonanter; men foran haard Konsonanter og ъ lyde de omtrent som de tilsva

rende haarde п, ф, ш, с, f. Ex. i робъ, бáбка, ровь, мужъ, глазъ.

Anm.: д lyder ikke som т i disse Tilfælde, men snarest som дд, f. Ex.: родь udt. raadd. I tungere Forbindelser bliver det ofte stumt, f. Ex. i пóздно, дóждикъ, прáздникъ.

г udtales foran haarde Konsonanter og ъ omtrent som к f. Ex: другъ, лéгче, нóгти, Петербýргъ, ofte med lidt Aandelyd (х); saaledes i Богъ og убóгъ госпóдъ.

Anm. 1: I Endestavelserne аго, яго, ого, его af Adj. og Pron. lyder det som в; derfor læses когó, гóрдаго, o. s. v., som кавó, гóрдава; hvis Tonen er paa næstsidste Stavelse, f. Ex.: i большáго læses балшóва; i kirkelig Udtale læses ligefrem; se Indledningen.

2: I Gjengivelse af fremmede Navne skrives og læses somoftest г, forat gjengive h, f. Ex. Гамбургъ, Hamburg, Ганóверъ, Гéнрихъ, (Гейнрихъ) Henrik.

к udtales ofte med lidt Aandelyd f. Ex. i къ Богу (som gh), i кто (som kh), det Förste foran blöde Konsonanter, det Sidste foran haarde, uden Hensyn til ъ (i къ Богу).

х svarer til det tydske ch i auch; i Anlyd ligner det meget vort h; f. Ex. i хорошó, храмъ.

л, м, н, р. Om alle disse gjælder det at de lyde stærkere foran en haard Vokal og ъ end foran en blöd Vokal og ь, f. Ex. i столъ udt. stoll, тронъ (udt. tronn); р har en meget ren Tunge-Lyd; л har foran

haarde Vokaler og rene Konsonanter en overordei haard, eiendommelig Lyd, som frembringes ved et st Tryk af Tungespidsen paa det överste af Overn dens Tandrödder, meget forskjelligt fra det no östlandske tykke l, f. Ex. i „Ola“. Vort rene l tegnes ved ль, f. Ex. i сталь, (udt. stāl). л stumt i солнце, Solen; i daglig Tale o ofte i Ords Ende efter en Konsonant, f. Кремль.

т er næsten stumt i Forbindelsen стн, f. Ex. i частн постный, især i Dagligtale; svagt (д) foran д o f. Ex. i отдать, женитьба.

с er meget stærkt f. Ex. i сестрá, сосаніе; foran b Konsonanter meget svagt som з, f. Ex. i съ Бóгс сзывáть.

ч (tsh) udt. ligefrem f. Ex. i часъ, нѣчто; i læn Ord foran n-Lyden bliver t-Lyden kun svagt hör

ц ts f. Ex. i царь, пéрецъ.

ш (eng. sh, tysk sch, fr. ch, norsk skj, polsk sz) f. шалáшъ.

щ sammensat Betegnelse for сч, зч for hvilke det o stundom skrives; kan dog i Begyndelsen af Ord, i Enden foran ъ ikke beholde t-Lyden, men bl til et overordentligt stærkt ss, f. Ex. i щить, at óвощъ, Frugt; selv mellem Vokaler er t-Ly yderst svag, f. Ex. i еще, ещё, men s-Lyden o ordentlig stærk. Enkeltvis vexler det med ш, f. i щипъ, Torne, Hage.

ѳ kun i Ord af især græsk Oprindelse, nemlig i nogle Navne samt kirkelige Ord, svarende til det græske ϑ (th) f. Ex. Ѳёдоръ, Аѳины (Athen); se Lexikon; lyder altid f.

ѵ kun i meget faa kirkelige Ord, især мѵро, den hellige Olie, Myrrha; se Lex. lyder altid i; forældet skrives dog stundom еѵáнгелie for ев.

й (j) kun i Enden af Stavelser, f. Ex. айва, мой, udt. ajva, moj.

De saakaldte Halvvokaler.

ъ og ь. ъ giver en forangaaende Konsonant haard og stærk Lyd, der i vort Sprog ofte betegnes ved Fordobling, f. Ex. братъ, Broder; ь giver en forangaaende Konsonant et svagt Efterslag af j f. Ex. стань, Leir, udt. stanj, мать, udt. matj.

Anm. 1: Efter Hysselydene mærkes ikke Forskjel paa ъ og ь synderligt, f. Ex. i ножъ, Kniv, og рожь, Rug.

2: Som man ser, forekomme disse Halvvokaler uden Forskjel efter haarde og blöde Konson.

3: ь, der oprindelig er en i-Lyd, gaar i Böining og Afledning let over dertil og omvendt; stundom vakler Skrivemaaden; f. Ex. житiё, житьё; oprindelig samme Ord (Levnet), дiáконъ-дьяконъ. I nogle slavonske Ord staar e, hvor nu forekommer ь i de russiske. ъ er beslægtet med o eller y.

Capitel 2.

Om Stavelserne, deres Længde og Tone.

§ 8. Den almindelige Regel, at et Ord har saamange Stavelser, som det har Vokallyd, at en Konsonant mellem mellem to Vokaler henföres til den fölgende Vokal, og at overhovedet de Bogstaver, hvormed et Ord kan begynde, sættes i Spidsen for hver Stavelse, gjælder ogsaa i Russisk, f. Ex.: о-ди́нъ, хо-ро-шó, ю́-ній, ве-дрó, тре́-звій; dog pleier man ikke at lade enkelt Vokal staa igjen i foregaaende Linje, altsaa ikke dele f. Ex. одинъ, heller ikke overföres enkelt Vokal f. Ex. i тво-ё; men med Præp. къ, съ, въ og объ lader man enkelt Vokal staa f. Ex. i къ ó-ному. Enklitiske Ord som ли, же (жъ), бы (бъ) adskilles ikke fra det foregaaende Ord; heller ikke ь og ъ fra den foregaaende Stavelse.

§ 9. Ved sammensatte Ord lader man ved Deling hver Del staa for sig f. Ex. от-ра́да, ра́з-умъ, зем-скій, о-бита́ть (б hörer til Verbet), об-рѣзать (об er Præp.), om Bogstaverne ellers kunde forenes, eller anden Deling kunde finde Sted, f. Ex. i обо-итти, gaa omkring.

§ 10. Et tonlös і (og ь) adskilles ikke fra en foregaaende Stavelse f. Ex. i сія́-ніе, мà-рі-инъ (ikke ci-яніе, мар-і-инъ) пись-мó.

§ 11. жд, ет, кс, кз, пс, дж adskilles ikke; altsaa Але-кса́ндръ, мé-жду.

§ 12. Et л, indskudt som Hjælpelyd, kan ikke skilles fra den forestaaaende Konsonant, altsaa f. Ex. то-млю́, jeg udmatter, ligesom лю-блю́, jeg elsker; зе-мля́, Jord, efter den Regel, at м ikke skilles fra л, ligesom

бл, вл, пл o. s. v. (flydende Bogstav skilles ikke fra en foregaaende Konsonant undtagen i sammensatte Ord); dog vakles her ligesom overhovet i de fleste Regler og i andre Sprog Fremmede Ord deles gjerne efter det Sprogs Regler, hvorfra de laanes, f. Ex. Ев-póпa.

---

§ 13. Om Stavelsernes Tone. Tonen, Akcenten er af overveiende Betydning i al Böjning. Ogsaa adskilles en Mængde Ord alene ved denne, f. Ex.: замóкъ, Laas, зáмокъ, Slot, волнá, Bölge, вóлна, Uld, гóсти, Gjæster, гости́, vær Gjæst, ýха, Öret(s, ухá, Fiskesuppe, og saaledes mangfoldige, hvilket alene kan læres ved Övelse.

§ 14. Paa Grund af mange Ords Længde gaar Akcenten ofte tilbage helt til 5te Stavelse f. Ex.: гозпóдтствующаго; men da er der gjerne en Biakcent; saaledes her paa ю; i sammensatte Ord (som skrives uden Bindestreg) tilsyneladende endnu længere f. Ex. i гóстепріимствующему, hvor der er Tone paa förste Stavelse og paa им, samt Bitone, paa ю; men i Virkeligheden er der nogen Standsning efter гостe (Gjæste-Venlighed).

§ 15. I daglig Tale selv blandt dannede Mennesker er der adskillig Vaklen og Frihed med Hensyn til Tonen f. Ex. éще og ещё, тeплó og тёпло; dette mærkes ofte i Vers. Det vil ogsaa i de fleste Fald mærkes at Akcenten ikke er saa stærk, som i nogle andre Sprog, især i aabne Stavelser.

Anm.: Hvad der kan læres om Akcenten vil forekomme enkeltvis under Böjningerne og i Sætningslæren.

§ 16. Skjönt der i Udtalen ofte kan mærkes Forskjel paa Vokalernes Længde, er dog denne væsentligt trængt tilbage ved Tonen, og er i alle Fald regellös, ligesom i vort Sprog; naturligvis höres Vokalen fuldere og længere foran en svag Endelse, eller hvor den slutter Stavelsen f. Ex.: сталь, sammenlign сталъ (stal, stall); i póда lyder aa længre end i родъ (raada, raadd); Tonen er i begge Fald paa samme Vokal.

II. Böjningslære.

Capitel 1.

Om Taledelene. Böjning.

§ 17. Ordene inddeles efter deres Brug i Talen i forskjellige Taledele: Substantiv, Adjektiv, Verbum, Adverbium, Præposition, Konjunktion. Hertil kommer mindre egentlig Interjektionerne, der kun tildels benyttes som Led af sammenhængende Tale. Endelig har man en egen Art Substantiver, Adjektiver og Adverbier, hvilke man samler under en egen Klasse: Pronomener; ligesaa en Del Adjektiver med deraf afledede Adverbier og Substantiver, som kaldes Talord.

Anm.: Sproget mangler Artikel, baade bestemt og ubestemt.

§ 18. Substantiverne falde i to Hovedklasser: a) den, der indbefatter Begreber, hvis Gjenstande kunne

iagttages med den ydre Sands *Anskuelsesnavne*, og b) den, der angiver Begreber, som alene kunne tænkes, *Tænkningsnavne* (*Kjendemærkenavne*).

Anskuelsesnavne falde i to Arter 1) Egennavne og 2) Fællesnavne, med to Underarter, Enkeltnavne (Distributiver) f. Ex.: дépeво, et Træ, og Samlingsnavne (Kollektiver) f. Ex. толпá, en Skare.

Tænkningsnavne falde i to Arter: 1) Abstrakter, f. Ex.: дѣятельность, Virksomhed, og 2) Konkreter, f. Ex. дѣяніе, дѣло, det Virkede, Gjerning, Værk.

Anm.: Enkeltvis udvides et Substantivs Betydning saaledes, at det kan henföres til to Underafdelinger eller endog til begge Hovedklasser.

§ 19. Substantiverne, Adjektiverne, Talordene, Pronomenerne og Verberne kunne böjes ɔ: deklineres eller konjugeres; Adjektiverne og Adverbierne danne Afledsformer, forat betegne Grader, den saakaldte Gradböjning.

Capitel 2.

Substantiverne.

§ 20. Det russiske Sprogs Substantiver henföres til tre Kjön, Hankjön, Hunkjön og Intetkjön.

§ 21. Enkeltnavne, de fleste Samlingsnavne og Konkreterne have to Tal, Enkelttal og Flertal.

§ 22. Kasusböjningen betegner et Substantivs (Adj.'s Tal.'s og Pron.'s) Forhold i Sætningen; denne Böjning har i Russisk en langt mere udstrakt Anvendelse end i de mere uddannede og ældre europæiske Sprog, f. Ex. vort,

Capitel 3.

Kjönsregler.

A. Efter Betydningen.

§ 23. Hankjönsord efter Betydningen, uden Hensyn til Endelsen, ere Benævnelser paa Mænd, mandlige Væsener og Handyr, f. Ex. слугá, Tjener, князь, Fyrste, подмастéрье, Mestersvend, менáло, Vexellerer, быкъ, en Tyr.

§ 24. Hunkjönsord efter Betydningen, uden Hensyn til Endelsen, er Benævnelser paa Kvinder, kvindelige Væsener og Hundyr, f. Ex. служáнка, Tjenestepige, кáмеръ-юнгферъ, Kammerjomfru, корóва, Ko.

B. Efter Endelserne.

§ 25. Hankjönsord efter Endelsen ere de, som ende paa ъ, й og nogle paa ь, f. Ex. слонъ, Elefant, сарáй, et Skur, en Lade, корáблъ, Skib.

§ 26. Hunkjönsord efter Endelsen ere de, som ende paa a, я, (undt. dem som ende paa мя) og de fleste paa ь, f. Ex. кни́га, Bog, пýля, Geværkugle, добродѣтель, Dyd (god Gjerning).

§ 27. Intetkjönsord ere a) saadanne Benævnelser paa levende Væsener, hvorved Kjönsbetegnelse ikke tilsigtes, og b) Betegnelser paa livlöse Gjenstande, hvilke (baade a) og b)) ende paa o, e og мя, f. Ex. чудóвище, Utyske, Uhyre, серебрó, Sölv, мóре, Hav, врéмя, Tid, брéмя, Byrde, сѣмя, Sæd, знáмя, Fane, плáмя, Flamme, и́мя, Navn.

§ 28. *Ordene* paa ь. Med Erindring om, at Benævnelserne paa levende Væsener, hvis naturlige Kjön skal betegnes, beholde dette, mærkes:

a) Hankjönsord paa ь ere:

Navne 1) paa Maaneder f. Ex.: янва́рь; 2) paa тель, som oprindeligt betegner en Mandsperson, men dernæst en virkende Faktor, f. Ex. указа́тель, Veiviser (Bog), множи́тель, Multiplikator, числи́тель, Tæller; 3) Fællesnavne paa levende Væsener, f. Ex.: гусь, Gaas; undt. ло́шадь, Hest, сельдь, Sild, вошь, Lus, мышь, Mus, форе́ль, Örret; de have oftest en Læbe- eller Tandlyd foran ь; 4) Navne paa Byer, Söer og Fæstninger undt.: Каза́нь, Тверь, Пермь, Переко́пь, Ря́зань, А́страхань, Испагань (Ispahan), Було́нь (Boulogne) og andre, russiske, som have Navn efter Elve, f. Ex: Кемь, Мезе́нь, og fremmede, som i Grundsproget ere Hunkjönsord f. Ex. Версаль, Марсель; 5) paa иль, f. Ex. штиль, Havstille, фити́ль, Lunte; 6) de fleste paa ель, f. Ex. ту́фель, Töffel, сте́бель, Stilk, ве́ксель, Vexel, 7) mange paa онь, f. Ex. конь, Ganger (Hest), 8) mange paa арь, ень, аль, ыль, уль, ирь, ырь, орь, дь, ть, зь, f. Ex. день, Dag, (ночь, Nat er Hunkjön).

b) Hunkjönsord paa ь ere:

Navne paa 1) Abstracter og Konkreter, hvoraf en uhyre Mængde paa сть (ость), der oftest betegne Egenskaber, f. Ex. ло́вкость, Behændighed; 2) Ord paa нь med a eller en Konsonant foran f. Ex.: горта́нь, Strube, дрянь, Utöj, Pak, Pör, жизнь, Liv; 3) Ord paa жь, чь, шь, щь, 4) Navne paa Elve og Lande, undt. Анады́рь og 5) over-

hovedet Fællesnavne paa livlöse Gjenstande, men med mange Undtagelser, hvorfor Regler ikke kunne gives.

§ 29. Ord, tagne af fremmede Sprog, og som ende paa и, у, ю ere, naar de betegne levende Væsener, forsaavidt ikke særskildt Kjön betegnes, Hankjönsord f. Ex. кóлибри, Kolibri, какадý, Kakadue, (попугáй, Papegöje, efter § 25); betegne de livlöse Gjenstande, ere de Intetkjön.

§ 30. Andre Taledele, egne eller fremmede, ere, naar de bruges substantivisk, Intetkjön f. Ex. урá, Hurra нѣтъ, Nej; ligeledes Ord, naar de blot betegnes efter sin Form og Lyd, som i vort Sprog, f. Ex.: несносное я, det utaalelige Jeg; крáткое мать, det korte (Ord) Мать; крóткое мать, det kjærlige (den kjærlige Tanke, som vækkes ved Ordet) Moder.

§ 31. Unge Dyrs Navne ere ofte i Flertal Intetkjön, nemlig naar de, formedelst Bibeholdelse af en gammel Form, ende paa ята, (ата), f. Ex.: ягнёнок, Lam, er Hankjön, men i Flertal ягнáта, Intetkjön; der ere ret mange saadanne; ребёнокъ, ребáта, Spædbarn, — börn, ligesaa; (дитá, Barn, er Intetkjön saavel i Enkeltal, som i Flertal дѣти).

§ 32. *Fælleskjönsord.* Adskillige Ord, der betegne Mennesker, bruges efter Omstændighederne om en Mand eller Kvinde og skifte Kjön derefter, f. Ex. бродáга, Landstryger og -erske, лѣвшá, en kjævhændt Mand eller Kvinde, убíйца, Morder eller -ske, пьáница, en fordrukken Mand eller Kvinde, сиротá, et faderlöst Barn, невѣжда, uvidende M. eller Kvinde, рóвня, Jevnaldrende, o. m. a. især af den daglige Tale; de ende oftest paa а eller я.

Anm. 1: Ofte bruges særskildte og ubeslægtede Ord til at betegne levende Væseners forskjellige Kjön, f. Ex. пѣтýхъ, Hane, кýрица, Höne.

2: a) Meget ofte dannes af Hankjönsordene afledede Hunkjönsord, især om Mennesker, dog ogsaa ofte om Dyr; Hunkjönsendelserne ere her а, я, ка, ева, ына,овка, иха, ица, ница, иня, ша, tildels med nogen Forandring i Stammen, f. Ex. кумъ, Gudfader -кумá, гость, Gjæst, -гóстья, игýменъ, Abbed —игýменья, врачъ, Læge, врачéй, Kvinde, som er Læge, крестья́нинъ, Bonde, —ья́нка, христiáнинъ, en Kristen, —áнка, корóль, Konge, королéва, Dronning, монáхъ, Munk, —монáхина, государь, Kejser, Herre, -госудáрына, жидъ, Jöde -óвка, сосѣдъ, Nabo, —дка, щёголь, Spradebasse, -щеголи́ха, пóваръ, Kok, -повари́ха, (-кухáрка), левъ, Löve, -льви́ца, кáрла Dverg, -кáрлица, жрецъ, Præst, -жрица, Præstinde, жи́тель, Beboer, Indbygger, жи́тельница, князь, Fyrste, княги́на, Fyrstinde, hans Kone (княжнá, Fyrstes Datter; вели́кая к: Storfyrstinde, Kejserens Datter), опекýнъ, Formynder, Værge, —опекýнша, тесть, Kones Fader, —тёща, хозя́инъ, Husbond, Vært, Husherre, (Skipper) -хозя́йка; стари́къ, Olding, старýха, (свёкоръ, Mands Fader —свекрóвь).

b) Noget forskjellige Hunkjönsformer dannes undertiden for at betegne en Mands Hustru eller en Kvinde, der har en selvstændig Stilling, svarende til en Mands, f. Ex. af двóрникъ, Dörvogter, двóрничиха, hans Kone, men двóрница, Dörvogterske; af учи́тель, Lærer: учи́тельша, hans Kona, учи́тельница, Lærerinde; af fremmede Ord f. Ex. af лѣ́карь eller лéкарь, Læge, инспéкторъ, маióръ, o. a. l. dannes лéкарша, инспéкторша, маióрша forat betegne deres Hustroer, men af de to förste лéкарка (лѣ́—) og инспектри́са i Bet. en Kvinde, som læger; en Inspektrice. (Af Ord paa алъ dannes —альша,

f. Ex. генера́лъ, —а́льша, hans Hustro sammenlign Orddannelseslæren.

Om Formindskelsesordene og Forstörr sesordene se Orddannelseslæren! Der saav som under Deklinationslæren vil bemærk hvad der forövrigt er at iagttage om Kjö (og Taldannelsen).

§ 33. a) En Del Substantiver forekomme paa Gr af sin Betydning blot i Enkelttal, især Egennavne, A strakter, en Del Konkreter, og Stofnavne f. Ex. Ри Rom, Царьгра́дъ- Константино́поль; прилѐжно (прилежа́ніе), Flid, лѣ́ность (лѣни́вость, лѣнь) Dov skab; зо́лото (sl. зла́то), Guld; желѣ́зо, Jern, землянй Mark-Jordbær.

Anm.: Ved forandret Betydning kunne nogle af di Ord forekomme i Flertal f. Ex. желѣ́за 1) (-око́ Lænker, 2) Jernsorter.

b) En Del Substantiver forekomme formedelst Bet ning eller Sprogbrug alene i Flertal f. Ex.:

Hankjön:	Hunkjön:
лю́ди, Folk (Mskr.),	имяни́ны, Navnedag,
очки́, Briller,	но́жницы, Sax,
прого́ны, Skydsbetaling,	о́трубы, Klid,
ви́льцы, Syramme,	роди́ны, Barselseng,
су́дки́, Platmenage,	са́ни, Slæde,
щи́пцы, Lysesax,	су́тки, Dögn,
ко́зыри, Trumf; ogsaa	
ко́зырь, en Trumf,	

Intetkjön:

бѣли́да, Blyhvidt,
воро́та, Port,
дрова́, Ved,

кре́сла, Lænestol,
письмена́, Skjönliteratur, (письмо́, Brev)
черни́ла, Blæk.

Anm.: Nogle Navne paa Byer bruges ogsaa kun i Flertal, f. Ex. Холмого́ры (Hankj.) i Guv: Arkhangelsk, Бро́нницы (Hankj.) i Guv: Moskva, Аѳи́ны (Hunkj.), Athen, Я́ссы (Hunkj.), Jassy, Ѳи́вы, (Hunkj.) Theben.

Capitel 4.

Substantivernes Kasus og Deklination.

§ 34. Det russiske Sprogs Substantiver have i hvert Tal syv Kasus, der dog ikke alle forekomme i alle Ord.

§ 35. De syv Kasus, ere: Nominativ eller Nævneform, Subjektsform, Genitiv eller Sammenhængsform, (Eieform), Akkusativ eller Objektsform, Vokativ eller Tiltaleform, (Udraabsform), Instrumentalis eller Maadesform (Middelsform) og Præpositionalis eller Steds og Komplementsform, kun brugelig efter fem Præpositioner, sc: въ, i, на, paa, о eller объ, om, при især i Bet. nær, по især i Bet. efter.

Anm.: Formedelst Mangel paa Overensstemmelse i Opfattelse og formedelst Sprogbrug vil ikke hver af disse Præpositioner med Præpositionalis just altid netop kunne oversættes paa den her nævnte Maade, især ikke по og при i overfört Betydning. Herom under Sætningslæren.

§ 36. Om Betydningen af Nominativ, Genitiv, Dativ og Akkusativ er i det Hele Intet her at bemærke; de bruges overhovedet som i Tydsk og de klassiske Sprog. — Instrumentalis bruges alene (uden Præposition)

forat betegne et substantivisk Begreb benyttet som Middel eller stillet i Forhold til Prædikatet som Maades- og Omstændigheds-Kompliment; derhos efter flere Præpositioner og da med friere, mere omfattende, Betydning. Vokativ er Tiltaleform, men af meget indskrænket Brug, som Levning fra Oldsproget; ellers bruges Nominativ ogsaa som Tiltaleform.

Substantivernes Kasusböjning, Deklination.

§ 37. I Russisk beror Deklination dels paa Ordenes Kjön dels paa deres Udgang. Intetkjönsordene slutte sig i Enkeltallet i det Hele til Hankjönsordene, i Flertallet nærmest til Hunkjönsordene. Derfor opstiller man til lettest Oversigt tre Deklinationer, hvoraf enhver har en haard og en blöd Underafdeling, i begge Tilfælde med noget forskjellige Afskygninger efter den Klasse af Konsonanter, som i de afhængige Kasus vise sig at være Stammens Udgang, og efter disses Sammenstöd med forangaaende Bogstaver, efter fölgende almindelige Lydregler *).

Anm.: Stærk Böjning findes kun i Gen. Fl. af de fleste Hunkjöns- og Intetkjönsord og nogle faa Hankjönsord.

§ 38. Almindelige Regler som Bogstav-Ombytning. Til væsentlig Lettelse for Læren om al Böjning (og Orddannelse) er fölgende Oversigt over de almindelige Regler, som Sproget iagttager med Hensyn til Sammenstilling og Overgang af Bogstaver, hvis nærmere An-

*) Efter dette System er de bedste russiske Ordböger, sc: Reiffs og Makárovs russisk-franske, indrettede; man ser der al Böjning angivet tildels eller ganske med de i denne Bog brugte Tal.

vendelse vil sees under de særlige Anmærkninger til de enkelte Arter af Böjning (og Orddannelse) med Hoved- og Underafdelinger:

a) 1.	Kons.	г, д, з	foran я, е, и, ю, ь	gaa over til ж,
2.	„	к, т, ц		„ „ „ ч,
3.	„	х, с		„ „ „ ш,
4.	„	ск, ст,		„ „ „ щ,

b) 5.	Vok. я	efter Bag-Ganel. г, к, х	gaar over til de tilsvarende haarde	а
		„ Hyssel. ж, ч, ш, og щ		
6.	„ ю	og efter Tunge-Tandl. ц		у

7. „ ы gaar efter de samme (undt. ц) over til den tilsvarende blöde и (foran en Vokal og foran й skrives i),

8. „ о gaar efter de fire Hyssel. og ц over til е,

9. „ ѣ „ „ Vokalen i over til и,

10. Halvvokal ь gaar efter en Vokal over til й,

11. „ ь og й gaar efter en Konsonant med ъ over til е,

12 „ ъ gaar foran to Konsonanter over til о.

§ 39. Med særlig Anvendelse paa Deklinationen bemærkes her:

1. a) ы i Genit. Sing. og Nomin. Plur. gaar over til и efter г, к, х, samt efter ж, ч, ш og щ (v. § 38, 7);

b) о, naar den er tonlös, gaar i Instr. Sing. og Genit. Plur. over til е efter ж, ч, ш, щ og ц; det kan beholdes efter ц, naar det har Tone;

c) ѣ, gaar i Dativ. Sing. og Præp. Sing. over til и, efter i i Subst. paa iй, ie og iя (Parad: 2, 3, 8, 16, 20, 21 og 26).

2. En hel Del Subst. der i Nomin. Sing. for Udtale Skyld have indskudt o eller e, udstöde disse Hjælp lyd i de andre Kasus (undtagen Hunkjönsordene p ь, som beholde den i Instr. Sing.); men i Ord m л foran dette o eller e, sættes i disse samme Kas et ь efter л, forat bevare l-Lyden ren; Ord med Vokal foran e, forandre dette (e) til и (Parad: 2, 10 og 28).

3. I Subst. af 2den og 3dje Deklin. (II og III) *som ha to Konsonanter foran Endevokalen*, indskydes c gjerne mellem disse et o eller e i Genit. Plu hvis der i de andre Kasus mellem disse Konsonant staar et ь, gaar dette over til e, f. Ex. судьбá судéбъ (Parad: 12, 13, 20 og 23).

4. Genit. Plur. endes i nogle Ord paa ей (ikke paa o eller ъ): nemlig i Ord paa жъ, чъ, шъ, щъ, ща, Ord paa жа, ча og ша, naar disse sidste have Konsonant foran жа, o. s. v., samt i Ord paa ье ья; i Ord paa e og я med Vokal foran endes Ge Plur. paa й (свàя — свай); i Ord paa ье og ı hvor ь er indkommen for i, endes det, naar di Endelser er tonlöse, paa ій, f. Ex. повѣрье — ı вѣрій, ýстье — ýстій (og ýстьевъ) efter 15de 26de Parad:; at ь her oprindelig er i, sees af besla tede Ord og undertiden af vexlende Skrivemaa Ord paa ія have i Gen. Plur. —ій, hvad enten den Stavelse er betonet eller ikke, v. 26de Par.

Anm.: Ogsaa ellers forekomme saadanne Uregelma sigheder.

5. Ord, som blot bruges i Flertal, foraarsage Vanskelighed, fordi man ikke har Enkelttalsformen til Vejledning, og samme Endelse i Nom. Flert. bruges for Hankjöns- og Hunkjönsord; man maa altsaa kjende deres Kjön: хорóмы, stor Træ-Bygning, er Hankj. forudsætter Enkelttal хорóмъ og gaar efter Parad 1; обóи, Tapeter, pl. m. forudsætter Enkeltt. обóй og gaar efter 6te Parad:; окóвы, f. pl. (Lænker) gaar efter 19de Parad: da det foruds. Enkeltt. окóва; сáни, Slæde, f. pl. forudsætter сань og gaar efter 27de Parad:

6. Fremmede Ord, Egenavne og Fællesnavne, deklineres ikke, naar de ende paa е, и, о, у og ю, f. Ex. Калé, (Calais), Вúтри, Квúто, Кóрфу; heller ikke franske Egenn. paa оа (fr. ois el. l.), f. Ex. Блоá, Троá (Blois, Troyes), og alle Sprogs Person-Egennavne, i Hunkjön af enhver Endelse, f. Ex. Жанлисъ, Сталь, (Genlis, Stahl). Men andre fremmede Ord og Navne paa ъ, й, ь, а, я, deklineres i Russisk efter de russiske Ord med de samme Endelser, f. Ex. Лóндонъ, óмнибусъ, Cáнаа, Гóа, Мáнтуа o. l., hvilke sidste (paa a) gaa efter Endelserne ая, оя, уя, kun at de i Akk. tage у for ю (Endelserne аа, оа, уа haves ikke i Russisk). Altsaa deklineres ikke f. Ex. Морó (Moreau), Кáстельре (Castlereagh), депó (Depôt), кóлибри el. колúбри, рандевý, ревю (review), кóфе, Kaffe, (кóфей dekl. efter Parad. 7). Men Барклáй, конвóй (6te Parad.), вóдевиль, Брюссель (9de Parad), піéса (pièce), Петрарка (19de Parad), колóнія (25de Parad:) deklineres; гáвань, Havn, Hunkj. er nu russ. Ord og deklineres efter 27de Parad.

7. Endelserne ою, ею og ёю forkortes i daglig Tale og tildels i Skrift ofte til ой, ей og ёй, f Ex. i рукóй, землёй og недѣлей for рукóю, землёю og недѣлею; ligesaa siges ofte ыо for ію i Hunkjönsord paa ь (27de Parad.). Omvendt bruges ofte ію for ью i Hunkjönsord paa ь efter 28de Parad. f. Ex. влáстію for влáстью, især efter щ formedelst Udtalens Vanskelighed f. Ex. вéщію for вéщью, пóмощію for пóмощью (ved Hjælp af);
8. I nogle Hunkjönsord paa ь forkortes i Tale og Skrift i Instr. Flert. Endelsen ями til ьми (som da faar Tonen), sc: дочь, Datter, дверь, Dör, лóшадь, Hest, плеть, Pidsk. Saaledes ogsaa люди, og дѣти, Börn. I рѣчь, Tale, кость, Ben, страсть, Lidenskab, vexle disse Former (27de Parad); altsaa f. Ex. дочерьмú for дочерями; костмú el. костями. Dette beror paa en Svaghed og Vaklen i Tonen.
9. I Genit. Enkeltt. af Stofnavne af Hankjön antages meget ofte у for а i Ord, som ende paa ъ, og ю for я i Ord, som ende paa й eller ь, f. Ex. мѣлъ, Kridt, песóкъ, Sand, табáкъ, Tobak, сáхаръ, Sukker, altsaa мѣлу, пескý, табáку, сáхару; чай, The, клей, Lim, дёготь, Tjære, f. Ex. фунтъ сáхару, et Pund Sukker, чáшка чáю, en Kop The (стакáнъ чаю, et Glas The), лóжка дёгтю, en Skefuld Tjære. Dette sker dog mest ved Maalsbestemmelser, som i de nævnte Exempler; ellers siges og skrives regelmæssigt а og я f. Ex. крѣпость чáя, Theens Styrke.

Anm.: Ogsaa uden styrende Substantiv siges f. Ex.: купúть чáю, kjöbe The, forat betegne en ube-

stemt Mængde; i Dagligtale bruges y og ю for a og я af Abstracter, Konkreter og tildels af andre Ord, f. Ex.: нéбыло перевóзу, der har ikke været Oversætning (over Elven); især af Ord paa ъ og й, som beholde Tonen paa samme Stavelse som i Nom. f. Ex.: вкусъ, Smag, зáпахъ, Lugt, край, Kant, слýчай, Tilfælde. Overhovedet vakler Sprogbrugen her meget.

10. Samme Endelser (y eller ю) forekomme ikke sjelden i Præpositionalis af Ord, som betegne livlöse eller tænkte Gjenstande efter Præp. въ og на, især af Ord paa ъ af 1 eller 2 Stavelser, sjeldnere paa й (чай, край, строй o. s. v.), samt i ét paa ь, хмель, Humle. Disse Ord antage i dette Tilfælde oftest Tonen paa y eller ю, f. Ex. въ лѣсý, i Skoven, въ садý, i Haven, на краю́, paa Kanten (men изъ крáя, o крáѣ). — Ogsaa her vakler Sprogbrugen noget.

11. I sammensatte Ord deklineres nu kun den sidste Del paa sædvanlig Maade. Som Levning fra den ældre Sprogbrug deklineres begge Dele i Navnene Цáрьградъ, Konstantinopel, og stundom Нóвгородъ, det förste regelmæssigt efter Parad. 9 og 1, altsaa Genit. царяграда, o. s. v. i Нóвгородъ deklineres Нов efter en ældre Form Нóва — ву, вымъ — вѣ, og гóродъ regelm. efter Parad. 1; dog siges oftest Нóвгородъ, Нóвгорода o. s. v. efter Parad. 1. I Navnet Бѣло óзеро forholdes der som med Нов; altsaa i Gen. Бѣ́ла — óзера o. s. v. Om Ord med пол (halv) se under Adj.

§ 39. De forskjellige Klasser, Arter og Underarter af Substantivernes Deklination sees paa fölgende Tabel:

Enkelt-

Endelse i Nominativ.		*Nom. og Vok.*	*Genitiv.*
Hankjöns-Endelser. Iste Dekl.	ъ	1) зако́нъ, Lov	зако́н-а
		2) a) оте́цъ, Fader	отц-а́
		b) посо́лъ, Gesandt	посл-а́
		3) шала́щъ, Hytte	шалаш-а́
		4) телёнокъ, Kalv	телёнк-а
		5) дворяни́нъ, Adelsmand	дворяни́н-а
	й	6) геро́й, Helt	геро́-я
		7) солове́й, Nattergal	солов-ья́
		8) ге́ній, Genius, Geni	ге́ні-я
	ь	9) коро́ль, Konge	корол-я́
		10) ого́нь, Ild	огн-я́
Intetkjöns-Endelser. 2den Dekl.	о	11) сло́во, Ord	сло́в-а
		12) стекло́, Glas	стекл-а́
		13) коле́чко, Ring	коле́чк-а
	е	14) мо́ре, Hav, Sö	мо́р-я
		15) ружьё, Gevær	руж-ья́
		16) мнѣ́ніе, Mening	мнѣ́ні-я
		17) дѣ́тище, stort Barn	дѣ́тищ-а
	мя	18) вре́мя, Tid	вре́м-ени
Hunkjöns-Endelser 3dje Dekl.	а	19) коро́ва, Ko	коро́в-ы
		20) па́лка, Stok	па́лк-и
		21) возжа́, Töile	возж-и́
	я	22) недѣ́ля, Uge	недѣл-и
		23) пѣ́сня, Sang	пѣ́сн-и
		24) сва́я, Pæl	сва́-и
		25) судья, Dommer	суд-ьи́
		26) мо́лнія, Lyn	мо́лні-и
	ь	27) страсть, Lidenskab	стра́ст-и
		28) a) ложь, Lögn	лж-и
		b) це́рковь, Kirke	це́ркв-и

tal.

Dativ.	*Akkus.*	*Instr.*	*Præp.*
. . . у	lig { Nom. i Ord, der betegne livløse Gjenstande. / Genit. i Ord, der betegne levende Væsener.	. . . . омъ	. . . . ѣ
. . . у́		. . . . ёмъ	. . . . ѣ́
. . . у́		. . . . ёмъ	. . . . ѣ́
. . . у́		. . . . ёмъ	. . . . ѣ́
. . . у		. . . . омъ	. . . . ѣ
. . . у		. . . . омъ	. . . . ѣ
. . . ю		. . . . емъ	. . . . ѣ
. . ью́		. . . . ьёмъ	. . . . ьѣ́
. . . ю		. . . . емъ	. . . . и
. . . ю́		. . . . ёмъ	. . . . ѣ́
. . . ю́		. . . . ёмъ	. . . . ѣ́
. . . у		. . . . омъ	. . . . ѣ
. . . у́		. . . . о́мъ	. . . . ѣ́
. . . у		. . . . омъ	. . . . ѣ
. . . ю		. . . . емъ	. . . . ѣ
. . ью́		. . . . ьёмъ	. . . . ьѣ́
. . . ю		. . . . емъ	. . . . и
. . . у		. . . . емъ	. . . . ѣ
. . ени		. . . . енемъ	. . . . . . ени
. . . ѣ	. . . . у	. . . . . ою	. . . . ѣ
. . . ѣ	. . . . у	. . . . . ою	. . . . ѣ
. . . ѣ́	. . . . у́	. . . . . ёю	. . . . ѣ
. . . ѣ	. . . . ю	. . . . . ею	. . . . ѣ
. . . ѣ	. . . . ю	. . . . . ею	. . . . ѣ
. . . ѣ	. . . . ю	. . . . . ею	. . . . ѣ
. . . ьѣ́	. . . . ьё	. . . . ьёю	. . . . ьѣ
. . . и	. . . . ю	. . . . . ею	. . . . и
. . . й	. . . . ь	. . . . . ію	. . . . и
. . . й	. . . . . . ложь	. . ло́жью	. . . . . . лжи
. . . й	. . . це́рковь	це́рковь-ю	. . . це́ркви

Fler-

Endelse i Nominativ, Enkelttal.		Nom. og Vok.	Gen.	Dativ.
Hankjöns-Endelser. 1ste Dekl.	ъ	зако́н-ы	овъ	амъ
		отц-ы́	ёвъ	а́мъ
		посл-ы́	ёвъ	а́мъ
		шалаши́	е́й	а́мъ
		теля́т-а	ъ	амъ
		дворя́н-е	ъ	амъ
	й	геро́-и	евъ	я́мъ
		солов-ьи́	ьёвъ	ья́мъ
		ге́ні-и	евъ	ямъ
	ь	корол-и́	е́й	я́мъ
		огн-и́	е́й	я́мъ
Intetkjöns-Endelser. 2den Dekl.	о	слов-а́	ъ	а́мъ
		стёкл-а	стёкол-ъ	амъ
		коле́чк-и	коле́чек-ъ	амъ
	е	мор-я́	е́й	я́мъ
		ру́ж-ья	еи	ьямъ
		мнѣ́ні-я	й	ямъ
		дѣ́тищ-и	ъ	амъ
	мя	врем-ена́	е́нъ	ена́мъ
Hunkjöns-Endelser. 3dje Dekl.	а	коро́в-ы	ъ	амъ
		па́лк-и	па́локъ	амъ
		во́зж-и	е́й	амъ
	я	недѣ́л-и	ь	ямъ
		пѣ́сн-и	пѣ́сень	ямъ
		сва́-и	й	ямъ
		су́д-ы	е́й	ьямъ
		мо́лні-и	й	ямъ
	ь	стра́ст-и	е́й	я́мъ
		лж-и	ей	амъ
		це́ркв-и	ей	амъ

tal.

Akk.	Instr.	Præpos.
. . . lig { Nominativ i Ord, der betegne livlöse Gjenstande. / Genitiv i Ord, der betegne levende Væsener.	. . . . ами	. . . . ахъ
. . .	. . . . áми	. . . . áхъ
. . .	. . . . áми	. . . . áхъ
. . .	. . . . áми	. . . . áхъ
. . .	. . . . ами	. . . . ахъ
. . .	. . . . ами	. . . . ахъ
. . .	. . . . ями	. . . . яхъ
. . .	. . . . ья́мъ	. . . . . . ья́хъ
. . .	. . . . ями	. . . . яхъ
. . .	. . . . я́ми	. . . . я́хъ
. . .	. . . . я́ми	. . . . я́хъ
. . .	. . . . áми	. . . . áхъ
. . .	. . . . ами	. . . . ахъ
. . .	. . . . ами	. . . . ахъ
. . .	. . . . я́ми	. . . . я́хъ
. . .	. . . . ьями	. . . . . . ьяхъ
. . .	. . . . ями	. . . . яхъ
. . .	. . . . ами	. . . . ахъ
. . .	. . . . ена́ми	. . . . . ена́хъ
. . . .	. ами	. . . . . . ахъ
. . . .	. ами	. . . . . . ахъ
. . . .	. ами	. . . . . . ахъ
. . . .	. ями	. . . . . . яхъ
. . . .	. ями	. . . . . . яхъ
. . . .	. ями	. . . . . . яхъ
. . . .	ьями	. . . . . ьяхъ
. . . .	. ями	. . . . . . яхъ
. . . .	. я́ми	. . . . . . я́хъ
. . . .	. áми	. . . . . . ахъ
. . . .	. áми	. . . . . . ахъ

§ 40. Nærmere Forklaringer om Deklinationerne. Forelöbig erindres, at Hensynet til det naturlige Kjön er Endelsen overordnet, saaat et Ord kan være Hankjön om det end har Hunkjönsendelse, f. Ex. судья́, Dommer, og omvendt f. Ex. ка́меръ-ю́нгферъ, Kamerjomfru; подмасте́рье, Mestersvend, er Hankjönsord med Endelse af Intetkjön, o. s. v.

1ste Deklination:

1. Efter зако́нъ gaar den store Masse af Substantiver paa ъ med Kons. foran, saaledes at ы gaar over til и efter г, к, og х, og о til е efter ц; altsaa skrives f. Ex. af долгъ, Gjæld, волкъ, Ulv, пѣту́хъ, Hane, i Nom. plur. долги́ o. s. v. ikke долгы́ o. s. v.; i мѣсяцъ, Maaned, мѣсяцемъ ikke мѣсяцомъ. Om Tonen se de alm. Bemærkninger.

2. Efter оте́цъ og посо́лъ gaa de Ord, i hvilke Nominativens е og о er indskudt for Udtalens Skyld og bortfalder i de andre Kasus; de som i Nom. have е efter л, forandre det (е) til ь; de, som i Nom. have е efter en Vokal, forandre det til й; орёлъ, Örn, орла́, орлу́ o. s. v. ковёръ, Teppe, ковра́ o. s. v. левъ, Löve, льва́ o. s. v.; бое́цъ, Fægter, бойца́ o. s. v.; за́ецъ, Hare, за́йца o. s. v. кулёкъ, Sæk, кулька́; опо́екъ, Kalveskind, опо́йка; лобъ, Pande, лба; сонъ, Sövn, сна; ротъ, Mund, рта; у́голъ, Krog, Vinkel, угла́; участокъ, Del, уча́стка; псало́мъ, Salme, псалма́; и́лемъ, Almetræ, ильма́; конёкъ, Sköite, antager ogsaa ь efter н: конька́ o. s. v. (fordi det er afledet af конь, Hest). Man bemærke, at ё altid har Tonen. Hvilke de Ord ere, der bortkaste eller forandre е, ё og о, kan ikke fuldt

opgives; dog mærkes, at mange ere afledede, især som Diminutiver eller som Personnavne af Verber og Landes Navne paa ія eller ай, f. Ex. Испа́нія, Spanien, Испа́нецъ. Кита́й, Kina, Кита́ецъ, Kineser (Индія, Индѣецъ f. Индіянка).

Anm: Ordet за́ецъ, Hare, skrives ogsaa за́яцъ, men deklineres alligevel som ovenfor anfört; i kirkelige Böger skrives за́яца o. s. v.

3. Efter шала́шъ gaa Ord paa жъ, чъ, шъ, щъ, som danne Gen. Flert. paa ей f. Ex. платёжъ, Betaling, ключъ, Nögle, ла́ндышъ, Liljekonval, ла́ндыша; царе́вичъ, Kejserprinds -ича, каранда́шъ, Blyant -а́, плащъ, Kappe -а́.

4. Efter телёнокъ gaa Diminutiver paa ёнокъ, Navne paa unge Dyr (og ребёнокъ, Barn), hvilke i Flertal have en gammel Endelse: ята (efter ч og ж: ата), og ere Intetkjönsord, der höre til 2den Deklination, altsaa egentlig ere uregelmæss. Nogle danne dog Flertal regelmæssigt paa -ёнки efter волкъ, se under Par. 1, f Ex. львёнокъ, Lövunge, галчёнокъ, Ravnunge, мышёнокъ, Museunge; щенóкъ, Hundehvalp, vakler: щенки́ eller щеня́та. Tonen forbliver, hvor den er i Nom., hvis den ikke er paa sidste Stavelse; altsaa мышёнка; men щенка́, у́, óмъ, ѣ́, — и́, óвъ o. s. v.

5. Efter дворяни́нъ gaar Person- og Folkenavne paa янинъ, анинъ, яринъ og аринъ f. Ex. Россія́нинъ (=Рус-скій) el. Россіянинъ, Fl. Россія́не eller — іяне; dersom de ere afledede af Ord med Tonen paa Endest. have de Tonen paa нинъ f. Ex. селяни́нъ, Landsbyboer af

село́, ligesom дворяни́нъ af дворъ, дворá; ellers paa я eller а f. Ex. боя́ринъ, eller endnu længere frem f. Ex. Бо́лгаринъ, Бо́лгаре, Bulgarer (ogsaa Булга̀ръ). Tonen er aldrig i Flertallet bagenfor н og р.

6. Efter геро́й gaa Ord paa й med Vokal foran f. Ex. capа́й, Lade клей, Lim, злодѣ́й, Misdæder, нало́й, Pult der alle beholde Tonen paa а, е, ѣ, о; лишáй, Skab (Hudsygdom) G. лишая́, пай, Del, Aktie, G. пая́ o. s. v. бой, Kamp, рой, Sværm, строй, Række, Geled, чай, The, der alle i Fl. före Tonen frem til Endestavelsen: боѝ o.s.v.

7. Efter соловéй deklineres 7 Fællesnavne paa ей, f. Ex. у́лей, Biesværm, у́лья o. s. v.; ручéй, Bæk, ручья́ o. s. v.; жéребей, Lod, Del, Stykke, жéребья; de beholde Nom.s Tone i alle Kasus; dertil kommer Döbenavne paa ій, f. Ex. Васи́лій, som ogsaa kunne gaa efter Parad: 8 og i Skriftsproget helst gjöre det.

8. Efter гéній gaa Ord og Navne paa ій, tildels fremmede; викáрій, Vikar, Сéргій (el. Сергѣ́й efter 7de Parad:).

Anm. 1: Nogle Ord paa ій (og ой), der oprindelig ere Adj. gaa som Adj. f. Ex. портно́й, Skrædder, ко́рмчій, Lods, Rorgjænger: Gen. -аго o.s.v.

2: Nogle Döbenavne paa ѣй skreves tidligere med ій, f. Ex. Алексѣ́й, forhen Алéксій, hvilket bibeholdes i historiske og kirkelige Böger; i förste Tilfælde gaa de efter 7de Parad: ligesom Сергѣ́й; Ordene efter dette Parad: beholde Nom.s Tone overalt. Man erindre, at f. Ex. портно́й, i Gen. udtales портно́ва, men skrives -áго, derimod ко́рмчій -ава, fordi det er tonlöst (skrives altid ко́рмчаго).

9. Efter корóль deklineres Hankjönsordene paa ь, forsaavidt de ikke udstöde sidste Stavelses e eller o (10de Parad); de kunne have enhver enkelt Vokal foran Endekonsonanten; f. Ex. царь, Tsar, Gen. царя́; учи́тель, Lærer, -учи́теля; медвѣ́дь, Björn, -ѣ́дя; фити́ль, Lunte, -иля́; сóболь, Zobel, sibirisk Maar -оля́; гусь, Gaas — Nom. pl. гýси, Gen. pl. гусéй. Om Tonen kan intet bestemmes; dog have de fleste Enstavelsesord Tonen i de andre Kasus, hvor den er i Gen. Sing, naar undtages Gen. og de fölgende Kasus i Fl. der oftest have den paa Endestavelsen, f. Ex. гусь, звѣрь, uagtet den ellers er paa у og ѣ; altsaa гусéй o. s. v. Dersom Endestavelsen ikke har Tonen, bliver i Instr. sing. Endelsen емъ ikke ёмъ f. Ex. гóлубемъ af гóлубь, Due.

Anm. Ved skjödeslös Skrivemaade sees stundom i Instr. sing. омъ for ёмъ.

10. Efter огóнь gaa de Hankjönsord paa ь, som bortkaste o eller e i de andre Kasus, i Regelen Tostavelsesord f. Ex. кáмень, Sten, кáмня, o. s. v., стéбель Stamme, Skaft (paa en Ske), Pennepose -бля́; лáпоть, Bastesko, лáптя; ломóть, Skive (Bröd), ломтя́; ýгорь, Aal, ýгря; нóготь, Negl, нóгтя. De, som have Tonen i Nom. Sing. paa Endest. kaste den paa Endelserne ligesom огóнь; faa gjöre det ogsaa uden dette; de fleste, som have den paa förste Stavelse, beholde den der indtil Gen. Pl. men der og i de fölg. Kas. er den gjerne paa Endelsen f. Ex. ýгри, угрéй; кóгти, Klöer -éй, лóкти, Albuer -éй; men пéрстни, Fingeringe -ей; af кóготь, лóкоть og пéрстень.

*

2den Deklination.

11. Efter сло́во gaa Ord paa o, samt de paa це же, че og ще, hvilke alle kun have én Konson. foran c eller e (ë); undt. Diminutiver paa ко og це og Augmentativer paa ще (Parad: 13 og 17). Istedetfor o kommer e (ë) efter ж, ц, ч og щ. Ста́до, Hjord, тѣло, Legeme, зе́ркало, Speil, i Flert. стада́, тѣла́ og зеркала́; лицё, Ansigt, вино́, Vin, яйцо́, Æg, плечё, Skulder, i Flert. ли́ца, ви́на, я́йца, (Gen. я́иць) пле́ча; село́, Landsby, о́зеро, Indsö, i Flert. сёла, озёра o. s. v.; i Flerheden af Ordene blir dog Tonen, hvor den er i Enkelttallet. En stor Mængde Ord höre hid.

12. Efter стекло́ gaa Ord paa o og e med to Kons. foran, i hvis Gen. Flertal for Udtalens Skyld o indsættes, hvis den ene af de sammenstödende Konson. er г, к og х, og der ikke gaar ж, ч eller ш foran; thi da bruges e; ligesaa i Regelen ellers; dog hersker nogen Vaklen i Skrift og Tale. сукно́, Töi, Klæde, Fl. су́кна, су́конъ; окно́, Vindu, Fl. о́кна, о́конъ; зерно́, et Korn (af alle Slags), Fl. зёрна, зе́ренъ; сѣдло́, Sadel, Fl. сѣ́дла, сѣ́делъ; ребро́, Ribben, Fl. ре́бра, ре́беръ eller ребръ eller рёбръ; бревно́, Bjælke, Fl. бре́вна, el. брёвна, бре́венъ, брёвенъ eller брёвнъ.

Anm.: Man ser, at Tonen i Flertal kastes paa Forstavelsen (ikke i се́рдце, Hjerte, som i Flert. hedder сердца́, се́рдецъ). Endes Ordet paa здо, сто, ско eller ство, antages hverken o eller e i Gen. Fl. f. Ex. гнѣздо́, Rede, гнѣздъ (ofte udt. гнёздъ), мѣ́сто, Sted, мѣстъ; чу́вство, чувствъ o. s. v. Dette finder ogsaa af og til Sted om de to Konson. ere б, в eller д med р; se ovfr. ребръ (вёдръ eller вёдеръ af ведро́, Balje, Saa,

Maal paa to russ Kander = 1,22895 décalitres).
дно, Grund, Bund hedder fölgerigtig i Fl. дна, men i Gen. донъ (ikke денъ)

13. Efter колéчко gaa de mangfoldige Diminutiver paa a) ко og b) це, hvilke mærkeligt nok danne Nom. Flert.: a) paa и og b) paa ы, Gen. Flert. uden Endelse, med Indsknd af e, f. Ex. сердéчко, lille Hjerte, Fl. сердéчки, Gen. сердèчекъ o. s. v. домúшко, lidet Hus, Fl. -ки -екъ; дóнце, liden Bund, Fl. дóнцы, дóнецъ. Tonen flyttes ikke.

Anm.: Denne Antagelse af и og ы i Nom. Fl. istedetfor a sees ogsaa ellers, og omvendt; den beror paa en oprindelig Vaklen af Kjönnet, der viser sig meget i Folkesproget og Dialekterne, selv naar Talen er om levende Væsener; sammenlign Parad 17.

14. Efter мóре gaa meget faa Ord paa ре og ле, som i Gen. Flert. have eй, f. Ex. поле, Slette, Mark, Fl. полá, полéй; гóре, Sorg uden Fl.

Anm.: I ældre Skrifter findes dog i Gen. Fl. полъ og морь. Tonen flyttes i Fl. over paa Endest.

15. Efter ружьё gaa mange Ord paa ье (ьё) og ее (её), som i Gen. Fl. faa eй, hvis Endelsen i Nom. Enkeltt. er ьё eller её, men ій, hvis den er ье (ren og tonlös e-Lyd), f. Ex. жильё, Etage, Fl. жúлья, жúлей; лезвеё eller лезвьё, Eg paa en Kniv o. s. v. копьё, Landse, питьё, Drik, Fl. пúтья, питéй og flere, som dog i Alm. beholde Tonen i Fl. paa næstsidste Stavelse; -весéлье, Fornöjelse, весéлья, весéлій; воскресéнье, Söndag, -éнья, -éній o. fl. hvor Nom. Enkeltt. ogsaa undertiden skrives med ie.

Anm.: Nogle Ord af disse Endelser have i Gen. Flert. ogsaa евъ, f. Ex. плáтье, Klædning, Kjole; подмастéрье, кýшанье, Mad, Ret; помѣстье, et Gods; ýстье, Elvemunding; варéнье, Syltetöj (варéніе, Kogning efter 16de Parad); dog vakler Endelsen i Gen. Flertal i de fleste. Tonen forbliver uforandret.

16. Efter мнѣ́ніе gaa de overmaade mange Ord paa ie, i Præp. Enkelttal: и, i Gen. Fl. iй. Tonen bliver uforandret, f. Ex. здáніе, Bygning, Præp. Enkeltt: здáніи (udt. -ie), Fl. здáнія, Gen здáній.

17. Efter дѣ́тище gaa Augmentativerne paa ще, hvoraf der i Folkesproget dannes en Mængde tildels som Skjældsord, f. Ex. мужичи́ще, m., Bondeknold.

18. Efter врéмя gaa desuden 9 Intetkjönsord paa мя, som tildels ere opregnede i § 27, og som fordetmeste kaste Tonen i Fl. paa Endestavelsen; enkeltvis vakler den dog der, f. Ex. i знаменá og знамёна, Faner, Flag; сѣ́мя, Spire, har oftest i Gen. Fl. сѣмя́нъ for сѣмёнъ eller сѣмéнъ.

Anm.: Herhen hörer письменá, Bogstaver, Litteratur, Fl. til письмя́ (sl.), og раменá, Skuldre, Fl. til рáмо (письмó, et Brev gaar efter 12te Parad).

Anm. til det Hele. En hel Del Intetkjöns-Substantiver paa oe ere egentlig Adjektiver eller Participier i Intetkjönnet og böjes som disse, se under Adj. f. Ex. живóтное, et Dyr, Gen. аго, Dat. -ому o. s. v. насекóмое, Insekt; морóженое, Is (til at spise); жаркóе og жáреное, Steg; вадопóйное, Vandingsafgift (Adjektivet findes ellers ikke).

3dje Deklination.

19. Efter коро́ва gaar den store Masse af Ord paa a, hvoraf de fleste have enkelt Kons. foran a (smlgn. Par. 20 og 21); ы gaar over til и efter г, к, х, ж, ч og ш, og o til e efter ж, ч, ш og ц (§ 37).

Anm. 1: Tonen kastes i hele denne Dekl. ret ofte fra Endelsen a (og я) tilbage til Forstavelsen i Nom. Fl. og i nogle i Akk. Enkeltt. f. Ex. ры́ба, Fisk, med uforandret Tone; men вдова́, Enke, N. Fl. вдо́ви; жена́, Kone, же́ны el. жёны; вода́, Vand, рука́, Haand, Arm, треска́, Torsk (Fisk) i Akk. Enkt. во́ду, ру́ку, тре́ску; голова́, Hoved, го́лову. — Er Tonen engang flyttet forbliver den gjerne paa samme Stavelse i de fölg. Kasus. Er den i Nom. Enkeltt. ikke paa Endest. forbliver den gjerne uforandret.

2: Endelsen ою (og ею) forkortes ofte til oй og eй (ёй) i Instr. Enkeltt.; о́ю lyder gjerne i Talesproget som уй.

20. Efter па́лка gaa de fleste Ord med to Konson. eller én Kons. med ь eller й foran a. Disse Ord indskyde for Vellydens Skyld i Gen. Fl. o mellem to Kons. hvis den förste ikke er ж, ч, ш, щ og ц; thi da indskydes e (§ 37); ligeledes gaar ь og й i denne Kasus over til e; Ex. ска́зка, Sagn, Gen. Fl. ска́зокъ, у́тка, And, у́токъ, доска́, Planke, Akk. Enk. до́ску, Gen. Fl. доса́къ; men овца́, Faar, Akk. Enk. о́вцу, Gen. Fl. ове́цъ; копѣ́йка, Kopek, копѣ́екъ; ра́йна, Raa, ра́енъ; сва́дьба, Bryllup, сва́дебъ.

Anm.: Hvor Udtalen ikke vanskeliggjöres ved de to Kons. Sammenstilling, især naar den ene er en flydende Kons. eller c, undlades Hjælpelyden,

f. Ex. i прóсьба, Bön, стáроста, Ældste, Starost, жéртва, Offer, верстá, en Verst (1/6 Mil), siges i Gen Fl. просьбъ, стáрость, жертвъ og вёрстъ; тáйна, Hemmelighed, Sakramente, i Gen. Fl. тáинъ; войнá, Krig, uregelm. войнъ for вóинъ; коймá, Fald (Söm), коёмъ. Tonen i Akk. Enkeltt. flyttes ofte til næstsidste Stavelse; dette sker ogsaa ret ofte i hele Flertal. Er Tonen i Nom Enk. ikke paa Endest., flyttes den heller ikke derifra.

21. Efter возжá gaa Ordene paa жа, ча og ша med Konson. foran, samt paa ща, med Vokal eller Kons. foran; de have i Gen. Fl. Endelsen ей. Ex. ханжá, Hykler, прúтча, Lignelse, Fabel; лѣвшá, 1) den venstre Haand, 2) en kjævhændt Peron (Hunkjönsord); кýща, Hytte (кýша, Hammerfisk (en Art Hai) gaar efter 19de Parad); юноша, Hankj. Yngling; пашá, Pasha; alle beholde Tonen uforandret.

22. Efter недѣля, gaa Ord paa я med Kons. foran, horaf dog nogle i Gen. Fl. vakle mellem stærk og svag Dekl. (ь eller ей), andre kun have ей. Ex. бáня, Bad, дыня, Melon, потéря, Tab, i Gen. Fl.: бань o. s. v.; дóля, Del, Brök, зарá, Morgenröde, тóня, Fiskegarn, have i Gen.: Fl. доль eller долéй o. s. v.; дáдя, Onkel, бронá, Kyrads, пéня, Daddel, Mulkt, ноздрá, Næsebor, have Gen.: Fl. дáдей, o. s. v. De allerfleste beholde Tonen uforandret (NB. доль-долéй).

23. Efter пѣсня gaa Ord paa ня og ля med Konsonant foran, hvoriblandt ogsaa й, eller med ь foran; i Gen. Fl. indskydes for Udtalens Skyld e eller, — efter г, к og х — o, Ex. бáшня, Taarn, Gen. Fl. бáшенъ, бáсня, Fabel, бáсенъ; пéтля, 1) Rendeknude, 2) Knaphul, пéтель; землá, Jord, земéль; кýхня, Kjökken,

кýхонь, спáльня (med ь), Soveværelse, спáлень; бóйня, Slagterhus, бóень; водопóйня (= водопóй m.), Vandingssted, водопóень (й gaar over til e, skjöndt Vokal foran, smlgn § 37).

Tonen forbliver undtagen i Akk. Enkeltt. af земля́ (зéмлю), hvilket Ord ogsaa hos Nogle i Præp. efter на hedder земли́ med gammeldags Endelse, i Bet. paa Jorden; на землѣ́ bet. paa Jordbunden eller paa Grunden.

24. Efter свáя gaa Ord med en Vokal (undt. i, Par. 26) foran я, med stærk Gen. Fl. paa й; Ex. змѣя́, Slange, Gen. Fl. змѣй; шéя, Hals, Nakke, шей; сóя 1) Skovskjære, 2) Soya, сой; струя́, Ström, струй. Om fremmede Bynavne paa aa, oa, ya, som i Akk. have ay, oy, уу, se § 38, b; altsaa Сáнаа, Сáнау, Гóа, Гóу, Мáнтуа, Мáнтуу. Tonen forbliver i Alm. uforandret.

Anm.: Ord, der oprindelig ere Adjektiver i Hunkjön, deklineres som disse, f. Ex. кладовáя, Pakhus, дѣтская, Barnekammer, перéдняя, Forværelse; Gen Dat. og Præp. кладовóй, Akk. -ýю, Instr. óю. Fl. -ыя, -ыхъ, ымъ, ыми.

25. Efter судья́ gaa Ord paa ья, der i Gen Fl have Endelsen ей eller ій (§ 38, 4), f. Ex. ладья́, Ledje, Gen. Fl. ладéй, скамья́, Skammel, скамéй; семья́, Familje, семéй; men кéлья el. кéлліа (кéлія) Celle, кéлій; игýменья, i ældre Sprog игýменнія, Abbedisse, игýменій; Tonen forbliver gjerne uforandret.

26. Efter мóлнія gaa de mange Ord paa ія; som man vil bemærke, have de i Dat. og Præp. i Enkeltt. ій (udt. ie) og stærk Gen. Fl. -ій, f. Ex. áрмія, Hær; кóпія,

Kopi; стихія, Element; витія, Taler. Tonen forblive uforandret.

Mange af disse Ord ere fremmede og have Tonei tildels længere tilbage end i vort Sprog, f. Ex. географія артиллépiя, инфантépiя, кавалépiя, феологія, теópiя (Theori).

27. Efter страсть gaa Hunkjönsordene paa ь. Dersom disse Ord i Flertallets Dat. Instr. og Præp. hav« ж, ч, ш eller щ foran Endelserne, gaar я over til а; disse Kasus (§ 37). Ex. ткань, en Væv; ель, Grantræ ладóнь, den flade Haand; добродѣтель, Dyd, og mang· foldige andre, som beholde Tonen uforandret; men re mange Ord af en eller to Stavelser kaste Tonen i Ge: Fl. og de fölgende Kasus paa Endestavelsen, f. Ex бровь, Öjenbryn, кисть, Pensel, Dusk, Kvist, Top (pa- Fugle); вѣтвь, Gren; ночь, Nat; печь, Ovn; мышь Mus; вещь, Ting. Лóшадь, Hest, дверь, Dör, плеть Pidsk, faa derhos i Instr. Fl. ьми́ istedetfor я́ми efte § 38. 8, hvor det ogsaa vises, at disse to Endelser : nogle Ord kunne bruges om hinanden.

28. Efter a) ложь og b) цéрковь, gaa blot вошь, Lus; рожь, Rug; любóвь, Kjærlighed (uden Fl.); Любóвъ, som alm. Kvindenavn beholder sit о gjennem alle Kasus: Любóви o. s. v.

Anmærkning til det hele:
Man vil have bemærket megen Ustöhed i Tonen (Akcenten):

I 1ste Deklination forbliver regelmæssigt Nominativs Akcent, naar den ikke er paa Ende-

stavelsen, uforandret Er Endestavelsen i Nom. Enkelt. akcentueret flyttes denne oftest til Endelsen; did flytte ogsaa Ord, som i Nom. Enkelt. kun bestaa af en Stavelse, den ret ofte; andre Enstavelsesord beholde Nom.'s Akcent gjennem hele Enkelttal, men före den i Flertal over paa Endelsen, enten i alle Kasus eller blot i Genet. og de fölgende Kasus.

I 2den Deklination tjener Akcenten meget ofte til at adskille Gen. Enkeltt. fra Nom. Flert. og bliver da i Flertallet paa samme Stavelse som i dets Nom.; dog vakler ikke sjelden Instr.

I 3dje Deklination vil det bemærkes, at Ord paa akcentueret a eller я oftest flytte den til den foregaaende Stavelsei Nom. Flert. men ellers lade den forblive i begge Tal; ret mange flytte den i Akk. Enkelttal fra Endest. til den foregaaende Stavelse. Af dem paa ь flytte nogle Akcenten til Endelserne i Gen. Fl. og de fölg. Kasus (Par. 27). Man vil have bemærket, at e, naar det faar Tonen, oftest bliver til ē.

§ 41. Uregelmæssige Böjninger:

1. En Del Substantiver af Hankj. paa ъ tage i Nom. Flert. et betonet a, og nogle paa ь et betonet я (istedetfor ы og и) medens de forövrigt ere regelmæssige, f. Ex. бе́регъ, Nom. Fl. берегá, men Gen. берего́въ, o.s.v. efter 1ste Parad.; de almindeligste af disse Ord a) paa ъ ere: бокъ, Side, ве́черъ, Aften, го́лосъ, Röst, до́кторъ, 1) Doctor, 2) Læge; ку́черъ, Kudsk, лугъ, Eng; лѣсъ, Skov; ма́стеръ, Mester; ми́чманъ, Midshipman, Kadet; о́стровъ, Ō; па́русъ, Seil; по́варъ, Kok; по́гребъ, Kjælder; профе́ссоръ, Professor, Lærer; рука́въ, Ærme; флю́геръ, Flöj

(paa en Mast o. s. v.); сторожъ, Vagtmand; b) paa ь: -вексель, Vexel; Nom. Fl. векселя, Gen. векселей o.s.v. efter 9de Par. вензель, Navnetræk; егерь, Jæger; крендель (кренгель) Kringle; лекарь, Læge, Kirurg, писарь, Skriver, Kopist; флигель, 1) Flöj af et Hus el. Lign. 2) Flygel; штемпель, Stempel; якорь, Anker (Skibsanker). тетеревъ, Aarhane, har i Nom. Fl. тетерева, men i Gen. тетеревей ved Siden af тетеревовъ.

Anm.: Disse og lignende Egenheder bero i Alm. derpaa, at i Folkesproget og Dialekterne Ordene bruges eller have været brugte med andre Kjön og andre Endelser.

2. Nogle Substantiver paa ъ, ь og о danne sit Flert. paa ья, ьевъ, ьямъ o. s. v., foran hvilke — blöde — Endelser г og к efter § 37, a) gaa over til ж og ч. Ex. братъ, Broder, Fl. братья, -ьевъ, -ямъ, -ями, яхъ (Blanding af Hankj. og Intetkj.s Dekl.); брусъ, Bjælke; клинъ, Kile; кочанъ, Kaalhoved, лубъ, Bark, Bast, стулъ, Stol; зять, 1) Svigersön, 2) Svoger (Söstersmand); звено, Led i en Kjæde; крыло, Vinge, Flöj; перо, Fjær, Pen, Aareblad; alle med flyttet Tone: звенья o. s. v.; шило, Syl, med uforandret Tone; клокъ, Haarlok, клочья; батогъ, Stok, Kvist, Rör, батожья.

3. Nogle Subst. især Navne paa Arter af Soldater og paa Vægt- og Maalsbestemmelser, bruges ofte med indeklinabelt Gen. Fl. f. Ex. аршинъ, Alen (7,11187 décimètres), пудъ, 40 russ. Pund à 0,4677 Kilo, гренадеръ, драгунъ, солдатъ o. s. v.; разъ, Gang, 1 Gang, én; сапогъ, Stövle; Турокъ, Tyrk; цыганъ,

Taler; чулóкъ, Strömpe; человѣкъ, Menneske (kun ved Tal); саже́нь, russ. Fava = 3 áршинъ, men med flyttet Tone (сáжень); дѣнь, Dag, i skjödeslös Tale i Gen. Fl. дёнъ for дней. Adskillig Vaklen her.

4. Fölgende Subst. danne Fl. paa forskjellige Maader, tildels af ældre Former eller fra Dialekterne: глазъ, Öje, og вóлосъ, Haar, i Fl. глазá, волосá efter слевá, Parad 11, dog siges ofte вóлосы o. s. v. efter Parad 1. — бáринъ, Herre (i gammeldags Tiltale), господи́нъ, Herre (nu brugeligt), Татáринъ, Tartar, have i Fl. бáра, господá, Тáтара o. s. v. efter Parad 11; dog siges Татáры o. s. v. efter Parad. 1. — хозя́инъ, Husbond, Vært o. s. v. i Fl. хозя́ева, хозя́евъ, хозя́евамъ o.s.v. efter Parad 11; шу́ринъ, Svoger (Konens Broder), Flert. шурья́, шурьёвъ, шурья́мъ o. s. v. — другъ, Ven, князь, Fyrste, мужъ, Ægtemand, have alle samme Slags Flertalsdannelse, nemlig друзья́, князья́, мужья́, Gen. друзéй, князéй, мужéй, друзья́мъ o. s. v. i alle andre Betydninger siges i Fl. му́жи, мужéй, мужáмъ, o. s. v. efter Parad 3. -кумъ, Gudfader, сватъ, Svoger, Besvogret, Spurgsmand, og сынъ, Sön, danne Fl. paa samme Maade, men af udvidede Former: кумовья́, сватовья́, Gen. кумовéй, кумовья́мъ o.s.v. I overfört Betydning siges сыны́, сынóвъ o. s. v. efter Par. 1. — сосѣдъ, Nabo, холóпъ, Livegen, Tjener, чёртъ, Djævel, gaa i Fl. svagt efter корóль, Par. 9. Dog bruges сосѣды og fölgende Kasus efter Par. 1. — сóлнце, Sol (udt. uden l), óблако, Sky, очкó, Knop, Öje (paa et Kort eller Plante), og ушкó,

lidet Öre, Naaleöje, Stövlestrop, have i Fl. Hankjönsdannelse — ы, евъ, амъ o. s. v. efter Par. 2 (сóлнцевъ); eller ы, овъ, амъ o. s. v. efter Par. 1 (i de tre andre); dog siges облака́, óблакъ og de fölgende Kasus efter Par. 11; (очки́, очкóвъ o.s.v. Briller, er Hankj., og gaar efter долгъ o.s.v. se under Par. 1) — вѣ́ко, Öjelaag, я́блоко, Æble, hedde i Fl. вѣ́ки, вѣкъ, вѣ́камъ o. s. v. я́блоки, я́блокъ (el. я́блаковъ), я́блакамъ o. s. v. — нéбо, Himmel, чу́до, Under, laane i Fl. den slav. Form небеса́, небéсъ, нѣбеса́мъ o. s. v. чудеса́, чудéсъ, чудеса́мъ o. s. v. I Bet. Uhyre, Utyske har чу́до i Fl. чу́да, чудъ, чу́дамъ efter Par. 11. (небо i Bet. Gane, skrives bedre нёбо). — óко (alm. глазъ), Öje, у́ко, Öje, bruge i Fl. en oprindelig slavonsk Totalsform óчи, очéй, оча́мъ o. s. v. у́ши, ушéй, уша́мъ, ушьми́ (for уша́ми), уша́хъ; hos Digterne siges stundom очеса́, ушеса́ efter Par. 11. — дитя́ n. Barn, har i Gen. Dat. og Præp. дитя́ти, Akk. дитя́ eller дитю́ (?), Instr. дитя́тею, дитя́темъ, el. hos Digtere дитéй; Fl. дѣ́ти n. Gen. og Akk. дѣтéй, Instr. дѣтьми́, Præp. дѣ́тяхъ. — ку́рица, Höne, bruger gjerne som Fl. ку́ры, куръ o. s. v. efter Par. 19; hvilken Form ogsaa bruges om Höns uden Hensyn til Kjönnet. — слю́на el. сли́на, Savl, Spyt, Fl. med blöd Endelse — и — éй — ямъ o. s. v. efter Par. 27.

Anm.: I kirkelige og ældre Böger vil man finde flere Ord med Kasus af forældede Former og Böjninger, f. Ex. тѣлеса́, Legemer, Fl. til det nu brugelige тѣ́ло; словеса́ til слóво; дрѣвеса́ til дéрево.

5. **Ord med dobbelt Flertalsdannelse a) kun *i Nom.* uden forskjellig Betydning. Ex. вѣкъ, Tidsalder, Fl. вѣ́ки og вѣка́, Gen. вѣко́въ o. s. v., se under Par. 1, годъ, Aar, домъ, Hus, ко́рпусъ, Korps, (Institut) ку́полъ, Kuppel, мёдъ, Honning, о́корокъ, Skinke, по́ясъ, Bælte, рогъ, Horn, снѣгъ, Sne, стогъ, Stak (Hö el. l.), стругъ 1) stor Barke, Struse, 2) Hövel, те́ремъ, Overværelse, Belvedere; alle disse paa samme Maade og med samme Forandring i Tonen som вѣ́ки og вѣка́; — b) *i hele Flertal*, i hvilke den uregelmæssige Form gjerne har en kollektiv Bet. f. Ex. бато́гъ (smlgn 2.) Stok, Pidsk, Fl. батоги́ efter Par. 1 og бато́жья, -ьевъ, o. s. v. et Ris; вну́къ, Sönnesön, Datter, Fl. вну́ки, og вну́чата, mandlige Efterkommere, Intetkjön efter Par. 11; крюкъ, Krog, Hage, Hængsel, Fl. крюки́ efter Par. 1, oftest крю́чья, -ьевъ o. s. v.; че́репъ, Hjerneskal, Potteskaar, Fl. черепа́, черепо́въ o. s. v. og чере́пья -ьевъ, Potteskaar; ка́мень, Sten, Fl. ка́мни -ей o. s. v. efter Par 27, og каме́нья -ьевъ, o. s. v. — ко́рень, Rod, ligesaa; пузы́рь, Blære, Flaske, -ри́ -ре́й o. s. v. og -зы́рья -ьевъ o. s. v. ligesaa пупы́рь, Finne, Kvise, Blemme; — у́голъ, Kul, Fl. у́гли -е́й o. s. v., og у́голья -ьевъ -ьямъ o. s. v.; де́рево, Træ, Fl. дерева́, дере́въ (дерёвъ) o. s. v. efter Par. 11, og дере́вья -ьевъ, ьямъ o. s. v.; дира́ (дыра́), Hul, Fl. ди́ры, диръ o. s. v. efter Par. 19, og ди́рья -евъ -ьямъ o. s. v.; щель Sprække, Revne, Fl. ще́ли -ей o. s. v. efter Par. 27, og ще́лья — ьевъ — ьямъ o. s. v.**

6. En Del Ord have dobbelt Flertal med meget forskjellig Betydn. f. Ex.: зубъ, Tand, зубы -óвъ o. s. v. efter Par. 1, og зубья -ьевъ -ьямъ, Tænder i en Sag e. l., кáпля, Draabe, Fl. кáпли, кáпелъ efter Par. 20, og кáпли, кáплей o. s. v. Par. 21*, Draaber som Medicin, листъ, Blad, Fl. листы́ -óвъ, Blade i Bog eller af Papir, Ark Papir, og ли́стья -ьевъ -ьямъ, Löv; мужъ, Mand, se 4. мѣхъ, Dyrèskind, Pelts, Vildvareskind, Fl. мѣхи́ -óвъ efter долгъ Par. 1, og мѣхá -óвъ o. s. v. i Bet. Blæsebælg; óбразъ, Form, Fl. óбразы -овъ o. s. v. efter Par. 1, og образá -óвъ i Bet. et Billede af en Helgen e. l. пóводъ, Foranlèdning, Grund efter Par. 1; men i Bet. Töjle, Fl. повóдья -евъ ямъ o s. v. сýдно, Kar, Vase, Natstol, Fl. сýдны, -сýденъ; i Bet. Fartöj судá, судóвъ o. s v.; хлѣбъ, Bröd, хлѣ́бы -овъ efter Par. 1; men i Bet. Korn хлѣбá -óвъ o. s. v. Kornsorter; цвѣтъ, Blomst, цвѣты́ -óвъ efter Par. 1; men i Bet. Farve цвѣтá -óвъ, Farver. — колѣ́но har tre Flertal: колѣ́на, колѣ́нъ efter Par. 11 i Bet. Race, Folkestamme, Slægt, Slægtskabsgrad; i Bet. Knæ har det колѣ́ни -ей o. s. v.; i Bet. Led, Knæ paa en Plante har det колѣ́нья -евъ -ямъ o s. v., i alle Bet. Intetkjön.

7. Större Ejendommeligheder findes i nogle faa Ord: дочь, Datter, og мать, Moder, laane de afhængige Kasus og hele Flertal af en anden Stamme: G.D. og Pr. дóчери og мáтери, Instr. дóчерью og мáтерью, Fl. N. дóчери, мáтери, G. дочерéй, матерéй, D. дóчерямъ, мáтерямъ. I. дочерьми́, матерьми́, P. -яхъ.

I Folkesproget findes мáти, дочи́ = мать og дочь; ogsaa findes дóчерь = дочь. — плáмень, Flamme, og путь, Vej, gaa efter Par. 27, undt. Instr. hvor de hedde плáменемъ og путёмъ. — Гóсподь, Herren, Gud, som gaar efter Par. 1, har egen Vokativ, Гóсподи! Herre! Христóсъ, Kristus, danner sine Former som af Христъ efter Par. 1. Христá, -ý -óмъ -ѣ́, og har egen Vok. Христé. Іисýсъ, Jesus, har egen Vok. Іисýсе (Христé). Flere Vokativer sees i religiöse Böger f. Ex. Бóже! Gud! Влады́ко, Herre! óтче, Fader (om Gud)! твóрче! Skaber! человѣ́че! Menneske! утѣши́телю! Tröster! de ere Levninger fra det Slavonske.

Capitel 5.

Adjektiverne.

§ 42. Det russiske Sprog er rigere paa Adjektiver end de fleste Sprog, da det blandt andet danner en Mængde afledede, som tildels have noget eiendommelige Endelser, efter den Art af Bestemmelse, de tillægge Substantivet.

§ 43. Af Hensyn til disse forskjellige Endelser og deres Böjning maa man skjelne mellem:

1) de saakaldte Beskaffenheds-Adjektiver, der angive en indre eller ydre, væsentlig Beskaffenhed ved Gjenstanden selv,
2) Omstændigheds-Adjektiverne, som betegne et vist Steds- og Tidsforhold, hvori Gjenstanden er,
3) Possesive Adjektiver, som betegne enten af hvilket enkelt bestemt, levende eller personificeret Væsen

Gjenstanden tilhörer — **individuelle Possessiver**, eller b) hvilken Klasse af levende Væsener en Gjenstand tilhörer eller staar i Sammenhængsforhold til — Klasse-Possessiver.

§ 44. 1) Den större Flerhed af Adjektiver, især Beskaffenheds-Adjektiver ende i Enkeltt. Hankjön paa ой, ый eller — efter г, к, х samt ж, ч, ш og щ — paa ій, i Intetkjön paa oe eller, efter de fire sidstnævnte Lyd (Hysselydene) samt Tunge-Tandlyden ц og Ganelyden н, paa ее, i Hunkjön ая eller яя.

Anm. 1: Endelsen ой skrives og udtales nu altid, hvis Endestavelsen har Tonen; i ældre Böger sees ogsaa i dette Tilfælde ofte ый (ій).

2: Naar Endelsen i Hunkjön er яя, beror paa, hvorvidt den korte og oprindelige Form (se ndfr.)ender paa ь (ikke paa ъ); det viser sig at være Tilfældet i nogle Adjektiver med н foran Endelsen; se under Deklinationen.

2) Omstændigheds-Adjektiverne, afledede af Subst. og Adv. der betegne Sted eller Tid ende paa 1)ній, нее, няя, men, naar de afledes af Maaneders Navne, paa 2) скій, скóе, скáя, i begge Tilfælde dels lagte umiddelbart til Stamordets Stamme dels til en Afledsform af dette, f. Ex. лѣтній, Sommer — (Haven e. l.) af лѣт-о, Sommer, здѣшный af здѣсь, her, тáмошній, derværende, af тамъ, der, -іюльскій, som tilhörer Juli Maaned (юль) мáртовскій, som tilhörer Marts Maaned (мартъ).

3) Stof-Adjektiverne have Endelserne ый (ой), ный, яный, янный, Intetkj. oe, Hunkj. ая, f. Ex. золотóй, gylden, af зóлото, Guld; серéбряный, sölvern, af серебрó,

Sölv; деревя́нный, af Træ, af де́рево, Træ, ко́жаный, af Læder, af ко́жа, Læder, Hud.

4) De possessive Adj. a) ende paa овъ, евъ (ёвъ), инъ og (ц)ынъ, Intetkj. ово, ево, ино og (ц)ыно, Hunkj. ова, ева, o. s. v. eller paa ь — е — я; de paa овъ eller — efter Hysselydene og ц — евъ dannes af Ord med haard Stamme-Udgang (ъ og о); de paa евъ derhos efter Ord med blöd Stamme-Udgang (и og ь); de paa ынъ af Ord paa ца; Tonen er oftest paa Endelsen, hvis den er paa Endelsen i Stamordets Gen. Enkeltt., ellers hvor den i Stamordet er; f. Ex. Ма́рковъ, Markus's (Маркъ), по́повъ, Præstens, царе́въ (-ёвъ), Tsarens, стра́жевъ, Vagtens, af стра́жа; куха́ркинъ, Kokkepigens, af куха́рка; дя́динъ, Onkels, Onkelens, af дя́дя; дѣ́довъ, Bedstefaders (-ens af дѣдъ); ла́сточкинъ, Svalens, af ла́сточка (den enkelte bestemte Svale); дѣви́цынъ, Pigens, af дѣви́ца. Госпо́день, Herrens (Guds), af Госпо́дъ; Endelsen ъ forekommer kun i nogle ældre kirkelige Ord.

Anm. 1: Der er ganske enkelte Uregelmæssigheder i disse Afledninger f. Ex. бра́тнинъ, му́жнинъ (i Folkesproget) af братъ, Broder, og му́жъ, Ægtemanden; ellers er Regelmæssigheden saa stor, at disse Adjektiver som oftest forbigaaes i Ordbögerne.

2: En Mængde Navne og nogle Titler (f. Ex.: Царе́вичъ -е́вна, Цесаре́вичъ -е́вна) dannes paa denne Maade, dels uden Forandring, dels ved at læggge ичъ og на til forat betegne Sön eller Datter af en, hvis Döbenavn har nogen af disse Endelser; f.Ex. af Пётр, Peter, i Gen. Петра́, dannes Петро́въ, Peters, og deraf Петро́вичъ, Peters Sön, Петро́вна, Peters

Datter; Михáиловна, Datter af Михáилъ. Ordene paa óвъ (ёвъ, евъ) og инъ bruges i en Mangfoldighed af Binavne.

Anm.: I daglig Tale bruges især disse Adjektiver til at betegne Besiddelse, hvor andre Sprog bruge Genitiv af Substantivet, f. Ex. кухáркинъ сынъ, Kokkekonens, (Kokkepigens) Sön; отцёва кни́га, Fa'ers, (hans, hendes, sin) Faders Bog.

b) Klasse-Possessiverne. Disse dannes ved Endelserne ій (ой), овій eller евій, Intetkj. ье, Hunkj. ья og stundom med скій, ный, иный, овый, ній, Intetkj. ое og ее, Hunkj. ая og яя, tildels med en liden Forandring i Stammeordets Ende, for det Meste i Overensstemmelse med de sædvanlige Lydregler. Ex.: пти́чій, Fugle — af пти́ца; пасту́шій, Hyrde — af пасту́хъ; жéнскій, kvindelig, (жéнинъ, Kvindens, Konens); сынóвній, sönlig (сынóвъ, Sönnens, hans o. s. v. Söns); сельданóй, f. Ex. буя́нъ, Silde-Oplagsstedet, Silde-Bryggen; конёвій og конскій, Heste — af конь, Hest, Ganger; теля́чій, Kalve — af теля́та (Fl.); медвѣ́жій, Björne — af медвѣ́дь.

Anm.: Ogsaa med flere af disse Endelser dannes mange Familjenavne og tildels Bynavne.

§ 45. Beskaffenheds-Adjektiverne (§ 43) have i Regelen dobbelt Form, nemlig en kortere og oprindeligere, især naar de bruges som Prædikater, en længre, med de ovenfor (§ 44) nævnte Endelser ой, ый, ій — ое, ее, — ая, яя, især naar de bruges som Attributer *).

*) Disse Endelser viser sig i Oldsproget, navnligt i de afhængige Kasus, tydeligt at være et Slags bestemt Artikel (som i vort Sprog „hin gode"), oprindelig det pers. Pronomen for 3dje Person.

De övrige Adjektiver have kun den ene Form, nemlig Omstændigheds-Adjektiverne, Stof-Adjektiverne og de fleste Klasse-Possesiver kun den længere, med de i forrige § nævnte Endelser; de individuelle Possesiver kun den kortere (paa овъ, евъ (ёвъ), инъ og цынъ o. s. v.). Klasse-Possesiver paa ій fölge dog i Flertal den kortere Forms Böjning, se Parad.

Anm. 1: Ved Hjælp af et tillagt Substantiv og tildels ved dels tydelige Underforstaaelse kan man dog i Regelen bruge de længere Former i Prædikatet f. Ex. онъ здѣшній (человѣкъ), han er en herboende (Person). Paa den anden Side tillader Folkesproget og Digterne sig af og til at bruge de kortere Former som Attributer; dette var endnu mere Tilfældet i Oldsproget.

2: Af Beskaffenheds-Adjektiverne mangle dog радъ, glad, og гораздъ, dygtig, den længere Form, og bruges kun som Prædikat; большóй, stor (fysisk) mangler den kortere Form og bruges kun som Attribut i Prædikatet med et tilföjet Substantiv; at bruge велúкъ om fysisk Storhed anses for mindre hjemlet Sprogbrug).

3: Man vil bemærke, at de kortere Former meget nær have Substantivernes Endelser.

§ 46. Sammenligner man de kortere Former med de længere, vil man bemærke, at de förstnævnte i Nom. Enkelt. Hankj. ende paa ъ, hvis de sidstnævnte ende paa ый (ой), men paa ь, hvis de ende paa ій; at i de to andre Kjön og i Nom. Flertal i alle Kjön Forskjellen bestaar i Bortfalden af disses Endevokaler. Endelig bemærkes, at for Udtalens Lettelse et o eller e er indskudt i den korte Forms Nom. Enkelt. Hankj. mellem to Ende-

konsonanter, hvor ogsaa ь og й gaa over til e, for d-
Meste efter samme Regler, som ere anförte om de Sub=
hvor af de samme Grunde denne Indskydelse og Ove
gang er fornöden. Ex. бѣлый, hvid — бѣлъ — ло́ —
ла́; дорого́й, dyr, dyrebar, — до́рогъ — о́ — а
вели́кій, stor, — вели́къ — о́ — а́; хоро́шій, god —
хоро́шъ — о́ — а́; вѣ́рный, tro — вѣ́ренъ — но —
на́; и́стинный, sand — и́стиненъ — инно — инне
дре́вный, gammel — дре́вень — вне, — вня; по́лны
fuld, по́лонъ — лно — лна; злой, ond — золъ, зл
зла; крѣ́пкій, stærk — крѣ́покъ — пко — пка; лёгкій
let — легókъ — гкó — гкá; си́льный, stærk, — силён
— льнó — льнá; споко́йный, rolig — споко́енъ —
о́йно — о́йна.

Anm. 1: Uregelmæssige ere досто́йный, værdig —
досто́инъ — о — а (istedetfor досто́енъ
og надме́нный, opblæst, блаже́нный, velsigne
соверше́нный, fuldkommen, hvilke egentli
ere Participialier i Pass. og i den korte For
blot bortkaste ный, altsaa надме́нъ ell
ёнъ o. s. v., med Tonen i alle Kjön paa
(i de andre Kjön: нно — нна); konsekve
skulde de hedde надме́ненъ. o. s. v.

2: e indskydes mellem to Konson. i den kor
Form foran н med enhver foreg. Konsonan
undtagen л; e indtræder for ь mellem л og н
foran лъ og ръ i те́пелъ, свѣ́телъ, ки́сел
о́стеръ, хитёръ, af тёплый o. s. v. foran
efter ж, samt istedetfor ь og й f. Ex. тя́жкій
tung, тя́жекъ; го́рькій, bitter, го́рекъ —
ько — ька́; бо́йкій, flink, бо́екъ.

3: Tonen, der i de fulde Endelser bliver, hv
den er i Nom., er, som man ser, i den kor
Form ofte paa Hankjönsendelsen, undertide

paa den i Hankjönnet indskudte Vokal, undertiden paa förste Stavelse, meget ofte paa Hunkjönsendelsen, kun enkeltvis paa Intetkjönsendelsen. I Dagligtale især i Tostavelsesord Vaklen f. Ex: тепло́ og тёпло, (det er) varmt; легко́, se ovenfor, og лёгко; тёмно, mörkt темно́; свѣтло́ og свѣ́тло, lyst. Der gives vistnok den Regel, at Tonen skal være paa Endestavelsen i disse Ord, naar de bruges som Prædikater, derimod ikke i de digteriske Forkortelser af de længere Attribut-Former, men den fölges ikke stadigt.

§ 47. Efter had ovenfor er anfört om de dobbelte)rmer samt disses Blanding i Klasse-Possessiverne paa , falder Böjningen i tre Deklinationer, den lange Forms, n korte Forms, og den blandede Forms, hvoraf de to 'ste med Afskygninger formedelst Stamme-Udgang, gstav-Sammenstöd, ligesom under Substantivernes Böjgslære er anfört.

m.: I det Væsentlige ere de bedste russiske Ordböger indrettede efter det her brugte System, ligesom ved Substantiverne.

§ 48. De forskjellige Klasser, Arter og Underarter Adjektivernes Deklination sees af fölgende Tabel:

Hankjön og Intetkjön.

1ste Deklination.

		Nom. (= Vok.)			Gen.	Dat.	Akk.
Den lange Endelse.	1, *a.*	стáрый / стáрое	m / n	gammel	, стáр-аго -	ому	er [illegible] hvortil Adj. er Attribut, betegner en livlös Gjenstand; betegner det en levende Gjenstand, er Adj.s Akk. lig dets Genitiv.
	b.	слѣпóй / слѣпóе	m / n	blind	, слѣп-áго -	óму	
	2.	стрóгій / стрóгое	m / n	streng	, стрóг-аго -	ому	
	3.	сúній / сúнее	m / n	blaa	, сúн-яго -	ему	
	4.	свѣ́жій / свѣ́жее	m / n	frisk	, свѣ́ж-аго -	ему	

2den Deklination.

		Nom. (= Vok.)			Gen.	Dat.
Den korte Endelse.	5.	старъ / стáро	m / n	gammel	, стáр-а -	у
	6, *a.*	сынóвъ / сынóво	m / n	Sönnens	, сынóва -	у
	b.	отцёвъ / отцёво	m / n	Faderens	, отцёв-а -	у
	7.	дѣвúцынъ / дѣвúцыно	m / n	Pigens	, дѣвúцын-а -	у
	8, *a.*	Госпóдень / Госпóдне	m / n	Guds	, Госпóдн-я -	ю
	b.	синь / синё	m / n	blaa	, син-я́ -	ю́

3dje Deklination.

	Nom. (= Vok.)			Gen.	Dat.
Den blandede Endelse.	ры́бій / ры́бье	m / n	Fiske	, ры́б-ьяго -	ьему

tal.

Instr.	Præp.	Hunkjön. Nom.(=Vok.)	Gen.	Dat.	Akk.	Instr.	Præp.
ымъ -	омъ	стáр-ая	- ой -	ой -	ую -	ою -	ой
ы́мъ -	óмъ	слѣп-áя	- óй -	óй -	у́ю -	óю -	óй
имъ -	омъ	стрóг-ая	- ой -	ой -	ую -	ою -	ой
имъ -	емъ	си́н-яя	- ей -	ей -	юю -	ею -	ей
имъ -	емъ	свѣ́ж-ая	- ей -	ей -	ую -	ою -	ей
ымъ -	омъ	стар-á	- ой -	ой -	у -	ою -	ой
ымъ -	омъ	сынóв-а	- ой -	ой -	у -	ою -	ой
ымъ -	омъ	отцёв-а	- ой -	ой -	у -	ою -	ой
ымъ -	омъ	дѣви́цын-а	- ой -	ой -	у -	ою -	ой
имъ -	емъ	Госпóдн-я	- ей -	ей -	ю -	ею -	ей
и́мъ -	ёмъ	син-я́	- е́й -	е́й -	ю́ -	е́ю -	е́й
ьимъ -	ьемъ	ры́б-ья	- ьей -	ьей -	ью -	ьею -	ьей

Flertal.

I alle tre Kjön.

1ste Deklination (d. l. E.).

Nom.(=Vok.)		*Gen.*	*Dat.*	*Akk.*	*Instr.*	*Præp.*
ста́р-ые ста́р-ыя	m n	ыхъ -	ымъ	lig Nom., hvis det Substantiv, hvortil Adj. hörer, betegner en livlös Gjenstand, men lig Gen. i alle tre Kjön, hvis Subst. betegner et levende Væsen eller et personificeret Begreb.	ыми -	ыхъ
слѣп-ы́е слѣп-ы́я	m n	ы́хъ -	ы́мъ		ы́ми -	ы́хъ
стро́г-іе стро́г-ія	m n	ихъ -	имъ		ими -	ихъ
си́н-іе си́н-ія	m n	ихъ -	имъ		ими́ -	ихъ
свѣ́ж-іе свѣ́ж-ія	m n	ихъ -	имъ		ими -	ихъ

2den Deklination (d. k. E.).

Nom.(=Vok.)	*Gen.*	*Dat.*	*Akk.*	*Instr.*	*Præp.*
ста́р-ы -	ыхъ -	ымъ		ыми -	ыхъ
сыно́в-ы -	ыхъ -	ымъ		ыми -	ыхъ
отцёв-ы -	ыхъ -	ымъ		ыми -	ыхъ
дѣви́цин-ы -	ыхъ -	ымъ		ыми -	ыхъ
Госпо́дн-и -	ихъ -	имъ		ими -	ихъ
син-и́ -	и́хъ -	и́мъ		и́ми -	и́хъ

3dje Deklination (d. bl. E.).

Nom.(=Vok.)	*Gen.*	*Dat.*	*Akk.*	*Instr.*	*Præp.*
ры́б-ьи -	ьихъ -	ьимъ		ьими -	ьихъ

Anm.: Regelen om at Akk. i Hankjön er lig Nom. eller Gen. gjælder naturligvis, om dette just ikke er Tilfældet med det Subst., hvortil Adjektivet hörer, f. Ex. Akk. стáраго слугý, den gamle Tjener; Gen. стáраго слугú, den gamle Tjeners.

Endelsen ой i Nom. Enkelt. siges og skrives nu i godt Sprog altid, naar Tonen hviler paa Endelsen, hvad enten den staar istedetfor ый eller ій; i ældre og kirkelige Böger bruges derimod gjerne disse Endelser, selv om de have Tonen.

Endelsen ыя eller ія i Enkelt. Hunkjön istedetfor ой er slavonsk og bruges i kirkelig Stil og höjere Poesi samt i kirkelige Navne, f. Ex.: соборъ Казáнскія Мáтери, d. k. Gudsmoders Kathedralkirke.

Endelserne ою, ею og ьею forkortes i dagligdags Sprog gjerne til ой, ей og ьей, hvor ой höres som uj.

I Klasse-Possessiverne og stundom ellers er der Vaklen mellem i og ь i Endelserne ie, ія o. s. v.

Brugen af den kortere Form for den længere er i Poesi ikke sjelden, især i de afhængige Kasus i Enkelt. og der, hvor der er Forskjel paa dem, i Flertal.

§ 49. Nærmere Forklaring over Adj. 5. Deklination.

1. Efter стáрый gaa den store Masse af de forskjellige Klasser af Adj. paa ый; ligesaa de paa óй, óe, áя, hvor altsaa Tonen helt igjennem er paa Endestavelserne, f. Ex. слѣпóй, blind, ligesom overhovedet alle disse Adjektiver beholde Tonen paa den Stavelse, hvor den er i Nom. Enkelttal.

Anm. 1: Man erindre her, at Endelsen аго i alle Klasser af Adj. (Talord og Pronomener) udtales ава, og, hvis Tonen er paa á, som óва f. Ex. i стáрага, слѣпáго o. l.

2: Substantiver, Egenavne eller Fællesnavne, d oprindelig ere Adjektiver, gaa aldeles p samme Maade som disse f. Ex. Толстóй (greveligt Familjenavn) i Hankj. -áго - óму-ым - óмъ, i Hunkj. - áя - óй - ую -óю - óй; F -ыe - ыхъ - ымъ - ыми - ыхъ, Hunkj -ы. Saaledes портнóй, en Skrædder; кладовá Hunkj. et Magazin; жаркóе, Intetkj. Ste выбóрной, en Deputeret; нáбережная, Hunk en Kaj; насѣкóмое, Intetkj et Insekt, c mange af alle tre Kjön. Mange ere de h hörende Familjenavne, især paa нóй, ны вóй o. s. v. Det bemærkes ellers, at de Fles nu skrive f. Ex. Толстóва, часовóва, eft Udtalen, i alle de herhen hörende Ord, so have Tonen paa Nom.s Endestavelse, men ik ellers, f. Ex. вы́борнаго. Især skriver óе for áго i Navne næsten altid.

2. Som стрóгій gaa alle Adj. med г, к og х fora Endelsen, som her er ій (§ 38, 7). Ogsaa den Endelse bliver til ой, hvis den har Tonen. Hid hö de mangfoldige Egennavne paa скій, ской, og Fæ lesnavne, som alle oprindelig ere Adj. f. Ex. Лан скóй, Hunkj. -áя, Fl. ie, o. s. v. Hunkj. ія o. s.

3. Som си́ній gaa Adj. med н foran Endelsen, hv korte Form endes paa ь; Intetkjön ee, Hunkjön a

4. Som свéжій gaa alle Adj. paa жій, чій, шій, щі (§ 38, 7) hvortil höre alle fulde Komparativ- c Superlativformer. Er Tonen paa Endelsen, bliv den i Hankjön óй, Intetkj. ée, Hunkj. áя.

5. Som старъ gaa de mange kortere Former af Be skaffenheds-Adj. hvilke ende ъ - o - a, med en andr Konsonant foran end ж, ч, ш og щ (hvilke fölg Par. 10), idet man erindrer, at ы gaa over til и (

efter г, к og х (§ 38), samt bemærker, at Tonen ofte falder paa Endestavelsen, meget ofte i Hunkj. Enkeltt. alene, ret ofte ogsaa i Intetkj. og i hele Flertal, f. Ex. новъ, ny, но́во, нова́, но́вы; вели́къ, вели́ко, велика́, вели́ки; высо́къ, höj -ко́ - ка́ - кú; силёнъ, stærk, - но - на́ - ны; умёнъ, klog, умно́ - на́ - ны́; легóкъ, let, легко́ (el. лёгко) -ка́ -кú; добръ, god, -бро́ - бра́ - бры́; бо́ленъ, syg, болно́ - на́ - ны́.

6. Som сыно́въ og отцёвъ (eller, tonlöst f. Ex. учи́телевъ, Lærerens) gaa mange Adj. hvoraf en hel Masse bruges som Familjenavne med Tonen dels paa Endestavelsen, hvis Stammeordet har Tonen paa de afhængige Kasus's Endelser, f. Ex. Пётръ, Петра́, o. s. v., dels paa en af de foregaaende Stavelser, f. Ex. Петро́въ, Крыло́въ, Орло́въ, i Hunkj. Петро́ва o. s. v.; — Суво́ровъ, Куту́зовъ; — Гу́рьевъ, Дми́тріевъ, Андре́евъ — om Kvinder paa о́ва, е́ва, efter Adj.s Hunkjönsform.

Anm. 1: Som Navne have disse Ord i Præp. Enkelttal i Hankjön og Intetkjön ѣ istedetfor о́мъ, ёмъ, емъ (§ 38, 8). I höj Stil have de det ogsaa, om de staa adjektivisk, f. Ex. о сы́нѣ царе́вѣ.

2: Fremmede Navne med lignende Endelser, der altsaa ikke oprindelig ere russiske Adj. gaa som Substantiver f. Ex. Ба́зедовъ o. l. Det Samme er Tilfældet med russiske Stedsnavne, der ikke ere afledede Adj. f. Ex. Кіе́въ, Псковъ (Pleskov), Ро́стовъ, Орло́въ, Ха́рьковъ Гдовъ o. l. de gaa som Subst. af samme Endelse.

3: Forsaavidt der dannes Stedsnavne af Hunkj. eller af Intetkj. af saadanne Adj. med Underforstaaelse af дерéвня, Gods, Landsby, eller селó, Kirke-Landsby, gaa de naturligvis efter Adjektivernes Hunkjöns- eller Intetkjönsform. Saaledes ogsaa med alle de andre Afledsadjektiver.

7. Efter дѣви́цынъ gaa andre Adj. af samme Endelse og en Mængde Familienavne i Hankj. og Hunkj. samt Stedsnavne af ethvert Kjön med Underforstaaelse af гóродъ, By, eller nogen af de under 6, 3) nævnte e. l. f. Ex. Пýшкинъ, Потёмкинъ, Репни́нъ, Голи́цынъ - Валýтина, Краскóва - Бородинó, Тарýшино.

Anm.: Dog mærkes ogsaa her, at alle disse Navne — ogsaa Stedsnavne — forsaavidt de ere af Hankjön og Intetkjön, i Præpos. Enkelttal have ѣ, medens de virkelige Adjektiver have омъ, ёмъ efter § 37, 8; smlgn. 6).

8. Efter a) Господень, gaa de individuelle Possessiver Бóжій, som tilhörer Gud, og врáжій, som tilhörer Fienden, Intetkj. -ie, Hunkj. -iя, Fl. -iи (udt. ie), samt Beskaffenheds-Adj. og Possessiver paa ь, жъ, чъ, шъ og щъ, dog saaledes at i de 4 sidstnævnte Arter я og ю bliver til a og y (§ 38, 5). I höj Stil siges dog af Божій og вражій i Gen. Dat. og Præp. i alle Kjön -iя, iю, iй istedetfor iему, -iяго, -iемъ. Efter b), синь, gaa de Adjektiver af denne Klasse, der have Tonen paa Endestavelsen, hvor e bliver til ë, uden anden Forskjel fra de foregaaende.

9. Efter рыбiй gaa de temmelig mange Possessiver paa iй, овiй, евiй (ëвiй), og flere, hvori Stammeordets

Udgang modificeres til чій, шій, som betegner, hvad der tilhörer et levende Væsen efter dets legemlige Natur, altsaa f. Ex. om Dyr, især naar man taler om dets Legems Dele eller hvad der gjöres deraf, f. Ex. лисій, Ræve —, кóзій, Gjede —, медвѣжій, Björne— f. Ex. Skind, теля́чій, Kalve—. Altsaa vil человѣ́чій, Menneske —, kun bruges, naar Talen er om dets Legeme, men человѣческій, naar der er Tale om Menneskets aandelige Væsen; dette sidste og de mange, paa samme Endelse, gaa efter Par. 2.

Anmærkning til det Hele. Man vil ved Læsning især af ældre Skrifter og i Dagligtale mærke adskillig Vaklen, Frihed og Uregelmæssighed.

§ 50. Sammenligningsgrader. Komparativets oprindelige Endelse er ѣе, eller — dersom г, д, к (ск), т (ст) og х staar foran Positivets fulde Endelse, -- е, f. Ex. мудр-ѣ́е. Saavel ѣе som е er uforanderlig Prædikatform. ѣе sammentrækkes undertiden til ѣй f. Ex. грóзнѣй, for грóзнѣе. De fulde Endelser deklineres efter de for Positiv givne Regler.

§ 51. I Forbindelse med Antagelsen af е forandres Positivets Slutningskonsonant saaledes, at:

г	gaar over	til	ж,	f.	Ex.	доро-г-óй, dyr,	дорó-ж-е, dyrere.
д	»	»	» ж,	»	»	моло-д-óй, ung,	молó-ж-е, yngre.
						твёр-д-ый, fast,	твéр-ж-е, fastere.
к	»	»	» ч,	»	»	мя́г-к-ій, myg,	мя́г-ч-е, mygere.

т	gaar over til ч, f. Ex.	кру-т-óй, stejl,	крý-ч-е, stejlere.
х	„ „ „ ш, „ „	су-х-óй, tör,	сý-ш-е, törrere.
ст	„ „ „ щ, „ „	чи́-ст-ый, ren,	чи́-щ-е, renere.
ск	„ „ „ щ, „ „	пло́-ск-ій, flad,	пло́-щ-е, fladere.

Anm. 1: Adjektiver paa атый, итый, астый, истый, danne sit Komparativ paa ѣе, f. Ex. знамени́тый, berömt, знамени́тѣе; гори́стый, bjergig, гори́стѣе.

2: Nogle Adjektiver, som have de nys opregnede Konsonanter foran Endelsen, kompareres alligevel med ѣе: гóрдый, stolt, милосéрдый, barmhjertig, сѣдóй, graa, have гордѣ́е, o. s. v.; — бóйкій, flink, og ди́кій, vild, have гордѣ́е, дичѣ́е; — лю́тый, vild, grusom, жёлтый, gul, святóй, hellig, сы́тый, mæt, have лютѣ́е o. s. v.

Andre kompareres noget mere afvigende: бли́зкій, nær, ни́зкій, lav, ýзкій, trang, have бли́же, ни́же og ýже; — высóкій, höj, глубóкій, dyb, широ́кій, bred, have вы́ше, глýбже, ши́ре; — гáдкій, modbydelig, глáдкій, flad, жи́дкій, flydende, рѣ́дкій, sjelden, have гáже, глáже, жи́же рѣ́же; гóрькій, bitter, bedrövet, har гóрше (гóрче, helst adv.); — густóй, tæt, har гýще og густѣ́е; — дешёвый, billig, har дешёвле; дóлгій, lang, дóльше og дóлѣе; — 1) корóткій, eller крáткій, kort, og 2) крóткій, mild, have 1) корóче og 2) крóче; — крáсный, smuk, крáше (i Bet. röd краснѣ́е); — простóй,

simpel, har прóще og простѣе; слáбкій og слáбый, svag, слáбже; — пóздный, sildig, har пóзже; — стáрый, gammel, стáрше og стáрѣе; тóнкій, tynd, тóньше; — тóлстый, tyk, har тóлще og толстѣе; тяжёлый, tung, har тяжéле; тя́жкій, tung, besværlig, тя́гче.

Anm. 3: Nogle laane Komparativer af andre Stammer: вели́кій (og большóй), stor, бóльше; мáлый, liden, мéньше; хорóшій, god, лу́чше; злой, ond, laaner oftest Komp. af худóй, ху́же.

4: Om der i Positivets kortere Form for Udtalens Skyld er indskudt et o eller e, tages ved Komparativdannelsen intet Hensyn dertil, f. Ex. i det ovenfor nævnte тóнкій — тóнокъ.

5: Tonen i Komparativ paa ѣе er oftest paa den Stavelse, der i Ordenen svarer til Positivets Hunkjönsform, f. Ex полнá, fuld, — полнѣ́е; i Formerne paa e er den altid paa næstsidste Stavelse.

§ 52. Ligesom i Positiv dannes der i Komparativ Attributformer (opr. bestemte Former), udgaaede fra Positivets Stammeform, ved Siden af Prædikatsformen, saaledes at ѣе bliver til ѣйшій og e til айшій, f. Ex. свѣтлѣ́йшій, lysere, строжáйшій, strengere ved Siden af свѣтлѣ́е og стрóже.

Anm.: Dog have, tildels med lidt Forandring i Stammen, глубóкій — глу́бже — глубожáйшій; далёкій og дáльній, fjern, — дáльше — дальнѣ́йшій; рѣ́дкій, sjelden, — рѣ́же — рѣдчáйшій, слáдкій, söd, — слáще — сладчáйшій; твёрдый, fast, твёрже — твердѣ́йшій; тóнкій — тóньше — тончáйшій; ширóкій, bred, — ши́ре — широчáйшій.

De ovenanförte гáдкій, глáдкій, жи́дкій, у́зкій og слáбкій have ikke den længere Komparativ-

form. Heller ikke горя́чій, varm, hed, лы́сый, skaldet, си́зый, blaasort, свѣ́жій, frisk, fersk, og andre paa зый, сый, жій, чій og щій.

§ 53. Som tildels allerede bemærket have nogle Adjektiver i den fuldere Komparativform шій, lagt umiddelbart til Stammen, tildels lidt forandret:

высо́кій — вы́ше — вы́сшій,

молодо́й — моло́же — мла́дшій,

ни́зкій — ни́же — ни́зшій,

ста́рый — ста́рше og ста́рѣе — ста́ршій og старѣ́йшій,

худо́й — ху́же — ху́дшій og ху́жшій.

§ 54. Ved at sætte по foran den komparative Prædikatsform, svækkes Betydningen, f. Ex. полу́чше, lidt bedre.

§ 55. De Adjektiver, der ikke have Komparativformer, og undertiden andre, bruge Adv. бо́лѣе, mere til at betegne Forholdet, f. Ex. бо́лѣе радъ, gladere бо́лѣе гора́здъ, dygtigere.

§ 56. Vort Sammenligningsadverbium end hedder нежели eller чѣмъ (какъ); eller ogsaa udtrykkes Forholdet ved at sætte andet Sammenligningsled i Genitiv.

Anm. 1 til det Hele: бо́льше, mere, да́льше, fjernere, до́льше, længere, ме́ньше, mindre, то́ньше, finere, bruges efter mange Forfattere ikke som Adverbier; derimod бо́лѣе, да́лѣе, до́лѣе, ме́нѣе og то́нѣе. — Ellers bruges alle de kortere Komparativformer ogsaa adverbialt.

2: меньшо́й, opr. Komp. bruges nu kun om et yngre Barn, uden Sammenligning.

§ 57. *Superlativ.* Superlativ i Russisk betegnes 1) kun i fire Adjektiver med særskilt enkelt Form:

Pos.		*Komp.*		*Sup.*
великій, stor	—	бóльшій	—	величáйшій.
высóкій, höj	—	вы́сшій	—	высочáйшій.
мáлый, liden	—	мéньшій	—	малѣ́йшій.
ни́зкій, lav	—	ни́зшій	—	нижáйшій.

2) I andre Tilfælde betegnes Superlativ enten a) ved at benytte Komparativs fuldere Form, der oprindelig er bestemt, enten alene eller med Tilföjelse af Ordene: и́зъ (и́зо) всѣхъ af alle, eller b) ved at sætte Pronomenet сáмый (-ое, ая), selv, foran Positiv og stundom foran det fulde Komparativ. Disse sidste Tilfælde indtræde altsaa, naar Superlativ staar som Attribut. Staar det som Prædikat, maa man sætte всѣхъ, end alle, eller всегó, end alt, foran Komparativets kortere Form; dog bruges ogsaa her meget ofte сáмый med Positivets længere Form, idet samme Subjektsord underforstaaes.

Anm. 1: Forat forstærke Sammenligningen sættes Partiklerne нáй, og всё, svarende til vort aller, foran Komparativs Former, f. Ex. наилу́чшій, allerbedste, всемилостивѣ́йшій, allernaadigste.

2: Partikelen пре, meget, i fortrinlig Grad, sammensættes med begge Arter af komparative Former, f. Ex. преглу́пый, meget dum, преглу́по, meget dumt. I samme Betydning bruges ved Komparativer гораздо, meget; overordentligt hedder чрезвычáйно.

Capitel 6.

Adverbierne.

§ 58. Det russiske Sprog har de samme Klasser af Adverbier som vort. Oprindelige Adverbier ere forholdsvis faa; de fleste dannes ved substantiviske Böjnings-

former, eller ved Afledning og Sammensætning; derhos kunne alle Adjektiver, der betegne Beskaffenhed og Egenskab, bruges som Adverbier i Intetkjön Enkelttal.

§ 59. Adverbierne af den sidstnævnte Art kunne ogsaa kompareres, idet man kan bruge Adjektivernes korte Intetkjönsendelse i alle Grader adverbialt. Særlige adverbiale Komparativer ere kun de i § 56 Anm. 1 nævnte. Forövrigt ere de ikke modtagelige for nogen Forandring i Form.

Anm.: Hvad der er sagt om Adjektiverne i § 57 Anm. 1 og 2, gjælder ogsaa de som Adverbier brugte Adjektiver.

Capitel 7.

Talordene.

§ 60. Det russiske Sprog har i det Hele de samme Klasser af Talord som vort, tildels med noget ejendommelige Endelser og Böjninger, beroende dels paa tydeligere Levninger af et Dualis (Total), end der ellers nu forekommer, dels paa en Blanding af Subst.s Adj.s og Pronom.s Böjning, hvortil Talordenes Natur giver Anledning.

§ 61. *Grundtal (Mængdetal).*

1, одúнъ, однó, (sl. едúнъ, -úно, -úна.
2, два, двѣ.
3, три.
4, четы́ре.
5, пять.
6, шесть.
7, семь (sl. седьмь).

8, во́семъ (sl. осьмь).
9, де́вять.
10, де́сять.
11, оди́ннадцать.
12, двѣна́дцать (sl. двана́десять).
13, трина́дцать.
14, четы́рнадцать.
15, пятна́дцать.
16, шестна́дцать.
17, семна́дцать.
18, осьмна́дцать eller восемна́дцать.
19, девятна́дцать.
20, два́дцать (sl. два́десять).
21, два́дцать оди́нъ.
22, два́дцать два.
30, три́дцать.
40, со́рокъ, (sl. четы́редесять).
50, пятьдеся́тъ.
60, шестьдеся́тъ.
70, се́мьдесятъ.
80, во́семьдесятъ.
90, девяно́сто (sl. де́вятьдесятъ).
100, сто.
200, двѣ́сти.
300, три́ста.
400, четы́реста.
500, пятьсо́тъ.
600, шестьсо́тъ.
700, семьсо́тъ.
800, восемьсо́тъ.

900, девятьсо́тъ.
1,000, ты́сяча (sl. тысяща).
2,000, двѣ ты́сячи.
10,000, де́сятъ ты́сячъ.
100,000, сто ты́сячъ.
1,000,000, милліо́нъ.
2,000,000, два милліо́на.
1,000,000,000, ты́сяча милліо́новъ.
1,000,000,000,000, билліо́нъ.

Ordenstal.

1. пе́рвый, пе́рвое, пе́рвая, förste.
2. второ́й, о́е, а́я, anden.
3. тре́тій, ье, ья, tredje.
4. четвёртый, ое, ая, fjerde.
5. пя́тый, ое, ая, femte.
6. шесто́й, о́е, а́я, sjette.
7. седьмо́й, о́е, а́я, syvende.
8. осьмо́й, о́е, а́я, ottende.
9. девя́тый, ое, ая, niende.
10. деся́тый, ое, ая, tiende o. s. v.
11. оди́ннадцатый, el. пе́рый на́-десять.
12. двѣна́дцатый, el. второ́й на́-десять.
13. трина́дцатый el. тре́тій —.
14. четырна́дцатый el. четвёртый —.
15. пятна́дцатый el. пя́тый —.
16. шестна́дцатый el. шесто́й —.
17. семна́дцатый el. седьмо́й —.
18. осьмна́дцатый, el. осьмо́й —.
19. девятна́дцатый, el. девя́тый —.

20. двадцáтый (sl. двадесáтый), ое, ая.
21. двáдцать пéрвый.
22. двáдцать вторóй.
30. тридцáтый, ое, ая.
40. сороковóй (sl. четыредесáтый), óе, áя.
50. пятидесáтый, ое, ая.
60. шестидесáтый, ое, ая.
70. семидесáтый, ое, ая.
80. осьмидесáтый, ое, ая.
90. девянóстый (sl. девятидесáтый).
100. сóтый, ое, ая.
200. двухъ-сóтый, ое, ая.
300. трёхъ-сóтый, ое, ая.
400. четырёхъ-сóтый, ое, ая.
500. пятисóтый, ое, ая.
600. шестисóтый, ое, ая.
700. семисóтый, ое, ая.
800. осьмисóтый ое, ая.
900. девятисóтый, ое, ая.
1,000. ты́сячный, ое, ае.
2,000. двухъ-ты́сячный, ое, ая.
10,000. десятиты́сячный, ое, ая.
100,000. стоты́сячный, ое, ая.
1,000,000. милліóнный, ое, ая.
2,000,000. двухъ-милліóнный, ое, ая.
1,000,000,000. тысячемилліóнный, ое, ая.
1,000,000,000,000. билліóнный, ое, ая.

Tillæg. Til Ordenstallene slutter sig efter Betydning og tildels efter Dannelse nogle Betegnelser af Brökdele. половúна, en Halvdel; треть, en Tredjedel; чéтверть,

en Fjerdedel; осьмýка eller осьмýшка, en Ottendedel; полторá, halvfjerde; полпятá, halvfemte; полшестá, halvsjette; полседмá eller полсемá, halvsyvende, полосмá, halvottende, o. s. v.; полторáста, halvandethundrede. половúна og чéтверть bruges ogsaa om Klokkeslettet, en halv Time, et Kvarter; три чéтверти, 3 Kvarter. Forövrigt udtrykkes Brökdele ved часть, Del, med Ordenstal, f. Ex. десáтая часть, $^{1}|_{10}$.

Anm.: другóй, eg. ubestemt Pronomen, anden, bruges ikke sjelden istedetfor вторóй. Ved Tælling siges meget ofte разъ, Gang, istedetfor одúнъ; altsaa разъ, два, три, o.s.v. en, to, tre o.s.v.

§ 61. Af Mængdetallene два, три, indtil дéсять, samt af сто dannes Samlingstalord двóе, трóе, чéтверо, пáтеро, шéстеро, сéдмеро, вóсьмеро, девáтеро, десáтеро, сóтеро, som betyde 2, o. s. v. ad Gangen, sammen; fra пáтеро opover ogsaa Former paa ы, пáтеры o.s.v. — Af samme Art er пятóкъ, десáтокъ, сóтня, fem o. s. v. samlede, hvilke tre sidste ere Substantiver, der altsaa styre Genit. Flert., medens de förstnævnte konstrueres som три.

Anm. 1: óба, обóе og обóи*) betyder begge, пáра, et Par.

2: двóйка bet. 1) en Toer (i Kort), 2) et Tospand, трóйка, 1) en Treer, 2) et Trespand, четвёрка, 1) en Firer, 2) et Firspand, пятёрка, en Femmer (i Kort) o. s. v. дюжина, et Dusin; et Snes udtrykkes ved два десáтка med Gen. Flertal.

*) обóе og især обóи ere temmelig forældede Former, undtagen i Gen. обóего, som kommer deraf (§ 62, 6 og 7, Anm.).

Anm. 3: одúнъ, bruges ogsaa som Beskaffenhedsadjektiv i Betydning alene, eneste, enestaaende; dets Deklination vises under Pronomenerne. Det danner en Afledsform одинёхонекъ og одинёшенекъ, der bet. ganske alene; пéрвый danner ogsaa en Afledsform пéрвенькій, der bruges som Beskedenhedsform; den allerförste hedder первѣ́йшій eller сáмый пéрвый, der altsaa er Superlativ.

§ 62. Med Hensyn til Ordklasser og Deklination, er der nogen Inkonsekventse og Ejendommelighed. Substantiver ere сóрокъ, сто, девянóсто, ты́сяча, миллióнъ, биллióнъ o. s. v.; deres Kjön, saavelsom deres Deklination sees af deres Endelser. Одúнъ og alle Ordenstallene ere Adjektiver. Alle de andre Talord bruges i nogle Tilfælde som rene Adjektiver, i Kasus rettede efter Substantiverne, i andre Tilfælde dels tilsyneladende dels virkelig som Substantiver, hvorom senere. Ejendommelighederne ved Tonens Anbringelse ville sees hver paa sit Sted.

Talordenes

	Nom. eller Akk.	Gen. eller Akk.
1	m. одинъ, n. одно́, f. одна́, en;	se § 72, 15.
2	m. n. два, f. двѣ, to	двухъ . . . . .
3	m. n. о́ба, begge	обо́ихъ . . . .
	f. о́бѣ, „	обѣ́ихъ . . . .
4	три, tre	трёхъ . . . . .
5	четы́ре, fire	четырёхъ . . .
6	двое og двои, to	двоихъ . . . .
7	четверо og четверы, fire . . .	четверы́хъ . .
8	пять, fem	пяти́ . . . . . .
9	во́семъ, otte	осьми́ . . . . . .
10	пятьдеся́тъ, femti	пяти́десяти . .
11	двѣ́сти, to hundrede	двухъ со́тъ . .
12	пятьсо́тъ, fem hundrede	пяти со́тъ . . .
13	m. n. полтора́, en og en halv	полу́тора . . . .
	fem. полторы́ „ „ „ „	полу́торы . . .
	pl. полу́торы „ „ „ „	полу́торыхъ . .
14	m. полтретья́, to og en halv	полу́третья . .
	fem. полтретьи́ „ „ „ „	полу́третьи . .
	pl. полу́третьи „ „ „ „	полу́третьихъ.
	Sammensætning med Tidsbetegnelser.	
15	sing. по́лдень, m. Middag . . .	полу́дня . . . .
	plur. полу́дни	полу́дней . . .
16	sing. по́лгода, et halvt Aar . .	полуго́да. . . .
	plur. полуго́ды	полугодо́въ . .

Deklination.

Dat.	Instr.	Präp.
двумъ	двумя́	двухъ.
обо́имъ	обо́ими	обо́ихъ.
обѣ́имъ	обѣ́ими	обѣ́ихъ.
трёмъ	тремя́	трёхъ.
четырёмъ . . .	четырьмя́	четырёхъ.
двои́мъ	двои́ми	двои́хъ.
четверы́мъ . . .	четверы́ми . . .	четверы́хъ.
пяти́	пятью́	пяти́.
осьми́	восемью́	осьми́.
пяти́десяти . .	пяти́десятью . .	пяти́десяти.
двумъ ста́мъ . .	двумя́ ста́ми . .	двухъ ста́хъ.
пяти ста́мъ . .	пятью́ ста́ми . .	пяти ста́хъ.
полу́тору	полу́торымъ . .	полу́торѣ.
полу́торѣ	полу́торою . . .	полу́торѣ.
полу́торымъ . . .	полу́торыми . .	полу́торыхъ.
полу́третю . . .	полу́третьимъ .	полу́третьѣ.
полу́третьѣ . . .	полу́третьею . .	полу́третѣ.
полу́третьимъ .	полу́третьими .	полу́третьихъ.
полу́дню	полу́днемъ . . .	полу́днѣ.
полу́днямъ . . .	полу́днями . . .	полу́дняхъ.
полуго́ду	полуго́домъ . .	полуго́дѣ.
полугода́мъ . . .	полугода́ми . . .	полуго́дахъ.

Nærmere Forklaring over Talordenes Deklination.

6 og 7. Efter двóе og чéтверо gaa Samlingstalordene med de samme Endelser:

6. трóе og трóи, tre, обóе og обóи, begge, to tilsammen; 7. Efter чéтверо gaar пя́теро og пя́теры, fem, шéстеро og шéстеры, sex, деся́теро og деся́теры, ti, сóтеро og сóтеры, hundrede.

Anm.: двóе, трóе, чéтверо bruges med Navne paa levende Væsener af Hankjön og Intetkjön; двóи, трóи og чéтверы bruges ved Navne paa livlöse Gjenstande, der kun forekomme i Flertal f. Ex. двóе слугъ (Gen. Flert. af слугá), to Tjenere; трóи часы́, tre Uhre. Genitiven обóего bruges i Forbindelsen обóего пóла, af begge Kjön (полъ m.), smlgn. § 62, til Anm. 1.

8. 10. Efter пять og пятьдеся́ть deklineres de övrige Tal med samme Endelse (undtagen вóсемъ Par. 9) f. Ex. шесть, семъ, дéсять, der alle faa Tonen paa Endestavelsen, samt оди́ннадцать og saa videre til og med девятнáдцать, som beholde Nominativets Tone, samt двáдцать, три́дцать, der igjen faa Tonen paa Endestavelsen i de afhængige Kasus. Fra пятьдеся́ть til og med вóсемьдесять sættes Tonen paa det förste Leds Endelse, altsaa пяти́десяти, шести́десяти o. s. v.; i вóсемьдесятъ, gaar вóсемъ som i Par. 9 anfört, kun at det i Instrum. kan hedde baade восемью́ (десятью) og осьми́ (десятью).

11. Efter Analogi af двѣ́сти gaa три́ста og четы́реста, der i Gen. o.s.v. hedder трёхъ сотъ, четырёхъ сотъ, трёмъ стамъ, четырёмъ стамъ o.s.v.

12. Efter пятьсо́тъ, gaa de övrige Hundreder til og med девятьсо́тъ.

13. Efter полтора́ deklineres de med пол, halv, sammensatte Talord (undtagen полтретья́), f. Ex. полчетверта́, 3½, полшеста́, 5½, полдесята́, 9½, Gen. полу́четверта, полу́шеста, полу́десята, Hunkjön: полчетверты́, полшесты́, полдесяты́, Dativ: полу́четверту, Hunkjön: полу́четвертѣ o.s.v. полтора́ста hedder полу́тораста i alle afhængige Kasus. Naar undtages полтора́ og полтора́ста bruges de övrige ikke meget; man siger helst f. Ex. пять съполови́новою, eg. 5 med en ½.

15. Efter Analogi af по́лдень gaar по́лночь, Midnat, Gen. Dat. Præp. полу́ночи, Instr. полу́ночію.

16. Efter полгода gaa полчаса́, en halv Time, полфу́нта, et halvt Pund, полведра́, en halv V., полминуты́, et halvt Minut, полверсты́, en halv Verst, o.e.a.

Anm. 1: Efter Middag hedder по-полу́дни (ikke -ѣ).

2: En hel Del Substantiver dannes med полу f. Ex. полуо́стровъ, en Halvö, полупу́хъ, Halvdun, i hvilke полу er uforanderligt, og Substantivet deklineres paa almindelig Maade; saaledes ogsaa mange Adjektiver, f. Ex. полунаго́й, halvnögen.

§ 63. I sammensatte Mængdetal deklineres begge Ord, hvert efter sin Deklination, f. Ex. два́дцать два́, Gen. двадцати́ двухъ o. s. v. I sammensatte Ordenstal f. Ex. два́дцать пе́рвый, en og tyvende, bliver Mængdetallet uforandret, men Ordenstallet deklineres; saaledes naturligvis ogsaa, naar man siger f. Ex. пе́рвый на́десять.

De andreTalord fölge de Deklinationer af Substantiver og Adjektiver, hvortil de efter sine Endelser höre; dog bemærkes at сорокъ, девяносто og сто, med et andet Talord, i Dativ, Instr. og undertiden i Præp. bruge Genitivendelsen paa a: сорока́, ста, девяноста.

Af Ordenstallene mærkes alene третій, tredje, der gaar efter Adjektivernes blandede Deklination (рыбій), medens alle de andre fölge 1ste Deklination § 48.

Anm.: два оба, три, четыре, двое, трое, четверо have Akk. lig Nom., naar der tales om livlöse Gjenstande, men lig Gen. naar der tales om levende Væsener, ligesom andre Adjektiver; alle de andre, пять o. s. v. have altid Akk. lig Nom. Dette er ogsaa Tilfælde med два, три, четыре, naar de forbindes med Tiere, Hundreder o.s.v. altsaa собирать двадцать два воина (ikke двадцать двухъ воиновъ), at samle 22 Stridsmænd.

§ 64. Multiplikativer ere простой, enkelt, двойной og двоякій, dobbelt, тройной, tredobbelt, четверной, firdobbelt, пятеричный, femdobbelt, шестеричный, sexdobbelt, десятеричный, tidobbelt o.s.v.; de betegne altsaa Foldighed.

§ 65. Adverbier, som betegne Gange, især i Regning, ere однажды, en Gang, дважды, to Gange, трижды, tre Gange, четырежды, eller четырмя, fire Gange, пятью, fem Gange, шестью, sex Gange o. s. v. Ellers bruges разъ, en Gang, два раза, to Gange, три раза, tre Gange, четыре раза, fire Gange, пять разъ, fem Gange o. s. v.

For det förste hedder во первыхъ, for det andet, во вторыхъ, for det tredje во третьихъ o. s. v. med Præpositionen въ (во) med Præp. af Ordenstallene i Flertal.

Capitel 8.

Pronomenerne.

§ 66. De russiske Pronomener henföres til sex Klasser: de personlige tilligemed det tilbageförende (reflexive), Ejendomspronomerne, de paapegende, de tilbagevisende, de spörgende og de ubestemte. Sproget mangler Gjensidighedspronomener.

Anm.: De henhöre ligesom i vort Sprog som særlige Arter under Subst. Adj. og Adverbierne; de have som i andre Sprog flere ejendommelige Former og Endelser.

§ 67. De personlige Pron. ere я, jeg, мы, vi, ты, du, вы, J, онъ, han, den, оиá, hun, den, онó, det, den, онѝ, Hankj. de, онѣ́, de.

Det reflexive Pron. for begge Tal og alle Kjön er себя́, sig, uden Nominativ; det bruges for alle Personer, altsaa siger Russen f. Ex.: я овмáныбаю себя́ сомагó o. s. v., jeg bedrager sig selv.

Anm.: Naar себя́, som oftest sker, hænges til Verbets Endelse, synkoperes det til ся, og hvis Endelsen er en Vokal, til сь, f. Ex. мы удаля́емся, vi fjerne os; я удаля́юсь, jeg fjerner mig, удаля́ться, at fjerne sig. — NB. ъ bortfalder foran ся; men ь beholdes.

Dette Pronomen bruges ogsaa som Gjensidighedspronomen, f. Ex.: дрáться, at slaaes; til stærkere Betegnelse af Gjensidighedsforholdet bruges Ordet другъ gjentaget, det förste i Apposition til Subjektet, det andet i den Kasus, som Verbet eller en Præposition styrer, f. Ex. ненавидѣ́ть другъ дру́га, at hade hinanden eller hverandre; ссóриться другъ съ дру́гомъ, at

kjævles. (самъ другъ, selv anden, om a Kjön, fordi другъ er Hankjön). Man kan ogs udtrykke sig ved одинъ другóй, den ene d anden, især om levende Væsner; dette Udtr bliver nödvendigt, naar det er fornödent at u hæve Kjön og Tal, hvilket ikke kan ske ved (förstnævnte.

Anmærkning til det Hele:
De forskjellige Pronomeners Böjning sees nede for samlet.

§ 68. Ejendomspronomenerne ere мой, min; наш vor; твой, din; вашъ, Eders, og for alle tre Person свой, eg. sin, men ogsaa, naar Forholdet er reflexi min og din; f. Ex.: вы обидѣли своегó брáта, J ha fornærmet Eders Broder; я не живý въ своёмъ дóм jeg bor ikke i mit Hus; онъ прóдалъ свою лóшад han har solgt sin Hest.

§ 69. De paapegende Pronomener ere сей og ѣтот denne; тотъ, hin; тотъ же, den samme, netop der samt de afledede Korrelativer такóй, ѣтакой, таковó толикій, 1) saadan, 2) saa stor, hvilke alle ere forar derlige i Kjön, Tal og Kasus; сей angiver en nærme Gjenstand end ѣтотъ, der altsaa i Bet. nærmer sig til тот

Anm.: толикій (og коликій § 71) er i det alm. Spro ret sjeldent.

óный, denne, hin, er forældet; det bruges r i Kancellistil, tildels ogsaa paa en Maade so personligt Pronomen.

Ved at lægge то til сей og afhængige Kasu af тотъ udtrykkes vort just, netop.

Til de paapegende Pronomener henföres gjern самъ og сáмый, selv.

§ 71. De tilbagevisende eller relative Pronomener ere кто, Subst. for begge Kjön og Tal: som, det Menneske, de Mennesker, som; han (hun, de), som; что, Subst.: hvad, den Ting, som; котóрый og кой, Adj., hvilken; какóй, каковóй og колúкій, 1) hvilken, 2) hvordan; чей, hvem tilhörende, hvis, f. Ex.: чей домъ, hvis Hus (f. Ex. jeg bebor).

Anm. что i den her nævnte Betydning skrives ofte чтó, forat skjelne det fra что i Bet. at; i skjödeslösere Tale og Skrift bruges что i Nom. og Akk. ofte for котóрый.

§ 72. De spörgende Pronomener ere de samme, som de relative; altsaa f. Ex. чей ѳтотъ домъ, hvis er dette Hus? чьё ѳто ружьё, hvis er dette Gevær?

Anm. Ofte föies til det spörgende кто et такóвъ eller такóй (saadan) i Bet. hvad for Slags Person? og til det spörgende что et такóе (saadant) eller за (for) i Bet. hvad for noget? hvad for en Ting? hvad for Slags? f. Ex. что такóе любóвь? hvad er Kjærlighed for noget? что за кнúга, hvad for en Bog? что за лю́ди? hvad for nogen Folk el. hvad Slags Folk?

§ 73. De ubestemte Pronomener ere Substantiverne нѣкто og кóе-кто, nogen, en eller anden; нѣчто (udt. njet — staa) og кóе-что, noget (som man ikke endnu har nævnt); никтó, ingen og ничтó, intet; Adjektiverne: нѣкій, нѣкакій, нѣкоторый, какóй-то, nogen, en eller anden; ни какóй, ни котóрый, ingen, ikke en eneste. Pronominalske Forbindelser ere: кто лúбо, кто нибýдь, кто-то, кто ни есть, (af hvilke de to förste kunne bruges som ubest. Relativer): En (ganske ubestemt); som

ubest. Rel.: hvo — end; что либо, что нибудь, что-то что ни есть; noget (hvadsomhelst), de to förste ogs som ubest. Rel.: hvad — end.

Subst. og Adjekt. ere: другóй, инóй, прóчій, an den; всякій, enhver i Almindelighed; кáждый, hv enkelt af en bestemt Klasse; весь, enhver i Almind lighed, eg.: al. всякъ, enhver i Alm.=всякій, kun Subs

Ved at anbringe ни (не) med spörg. Pron. dann udelukkende ubest. tilbagevisende Udtryk, f. Ex. кто н есть, hvo han end maatte være (er), что ни дѣлает hvad han end gjör. тотъ и другóи bet. begge.

Anm. 1: I Talesproget höres dog sjelden nogen lig frem Oversættelse paa vort: noget, en Tin f. Ex.: „jeg skal fortælle Dem Noget;“ m udtrykker sig gjærne ved Anbringelsen af Relativsætning, f. Ex.: jeg skal fortælle De Noget, som de ikke ved, e. l. I grammati og lexikalsk Stil bruges 1) что og 2) к som ligefremme ubest. Pron. 1) Noget, 2) N gen, En. — Кто — кто = одúнъ — другó eller тотъ — тотъ, den Ene — den Anden.

2: нѣкто bruges i det nyere Sprog kun i Nom нѣчто kun i Nom. (og sjelden i Akk.); m udtrykker sig i de övrige Kasus ved Form af ктó-то og чтó-то.

3: Efter Præpositioner oplöses никтó og ничт никакóй, никотóрый, f. Ex.: ни у когó, h Ingen; ни за что, for intet, — ikke у нико eller за ничтó osv.

4: другóй какъ bet.: anden end (hedder ik другóй чѣмъ).

§ 74. Pronomenernes Deklination *).

Singularis.
Hankjön og Intetkjön.

	Nominativ.		Gen. ell. Akk.		Dat.
1.	я, jeg	-	меня́	-	мнѣ
2.	ты, du	-	тебя́	-	тебѣ́
3	онъ, m. / оно, n. } han, den	-	его́	-	ему́
4.	— (mig, dig) sig	-	себя́	-	себѣ́
5.	кто, som, — den, som	-	кого́	-	кому́
	Nom. og Akk.		Gen.		
6.	что, som, det, som	-	чего́	-	чему́
			Gen. el. Akk.		
7.	мой, m., моё, n., min, mit	-	моего́	-	моему́
8.	нашъ, m., на́ше, n., vor, vort	-	на́шего	-	на́шему
9.	сей, m., сіё, n., denne	-	сего́	-	сему́
10.	тотъ, m. то, n., hin	-	того́	-	тому́
11.	э́тотъ, m., э́то, n., denne	-	э́того	-	э́тому
12.	чей, m., чьё, n. hvis	-	чьего́	-	чьему́
	Nom. ell. Akk.		Gen. ell. Akk.		
13.	самъ, m., само́**), n., selv	-	самого́	-	самому́
14.	весь, m., всё, n., al	-	всего́	-	всему́
15.	оди́нъ, m., одно́, en, ene	-	одного́	-	одному́
16	како́й, m., како́е, n., hvordan	-	како́го	-	како́му

*) Den almindelige Deklinationsregel om Adj., at Akk. er lig Gen. ved levende Væsener, og lig Nom. ved Gjenstande, gjælder ogsaa de adjektiviske Pronomener. **) Ofte ogsaa са́мо.

Pronomenern

Singularis.

Hankj. og Intetkj. *Instr.*	*Præp.*	Hunkjön. *Nom.*	*G.D.og P.*	*Akk.*	*Instr.*
мнóю	- мнѣ	} i alle tre Kjön			
тобóю	- тебѣ				
			G. *D.og P.*		
имъ	- нёмъ	онá	- ея . ей .	её	- éю
собóю	- себѣ	for alle Personer, Kjön og Tal			
кѣмъ	- комъ	Substantiv i Hankjön uden Flertal			
чѣмъ	- чёмъ	Substantiv i Intetkjön uden Flerta			
мои́мъ	- моёмъ	моя́	- моéй	- мою́	- моé
нáшимъ	- нáшемъ	нáша	- нáшей	- нáшу	- нáш
симъ	- семъ	сiя́	- сей	- сiю́	- сéю
тѣмъ	- томъ	та	- той	- ту	- тóю
этимъ	- этомъ	эта	- этой	- эту	- это
чьимъ	- чьёмъ	чья	- чьей	- чью	- чьé
сами́мъ	- самóмъ	самá	- самóй	- самý	- сам
всѣмъ	- всёмъ	вся	- всей	- всю	- всé
одни́мъ	- однóмъ	однá	- однóй	- однý	- одн
каки́мъ	- какóмъ	какáя	- какóй	- какýю	- как

Deklination.

Pluralis.

I alle tre Kjön.

Nom.	*Gen. A. Pr.*	*Dat.*	*Instr.*
мы	- насъ	- намъ	- на́ми
вы	- васъ	- вамъ	- ва́ми
они́, m., n. онѣ́, f.	- нхъ (*Præp.* нихъ)	- имъ	- и́ми
Nom. el. Akk.	***G. el. A., og P.***		
мои́	- мои́хъ	- мои́мъ	- мои́ми
на́ши	- на́шихъ	- на́шимъ	- на́шими
сіи́	- сихъ	- симъ	- си́ми
тѣ	- тѣхъ	- тѣмъ	- тѣ́ми
э́ти	- э́тихъ	- э́тимъ	- э́тими
чьи	- чьихъ	- чьимъ	- чьи́ми
са́ми	- сами́хъ	- сами́мъ	- сами́ми
всѣ	- всѣхъ	- всѣмъ	- всѣ́ми
Nom.	***G. A. Pr.***		
одни́, m, n.	- одни́хъ	- одни́мъ	- одни́ми
однѣ́, f.	- однѣ́хъ	- однѣ́мъ	- однѣ́ми
Nom el. Akk.			
какíе, m. n. какія, f.	- каки́хъ	- каки́мъ	- каки́ми

Anm. Om онъ i begge Tal og alle tre Kjön bemærkes at det, naar det styres af en Præposition, i en hver af de afhængige Kasus, anlyder med et н,* altsaa f. Ex. у него́, hos ham, къ нему́, til han о нёмъ, om ham, съ ни́ми, med dem, у нё (ней), hos hende. Dette н sættes ikke, naar Pronomenet ikke styres af Præpositionen, f. Ex. въ его́ до́мѣ, i hans Hus, da его́ styres af домѣ, ikke af въ. I Gen. Sing. Hunkj. af det Pronomen bruges undertiden Formen её for ея f. Ex. я её не вида́лъ, jeg saa hende ikke, hvor Genitiv (ея) kræves paa Grund af Sætningens Benægtelse; у неё, hos hende, istedetfor у нея; i den almindelige Udtale siges næsten bestandig saaledes; ret ofte staar ней for н (неё) efter Præp. у, hos; нёмъ er den eneste Form. i Præp., da denne Kasus blot forekommer med Præpositioner. I Almuesproget undlades ofte Forslaget н.

§ 75. 5, 6) Efter кто og что gaa alle med dem sammensatte Pronomener: никто́, ничто́, нѣкто, нѣчто osv.; нибу́дь, ли́бо og то ere uforanderlige Tillæg.

7) Efter мой deklineres твой, свой og кой, af hvilket кой (кóе, кóя) nu i Nominativ og Akk. Enkelt. i alle Kjön ikke bruges alene, men kun med Tillæg af как- og кто, Adj. og Subst., nogen, og что, Subst. noget; det har altid Tonen paa о. нѣкій, nogen, Sammensætning med кой, men med Tonen altid paa ѣ, deklineres paa samme Maade i Enkelt., men gaar i Flert. efter A. (мáгкій).

*) Dette н hörer til Ordets Stamme i Nom.; det den korte Form til óный § 70 Anm.; i de övrige Former, hvis Oprindelse er en anden (ié), er н rimeligvis et Vellyds-Forslag, til lettere Indledelse j-Lyden; i det Kirkesl. antoges dette н kun efter 3 Præp.: за, на, къ.

16) Efter какóй deklineres такóй, saadan, нѣ́какій, nogen, э́такой, (э́такій), 1) i Udraab: den! f. Ex.: э́такой дурáкъ, den Taabe! 2) saadan.

§ 76. óный, сáмый, вся́кій, другóй, инóй, каковóй, таковóй, deklineres efter de tilsvarende Endelser af Adjektiverne, ligesaa de kortere Former какóвъ og такóвъ. всякъ er Subst. i Hankjön, kun i Nom. — Mængdes- og Gradsbestemmelserne 1) стóлько, saameget, saa, 2) скóлько, hvormeget, saa meget som, 3) нѣ́сколько, noget, eg. Intetkjönssubstantiver, forekomme ogsaa med Dativendelsen у efter Præp. по i Betydning 1) forsaavidt, 2) forsaavidtsom, 3) i nogen Grad; i Flertal danne de Gen., Dat., Instr. og Præp. med adjektiviske Endelser efter мáгкій. Det slavonske еди́нъ, ligt оди́нъ, der oftere forekommer, deklineres i Enkelttal efter стáрый, i Flertal efter старъ.

§ 77. *Tillæg om de prominalske Adverbier.*

Af Pronomenerne eller deres Stammer dannes en hel Del Adverbier, som udtrykke en Paapegning af Sted, Tid o. s. v. efter de forskjellige Klasser af Pronomener: paapegende, tilbagevisende, spörgende og ubestemte, hvilke i det hele staa i indbyrdes Forhold til hverandre (Korrelativer).

Anm. De sættes her formedelst sit Slægtskab med Pronomerne og fordi de optræde som Stammeord til en Mængde Afledsord, hvilket vil sees under Læren om Orddannelsen.

1. *Stedsadverbier.* a) Paastedsadverbier: paapeg.: тамъ, der, тутъ, der, her (da, dengang); здѣсь, her; tilbagevisende og spörgende: гдѣ, hvor; ubestemt: вездѣ́, повсю́ду, overalt; (сю́ду и сю́ду, paa begge Si-

der); гдѣ-нибу́дь, гдѣ́-либо, гдѣ́-то, hvor end, er ul
og ubest. tilbagevisende. b) Tilstedsadverbier: paap
туда́, derhen; сюда́, hid; tilbagevis. og spörg.: ку
ubest.: нѣ́куда, etstedshen; куда нибу́дь (лй
ubest. og ubest. tilbagevis. c) Frastedsadverbier: p
peg.: отту́да, отту́ду, derfra, отсю́да, herfra;
bagevis. og spörg.: отку́да, hvorfra; o: нибу́дь o.s
hvorfra, hvorfra end.

Anm. De tilbagevis. Former kunne sammensættes i нѣ for at betegne Ubestemthed, med ни fo betegne Benægtelse. Ved at sætte et же de med т og ст begyndende Demonstrative alle Klasser betegnes „samme" f. Ex. тамъ sammesteds, тогда́ же, samtidigt, такъ же, s meledes, ligeledes, туда́ же, sammesteds отту́да же, sammesteds fra, столь же, lig meget o. s. v.

2. *Tidsadverbier.* Paap.: тогда́, da, deng (ны́нѣ og тепе́рь, nu); tilbagevis. og spörg.: ко naar, da (какъ); пока́, medens; какъ ско́ро, saasnarl (съ кото́раго вре́мени = съ тѣхъ поръ какъ, fra Tid, da, fra hvilken Tid); ubest.: иногда́, underti всегда́, altid; ubest. og ubest. tilbagevis.: когда́ ниб o. s. v.

Anm. De tilbagevisende Former sammensættes me og ни i samme Betydning som de tilbagevis Stedsadv.: 1) ubestemt, 2) for at betegne: al

3. *Maadesadverbier.* Paapeg.: такъ, saaledes; bagevis. og spörg.: какъ, som, hvorledes; ubest.: какъ, paa en eller anden Maade med Bibegreb af I gyldighed; ubest. og ubest. tilbagevis.: какъ ни

o.s.v., paa en eller anden Maade, hvorledes end; нѣкакъ, paa en vis Maade, никáкъ, paa ingen Maade.

4. *Gradsadverbierne*: paap.: такъ, столь og стóлько, i den Grad; тáкъ же, стóль же, стóлько же, ligesaa; tilbagevis. og spörg.: какъ, сколь og скóлько; ubest. tilbagevis.: какъ нибýдь, сколь нибýдь og скóлько нибýдь o. s. v., i hvilken Grad end; что (Akk. Intetkj.) i nogen Grad, i Spörgsm., f. Ex. онъ роднѧ́ что ли? er han noget beslægtet?

Anm. скóлько, нѣсколько, i nogen Grad, нискóлько, i ingen Grad, slet ikke, bruges ogsaa som Mængdesbestemmelser substantivisk med Genitiv.

5. *Aarsags-Adverbialforbindelser*. Paapeg.: по томý, отъ тогó, derfor, по семý, herfor, og flere Udtryk med Præpositioner og de paapeg. Pronomener; tilbagevis. takъ, по-томý что, за тѣмъ что, o. fl.; spörgende: отъ чегó, по чемý o. fl.; ubest. og ubest. tilbagevis. Udtryk dannes af de tilbagevis. Pron. med Tilföielse af нибýдъ, лѝбо, ни есть. Naturligvis kan man udtrykke sig ved subst. причѝна, Aarsag, med de tilsvarende Klasser af Pronomener. — Hensigtsadv. forat hedder чтóбы (чтобъ) og sjeldnere дáбы, med Infinitiv eller Fortidsformen; de bruges ogsaa til at betegne at efter Viljesverber; ellers hedder at что.

Anm. til det Hele. Ved at anbringe et ни (не) tilligemed tilbagev. Former af alle Klasser dannes udelukkende ubest. tilbagevis. Udtryk, f. Ex. гдѣ ни есть, hvor han end er; кудá ни поѣду, hvorhen jeg end vil reise; saaledes откýда ни, когдá ни, какъ ни, скóлько ни, отъ чегó ни

(af hvilken Grund end) o. s. v. Formen не i ни, der ofte höres og undertiden skrives, anse neppe for korrekt; det samme gjælder не for н der er nævnt i § 73. Enkeltvis höres ли for i disse Forbindelser.

Capitel 9.

Verberne.

§ 78. Verberne i det russiske Sprog ere transiti og intransitive, der kunne gaa over i hinanden, som andre Sprog, uden Forandring i Form f. Ex. любй 1) elske, 2) være forelsket, читáть 1) læse, 2) sysle m Læsning. Dette er dog sjeldnere end i flere andre Spr formedelst den store Lethet i Orddannelse.

Naar den Virken, et Verbum betegner, gaar ud p Subjektet selv, siges Verbet at være reflexivt (tilbagevi kende), f. Ex. боя́ться, ængste sig, frygte, hvilket Verb kun bruges paa den Maade; andre Verber bruges sn reflexivt snart paa anden Maade, f. Ex. хвали́ть, ro хвали́ться, rose sig.

De reflexive Verber bruges ogsaa reciprokt (s Gjensidighedsverber), se себя́ § 68. Derhos bruges ofte for Intransitiver og Passiver, det sidste især om li löse Gjenstande, f. Ex. домъ стрóится, Huset er un Bygning, bygges; старáться, stræbe, bestræbe sig.

Tidsformer.

§ 79. Verbernes Tidsformer ere:

1) for den nærværende Tid: Præsens,
2) for den forbigangne Tid: Præteritum,
3) for den tilkommende Tid: Futurum.

Anm. 1: Som man ser, kan Sproget ikke, som mange andre Sprog, ved særskilte Böjningsformer, om Fortiden og Fremtiden betegne Sammenligning mellem Tidspunkterne, hellerikke om Fortiden adskille det varige fra det indtrædende (öjeblikkelige). Futurum betegnes heller ikke ved nogen egen særskilt Böjningsform, men tildels ved Hjælpeverber, hvilken Betegnelse dog blot kan bruges i visse Tilfælde. Denne store Mangelagtighed erstattes paa en — temmelig utilstrækkelig og ofte utydelig Maade — ved at laane a) Fortidsformen af Afledninger, eller af Sammensætninger (med Præpositioner) eller af Sideformer til det foreliggende Verbum forat betegne Aorist eller Perfektum af dette, og b) ved at laane Præsensformen af et saadant afledet eller sammensat eller sideordnet Verbum forat betegne Futurum, f. Ex.: дѣлать, gjöre: Præsens дѣлаю, jeg gjör, Præteritum дѣлалъ, jeg gjorde (fransk je faisais), men a) сдѣлалъ, jeg har gjort eller jeg gjorde (fr. je fis), b) сдѣлаю, jeg skal gjöre (gjöre færdig) ved en enkelt Lejlighed, enten strax eller senere *); бýду дѣлать har ikke det Begreb af enkelt Tilfælde.

De Hjælpeverber, der bruges til Futurums Betegnelse i visse Tilfælde, ere 1) бýду, Fut. af быть, være, om en ubestemt Fremtid (ved ubestemte og ubegrændsede Verber, § 115); 2) стáну, Præsensform af стать, skal til at, eg. vil staa op forat; begge disse Hjælpeverber have Hovedverbet i Infinitiv, hvilket стáну gjerne giver et inkoativt Bibegreb, endnu oftere et Begreb af Forsætlighed og Frivillighed.

---

*) I saadant Fald bruges en saadan Præsensform kun paa denne Maade, ikke til at betegne Præsens af sit eget Verbum. Præp. с(ъ) i сдѣлать bet. opr. Fuldendelsen af Gjerningen.

Pluskvamperfektum og Futurum exaktum o.s.v. og overhovedet de finere Forskjelligheder og Nuancer i Tid maa det russiske Sprog altsaa mere end de fleste Sprog saavidt muligt betegne ved adverbielle Tidsbetegnelser. For nogen Del erstattes dog en og anden Betegnelse af Tidsnuancer ved den rigelige Afledning og Sammensætning. At paastaa, at Fortidsformen af Gjentagelsesverber f. Ex. гова́ривалъ i og for sig betegner Pluskvamperf. er en Vildfarelse; det kan betyde „talede oftere" og vil altsaa i en Bisætning til en Hovedsætning i Fortiden, kunne tænkes saa, at Talen var begyndt för, men betegner det ikke; det Samme gjælder om Tillægget быва́ло (det skede oftere) til Tidsformerne.

2: Denne Benyttelse af Orddannelse og Sammensætning til at erstatte Böjningen bevirker dog i det Hele ikke Forandring i dennes Former, saa at den forsaavidt ikke vedkommer Konjugationen, hvis Arter og Afskygninger bero, som i andre Sprog paa Verbets Stamme og dens Udgang. Den vedkommer altsaa Orddannelseslæren; se § 111.

§ 80. *Om Præteritum.* Medens Præsens og Futurum, ligesom i andre Sprog, har sine Personalendelser, er dette ikke Tilfældet med Præteritum. Dette er nemlig egentlig et Participium med underforstaaet Hjælpeverbum (var). Paa Grund af denne Egenskab er det underkastet Kjön- og Talforandring, f. Ex. Enkeltt. Hankj. дѣлалъ, Intetkj. дѣлало, Hunkj. дѣлала, Flert. i alle Kjön дѣлали. Paa samme Maade сдѣлалъ (og сдѣлывалъ, Frekventativ.

Maadesformer, Modi.

§ 81. Af Modi har Sproget blot Indikativ, Imperativ samt Tillægsformerne Infinitiv og Participium tilligemed et uforanderligt Gerundium.

Anm.: Nogen Verbalform for Konjunktiv har Sproget ikke; dets Idé udtrykkes tildels ved Anvendelse af Indikativ med eller uden en særlig Partikel (бы, бъ) eller ved rhetoriske Forandr., især ved Spörgeformen.

§ 82. Nærmere om Modi og Tillægsformerne. Medens der om Indikativ, Imperativ og Infinitiv her intet særligt er at bemærke, har den adjektiviske Tillægsform, Participiet tilligemed Gerundiet nogen Eiendommelighed:

a) Participiet for Nutid og Fortid dannes uden Hjælpeverbum, for Fremtiden derimod med en Form af Verbet быть (være). Participium har ligesom andre Adjektiver tildels kort og lang Form (Prædikats- og Attributsform). Den korte Form forekommer dog nu som saadan kun af det passiviske Fortidsparticipium; forövrigt er den i Udseende og Brug forvandsket, saa at den nærmest tjener som adverbial Bestemmelse til Sætningens Prædikat, b) som Gerundium (fransk *gérondif*, f. Ex. en faisant), der er uforanderligt i Form, medens Participierne ere underkastede de samme Böjninger som andre Adjektiver med de samme Endelser (i Positiv).

Arter, Genera.

§ 83. Passiv udtrykkes helt igjennem ved de passiviske Participier og Hjælpeverbet быть, være, blive, (eller бывáть om det gjentagne Tilfælde), eller omskrives ved Reflexivet, § 78.

§ 84. *Begrændsningsformer, dannede af Verbalstammen:*

Aspekter, вйды.

Som allerede i § 79 bemærket erstattes den mangelfulde Böjning for en Del ved Brug af andre Verber af

samme Rod eller Stamme som det foreliggende Verbum enten en Sammensætning eller en Afledning eller e Sideform deraf. Hvad Sprogfölelsen og Talens Beho herved tilsigter, er hovedsagelig at angive, hvorvidt Ver bets Betydning enten a) skal opfattes i sin Almindelighe som en Tanke, uden at henföres til nogen enkelt Han ling eller et bestemt Tispunkt, eller b) skal henföres til e enkelt Handling, og et bestemt Tidspunkt, eller endel c) skal betegnes som gjentaget. Formedelst Modsætninge til Verberne af Arten b) ville Verberne af Arten a) i Prax bruges om den varige Handling, f. Ex.: онъ дѣлал ошибки, il faisait des fautes, han begik Feil ɔ: i Löb af nogen Tid eller idet noget andet foregik, medei онъ сдѣлалъ ошибки bet. han har begaaet (a fait) Fe eller (det traf sig engang, at) han begik Fejl = fi онъ дѣливалъ ɔ: bet. i og for sig Gjentagelsen, de hyppigere Begaaen af en eller flere Fejl.

Anm. 1: Det forholder sig imidlertid ikke saa, at der enhver Verbalstamme dannes alle de tænkeli Former; dette beror dels paa Verbets Bety ning, dels paa Talens Behov, dels derpaa, man har Verber af ubeslægtet Stamme, hvorm man hjælper sig, f. Ex.: говорю, jeg sige taler; Fortid говорилъ, talede, sagde (disai men сказалъ (ai dit) har sagt eller sag (dis); som Fut. til dette samme говорю tjen den som Præsens dannede Form til сказа sc: скажу, jeg skal sige (i et givet Tilfælde smlgn. § 79, efter hvilken man ogsaa i vis Tilfælde kan udtrykke sig med буду ell стану (говорить, Inf. tale). Arten a) k kaldes den *ubegrændsede*, Arten b) den *begræn sede*, Arten c) *Gjentagelsesverber*. Der giv nogle Verber af den begrændsede Form, h

Præsens ikke har futurisk Betydning f. Ex.: итти́ (идти́) gaa, Sideform til ходи́ть, нести́, bære, Sideform til носи́ть, купи́ть, kjöbe, Sideform til покупа́ть, o. n. f. Der maa Fut. udtrykkes ved andre Sidedannelser, især Sammensætninger med Præp. eller ved Hjælpeverbum бу́ду, ста́ну el. ved Omskrivning, f. Ex. я намѣренъ (er tilsinds) купи́ть (покупа́ть, ogsaa om det enkelte Kjöb) eller мнѣ купи́ть eg. for mig (er) at kjöbe.

2: Uagtet visse Endelser nærmest og oftest bruges ved visse Verber eller ved visse Aspekter af en Verbalstamme, er der dog ingen, der udelukkende tilhörer noget Aspekt. Derfor kan Konjugationssystemet behandles uden Hensyn dertil. Det Nærmere om Aspekterne under Orddannelseslæren og tildels under Syntaxen.

3: Uagtet Praxis i Skrift og Tale er ret korrekt med Hensyn til Aspekternes Anvendelse, saa findes dog Brud derpaa; foruden den i Anm. 2 nævnte Brug af покупа́ть om det enkelte Kjöb (покупа́лъ = купи́лъ), bruges ogsaa дѣва́лъ ved Siden af дѣлъ som Aor. eller Pf. af дѣть, дѣва́ть, lægge, sætte f. Ex.: куда́ онъ дѣва́лъ мою́ кни́гу = k: o: дѣлъ o. s. v., i Talesproget naturligvis oftest.

§ 85. *Konjugationerne.*

Da Verbet быть, være, blive, tjener som Hjælpeverbum til at danne hele Passiv og Futurum Aktiv, samt er aldeles uregelmæssigt, fremstilles dets Konjugation her, med Tilföjelse af Sideformen — Gjentagelsesformen — бывать.

Быть,

1) være, 2) i passiv Sammensætning: blive.

Indikativ.

Præsens:

Enkelttal.			Flertal.		
1ste Person.	2den Pers.	3die Pers.	1ste Pers.	2den Pers.	3die Pers.
я (есмь) . . .	ты (есй). . .	онъ (-ó, -á) есть	мы (есмы́) .	вы (есте́) .	онй (-ѣ́) (сутъ), er
- бывá-ю . .	— -ешь . .	— — -етъ	- -емъ . .	— -ете .	— -ютъ, er oftere

Anm. Af Præsensformen af быть forekommer blot есть i det alm. Sprog; de övrige Former blot i religiöse Skrifter.

Præteritum:

m. былъ, n. бы́ло, f. былá	бы́ли, Aorist, vare, bleve
m. бывáлъ, n. бывáло, f. бывáла	бывáли, Impf. vare, bleve oftere

Futurum:

я бу́д-у . . ты бу́д-ешь . онъ (-ó, -á) бу́д-етъ	мы бу́д-емъ . вы бу́д-ете . онй (-ѣ) бу́д-утъ

Imperativ.

будь, vær, *bliv!*	бу́дь-те, værer, bliver!
бывá-й, v. b. oftere.	бывá-й-те, v. b. oftere!

Infinitiv.

быть, være, blive
бывáть, være, blive oftere.

Participium:

Præsens.

сý-щій, -щая, -oe, værende (2, virkelig, sand); gaar efter свѣ́жій § 48, i Tal, Kjön og Kasus, бывá-ю-щій, værende oftere, ligesaa.

Præteritum:

бы́в-шій, havende været, værende bleven; ligesaa.
бывáв-шій, „ „ „ „ oftere; ligesaa.

Futurum:

бу́ду-щій, skullende være, blive; efter свѣ́жій.

Anm.: Dette er det eneste russiske Fut. Partc.

Gerundium.

Præsens.

бу́ду-чи, idet jeg, du, vi o. s. v. er, bliver (var, blev). . . . . Uforanderligt i Form.
бывá-я eller бывáю-чи, „ er, bliver oftere (var, blev oftere); ligesaa.

Præteritum.

бы-въ, бы́в-ши, efter at have været, være bleven; . . . . ligesaa.
бывá-въ eller бывáв-ши, „ „ „ „ oftere; . . . . . ligesaa.

Verbet стать, begynde, give sig til at (med Infinitiv) kan kun uegentlig

nytte det om en begyndende Virken; det er baade uregelmæssigt og ufuldstændigt; (det suppleres af становиться).

Indikativ:

Præteritum.

Enkeltt.: сталъ, m. -стáло, n. -стáла, f. Flert.: стáли, begyndte o. s. v.

Futurum (efter Betydningen).

Enkeltt.: стá-ну, стá-нешь, стá-нетъ. Flert.: стá-немъ, стá-нете, стá-нутъ, jeg o.s.v. skal til at, begynder.

Imperativ:

Enkeltt: стань, begynd, giv dig til at! Flert.: стáнь-те, begynder o. s. v.

Participium:

Præteritum.

стáв-шій o. s. v., havende begyndt; gaar efter свѣжій.

Gerundium:

Præteritum.

ставъ eller стáв-ши, efter at have begyndt; uforanderligt i Form.

*

§ 87. For at bestemme et almindeligt Verbui Konjugation maa man kjende dets Stamme, saaledes s(den viser sig 1) i Præsens (der i den begrændsede A er Futurum, § 84) Indikativ, og 2) i Infinitiv, hvilke a saa tjene som Grundformer eller Kjendeformer. Af Pra Indik. holder man sig gjerne til 3dje Pers. Flert., foı Stammen der undertiden viser sig renere end i de övri Personer; f. Ex. лю́б-ятъ — люб-л-ю́ af люб-и́ть).

§ 88. 1) Af Stammen, som den viser sig i Pra Indik., udledes Imperativ og Præs. Partc., Aktiv og Passi зов-у́-тъ: зови́, зову́щій, зово́мій (kalde: kald, kaldend kaldet). 2) Af Stammen, som den viser sig i Infinil (зва-ть) udledes a) Fortidsformen, eg. en Participia form (зва-лъ), b) Fortidsparticip i Aktiv зва́-в-шій c) Fortidsparticip i Passiv paa тъ (f. Ex. битъ, slaae og tildels paa нъ (f. Ex. зва́н--ный); sidstnævnte For paa нъ) udgaar stundom lige af Verbets Rod (плѣ́н-е-н fangen; плѣни́ть). Gerundierne, der udgaa af de koı Participformer i det ældre Sprog, bevare dog Slægtskal med Participierne i det nuværende Sprog; af дѣ́ла-ют дѣ́лая og дѣ́лаючи; af би-ть (билъ): бивъ, би́вш eg. en ayant frappé.

§ 89. De russiske Verber falde i det Store taget i Konjugationer, hvoraf den 1ste i fire Personformer i Pr Ind. lægger Endelserne til Stammen ved Bindevokalen og har i 3dje Pers. Flert.: у(тъ) eller ю(тъ); den 2(lægger de samme Personformer umiddelbart til Stamm og har i 3dje Pers. Flert.: а(тъ) eller я(тъ); derel lader Konjugationssystemet sig med mange Afskygni ger og en Del Undtagelser gjennemföre. Dette Syst

er ogsaa benyttet i Praxis, men ikke ganske konsekvent gjennemfört. Her vælges den Gjennemförelse, som er antaget i de bedste russ. Ordböger (Reiff og Makarov), i hvilke Verberne med Tal ere henförte til de i denne Bogs Fortegnelse opstillede Paradigmer. Derefter omfatter

1ste Konjugation

de Verber, som i Inf. ende paa ть med е el. я el. ѣ foran, og hvis 1ste Pers. Enkelttal i Præs. Ind. ender paa ю med en Vokal foran; de falde i 4 Underafdelinger:

	1 Underafd.	2 Underafd.	3 Underafd.	4 Underafd.
Inf.	ать . . .	о -вать е	- ять	- ѣть;
Præs.	аю . . .	у -ю ю	- яю	- ѣю;

2den Konjugation

de Verber, som i Inf. ende paa ть, foran hvilket der gaar, oftest et е eller о, men ogsaa andre Vokaler med en foranderlig Konsonant foran, hvilke Verbers 1ste Pers. Præs. ender paa ю, oftest med en Konsonant, undertiden med en Vokal foran, eller istedetfor ю — efter Hysselyden efter § 37, 5, ж, ч, ш, щ, — у; de falde i 7 Underafdelinger, hvis Bogstavovergange fölge § 37:

	1. Underafd.	2. U.	3. U.	4. U.	5. U.	6. U.	7. U.
Inf.	и ѣ т о	б в ить м ѣть п ать ф	ж ч ить ш ать щ	д ить з ѣть ать	с ить к ѣть ать	с ить х ѣть ать	ст ить; ск ѣть; ать;
Præs.	ю	лю	у	жу	чу	шу	щу;

3dje Konjugation

de faa primitive Verber, som i Inf. ende paa нуть og ерéть med deres Afledninger:

	1. Afd.	2. Afd.
Inf.	нуть	ерéть;
Præs.	ну	ру.

Under denne Konjugation kunde nogle, ikke ganske faatallige Afdelinger af de korteste og oprindeligste Verber opföres — som blandet Konjugation, tildels af stærke Verber. Men, da man af praktiske Grunde maa, og formedelst deres ikke store Tal kan opregne dem alle; opföres de i denne Bog som egen Klasse, der i de nævnte Ordböger kaldes uregelmæssige Verber.

§ 90. Paradigmer af de forskjellige Klasser, Arter og Underarter af regelmæssige Verber.

I. Infinitiv.

	Underafd.	Paradigmer	
1ste Konj.	1.	1	дѣ́лать, at gjöre . . . .
	2.	2	толкова́ть, forklare . . . . . .
		3	воева́ть, krige . . . .
		4	жева́ть, tygge . . . .
	3.	5	гуля́ть, spadsere . . . .
		6	сѣ́ять, saa . . . .
	4.	7	желтѣ́ть, gulne . . . .
2den Konj.	1.	8	*a*) хвали́ть, rose . . . .
			b) горѣ́ть, brænde . . . . . .
		9	стро́ить, bygge . . . .
		10	коло́ть, stikke . . . .
	2.	11	люби́ть, elske . . . .
		12	дрема́ть, slumre . . . .
	3.	13	*a*. му́чить, pine . . . .
			b. (дружи́ть, stifte Venskab med)
	4.	14	ла́дить, stemme . . . .
		15	вяза̀ть, binde . . . .
	5.	16	плати́ть, betale . . . .
		17	пла́кать, græde . . . .
	6.	18	проси́ть, spörge . . . .
		19	писа́ть, skrive . . . .
	7.	20	чи́стить, rense . . . .
		21	иска́ть, söge . . . .
3dje Konj.	1.	22	тяну́ть, drage . . . .
		23	со́хнуть, törre . . . .
		24	вя́нуть, visse . . . .
	2.	25	тере́ть, gnide . . . .

I. *Nutid.*

Enkelttal.			Flertal.		
1.	2.	3.	1.	2.	3.
дѣлаю,	дѣла-ешь,	етъ;	емъ,	ете,	ютъ.
толкую,	толку-ешь,	етъ;	емъ,	ете,	ютъ.
воюю,	вою-ешь,	етъ;	емъ,	ете,	ютъ.
жую,	жу-ёшь,	ётъ;	ёмъ,	ёте,	ютъ.
гуляю,	гуля-ешь,	етъ;	емъ,	ете,	ютъ.
сѣю,	сѣ-ешь,	етъ;	емъ,	ете,	ютъ.
желтѣю,	желтѣ-ешь,	етъ;	емъ,	ете,	ютъ.
хвалю,	хвал-ишь,	итъ;	имъ,	ите,	ятъ.
горю	го-ришь,	итъ;	имъ,	ите,	ятъ.
строю,	стро-ишь,	итъ;	имъ,	ите,	ятъ.
колю,	кол-ешь,	етъ;	емъ,	ете,	ютъ.
люблю,	люб-ишь,	итъ;	имъ,	ите,	ятъ.
дремлю,	дремл-ешь,	етъ;	емъ,	ете,	ютъ.
мучу,	муч-ишь,	итъ;	имъ,	ите,	атъ.
дружу	друж-ишь	итъ;	имъ,	ите,	атъ.
лажу,	лад-ишь,	итъ;	имъ,	ите,	ятъ.
вяжу,	вяж-ешь,	етъ;	емъ,	ете,	утъ.
плачу,	плат-ишь,	итъ;	имъ,	ите,	ятъ.
плачу,	плач-ешь,	етъ;	емъ,	ете,	утъ.
прошу,	прос-ишь,	итъ;	имъ,	ите,	ятъ.
пишу,	пиш-ешь,	итъ;	имъ,	ите,	утъ.
чищу,	чист-ишь,	итъ;	имъ,	ите,	ятъ.
ищу,	ищ-ешь,	етъ;	емъ,	ете,	утъ.
тяну,	тян-ешь,	етъ;	емъ,	ете,	утъ.
сохну,	сохн-ешь,	етъ;	емъ,	ете,	утъ.
вяну,	вян-ешь,	етъ;	емъ,	ете,	утъ.
тру,	тр-ёшь,	ётъ;	ёмъ,	ёте,	утъ.

V. | III. Imperativ.

II. Fortid.				2den Person.	
Enkelttal.			Flertal.	Enkelt.	Flert.
ıkj.	Intetkj.	Hunkj.	alle tre Kjön.		
ıлъ,	ало,	ала;	дѣлали;	дѣлай,	йте.
:овáлъ,	áло,	áла;	толковáли;	толкýй,	йте.
ıáлъ,	áло,	áла;	воевáли;	воюй,	йте.
áлъ,	áло,	áла;	жевáли;	жуй,	йте.
ѣлъ,	я́ло,	я́ла;	гуля́ли;	гуля́й,	йте.
ѣъ,	яло,	яла;	сѣяли;	сѣй,	йте.
:тѣлъ,	ѣло,	ѣла;	желтѣли;	желтѣй,	йте.
ли́лъ,	и́ло,	и́ла;	хвали́ли;	хвали́,	и́те.
ѣлъ,	ѣло,	ѣла;	горѣли;	гори́,	и́те.
óилъ,	ило,	ила;	стрóили;	строй,	йте.
óлъ,	óло,	óла;	колóли;	коли́,	и́те.
и́лъ,	и́ло,	и́ла;	люби́ли;	люби́,	и́те.
мáлъ,	áло,	áла;	дремáли;	дремли́,	и́те.
ıилъ,	ило,	ила;	мýчили;	мучь,	ьте.
жи́лъ,	и́ло,	и́ла;	дружи́ли;	дружи́,	и́те.
илъ,	ило,	ила;	лáдили;	ладь,	ьте.
ıлъ,	áло,	áла;	вязáли;	вяжи́,	и́те.
ти́лъ,	и́ло,	и́ла;	плати́ли;	плати́,	и́те.
калъ,	ало,	ала;	плáкали;	плачь,	ьте.
си́лъ,	и́ло,	и́ла;	проси́ли;	проси́,	и́те.
ıлъ,	áло,	áла;	писáли;	пиши́,	и́те.
тилъ,	ило,	ила;	чи́стили;	чи́сти,	ите.
ıлъ,	áло,	áла;	искáли;	ищи́,	и́те.
́лъ,	ýло,	ýла;	танýли;	тяни́,	и́те.
,	хло,	хла;	сóхли;	сóхни,	ите.
,	я́ло,	я́ла;	вя́ли;	вянь,	ьте.
,	рло,	рла;	тёрли;	три,	и́те.

1ste Konjugation.

§ 91. 1) Efter дѣлать gaa den store Masse ı Verber, hvis Stamme udgaar paa a, der beholdes ufor andret helt igjennem, f. Ex.: знать, vide, знáю, пхать (пихáть), stöde, пхáю (пихáю), чхать (чихáть) nyse, чхáю (чихáю), рабóтать, arbejde, рабóтаю обѣщáть, love, обѣщáю, обѣщáлъ, отмщевáть, hævne — вáю, здорóваться, hilse (hilses med, съ кѣмъ) здорóвался, уповáть, stole paa уповáю; сомнѣвáться tvivle, сомнѣвáюсь, og overhovedet en Mængde primitive og afledede eller sammensatte Verber.

Anm. 1: Hid henföres ogsaa nogle faa Verber, hvis Præs. Ind. dog har en kortere Stamme (eg. af anden Oprindelse) og flytter Tonen til Endestavelsen, sc: давáть, give, узнавáть (med andre Sammensætninger af det ubrug. знавáть, drage Kjendsel paa), вставáть, staa op, доставáть, skaffe, og de övrige med Præpos. sammensatte af samme Stamme, создавáть, bygge. — Præs. Ind. даю́, ёшь, -ётъ, -ёмъ, -ёте, ю́тъ, узнаю́, встаю́, достаю́, создаю́, som i Imper. have давáй o. s. v. (дай, som stundom siges, henföres til дать).

2: Mærkes her, at de i forrige Anm. nævnte Præsensformer ogsaa have Præsens-Betydning, medens узнáю, Præsensform af узнáть, har futurisk Bet. skal, vil, lære at kjende, faa at vide (begrændet Verbum til знать).

3: Nogle Verber paa ывать, vakle i Præs. Ind mellem Par. 1 og det fölgende Par., f. Ex укáзывать, anvise, покáзывать, vise, помáзывать, oversmöre, salve, исповѣдывать skrifte (baade om Præsten og Skriftebarnet bekjende), altsaa укáзываю og укáзую o.s.v

2) Efter толковáть gaa Verberne paa овать (undt. de under 1 nævnte уповáть og здорóваться), hvilke alle ere afledede af Subst; Tonen kommer da i Præs. Ind. 1ste P. paa ý, hvis den i Inf. er paa Endest.; forsaavidt de ikke er afledede af et Subst. have de gjerne Tonen paa u, og i de övrige Pers. ë (der har Tonen). Ex.: воркoвáть, kurre — кýю; торговáть, handle, trafikere (refl. prutte), торгýю, refl. -ýюсь; зимовáть, overvintre, зимýю; рáдовать, glæde sig, рáдую; -ковáть, smedde, кую́, -ёшь, -ётъ, -ёмъ o. s. v.; сновáть, slaa ind Rendegarn i en Væv: сную́, -ёшь o. s. v.; совáть, stikke ind f. Ex. i Lommen, сую́, -ёшь o. s. v.; цѣловáть, kysse, цѣлýю; herefter gaa adskillige af fremmed Oprindelse, f. Ex. атаковáть, angribe, -кýю, танцовáть, dandse, -цýю, маршировáть, marchere -ýю; чýвствовать, föle, чýвствую; повиновáться, adlyde, повинýюсь, повинýешься, повинýется, -емся o.s.v. Præt. -новáлся, Hunkj. áлась, Intetkj. -áлось, Fl. áлись.

3) Efter воевáть gaa Verb. paa евáть — undt. dem, som have en Hysselyd (ж, ч, ш, щ) foran евать, hvilke fölge Par. 4, og надмевáть, gjöre stolt, обуревáть, boltre, bringe til at slingre, отмщевáть, hævne, og намѣревáться, have til Hensigt, hvilke gaa efter Par. 1. De have i Præs. Ind. юю; samme Regel for Tonen som Par. 2. Ex. горевáть, sörge, горю́ю, днѣвáть, tilbringe Dagen, дню́ю, ýтренневать, tilbringe Morgenen -юю; men блевáть, kaste op, блюю́,-ёшь o. s. v., клевáть, pikke (om Fuglen), nappe, bide paa (om Fisken), клюю́,-ёшь, плевáть, spytte, плюю́ o.s.v. Ogsaa her enkelte frem-

mede Ord f. Ex. малева́ть, male (med Maling), малю́-юешь o. s. v.

4. Efter жева́ть gaa de Verber paa евать, so foran denne Endelse have en af Hysselydene (ж, ч, ш, щ hvilke efter § 37, 6 ende paa ую (ikke paa юю) i Præ Ind.; de have Regelen om Tonen fælles med de to fore Klasser. Ex. ночева́ть, tilbringe Natten -у́ю o. s. врачева́ть, have under Kur (врачъ, Læge), кочева́- nomadisere; по́тчивать, traktere, beværte — по́тчу (Biform по́дчивать, som vakler mellem denne Klasse Par. 1, i Præs. ива́ю eller у́ю), (почива́ть, hvile, lig i Seng eller i Graven, gaar naturligvis efter Par. 1).

5. Efter гуля́ть gaa a) Verber paa ять med Ko sonant foran og b) 4 med Vokal foran (hvilke ere usa mensatte) Ex. a) валя́ть, vælte, kaste omkuld -я́ кашля́ть, hoste, козыря́ть, spille Trumf (ко́зырь,=ходи́ съ ко́зыря), теря́ть, tabe, кланя́ться, hilse, -я́ю обоня́ть, lugte, роня́ть, slippe ned (paa Gulvet o.s v. b) вая́ть, udhugge, hugge, telje, зія́ть, gabe, aabne s пая́ть, besolde (Soldater), сія́ть, skinne: ва́ю o. s. v.

Anm.: удвоя́ть, fordobble, Biform til удво́ивать, gaa ligedan; der gives enkelte andre paa оя́ть, d ere Biformer til -о́ивать; de gaa efter de Par. (5), men ere tildels mindre hjemlede, f. E устроя́ть, stille i Orden, som Biform til устр ивать (устра́ивать).

6. Efter сѣ́ять gaa Verberne paa ять med Vok foran, undtagen de i 5) nævnte samt стоя́ть og боя́тьс der fölge Par. 9. — Præs. -ю. Ex. ба́ять, tale, snakk блѣ́ять, bræge, вѣ́ять, blæse, ла́ять, gjö, ка́яться, angr bekjende sine Synder, gjöre Bod, смѣя́ться, le: Præ

ѣю o. s. v. -ка́юсь, смѣю́сь, -ёшься, -ётся o. s. v. Præt. мѣя́лся -я́лась o. s. v.

7. Efter желтѣ́ть gaa Inkoativer og nogle andre, begge Slags tildels af en Stavelse, hvilke i Præs. altsaa have ѣю (Nogle af denne Endelse, der ikke ere Inkoativer, falde ind og opföres under forskjellige Afdelinger af 2den Konjug.). Ex.: бѣлѣ́ть, hvidne, голубѣ́ть, blive blaa, краснѣ́ть, blive röd, -владѣ́ть, herske, говѣ́ть, faste, жалѣ́ть, föle Medynk over, потѣ́ть, svede, хорошѣ́ть, blive smuk, voxe sig smuk, имѣ́ть, have, умѣ́ть, forstaa, радѣ́ть, drage Omsorg for, грѣть, varme, зрѣть, modnes, смѣть, vove, спѣть, modnes, тлѣть, raadne; alle endes da i Præs. Ind. paa ѣю, -ѣешь, -ѣетъ o. s. v. Tonen forbliver hvor den er.

Anm.: болѣ́ть, være syg, gjöre ondt, smerte, gaar efter dette Par., men kan ogsaa hedde i 2den Pers. o. s. v, боли́шь, -и́ть o. s. v. efter Par. 8; вы́здоровѣть, komme sig efter Sygdom, begrændset Verb. gaar efter dette Par. (7), men kan dog i Præs. (i Bet. Fut.) 1ste Pers. Enkeltt. hedde вы́здоровлю; i de andre Pers. -ѣешь, -ѣетъ, -ѣемъ o. s. v.

2den Konjugation.

8. Efter хвали́ть gaa Verber paa ить oftest med л, н, р foran, men ogsaa nogle med andre Kons. foran (и), navnlig м, д, з, с; efter горѣ́ть gaa de Verber paa ѣть, der ikke ere inkoative.

Anm.: Gjennem hele 2den Konj. er det ret ofte Tilfældet, at Tonen, om den i 1ste Pers. Præs. Ind. samt. Inf. er paa Endestavelsen, i de övrige Personer i begge Tal i Præs. er paa næstsidste Stavelse. — I Imperativ med Tonen paa den

foran Endelsen gaaende Stavelse, er der ofte[n]
end af Paradigmerne kan sees, nogen Vakl[e]
og Usikkerhed i Valget af Endelsen paa и og
efter Udtalens Bekvemmelighed; smlgn. § 7, o[m]
Halvvokalerne. Ex: бранить, skjænde (paa) t[il],
браню, -ишь, -итъ, -имъ o. s. v.; saaledes me[d]
uforandret Tone веселить, opmuntre, fornöj[e],
винить, anklage, говорить, tale, гудить, spill[e]
paa Gydók*), bierfidle, klimpre, дудить, blæs[e]
paa Skalmeje, коймить, falde, sömme, клеймить,
stemple, мерзить, vække Afsmag, Afsky, смолить,
tjære, вѣрить, tro, вѣрю, вѣришь o.s.v., кудесить,
gjöre Kunster, кудесю, -есишь o.s.v., чудесить,
opföre sig underligt, чудесю, -есишь o.s.v. –
варить, koge, варю, варишь o.s.v., дѣлить,
dele, дѣлю, дѣлишь o.s.v., дразнить, ærte, hids[e],
дразню, дразнишь o.s.v., курить, röge (f. E.
Tobak), курю, куришь, молить, bede, мол[ю],
молишь o.s.v., скоблить, hugge glat, poler[e],
скоблю, скоблишь o.s.v., хоронить, skjule, ti[l]-
dække (по-, begrave), хороню, хоронишь o.s.v.,
samt flere af 1 Stavelse: длить, дмить, злить,
мнить, сниться (upers.), тлить, тмить, — дл[ю],
длишь o.s.v. — Efter горѣть gaa: велѣть, be-
fale, звенѣть, lyde (om Klokker o. l.), hvilk[e]
hedde велю, велишь osv., med uforandret Tone
смотрѣть, se, skue, смотрю, смотришь o.s.v. –
бдѣть, зрѣть: бдю, бдишь, бдитъ o s.v.

Efter denne Böjning gaar ogsaa мыслить,
tænke, i hvilket c gaar over til ш i Præs. Ind.
мышлю, мышлишь o.s.v., Imp. мысли, — sam[t]
изострить, skjærpe (en Kniv o.s.v.), i hvilke[t]
ст gaar over til щ i 1ste Pers. (smlgn. § 37)
Præs. Ind. изощрю, изостришь o. s. v., Imp.
изостри.

9) Efter строить gaa Verber paa ить med en Vo-
kal foran, samt to primitive Verber paa ять (se ndfr.).
De Verber paa ить, som have Tonen paa Endestavelse[n]

*) et Slags Violin med 3 (?) Strenge.

have i Imper. Endelsen и (ikke й). Ex. двоúть, fordobble, двою́, -и́шь, и́тъ o.s.v. Imp. двой (ikke двой), доúть, malke, клеúть, lime, поúть, give at drikke, роúться, sværme; рою́сь o.s.v. Imp. роúся; стаúться, flyve flokkevis, стаю́ся, Imp. стаúся. — сто́ить, koste, сто́ю, сто́ишь, сто́итъ o.s.v. Imp. стой; сво́ить, tilegne sig, поко́ить, berolige, samt боя́ться, frygte, бою́сь o.s.v. Imp. бо́йся (i simpel Tale: бось), стоя́ть, staa, стою́, стои́шь, стои́тъ (smlgn. сто́итъ, koster); Imp. стой = Imp. af сто́ить, koste, der naturligvis sjelden bruges.

10) Efter коло́ть gaa Verber paa оть, to Verber paa ать og to V. paa уть, se ndfr. Ex.: боро́ть, overvinde, slaa til Jorden, борю́, бо́решь, бо́ретъ, бо́ремъ, бо́рете, бо́рютъ (NB. Endelsen ютъ); oftest refl. slaaes, paa samme Maade: борю́сь, бо́решься, бо́рется o.s.v.; поло́ть, luge, поро́ть, sprette (Söm), skjære op (Fisk o. l.) — глаго́лать, tale (bibelsk Udtryk), глаго́лю o. s. v. глаго́лютъ, og ора́ть, plöje, орю́, о́решь o. s. v. (smlgn. ора́ть, skrige, 22de Par); дуть, blæse, ду́ю, ду́ешь o.s.v., уть, iföre Skotöj, er selv ubrug., men forekommer i fire Sammensætninger: обу́ть o.s.v., обу́ю o.s.v.

Anm.: моло́ть, male paa Mölle, er slaaet sammen med et ældre V. мело́ть, ubrug., og har i Præs. мелю́, ме́лешь o.s.v. Imp. мели́; smlgn. моли́ть, bede, Par. 8.

11. Efter люби́ть gaa Verber paa ить med б, в, м, п og ф foran, og derhos de ikke-inkoative Verber paa бѣть, мѣть og пѣть, hvilke alle indskyde et л*)

*) Denne Indskyden af л, af meget gammel Oprindelse, beror paa Hærdelse af j-Lyden i ю; i den föl-

i 1ste Pers. Præs. Ind. (undt. de forhen nævnte клеймить, коймить, Par. 8, samt имѣть og умѣть, Par. 7, og шибить, 3dje Konj. 1.). Ex.: рубить, hugge, рублю, рубишь o.s.v., знобить, lade fryse, -блю, -бишь, грубить, sige Grovheder til, -блю, -бишь, ловить, fange, ловлю, ловишь — Tonen vexlende; — готовить, -влю, -вишь (Tonens stöd; saaledes ogsaa, hvor Tonen er paa tredje —sidste: нравиться, behage, нравлюсь, нравишься); i to Tostavelsesord jævnt vaklende: дымить, ryge, дымлю, дымишь, топить, ophede (lægge i Kakkelovnen), топлю, топишь; граѳить, linjere, tr. -лю, -ишь, траѳить, ramme, træffe, траѳлю, траѳишь, рѣзвиться, sprelle, kaade sig, -влюсь, -вишься. — -скорбѣть, sörge, -блю, -бишь; I alle paa ѣть forbliver Tonen paa Endestavelsen.

Anm.: I умертвить, dræbe, gaar т over til щ i 1ste Pers. Enkeltt. умерщвлю, умертвишь.

12) Efter дремать gaa V. paa мать, вать, пать, hvilke indskyde et л og beholde det gjennem hele Præs. og de deraf afledede Former, § 88. зыбать, slænge, holde i bölgende Bevægelse, зыблю, зыблешь, щепать, klöve, -лю, -лешь, щипать, knibe, лю, -лешь, Tonen i 1ste Pers. overalt paa ю, men ellers paa næstsidste St. — nogle Ord vakle mellem dette Par. og Par. 1 (дѣлать): зобать, pikke op (med Næbbet) -блю, og -баю, капать, drypре, каплю og капаю, крапать, 1) dryppe, 2) plette, -лю og лаю, хромать, -лю og аю,

———

gende Klasse holder den sig ogsaa foran e og, ved falsk Analogi, ogsaa foran и.

lelse. Tonen forbliver, hvor den er i Inf. — сы́пать; strö, drysse, сы́плю, сы́плешь, Imp.: сыпь, сы́пьте.

Anm. имáть, tage, selv ubrug., men brugeligt i Sammensætn., f. Ex. принимáть. Præs. принимáю efter дѣлаю, eller sl. прéмлю. Som Fut. tjener Præsensformen af det ureg. прiя́ть (приня́ть), begrundset Verb. dertil, og hedder приму́; smlg. ureg. Verb. ять.

13) Efter мýчить og дружи́ть gaa Verber paa ить og ать med en Hysselyd (ж, ч, ш og щ) foran, og ét Verbum paa ѣть, se nedenfor.

Imperativ ender paa ь -ьте, hvis Tonen i Inf. ikke er paa Endestavelsen, i modsat Fald paa и́ -и́те.

Ex.: нѣ́жить, forkjæle, -нѣ́жу, -ишь, Imp. нѣжь, -ьте, кóрчить, krölle, rynke, кóрчу, кóрчишь, Imp. корчь (ogsaa корчи́), лечи́ть, læge, лечу́, лéчишь, Imp. лечи́; держáть, holde, -держу́, дéржишь, Imp. держи́, пышáть, brænde, -шу́, -ши́шь, -и́; молчáть, tie, -чу́, -чи́шь, чи́, пищáть, pibe (om Kyllinger osv.), -щу́, -и́шь, -и́; кишѣ́ть, mylre, sværme, -шу́, -и́шь, -и́; — af én Stav.: мжить, blinke, мшить, dække med Mos тщи́ться, forsöge, — мчать, rive bort, afsted: мжу, мжишь; мшу, мшишь; тщусь, тщи́шься, osv.

Anm.: дышáть, aande, gaar efter 19de Par.: дышу́, -ди́шешь, -диши́.

14) Efter лáдить gaa Verber paa дить og зить (undt. чуди́ть, дуди́ть, мерзи́ть, музи́ть o. n. a., der gaa efter Par. 8) og de ikke-inkoative paa дѣть. Nogle paa дить bibeholde den slavonske 1ste Pers. Enk. Præs. paa жд (for ж), se ndfr. Samme Regel for Imp. som Par. 13.

I. Nutid.

Enkelttal.			Flertal.		
1.	2.	3.	1.	2.	3.
дѣ́лаю,	дѣ́ла-ешь,	етъ;	емъ,	ете,	ютъ.
толку́ю,	толку́-ешь,	етъ;	емъ,	ете,	ютъ.
вою́ю,	вою́-ешь,	етъ;	емъ,	ете,	ютъ.
жую́,	жу-ёшь,	ётъ;	ёмъ,	ёте,	ю́тъ.
гуля́ю,	гуля́-ешь,	етъ;	емъ,	ете,	ютъ.
сѣ́ю,	сѣ́-ешь,	етъ;	емъ,	ете,	ютъ.
желтѣ́ю,	желтѣ́-ешь,	етъ;	емъ,	ете,	ютъ.
хвалю́,	хва́л-ишь,	итъ;	имъ,	ите,	ятъ.
горю́	го-ри́шь,	и́тъ;	и́мъ,	и́те,	я́тъ.
стро́ю,	стро́-ишь,	итъ;	имъ,	ите,	ятъ.
колю́,	ко́л-ешь,	етъ;	емъ,	ете,	ютъ.
люблю́,	лю́б-ишь,	итъ;	имъ,	ите,	ятъ.
дремлю́,	дре́мл-ешь,	етъ;	емъ,	ете,	ютъ.
му́чу,	му́ч-ишь,	итъ;	имъ,	ите,	атъ.
дружу́	друж-и́шь	и́тъ;	и́мъ,	и́те,	а́тъ.
ла́жу,	ла́д-ишь,	итъ;	имъ,	ите,	ятъ.
вяжу́,	вя́ж-ешь,	етъ;	емъ,	ете,	утъ.
плачу́,	пла́т-ишь,	итъ;	имъ,	ите,	ятъ.
пла́чу,	пла́ч-ешь,	етъ;	емъ,	ете,	утъ.
прошу́,	про́с-ишь,	итъ;	имъ,	ите,	ятъ.
пишу́,	пи́ш-ешь,	итъ;	имъ,	ите,	утъ.
чи́щу,	чи́ст-ишь,	итъ;	имъ,	ите,	ятъ.
ищу́,	и́щ-ешь,	етъ;	емъ,	ете,	утъ.
тяну́,	тя́н-ешь,	етъ;	емъ,	ете,	утъ.
со́хну,	со́хн-ешь,	етъ;	емъ,	ете,	утъ.
вя́ну,	вя́н-ешь,	етъ;	емъ,	ете,	утъ.
тру,	тр-ёшь,	ётъ;	ёмъ,	ёте,	утъ.

kativ. III. Imperativ.

II. Fortid.				2den Person.	
Enkeltal.			Flertal.	Enkelt.	Flert.
Hankj.	Intetkj.	Hunkj.	alle tre Kjön.		
дѣлалъ,	ало,	ала;	дѣлали;	дѣлай,	йте.
толкова́лъ,	а́ло,	а́ла;	толкова́ли;	толку́й,	йте.
воева́лъ,	а́ло,	а́ла;	воева́ли;	вою́й,	йте.
жева́лъ,	а́ло,	а́ла;	жева́ли;	жуй,	йте.
гуля́лъ,	я́ло,	я́ла;	гуля́ли;	гуля́й,	йте.
сѣялъ,	яло,	яла;	сѣяли;	сѣй,	йте.
желтѣ́лъ,	ѣ́ло,	ѣ́ла;	желтѣ́ли;	желтѣ́й,	йте.
хвали́лъ,	и́ло,	и́ла;	хвали́ли;	хвали́,	и́те.
горѣ́лъ,	ѣ́ло,	ѣ́ла;	горѣ́ли;	гори́,	и́те.
стро́илъ,	ило,	ила;	стро́или;	строй,	йте.
коло́лъ,	о́ло,	о́ла;	коло́ли;	коли́,	и́те.
люби́лъ,	и́ло,	и́ла;	люби́ли;	люби́,	и́те.
дрема́лъ,	а́ло,	а́ла;	дрема́ли;	дремли́,	и́те.
му́чилъ,	ило,	ила;	му́чили;	мучь,	ьте.
дружи́лъ,	и́ло,	и́ла;	дружи́ли;	дружи́,	и́те.
ла́дилъ,	ило,	ила;	ла́дили;	ладь,	ьте.
вяза́лъ,	а́ло,	а́ла;	вяза́ли;	вяжи́,	и́те.
плати́лъ,	и́ло,	и́ла;	плати́ли;	плати́,	и́те.
пла́калъ,	ало,	ала;	пла́кали;	плачь,	ьте.
проси́лъ,	и́ло,	и́ла;	проси́ли;	проси́,	и́те.
писа́лъ,	а́ло,	а́ла;	писа́ли;	пиши́,	и́те.
чи́стилъ,	ило,	ила;	чи́стили;	чи́сти,	ите.
иска́лъ,	а́ло,	а́ла;	иска́ли;	ищи́,	и́те.
тяну́лъ,	у́ло,	у́ла;	тану́ли;	тяни́,	и́те.
сохъ,	хло,	хла;	со́хли;	со́хни,	ите.
вялъ,	я́ло,	я́ла;	вя́ли;	вянь,	ьте.
тёръ,	рло,	рла;	тёрли;	три,	и́те.

af samme Dannelse; — opáть, skrige, skraale opáть, Par. 10).

Anm.: стонáть, sukke, gaar herefter: стóну, ст eller gaar efter дѣлаю og hedder стонá

23 og 24. Efter сóхнуть og вя́нуть (forskj Præt. og Imp.) gaa de mere eller mindre ink Verber paa нуть, hvilke i Præt. have Afledsendels de tabe ogsaa л i Præt. for Udtalens Skyld, hvis d en Konson. foran, men beholde det, hvis der g Vokal foran (Hunkj. ла, Intetkj. ло i begge Fald блёкнуть, falme, hvisne, зя́бнуть, fryse, ки́снут sur, мёрзнуть, fryse, stivne, мóкнуть, blive vaad som alle betegne den begyndende Tilstand, og ende paa ъ (uden л foran) i Hankjön, men paa ло i de andre Kjön; — сты́ну, blive kold, hedde derimod i Præt. стылъ -ла -ло.

Anm.: Hertil henföres ушиби́ть, saare, forslaa övrige af samme Stamme og Endelse, s satte med andre Præpositioner, f. Ex.: вы́ og ошиби́ть, hvis Præsensform paa бý har futurisk Bet., og som i Præt. ende pa -и́бла - и́бло: уши́бъ, уши́бла, уши́бло, у De ubegrændsede Former hertil ende paa

Det hele Antal Verber paa нуть sk 254, hvoraf noget over 200 definite.

25. Efter терéть gaa Verber paa ереть, i Pr o.s.v. hvilke i Præt. for Udtalens Skyld tabe л i E Af disse flytte мерéть, dö, og перéть, trykke paa, med deres Afledninger, Tonen i Hunkj. til End sen. Altsaa: мру, мрёшь o.s.v. Præt. мёръ, мерлá мёрли, - пру, прёшь o. s. v. - Præt. пёръ - 1

ge Ve jning.

ndikativ.	perativ.	Particip. Passiv.
	йте . . .	скребённый.
	йте . . .	— —
у́тъ	йте . . .	блюдённый.
	йте . . .	— —
	йте . . .	ведённый.
	йте . . .	кла́денный.
	йте . . .	— —
	йте . . .	пря́денный.
	йте . . .	— —
	ьте . . .	кра́денный.
утъ	ьте . . .	— —
	йте . . .	мяте́нный.
	йте . . .	метённый.
	йте . . .	гнетённый.
утъ . . .	йте . . .	плетённый.
	йте . . .	— —
	йте . . .	рѣте́нный.
	йте . . .	чтѐнный.
	—	— —
	йте . . .	— —
у́тъ	йте . . .	кля́тый.
	йте . . .	(на)йдённый.
йте, ѣдя́тъ .	ьте . . .	ѣ́денный.
берегу́тъ . .	йте . . .	бережённый.
стерегу́тъ . .	йте . . .	стережённый.
прягу́тъ . .	йте . . .	пряжённый.
жгутъ . . .	йте . . .	жжённый.
стригу́тъ . .	йте . . .	стри́женный.
ля́гутъ . . .	ьте . . .	— —
мо́гутъ . . .	йте . . .	— —
влеку́тъ . .	йте . . .	влече́нный.
волоку́тъ . .	йте . . .	волочённый.
пеку́тъ . . .	йте . . .	печённый.
теку́тъ . . .	йте . . .	— —
толку́тъ . .	йте . . .	толчённый.
сѣку́тъ . . .	йте . . .	сѣ́ченный.
реку́тъ . . .	йте . . .	рече́нный.
есь, ку́тся .	йтесь . .	— —

пёрло, пёрли. Verbet стерть (kun i Forbindelse med Præpositioner) hedder стрý, стрёшь o. s. v., Præt стёръ, стёрла, стёрло, f. Ex. простéрть, udstrække, udbrede, begrændset Form til простирáть.

§ 92. De blandede, saakaldte uregelmæssige Verber.

Anm.: Forelöbig bemærkes, at de paa Tabellen under 2 opförte Verber af „ubestemt Klasse" for det Meste ere af tvivlsom Sprogbrug, saaledes som de der opföres; alligevel ere de af höjeste Vigtighed, fordi den hele Masse af sammensatte Verber oftest dannes med dem.

Imperativ og dets Dannelse.

§ 93. Efter § 88 slutter Imper. sig til Præsensstammen; dets Endelse er regelm. и, Fl. ите. И bliver efter en Vokal formedelst hurtig Udtale й, f. Ex: бывай - те; gaar der i Præs. Ind. Konsonant foran ю eller y, saa beholdes и, hvis Tonen er paa Endelserne, f. Ex. пишу́ (писа́ть, skrive). дружу́ (дружи́ть) - пиши́ -и́те, дружи́ -и́те; er Tonen ikke paa Endelserne, bliver Imperativets и ofte svækket til ь, f. Ex. вѣ́рю (вѣ́рить, tro) -вѣрь - вѣ́рьте; gaar der to Konsonanter foran Endelsen, og denne ikke har Tonen, faar Imperativ и, ligeledes ubetonet, f. Ex. ме́длю (ме́длить, töve) — ме́дли - ите.

Anm.: I de Verber, i hvilke et л indskydes i 1ste Pers. Præs. Ind., f. Ex. люблю́, Parad 11, bortfalder dette i Imp. Nogle Uregelmæssigheder sees under Paradigmerne. Hvor л beholdes gjennem hele Præs. Ind., beholdes det i Imp.

§ 94. *Participerne og deres Dannelse. Passiv.*

a) Nutidens Particip. i Aktiv dannes ved at forandre Præs. Indikativs Endelse тъ til щій, щая, щее, der gaar som свѣжій, § 48, 4. Denne Regel er uden Undtagelse, f. Ex. дѣлаютъ - дѣлающій o s.v.; кричатъ, - кричащій, несутъ (нести́) - несущій.

Anm.: Nutids-Participierne tilhöre i det Hele de ubegrændsede Verber, hvis sædvanlige Begreb a[illegible] Varighed og Sædvane gjör dem modtageligs[illegible] derfor, hvortil kommer at Præsensformen i d[illegible] Verber gjerne har Bet. af Futurum. Dette gjæ[illegible] der Præs. Partic. baade i Aktiv og Passiv. Rege[illegible]len gjælder ikke Nutidens Gerundium, som of[illegible] bruges og det paa Fortids-Gerundiets Enemærke[illegible] smlgn. Gerundium.

Fortidens Participium i Akt. dannes af Præteritum ved at forandre лъ til вшій - ая - ее, der gaar som свѣжій, f. Ex. дѣлалъ - дѣлавшій, вйдѣлъ - вйдѣвшій*). I de Verber, i hvilke (formedelst Bortfalden af л) Præteritum ender paa ъ, er Participiets Endelse blot шій, шая, шее, f. Ex. af тёкъ (течь)-тёкшій; (за)жёгъ (зажéчь)- жёгшій; (про)стёръ (стерéть)-стёршій.

Anm.: Undtagelse fra denne Regel danne nogle Verber, som i Præs. Ind. 1ste P. E ende paa ду og ту, hvilke, skjönt deres Præter. ender paa л, dog blot lægge шій o.s.v til Stammen i Præs., nemlig блюстй, вестй, местй, обрестй, плестй, прясть, цвѣстй, hvilke have блюсшій, вéдшій, мéтшій, обрѣтшій, плéтшій, прядшій, цвѣтшій; derhos af увянуть, visne, увядшій, af чтить. agte, чéтшій, af иттй, gaa (Præt шёлъ), шéдшій, af пасть, falde, пáдшій, men i det alm Talesprog пáвшій (regelmæssigt); i uegentlig Bet. altid пáдшій (falden i Slag, sunken i Aanden o.s.v.).

Alle disse Participier forekomme kun i Attributformen; men Præs. Partic. er paa faa Undtagelser nær sjeldent i Talesproget; der dannes og bruges i Folkesproget langt flere verbale Adjektiver paa чій, f. Ex. могýчій, mægtig, стоячій, staaende, горячій, varm, hed (om Bröd, Jern o. s. v.).

b) **Nutidens Partic. i Passiv** ender paa мый, мая, мое, lagt til Stammen, oftest som den viser sig i 1ste Pers. Flert. Præs.: дѣлае-мый, som gjöres, любимый, som elskes, судимый, som dömmes; i de Verber, hvor

---

*) вшій stammer rimeligvis fra en Forvandskning i Udtalen af det haarde л, hvilket i den nordlige, gamle Dialekt stundom nærmer sig v-Lyden, f. Ex. i хóшадь (Hest).

der staar ë i denne Person, f. Ex. зовёмъ, vi kalde, bliver dette ë i Partic. til o, altsaa зовóмый, som kaldes, ведóмый, som föres; hvor Stammens г eller к eller ск i denne Person er gaaet over til ж eller ч, eller щ, komme de i Partic. igjen, f. Ex. берегóмый, som vogtes, пекóмый, som bages (бережёмъ, печёмъ af берéчь og печь) искóмый, som söges, dannes skjævt af ищемъ af искáть istedetfor искемій.

Anm.: Disse Partic. ere i Talesproget kun lidt brugelige, i det lettere Skriftsprog heller ikke meget; de erstattes heller ved Gerundium eller Bisætninger.

Fortidens Partic. i Passiv dannes af Præteritum (i Aktiv) ved at forandre л(ъ) i Endelserne алъ, ялъ og ѣлъ til н-ный, f. Ex. дѣлалъ-дѣланній, далъ (gav) -дáнный, сѣялъ- сѣянный, вйдѣлъ-вйдѣнный; de udledes ofte lige af Roden (§ 88, 2) f. Ex. доить, malke — до-ённый o. m. a. — I de Verber, hvor л laanes i 1ste Pers. Præs. kommer det her ofte igjen, f. Ex. люблю́ — (воз)лю́бленный, elsket, благословлю́ — благословлéнный og благословéнный, явлю́ (af явить) -явлéнный I de Verber, hvis Fortidsform gaar ud paa — олъ -нулъ eller -ъ, ender dette Partic. paa тый, f. Ex кюлóлъ — (колóть) колóтый, stukken, klövet, slagtet, двйнулъ - двйнутый, sat i Bevægelse, тёръ (терéть) - тёртый, gnedet.

Anm. 1: Det er naturligvis ved disse Participier i (kort) Prædikatsform — for Nutid og Fortid — at Passiv dannes med быть (бывáть), saaledes at Præs. Partic. bruges, hvor Talen er om den varige eller gjentagne — passive — Handling, Fortidspartic. om den öjeblikkelige (ind-

trædende) korte og enkelte, tildels beroende paa Verbets Betydning; saaledes kan man sige онъ люби́мъ (есть), han elskes (varigt), оні́ хвали́мы (суть), de roses; дитя́ иско́мо (есть), Barnet eftersöges — мой братъ былъ коло́тъ, min Broder blev stukken; гдѣ куплено́ ѣто сукно́? hvor kjöbtes det Töj (Klæde)? вино́ вы́пито, Vinen er (blev) drukken op; ѣто насѣко́мое бу́дучій тро́гаемо умира́етъ, dette Insekt plejer at dö, naar det beröres (Sædvanen); дѣло окончено́ бу́детъ, Sagen vil endes.

nm. 2: Fortidsparticipierne forekomme vistnok hyppigere end Nutidspartic., begge især i Skriftsproget; i daglig Tale er intet af dem just sædvanligt, altsaa heller ikke Passiv dannet paa denne Maade.

Nogen Vaklen med Hensyn til Fordoblingen af н i de först nævnte Verber.

§ 95. *Gerundierne og deres Dannelse (§§ 82 og 88)*: Nutids Gerundium ender paa я — efter en Hysselyd — paa ю́чи eller у́чи; det slutter sig til Stammen, a den er i 3dje Person Flertal Præsens saaledes, at ъ bliver til ючи eller я, утъ til учи eller я, ятъ til атъ til а, f. Ex. дѣлаютъ - дѣлая eller дѣлаючи, ету́тъ - плетя́ eller плету́чи; теку́тъ - теку́чи (ikke я́), слы́шатъ - слы́ша (ikke учи), про́сятъ - прося́ te -ю́чи). Verberne, der i 3dje Pers. Flert. Præs. le paa ютъ eller утъ ere altsaa de eneste, som ine have baade ючи (у́чи) og я; men de paa оватъ еватъ, i 3dje Pers. Flert. Præs. у́ютъ, have dog for llydens Skyld blot Endelsen я, f. Ex. имену́я, idet jeg s. v. nævner, — ikke — ю́чи; dog findes жу́ючи,

клюбючи, кýючи af жевáть, tygge, клевáть, l pikke, ковáть, smedde. — Verberne paa ять i Pers. Flert. Præs. have alene Formen paa я, de pa kun Formen paa a, f. Ex. любять - любя́, смóтр смотря́, дéржать - держá. — Forövrigt tilhörer E sen paa ючи (ýчи) mest det simplere Talesprog heller ikke der just meget hyppigt.

Anm. 1: давáть, som i 3dje Person Præs. Fler даю́тъ, saavelsom узнавáть og достε som forkortes paa samme Maade, have , o. s. v.

2: Ved de mangfoldige sammensatte Verbe begrændset (fuldendt) Betydning, som i sensformen (efter Bet. Futurumsformen) Pers. Flert. ende paa ятъ, атъ, дутъ тутъ, bruges Nutidens Gerundium overho om det, som er samtidigt med Sætningens dikat, og kan altsaa efter Omstændighe ogsaa gjengives med Fortid, f. Ex по взоръ, idet jeg slog Öjnene ned, hvilke Sprogbrugen gjör Fortidens Ger. overfl thi det bruges endog, hvor det nödven maa opfattes om det, som er gaaet foru Prædikatet, f. Ex. прочитáя, efterat have nemlæst = прочитáвъ; Aarsagen Verbets fuldendte Bet.;*) возвратáсь fo вратáвшись, ved Tilbagekomsten. Ver paa нуть og чь (i Inf.) mangle i Nutids Gerundium.

Nutids Gerundium er meget hyppigt i (sc: Formerne paa я og a), hvor det d

b) Fortidens Gerundium. Det ender paa въ eller kun paa ши og fölger i det Hele ved Valg Endelser Fortidens Partic. (i Aktiv) og Præteritum bliver til въ eller вши; de Verber, som i Præt.

*) прочитáлъ = прочёлъ (Mak.); ufuldendt For прочи́тывалъ.

Bortkastelse af л i Fortiden) ende paa ъ, faa blot ши, f. Ex.: двигалъ - двигавъ eller двигавши, грёстъ - грёбъ - грёвши (грёбши), рости - росъ - росши, печь - пёкъ- пёкши (пёкши), efterat have bevæget, roet o. s. v.

Anm.: Et д eller т, bortfaldt foran лъ i Præt. kommer her gjerne tilbage ligesom i Perf Partic Akt., f. Ex цвѣсти, blomstre -цвѣлъ - цвѣтши (Roden er цвѣт), пасть, falde, har ogsaa her dobbelt Form падши og павши; saaledes ogsaa прясть, spinde, прядши og прявши; пріобрѣсть har -брѣтши og — брѣвши. Smlgn. ellers Fortids Partic. i Aktiv. Ogsaa dette Gerundium er meget brugeligt, men med adskillig Ustödhed i Praxis og efter Dialekt-Forskjellighed.

§ 96. De upersonlige Verber frembyde ingen Særegenhed i Böjning. Nogle Verber forekomme blot som upersonlige eller dog kun i 3dje Pers. Enkelt, f. Ex. мерещится, det glimter, lyser, forekommer i Dröm, Præt. мерещилось; снится, forekommer i Dröm, снилось, f. Ex. мнѣ снилось сраженіе, jeg drömte om et Slag, eller, что, at o.s v.

Andre Verber ere kun i en vis Bet. upersonlige, f. Ex. слѣдуетъ, det sömmer sig, det tilkommer, f Ex. кому слѣдуетъ, den, som er berettiget, af слѣдовать, 1) fölge, 2) foredrage f. Ex. en Sag. Saaledes mangfoldige.

Anm.: Adskillige Udtryk om Vejret, som i vort og andre Sprog ere upersonlige, gjengives i Russisk paa anden Maade, f Ex. дождь (снѣгъ, градъ) идётъ, Regnen (Sneen, Haglen) gaar = det regner o. s. v.; ejendommelige upersonlige Udtryk ere f. Ex. вѣтромъ снѣгъ на одну сторону завѣяло (навѣяло), eg. det har drevet Sneen ved Vinden til den ene Side ɔ: Sneen er drevet o.s.v. жаромъ доску покоробило, eg. det har krummet Planken ved Ilden ɔ: Ilden har krummet

Planken; его́ гро́момъ уби́ло, det dræbte ham med Lyn ɔ: Lynet dræbte ham; naturligvis kan det personlige Udtryk bruges.

§ 97. *Præpositioner, Konjunktioner og Interjektioner.*

Disse Taledele ere alle uforanderlige af Form.

1) Om Præpositionerne se under Syntaxen, Kasuslæren.

2) Konjunktionerne ere:

a) forbindende og fortsættende: и, og, да, og (derhos), да́же (да же, дажь), og saa (men), а, og, men (om en ny Gjenstand); и - и, baade — og; b) modsættende: а, да, но, men (же, oftest hængt bag et Ord); c) adskillende: или́ (иль), eller; ли́бо — ли́бо(ли), enten — eller (om det Fremtidige, som tænkes); или́ - или́ (иль); ли - ли (ль), enten — eller (om det Tænkte; opr. Spörgeadv.); ни - ни, hverken — eller; d) Aarsagskonj.: и́бо, thi (oftest bruges Adv. потому́ что o. l., fordi, med underordnet Forbindelse); e) forklarende: де, nemlig, и́менно, nemlig (navnlig), а и́менно; вѣдь, da, nemlig (ofte begrundende betyder eg. vid!) си́рѣчь, navnlig, nemlig (sjeldent i Talesproget) = то есть, det er.

Anm.: то, saa, er ikke Konj. men Eftersætningsad[v]. = vort: saa. Hvad der i andre Sprog og Lære- böger kaldes relative Konjunktioner viser si[g] tydeligt i Russisk rettere at burde kaldes rela- tive Adverbier og ville behandles under Lære[n] om Bisætningerne.

3) De sædvanlige Interjektioner ere:

а!, ah, ei! ба! aa! pyt! вотъ! se! ra! ha! стъ ell[er] цыцъ! tys! тфу! fy! э! экъ! aa! эй, гей! haalaa! e[…]

hej! уу! uf! ай, ой! hu! áхти! ak! урá! hurra! hej da! ну! nu! velan! нýже! velan! nu da! ac! (a!) hvad? (Forundring), га, га, га! ha, ha, ha! ха, ха, ха! ба, ба, ба! nej, se da! то, то, der! nej se! = вотъ! Flere artikulerede Udtryk bruges som i andre Sprog mere eller mindre interjektionelt, f. Ex.: неужéли? nej da! er det muligt? гópe! ve! = увы́! (бѣдá! Skade!); исполáть! ret! hil (med Dativ)!

Anm.: Til Interjektioner maa henföres det съ som lægges til i Enden af korte og ufuldstændige Sætninger, f. Ex. кто сдѣлалъ? — я -съ = Jeg, min Herre! det er en Forkortelse af сýдарь, Herre, saaledes ogsaa да - съ, нѣтъ-съ, ja, min Herre, nei, o. s. v.

III. Orddannelseslære.

Capitel 1.

Substantivernes Afledning og Sammensætning.

§ 98. Det russiske Sprogs Evne til Ordafledning er overordentlig stor. Ret stor er ogsaa Evnen til Sammensætning af selvstændige Taledele, medens dog især Nuanceringen af Verbernes Betydning ved Hjælp af Præpositioner (Adverbier) strækker sig meget vidt, saa vidt, at den for en Del har standset og nu i nogen Grad erstatter hines mangelfulde Böjning.

Anm.: De i § 37 indeholdte Regler for Bogstavernes Overgang til beslægtede komme her til rigelig Anvendelse.

A. Substantivernes Afledning og Sammensætning.

§ 99. Substantiver afledes af Verber, Substantiver og Adjektiver.

1. Af de Endelser, hvormed Substantiver dannes af Verber, mærkes fölgende:

Til Dannelse af Personnavne: *a*) арь, ецъ og унъ, umiddelbart af Stammen, f. Ex. писарь, Skriver, пахарь, Ploumand, пек-арь, Bager, af пис-ать, пах-ать, og пок-у (печь) — купецъ, Kjöbmand, жн-ецъ, Mejer, пѣв-ецъ, Sanger, af куп-ить, жн-у (жать), пѣв-ать; лгунъ, Lögner af лг-ать, крик-унъ, Skrighals af крик-нуть;

b) тель i Forbindelse med Infinitiv-Vokalen af primitive saavelsom af afledede Verber, i stor Mængde, f. Ex. каза-тель eg. Viser, Prædikant, af казать, vise, men ogsaa доказатель, Beviser, наказатель, Lærer, Revser, показатель, Leder, ино(с)казатель, Allegoriker, пред(с)казатель, Spaamand, Forudsiger, указатель, Leder, Vejviser — hvilke alle dannes af Afledsverber af казать og betegne den Person, som gjör, hvad Verbet betegner; saaledes проситель, Ansöger, жатель = жнецъ; блюститель, Vogter af блюсти.

Anm.: Hvor ѣ under Verbets Böining bliver и, bliver den ogsaa her и, f. Ex.: зритель, смотритель, af зрѣть, смотрѣть.

c) mindre hyppig er Endelsen чикъ med samme Bet. og tillagt Stammens sidste Konsonant, f. Ex. доказчикъ = доказатель, пересказчикъ, Beretter; заказчикъ, Forbyder, Opsynsmand over Kirker; разказчикъ, Fortæller, Skrönemager; приказщикъ istedetfor -зчикъ), Fuldmægtig;

d) никъ, en meget udbredt Endelse, tillægges Verbalformer, aktive, passive eller intransitive, tildels ved Hjælp af Indskydelse og Forandring i Endelsen, f. Ex. любовникъ, Elsker, Hunkj. любовница (af любить), мученикъ, En, som pines, Martyr (af Fortidspartic. i Pass. af мучить; муче-н-ый), наставникъ, Forstander, Lærer (наставить), пристарникъ, Foresat (приставать i Bet. stille sig hen til). — Тк-ачъ, Væver, af тк-ать; пѣв-чій, Kantor, пѣвецъ, Sanger, (пѣвунъ, En, som gjerne synger), af пѣв-ать (пѣть).

2. Af de Endelser, hvormed Personnavne afledes af Substantiver, mærkes:

a) арь (ярь), f. Ex. гус-арь, Gaasevogter, боч-арь, Bödtker, стол-арь, Bordmager, Snedker, af гусь, боч-ка og столъ. — Бо-яр-инъ, Flert. бо-яр-е, opr. Stridsmand, af бой, Kamp;

b) никъ, щикъ, чикъ, f. Ex. хлѣб-никъ, Bager, обманщикъ, Bedrager, перевод-чикъ, Tolk, Oversætter, перевозчикъ, Færgemand, (istedetfor зч skrives ofte щ, f. Ex. извощикъ, Hyrekudsk af из-воз(ить)-чикъ) af хлѣбъ, обманъ, переводъ, перевозъ.

Anm.: Mange föje Endelserne til Afledsendelsen ов, f. Ex. сад-ов-никъ, Gartner (садовщикъ?), суд-ов-щикъ, Fartöjförer, af садъ, суд-но; de sædvanlige Bogstavforandringer (§ 38)

indtræde her: сапóж-никъ, Stövlemager, a сапóгъ, бýлоч-никъ, Bager af бýлк-а, Hvede bröd, грѣшникъ, Synder, af грѣхъ, лáво‑никъ eller лáвош-никъ, Krambodhandler, af лáвк-а.

e) анъ og ачъ bet. Personer med fremstikkende (især fysiske) Ejendommeligheder, f. Ex. губ-áнъ eller губ-áчъ, tyklæbet Person af гýб-а, горл-áнъ, Skrighals, af гóрл-о, Strube, голов-áчъ, tykhovedet Person, af голов-á, бород-áчъ, Skjæggemons, gammeldags Russer, af бород-á.

3. Af de Endelser, hvormed Personnavne afledes af Adjektiver, mærkes:

a) ецъ, f. Ex. стáр-ецъ, Olding, мудр-éцъ, Vismand лѣнив-ецъ, Dovenkrop, любим-ецъ, Yndling, af старъ, мудръ, лѣнивъ, любимъ (Præs. Partic. Pass.

b) якъ, ачъ (ячъ) f. Ex. толст-якъ, Tykkert, бог-áчъ rig Kagse, Pengepuger, af толстъ, богáтъ; дур-áкъ, Dumrian, Fjante, af дурнóй i Bet. daarlig, usse (af дурь, Dumhed).

§ 100. *Andre substantiviske Afledsendelser*:

a) ина bet. meget ofte et Dyrs Kjöd: говяд-ина, Oxe kjöd, af говядо, slav.: Kvæg, телят-ина, Kalvekjöd af телёнокъ, Fl. телята, гусят-ина, Gaasekjöd, зайч-ина, Harekjöd (зайчина, stor Hare) af заецъ (заяцъ);

b) ня bet. Værkstedet o. l.: токáр-ня, Drejerværksted af токáрь, ковáл-ня, Smedje, af ковáль, пивовáр-ня Ölbryggeri, af пивовáръ;

c) инá (ина) bet. Abstrakter, Konkreter og Fællesnavne f. Ex. велич-инá, Storhed, тишинá, Stilhed, толщ

инá, Tykhed, Tykkelse, af великъ, тихъ, толстъ (smlgn. § 38); равн-йна, Slette, тверд-йна, Borg, Befæstning, af páв-енъ, твёрдъ; Afledsendelsen ок i Stamordet tages ikke Hensyn til, f. Ex. ширинá, Bredde, вышинá, Höjde, af шир-óкъ, высóкъ;

d) отá (óта) har samme Bet.: долг-отá, geografisk Længde, толст-отá, Tykhed (Grovhed i Töj), добр-óта, Godhed, добротá, Hjertensgodhed, щедрóта, Gavmildhed, = щéдрость, af добръ, щедръ (щёдръ);

e) ость, meget hyppig, især til at betegne Egenskaber: стáр-ость, Alderdom, мýдр-ость, Visdom, дéрзость, Dristighed, af старъ, мудръ, дéрз-окъ;

f) йще (ище), бище, лище, bet. Stedet, hvor Noget er, foregaar, f. Ex. мольб-йще, Bedeplads, рѣп-ище, Roe-Ager, af мольбá, Bön, рѣпа, Roe; клáд-бище, Kirkegaard af клад-ý(класть), henlægge, гуль-бйще, Spadsereplads, af гул-ять, учй-лище, Læreanstalt, Skole af учйть, undervise;

g) ство (ó) og ніе bet. Abstrakter, Konkreter og Fællesnavne: мýже-ство, Mandhaftighed, дѣт-ство, Barndom, блажéн-ство, Salighed, Lyksalighed, бѣг-ство, Flugt, af мýж-е-скій, дѣти, блажéнъ, бѣгáть; — род-ствó, Slægtskab, af рóдъ, Slægt, плутов-ствó, Bedragerskhed, af плутов — скóй; — отéче-ство, Fædreland, свидѣтель-сто, Prov, Vidnesbyrd, af отéче-скій, свидѣтель. — Гулá-ніе, Spadseren, ведéніе (вождéніе), Ledelse, Bestyrelse, af гул-ять, вед-ý (вестй); за-ведéніе, Anstalt (til Invalider e. l.), (завóдъ, Fabrik), завѣщá-ніе, Testament, af завѣщáть;

летѣніе eller летáніе, Flugt (= лётъ, полётъ), af летѣть, летáть flyve.

§ 101. *Forstörrelses- og Formindskelsesnavne*:

a) Forstörrelsesnavne, ofte med Begrebet af Forsagt og Styghed, dannes især med Endelserne ище og úна for Hankj., f. Ex.: мужич-úще, stor Bondeslamp, дом-úще, stort (og stygt) Hus; af мýжикъ (§ 38) og домъ; дурáч-úна (дуралéй), stor Dumrian, дом-úна, stygt, stort Hus; — ища for Hunkj., f. Ex.: бáб-ища, stor, tyk Kvinde, af бáба, дýр-ища, stor, tosset Kvinde; — ище for Intetkj.: окн-úще, stort Vindu, af окнó; сáн-ищи, pl. t., stor, styg Slæde, af сáни, pl. t.

Anm.: I Almusproget dannes en Mængde af dette Slags Ord, tildels med andre Endelser, f. Ex. дурн-ышка, hæslig Mand eller Kvinde, Hankj. eller Hunkj., дурында, tosset Kvinde; mange forekomme ikke i Böger eller i Ordböger.

b) Formindskelsesnavne. Endnu langt flere Formindskelsesord er der, og langt mere brugelige i det dannede Sprog, ofte som udtryk for Ömhed og Venskab, eller med Begreb af Tækkelighed, f. Ex:

1) ёкъ, икъ, окъ, ецъ, for Hankj., f. Ex.: снѣжёкъ, liden Snekugle, Sneböld (снѣгъ), ручеёкъ, liden Bæk, дóмикъ, lidet Hus, образ-óкъ, lidet, smukt Billede, óбраз-ецъ (liden) Model (образ-ч-икъ, Pröve paa Töj eller lignende).

2) ка, ица, for Hunkj., f. Ex.: рýч-ка, liden Haand (liden Hank); af рукá, вéщ-ица, Tingest, af вещь

3) ко, це, цо for Intetkj.: гóрл-ыщ-ко, liden Hals (Hals paa en Flaske), уш-кó, lidet Öre (*) Naal-öje), af ýxo, Fl. ýши; дом-йш-ко, meget lidet Hus, net og nydeligt; окóн-це, lidet Vindu; дерев-цó, lidet Træ, af дéрево.

Anm. 1: Af dette Slags Formindskelsesord dannes der atter andre, hvorpaa allerede et Par Pröver ovenfor ere leverede (гóрл-ыщ-ко, образ-чикъ); blandt disse mærkes nogle Endelser: никъ og чекъ for Hankj., чка for Hunkj., чкó for Intetkj., чки i Flert., дружé-чикъ, (liden) kjær Ven, af друж-ёкъ, af другъ; кни́же-чка, liden pen Bog, af кни́ж-ка af кни́га. Herhen hörer tildels den Mængde Venskabs- og Kjærlighedsord til Slægtninge og Venner, f. Ex. paa ушка (юшка), онекъ, енекъ for Hankj., ушка (юшка), онька og енка (ёнка) for Hunkj, ушко for Intetkj.: дѣдушка, kjære Bestefader, af дѣдъ, мáтушка, kjære Moder, af матýха (nu kun om en Hunbjörn) af мать, дѣвушка, liden (kjær) Pige. af дѣви́ца af дѣва, бáтюшка, kjære Far, af бáтька i Almuesproget opr. et Formindskelsesord, сердéчушко, lidet Hjertebarn, Allerkjæreste, af сердéчко, af сéрдце; голýбчикъ, min Kjære, Hunkj. голýбушка, af голубóкъ, eller -бóчекъ, af гóлубъ, en Due.

2: Stundom bruges ogsaa dette Slags Ord til at bet. Usselhed og Foragt, især med Endelserne ищка, ишко, ёнко, енка, енце for Hankj. og Intetkj., ишка, енка, енца, онка for Hunkj., ишки, енки for Flert., f. Ex. доми́шко, lidet usselt Hus, дѣвчёнка, styg Pige, сани́шки, styg Slæde. Vaklen i Retskrivningen mellem ё og о (дѣвчёнка eller дѣвчóнка).

Anm. til det Hele: Disse Formindskelsesformer dannes i stor Maalestok af Navne, især paa Börn og Venner; de findes i de fleste Ordböger.

§ 102. *Nedstammelsesnavne, Patronymika.*

De almindelige Endelser, som betegne, hvis eller Datter en Person er, ere for Hankj.: ичъ, Hu⊏ на; de dannes efter Indskydelse af Possesivende ов(ъ) saaledes:

Hankj. og Intetkj.:
Genitivsendelse: а bliver овичъ - овна,
я „ евичъ - евна,
ы(и) „ ичъ - ична - инична;

f. Ex.: Ивáнъ-а, Ивáновичъ, Ивáновна,
Петръ-á, Петрóвичъ, Петрóвна,
Николáй-я, Николáевичъ, Николáевна,
Θомá-ы́, Θоми́чъ, Θоми́нична,
Ксéнія-и, Ксéніицъ, Ксéніицна.

Anm. 1: Staar der foran Genitivendelsen а et в, in skydes et л (smlgn. лови́ть, ловлю́, Par. 1 f. Ex. af Я'ковь (Iáковъ), Gen. -а, dann Якóвлевичъ, -евна. Tonen bliver i Regel der, hvor den er i Stamordets Genitiv.

2: I den daglige Tale bruges ofte ичъ for ови eller евичъ, f. Ex.: Андрéичъ for Анд евичъ, dog ikke gjerne af kortere Ord f. I Петрóвичъ.
Almuen bruger endnu stundom Endelsen о og евъ til at betegne Fadersnavnet, f. E Я'ковъ Андрѣевъ (сынъ), hvilket forhen v Brug om uadelige Personer, medens -ови o. s. v. benyttedes om adelige. Dette er ikke sædvanligt; овъ og евъ er blevet til Familjenavn-Endelse, f. Ex.: Θёдоръ Никол евичъ Вóлковъ; Софія (Сóфья) Николáев Волкóва.

Sammensatte Substantiver.

§ 103. Substantiver sammensættes,

a) af to Substantiver, gjerne med en Bindevokal eller dog med nogen Tillæmpning; tildels er kun det ene brugeligt som selvstændigt Ord, f. Ex: мухомóръ, Fluesvamp (мýха, Flue, мор(и́ть), dræber), богобóрецъ, Gudsfiende (богъ-бóрецъ), лжецáрь, Lögnfyrste, Thronröver (ложъ-царь), пароxóдъ, Dampskib (паръ-ходъ, Gang).

Anm.: Tildels sættes Ordene uforandret ved Siden af hinanden, f. Ex. корóль герóй, Heltekonge.

b) af et Adjektiv og et Substantiv: свя́тотать, Kirketyv (святъ, hellig, тать, Tyv); блáговѣстъ, Klokkeringning til Messe (благъ, lyksalig, вѣстъ, Budskab).

c) af et Talord eller Mængdeadverbium og et Substantiv: двузýбецъ(зубъ), Gjenstand med 2 Tænder, et Slags Hamp, многобóгство, Flerguderi, Polytheisme, столѣ́тіе, Aarhundrede;

d) af et Pronomen og et Substantiv: самовóліе, Egenvilje (вóля), самодержáвіе, Autokrati (держáва); своенрáвіе, Egensindighed (нравъ), самозвáнецъ, Hunkj. — звáнка, En, som kalder sig selv, sc. Konge, Usurpator; звáнецъ findes ikke;

e) af en Verbalstamme og et Substantantiv: вертошéйка, Vendehals (вертѣ́ть - шéйка), водосвящéніе, Indvielse af Vandet (святи́ть-свящý), пивовáръ, Ölbrygger (вари́ть); бѣломóйка, Vadskerkone (мóю, мыть);

f) af Præpos. og Partikler med et Subst.: входъ, Indgang, помóрie, Kystland (мóре, Hav), набѣгъ, Indfald (бѣгъ), междубрóвie, Stedet mellem Øienbrynene (бровь), несчáстie, Ulykke (счáстie), надписáнie, el. нáдписъ, Overskrift, Adresse paa et Brev, Endossement paa en Vexel.

Anm.: Mange ere sammensatte af flere Ord, f. Ex. присовокуплéнie, Tillæg, af при, со, во og кýпа, en Hob; eller dannede af saadanne. Enkeltvis dannes et Subst. af to Præp. (Adv.), f. Ex. испóдъ, Nederdelen af Noget.

Capitel 2.

Adjektivernes

Afledning og Sammensætning.

§ 104. Afledede Adjektivers sædvanlige Endelser ere

a) овъ (овый), f. Ex.: бýковый, af Bögetræ, букъ; домóвый, som tilhörer Huset (домовóй, Husnisse), og mangfoldige andre; smlgn. under Adj. Dekl.

b) ивъ, ливъ, f. Ex. лжúвый, lögnagtig, счáстливый, lykkelig, -лж-ивъ o.s.v.

c) скiй, f. Ex. брáтскiй, broderlig, императóрскiй, keiserlig, житéйскiй, verdslig, af житié eller житьё, Liv, дрýжескiй, venskabelig, af другъ, smlgn. § 38; hid höre mange af fremmed Stamme, f. Ex.: астрономúческiй, историческiй. Indskuddet че er fra den græske End.: ikos.

Anm.: Mange dannes med denne Endelse efter et Indskud af овъ (евъ), f. Ex. жидóвскiй, jödisk, af жидъ; королéвскiй, kongelig, af корóль; отцóвзкiй, faderlig = отéческiй, af отéцъ.

d) ов — атый, f. Ex. моховáтый, mosartet, af мохъ; жёлтовáтый, gulagtig, af жёлтый, og saaledes ogsaa af andre Adj., som bet. Farve, i svækkende Bet.; saaledes fremdeles мокровáтый, lidt vaad, fugtig, af мóкрый, долговáтый, langagtig, af долгій, og overhovedet af mange Adj., som betegne ydre Eiendommeligheder e. l.

e) истый og астый, bet. Fylde af det, som Stamordet betegner: дымистый, fuld af Rög, дымъ, мясистый, kjödrig, мясо, головáстый, med stort Hoved, головá, носáстый, med stor Næse, носъ.

Anm. Smgln. under Böiningslæren om Adjektiverne.

§ 105. Sammensatte Adjektiver:

a) af Subst. med et Adj.: богохýльный, som laster Gud, af Богъ og хýльный, очевидный, öiensynlig, af óчи, Öine og видный — i stor Mængde, tildels af Stammer, der ikke bruges alene.

b) af Adj. med en Partikel, Adv. el. Præp.: несчáстный, ulykkelig, невинный, uskyldig (винный, forekommer ikke i den Betydning, men винá, Skyld), безполéзный, unyttig, af полéзный, отмёрзлый, gjennemfrossen, vælen, мёрзлый, frossen.

Anm. 1. En Mængde ere afledede af sammensatte Ord; mange dannes af Verbalstammer, selv dannede ved Sammensætning, f. Ex. опредѣлительный, fast (f. Ex. Pris), af опредѣлить, bestemme, (увеличительный, forögende, augmentativ, выкупный, som löskjöbes, af увеличить, forhöie, og выкупить; det er altsaa verbale Adj., hvoraf der dannes en stor Mængde).

Anm. 2. Foruden de her nævnte Adj., som bet. Beskaffenhed i höi eller lav Grad, har man ogsaa End.: a) éхонекъ, óхонекъ, éшенекъ, óшенекъ forat bet. en höi Grad af Beskaffenhed, f. Ex.: малёхонекъ, meget liden = малéшенекъ, af мáлый, легóхонекъ, легóшенекъ, meget let, af легóкъ (лёгкій), let; Tonen paa 3die Stavelse fra Enden;
b) енькій, онькій, til at betegne en ringe (tækkelig) Grad af en Beskaffenhed, f. Ex. крáсненькій, lidt röd, крáсный, лéгонькій, noget let, нúзенькій, noget lav, нúзкій, тóненькій, noget tynd, тóнкій; de bruges ofte af Beskedenhed eller af Venlighed i Forbindelse med diminutive Substantiver, f. Ex. мáленькая рыбка, liden Fisk, мáленькая дѣвушка. Ogsaa her er Tonen paa 3die (4de) Stavelse fra Enden.

Capitel 3.

Adverbiernes
Afledning og Sammensætning.

§ 106. Foruden hvad ovenfor i § 58 og under Talordene og Pronomenerne er sagt om Adverbierne, bemærkes her, at i Regelen bruges Intetkjönsformen i Enk. af Adjektiver som Adverber, undertiden med en ringe Forandring.

§ 107. En Del af de nu ofte tilsyneladende oprindelige Adverbier ere eg. Kasus af Substantiver eller Adjektiver, som man har, eller hvis Stamme man mere eller mindre tydeligt gjenkjender, f. Ex. бѣгóмъ, paa Flugt (бѣгъ), лётомъ, flyvende, i Flugten = на летý o. леткóмъ, пѣшкóмъ, tilfods (пѣхóта, Fodfolk), Adj. пѣшій; верхóмъ, ovenpaa, 2) tilhest, af верхъ, Top

вверхъ, opad; — вновъ, paany, вновѣ, nylig, af
; искони́, fra umindelige Tider, saa langt tilbage,
d, besl. med кон-е́цъ, Ende; то́чно, netop, af
er eg. er et Subst.; nu Adv. = то́чно; до́ма, hjemme,
hjem, af домъ.

108. Naturligvis dannes en Mængde adverbialske
ved en Kasus af Subst. eller Adj., uden eller med
position, f. Ex. сухи́мъ путёмъ (путе́мъ), til-
ıd Landeveien, по-мале́ньку, lidt, lidt efter lidt,
aat, отча́сти, tildels, af часть, Del, мимохо́домъ,
;aaende (sagt). Her mærkes en stor Tilböielighed
roget til at udvide og fortsætte sin Orddannelse,
ər Præp. по med kortere Ord voxer sammen til et
. Ex.: по́ льду, omkring paa Isen, лёдъ; по́ саду,
g i Haven, садъ; по́ полю, omkring paa Marken,
dette vises ved Tonen, som ellers skulde være
bstantiverne; saaledes ogsaa о́тъ роду, fra Föd-
родъ, f. Ex. ему́ 20 лѣтъ о́тъ роду, han er 20
mmel; за́-мужемъ, eg. bag Manden ɔ: gift med
ıа́-мужъ, i Forbindelse med итти́, gaa, i Bet. at
g, om Kvinden, на́ полъ, iland. I daglig Tale
ənkelte andre, f. Ex. на́ верхъ, op, istedetfor на
Tildels skrives saadanne Forbindelser i et Ord
ıed Bindestreg, f. Ex. на́верхъ. Ogsaa af Adv.
dobbelt-sammensatte, f. Ex. наизу́сть, udenad,
из - уста́, Læber, Mund, = на па́мять (2) til Minde).

Capitel 4.

Verbernes
Afledning og Sammensætning, — Aspekterne.

§ 109. Verbernes Afledning foregaar oftest saaledes:

Af Subst. dannes:

a) Intransitiver med Endelsen ѣть, f. Ex. вдовѣть, være Enke eller Enkemand, blive Enke eller Enkemand (= овдовѣть), af вдова́, Enke умѣть, fatte, af умъ, Forstand, скорбѣть, sörge, af скорбь, Sorg, шумѣть, larme, af шумъ; — af ældre Stamme гремѣть, tordne (громъ), звенѣть, klinge (звонъ); — sjelden — ать, f. Ex. звуча́ть, tone, af звукъ (§ 38).

Anm. Kun enkeltvis og vaklende have disse Verber inkoativ Bet., smlgn. § 109.

b) Transitiver med End. ить, f. Ex. сла́вить, berömme, af сла́ва, Ære, соли́ть, salte, af соль, вощи́ть, voxe, af воскъ (§ 38), звони́ть, ringe, af звонъ (smlgn. звенѣть), пороши́ть, tilstöve, af по́рохъ (§ 38); — dog ogsaa Intransitiver: грусти́ть, sörge, af грусть, грѣщи́ть, synde, af грѣхъ (§ 38).

c) Intransitiver og Transitiver med ова́ть, tildels med Bet. af Gjentagelse: волнова́ть, bölge, af волна́, торгова́ть, handle (refl. prutte), af торгъ, Handel, Prutten, бичева́ть, pidske, af бичъ.

§ 110. Af Adjektiver dannes:

d) med Endelsen ѣть Intransitiver, som gjerne ere Inkoativer, f. Ex. краснѣть, rödme, af кра́сный, боготѣть, blive rig, af бога́тый; smlgn. under Konjugationerne; — sjeldnere — ать, f. Ex. despite дича́ть, blive vild, ди́кій (§ 38).

med ить Transitiver (Kausativer), f. Ex. бѣлить, hvidte, gjöre hvid, af бѣлый, легчить, lette, af лёгкій, let (§ 38), ўзить, indsnævre, af ўзкій, сушить, törre, af сухой, боготить, berige; smlgn. боготѣть: овать ofte Intr. eller Refl.: мудрствовать, filosofere, af мудрый, займ(ств)овать, laane, af займы, Laan, миловать, forbarme sig, tilgive, миловаться, kjærtegne, af милый, mild, blid, kjær, радоваться, glæde sig.

Anm. Mange saadanne Verber sees under Konjugationerne.

§ 111. Sammensatte Verber: af Subst. med Verber, x. горемыкать, leve usselt, af rópe, Kummer, og мыкать, be; — af Adjektiver med Verber: благоговѣть, vise efrygt, af благій, god, huld, og говѣть, ære, благоволить, have den Godhed at (волить, ville, forekommer e nu alene, men воля).

m.: En Mængde Verber dannes af sammensatte Ord.

rbers Afledning af Verber og Sammensætning med Præpositioner: Aspekterne eller Begrændsningsformerne.

§ 112. Det er allerede, i § 79 og § 84 vist, at indskrænkede Böining af Verberne tildels erstattes afledede Former, som ganske eller for en Del ere stændige Verber eller dannede ved Sammensætning l Præpositioner (Partikler). Ligeledes er det i de to nte §§ vist, at Verberne formedelst den derved fremgte Forskjellighed i deres Betydnings Begrændsning, i Store taget, falde i tre Hovedafdelinger: a) den

ubegrændsede Art, b) den begrændsede Art, og c) Gjentagelsesarten, hvilke supplere hverandre og tilsamme tjene til at betegne, hvad flere andre Sprog betegne ve Böiningsformer af et eneste Verbum, som man altsaa disse Sprog bruger, hvad enten man taler om Handlinge i Almindelighed, eller kun i et enkelt Tilfælde; Gjentagelsesformerne dannes ogsaa i flere andre Sprog a Verber.

Anm.: I vort Sprog dannes ikke Gjentagelsesformer deres Begreb udtrykkes ved Verbet pleie.

§ 113. I Almindelighed have de begrændsed Verber et saadant Begreb af Handlingens Öieblikkelighe og fuldstændige Afslutning, at deres Fortidsform blive at opfatte enten som Aoristus eller som Perfektum, o deres Præsensform som Futurum, f. Ex.: сдѣлать, se § 7

§ 114. En Del begrændsede Verber betegne ikk skarpt Handlingens Afslutning og Fuldendelse, men ku at Talen er om et enkelt Tilfælde (hvad enten den vare kortere eller længere), f. Ex., идтй (иттй), gaa, ved en kelt, bestemt Leilighed; Præsensformen af dette Verbum идý, bet.: jeg gaar (nu), Fortidsf. шёлъ, gik (da, ved de Ledighed, fr.: allais, marchais, Impf.). Hvis ma vil angive dette Verbums Begreb i Perfektum eller Aoristus, maa man bruge en Sammensætning med Præp. п пошéлъ, han gik eller er gaaet; hvis man vil udt Futurum af идтй, maa man bruge Præsensf. af samme Sammens.: пойдý, skal (vil) gaa, f. Ex. til Kirke, n strax, eller ved en enkelt bestemt Leilighed. I Aoristu kan dette Verbum (иттй) efter sin Betydning ikke 1 tænkes, da Begrebet Varighed ikke kan adskilles derfr

Saadanne Verbers (итти́) Præsensform beholder altsaa Præsens - Betydning. I Infinitiv kunde идти́ efter sin Bet. ogsaa bruges om en Gaaen nu strax, f. Ex. i Forbindelse med „jeg er tilsinds" e. l.; som oftest vil dog her пойти́ (пойдти́) bruges formedelst sin mere afsluttende og futuriske Bibetydning.

Anm.: Vil man betegne Gaaen i Almindelighed, maa man bruge Verbet ходи́ть, f. Ex. Posten gaar hver Söndag, hver Time osv.; Tidsformerne beholde ogsaa af dette V. sin sædvanlige Betydning: хожу́ Præs., ходи́лъ Impf., Fut. бу́ду ходи́ть (ста́ну kan her vanskelig tænkes, da det viser paa det öieblikkelig Forestaaende). I Aor. vil Verbet ikke kunne anvendes, da Talen ikke kan være om et enkelt afsluttet Tilfælde; i Perf. kunde det lettere bruges, forat betegne en Vane, man engang har havt; men Russeren vil her sige, som vi: jeg har pleiet at gaa (привы́къ ходи́ть) el. ха́живалъ, jeg gik oftere, Gjentagelsesform.

§ 115. Af en Del Stammer dannes Sideformer med Endelsen нуть, forat betegne det Indtrædende og Öieblikkelige, f. Ex.: кри́кнуть, udstöde et Skrig, Sideform til крича́ть, skrige, af крикъ (§ 38); тро́нуть, beröre, Sideform til тро́гать; denne Art kaldes Engangsarten eller den definite Form; Præsensf. af disse Verber har futurisk Bet.; Fortidsformen Bet. af Aor. eller af Perf.

Anm.: Endelsen нуть bruges ogsaa paa anden Maade, se Parad. 22, med mere eller mindre inkoativ Bet. (i c. 45 Verber).

§ 116. Naar man tager i Betragtning det, som hidtil er sagt om Verbernes Betydnings-Grændser og Spro-

gets Betegnelser deraf, maa man opstille følgende Inddeling:

1) den ubestemte Klasse, der ligesom vort Sprog lader det uafgjort og ubetegnet, hvorvidt Verbets Betydning enten skal forstaaes i Almindelighed eller om et enkelt Tilfælde, f. Ex. имѣть, have, читáть, læse, крестúть, döbe (крещáть er gaaet af Brug), hvis Former altsaa alle have sin egentlige Betydning, som i vort Sprog, — og i Modsætning dertil

2) den Klasse, som blot betegner det Ene eller det Andet, hvilken Klasse falder i følgende Arter, som ofte kaldes Former, Aspekter, nemlig:

a) den ubegrændsede Art, f. Ex.: трóгать, röre ved, ходúть, gaa (i Almindelighed, naarsomhelst eller blot som noget Tænkt), hvis Former ligeledes bruges i sin egentlige temporale Betydning, som i vort Sprog;

b) den begrændsede Art, f. Ex.: идтú, gaa (ve bestemt, enkelt Leilighed).

Anm.: Af alle disse tre Afdelinger har altsaa Præsensformen Bet. af Præsens, Fortidsformen nærmest Bet. af Imperfektum; i Fut. derimod adskilles de i Regelen, idet de 2 første (1 og 2 a) bruge бýду (стáну) med Infinitiv, men den sidste (2 b) laaner Præsensformen af et endnu skarpere begrændset Verbum, dannet som Sideform, især ved Sammensætning med en Præposition eller ved egen Endelse, især нуть, hvilken Sideform i første Tilfælde gjerne kaldes

c) α. den perfektive Art, f. Ex.: пойтú, og i sidste Tilfælde

β. **Engangsarten** el. den definite Art, f. Ex.: трóнуть.

Anm.: I begge disse Underarter (c. α og β) bruges Fortidsformen i Bet. Aoristus eller Perfektum, Præsensformen regelmæssigt i Bet. af Futurum (om den enkelte Handling). Hertil kommer som særskilt Art, i Bet. nærmest Arten a),

Gjentagelsesarten, f.Ex. хáживать, som udtrykkelig betegner at gaa flere Gange, pleie at gaa, og altsaa ikke kan fremstille det at gaa som ren Tanke, men vistnok det at gaa ofte som ren Tanke (hvortil dog Sprogbrugen ikke let vil anvende det, da den i saafald tydeligere vil udtrykke sig ved at sige „have den Vane at gaa, быть въ привы́чкѣ ходи́ть“ e. l.

§ 117. Af ingen enkelt Verbalstamme dannes alle her nævnte Arter (Former). Her mærkes Fölgende herom:

I. Usammensatte Verber.

1ste Klasse, den ubestemte.

Verber af 1ste Klasse ɔ: имѣ́ть, чита́ть, плати́ть, e. l. have kun sin ene Form, der altsaa benyttes som begrændset og begrændset i alle de Forholde, hvori Verbet efter sit Begreb kan anvendes. Futurum betegnes ved Hjælp af бу́ду eller ved Præsensformen af et perfektivt eller definit Verbum, forsaavidt saadant haves; Valget beror paa, om der tales i Almindelighed eller om et enkelt Tilfælde; f. Ex.: плати́ть бу́ду — заплачу́, Præsensform af заплати́ть, men kun brugeligt i futurisk Betydning.

2den Klasse.

a) Nogle Verbalstammer udvikle to Arter, 1) der grændsede Art (a) og 2) den perfektive Art hvis Præsensform bet. Futurum. Disse ere:

1) бросáть	2) брóсить, kaste.
давáть	дать, give
кончáть	кóнчить, ende
лишáть	лишúть, beröve.
ложúться	лечь, lægge sig
обижáть	обúдѣть, forulempe
пáдать	пасть, falde
плѣнáть	плѣнúть, fange
прощáть	простúть, tilgive
пускáть	пустúть, slippe
раждáть	родúть, föde
рѣшáть	рѣшúть, afgjöre
дѣвáть	дѣть, lægge bort
(имáть)*	(ять),* tage, fatte
садúться	сѣсть, sætte sig
(свобождáть)*	(свободúть), befri*
скакáть	скочúть, hoppe
спасáть	спастú, rædde frelse
ставáть	стать, naa op, være tilstra
становúться	стать, begynde, blive
ступáть	ступúть, gaa, trine
хватáть	хватúть, gribe
являть	явúть, vise.

* kun i Sammensætninger.

Anm. 1: Her er den perfektive Art rimeligvis i Regelen Grundformen, hvoraf, som man ser, den ubegr. Form oftest dannes med a eller я, stundom tillige med nogen Forandring i Stammen (Præs. = Fut.).

2: велѣть, befale, женить, bortgifte (refl. gifte sig — i begge Tilfælde alene om Manden), купить, kjöbe, казнить, have kun den ene Form, Art, hvis Karakter ikke staar ganske klar; dog antages det i Alm., at de tre förste rettest henföres til den perfektive Art, da Præsensformen i Regelen opfattes som Futurum, medens казнить rettest henföres til den 1ste Klasse med буду к. som Fut. (куплю bruges i lidt ældre Böger som Præs.; велю, женю, казню bruges af og til endnu baade som Præs. og Fut.)

) Nogle Verber udvikle (i Regelen af samme Stamme) Verber, der 1) tilhöre 1ste Klasse, og 2) Gjentagelsesarten, f. Ex.: говорить, taler (i Alm. eller ved en enkelt Leilighed), смотрѣть, se — говаривать, смáтривать, afledede af de to förstnævnte. Den förste af disse Afdelinger oplöser sig af adskillige Verber i to Underafdelinger, α) Verber af den ubegrændsede Art, og β) Verber af den begrændsede Art, dog stundom noget vaklende i Bet., stundom ogsaa med en Sideform paa нуть af den begrændsede (блестѣть — блеснуть). Disse ere:

α)	β)
блистáть	блестѣть, glindse
блуждáть	блудить, svæve omkring
бодáть	бости, stange
бродить	брести, slæbe sig, drive om
бывáть	быть, være
бѣгать	бѣжáть, löbe

*

валя́ть	вали́ть, 1) vælte, 2) samme
вида́ть	ви́дѣть, se
влачи́ть	влёчь, drage
води́ть	вести, före, lede
вози́ть	везть, transportere, före (
волочи́ть	воло́чь, slæbe
вороча́ть	вороти́ть, vende
враща́ть	врати́ть, vende
вѣдать	вѣсть, vide
гоня́ть	гнать, jage, drive
дви́гать	двига́ть (?), röre
ката́ть }	катить, rulle
кача́ть }	
кла́няться	клони́ться, lude, hælde
кривля́ть	криви́ть, böie
ла́зить (ла́зать)	лѣзть, klatre
лета́ть	летѣ́ть, flyve
лома́ть	ломи́ть, bryde
мета́ть	метну́ть (мета́ть), kaste
(мета́ю)	(мечу́), slynge
мѣрять	мѣрить, maale
носи́ть	нести́, bære
пла́вать	плыть, svömme, seile
по́лзать	ползти́, krybe
роня́ть	рони́ть, slippe ned
сажа́ть *	сади́ть, plante

* Dette ж, med eller uden et fölgende д, viser sig deles ofte i Böining og Afledning (f. Ex. осво-да́ть, befri, af освободи́ть); det tilhörer nok o deligt Verbernes 1ste Pers. Enkeltt. i Nutid,

свистáть	свистѣ́ть, hvisle
слыхáть	слы́шать, höre
сылáть	слать, sende
таскáть	тащи́ть, slæbe
ти́скать	тисну́ть, trykke
ходи́ть	итти́, gaa
ѣздить (ѣзжáть)	ѣ́хать, kjöre, fare, reise

Alle disse Verbers Præsensformer have Bet. af Præsens, deres Fortidsformer nærmest af Imperf.

) Nogle Verbalstammer, som betegne synlig Virken eller Bevægelse, udvikle regelmæssigt tre Arter: den ubegrændsede Art, Gjentagelsesarten og Engangsarten (den definite), f. Ex.: двигáть, bevæge, flytte, дви́гивать, дви́нуть; толкáть, stöde, тáлкивать, толкну́ть. Præsensformen af Engangsarten har i disse Verber regelmæssigt Bet. af Futurum, Fortidsformen altid Bet. af Perf. eller Aor. Forövrigt ville Verber, sammensatte af Præp. so med Verber af den ubegrændsede Art eller stundom af Engangsarten selv, bruges ved Siden og gjöre Bet. af deres Præsensform (som Fut.) mindre klar og stödig. Smlgn. § 115 og § 91, 22, 23 og 24, hvor det sees, at en Del Verber paa нуть ikke ere definite og altsaa i Præsensf. ikke have Bet. af Fut.

---

det synes at være en Skjærpelse af j-Lyden, fremkaldt ved den fölgende Vokallyds Svækkelse; smlgn. Konjug. Parad. 14, лади́ть, samt обижáть og раждáть se ovenfor.

Anm.: Stammeforholdet mellem de forskjellige *Arter* vil altid blive noget usikkert; at Gjentagelsesformen er dannet senere og i bestemt Forhold til de andre, er iöinefaldende; i Regelen udgaar den fra den ubegrændsede Art; den ender paa ывать eller ивать; i Valget mellem ы og и fölges ikke ganske § 38, da и her har större Udbredelse end ellers, rimeligvis paa Grund af Stavelsens Tonlöshed. Stammens о gaar over til а samtidig med, at Tonen altid bliver paa denne Stavelse, f. Ex.: бросáть: брáсывать, кончáть: кáнчивать, hvor den ogsaa forbliver, naar de sammensættes med Præpositioner.

Formen paa нуть er vistnok ogsaa oftest afledet fra en af de andre Former, skjönt meget ældre og oprindeligere end Gjentagelsesf. Overhovedet ere de korteste og i Betydning konkreteste Former vistnok i Regelen de oprindeligste. Sprogets hidtil og endnu raske Udvikling frembringer Ustödhed i Sprogbrug, mange Dannelser efter Talens Behov og stundom efter skjæve Analogier. Dannelsen af Formerne er selvfölgelig for en stor Del foregaaet, förend man fik Böger, og udelukkende efter Tankens enkelte Behov. Man ser ellers i de ældste Texter en mindre skarp Adskillelse af Aspekterne, hvilken man stundom sees efterhaanden at have foretaget eller forsögt, for at gjengive de græske Texters Nuancer. I Almuesproget mærker man ogsaa mindre Skarphed i Opfattelsen af Aspekterne, da man tildels forat bruge Former af samme Endelse, overser deres forskjellige Tidsbetydning; dette træffes ogsaa i Skrifter.

2. Sammensatte Verber.

§ 118. *De sammensatte Verbers Arter (Former).*

De Verber, som ere sammensatte med Subst., Adj., Begrebsadverbier eller Præp. безъ, uden, мимо, forbi, предъ (передъ, предо, передо), foran, forud, samt

про́тивъ, mod, vedblive i Regelen at tilhöre den Art, hvortil de höre som usammensatte.

De Verber, som sammensættes med andre Præpositioner höre i Regelen i sin förste Form til de perfektive (definite) Verber, til hvilken Klasse det usammensatte Verbum end hörer, f. Ex: знать, vide, kjende: узна́ть, позна́ть, lære at kjende; Præsensf. med fut. Bet.; saaledes ogsaa мере́ть, dö: умере́ть og помере́ть; ви́дѣть, se: уви́дѣть, faa at se; жать, höste: ужа́ть, hvis Præs. ужну́ altsaa bliver Fut.

Nogen anden væsentlig Forskjel er der i Regelen ikke mellem Stammeverbet og dets Sammensætninger med Præp. по, у, der altsaa her blot synes at være et Slags Verbalartikel, der lede Verbets Ide hen paa et enkelt Tilfælde, uden at forandre Betydning.

Anm.: Ved nogle Verber antyder dog по en liden Grad af Handling eller Tilstand, — egentlig nærmest en Inkoativbetydning — f. Ex.: полю́бить. У kan ved Bevægelsesverber angive Bibegreb af Fjernelse, f. Ex.: ушёлъ, gik bort, el. er gaaet bort. (Пошёлъ, gik, enten bort, fra, eller til, el. Pf.: er gaaet bort el. til). For en Del bero disse Bibetydninger paa Verbets Begreb.

§ 119. Alle de andre Præpositioner tilföre Verbet, samtidig med at gjöre det til perfektivt, en i Regelen reel Bibetydning, dels beroende paa Verbets, dels paa Præpositionens Begreb. Herom i Tillæg.

Alle de perfektive Verber betegne altsaa ved sin Præsensform og Fortidsform Fut. og Aorist (Perfektum); forat faa Udtryk for Præsens og Imperfektum, danner

Sproget af det perfektive Verbum et nyt Verbum, der i Regelen vil henhöre til den begrændsede Art, og oftest ender paa ать samt gaar efter дѣлаю, sjelden paa авать, se § 91, 1 og Anm.: Ex: умира́ть, помира́ть, увида́ть, ужина́ть (til ужа́ть) — узнава́ть, познава́ть. Præs.: узнаю́, познаю́, jeg lærer at kjende, drager Kjendsel paa (узна́ю og позна́ю, med Tonen som i знать, bliver dettes Fut.).

Anm.: Man bör altsaa betragte disse Afledninger som nye Sideformer til de perfektive Afledsverber, og ikke före dem tilbage til Sideformer af Grundformen, f. Ex. til знава́ть, hvilke vistnok af og til findes, men ogsaa undertiden uden Sandhed opföres i Ordböger; men der kan dog paa den Maade opstaa Former, som ere ganske lige, undtagen i Tonen, f. Ex.: бѣжа́ть og бѣ́гать, löbe, flygte, ere henholdsvis begrændset og ubegrændset; naar de sammensættes med о, обѣжа́ть og обѣ́гать, löbe omkring, blive de perfektive; men det ubegrændsede og begrændsede Verbum til обѣжа́ть, er igjen обѣга́ть, som altsaa er forskjelligt fra обѣ́гать baade i Tone og Betydning, da dets Præs. beholder sin Præsensbetydning, medens hint bliver Fut; dets Forti bliver nærmest Imperf, medens hints bliver Aor. eller Perf. Saaledes i adskillig Verber.

§ 120. Et usammensat Verbum af den definitive Art vedbliver at være i den perfektive Klasse, om de sammensættes med en Præp., ligesaa et perfektivt Verbum, om det faar en Præp. foran., f. Ex.: оттолкну́ть bortstöde, совмѣсти́ть, forene, samle paa et Sted, a со — в — мѣсти́ть. Den i Betydning uvæsentlige For

'e perfektive og definite Verber bortfalder

Gjentagelsesformen faar en Præp. for-
ubegrændset Form, der supplerer
·одписывать til подписáть, un-
'сываю, Impf — валъ, Aor.
пишу́.
som have en ubegrændset
len Kl. b) α og β, bliver
. pos. den ubegrændsede
iste Klasse (som читáть), den
... perfektivt Verbum, f. Ex.: проводи́ть,

§ 123. Af de endnu færre Verber, som have den grændsede og den perfektive Art, § 117, 2den Kl. a), er den ubegrændsede ligeledes til et Verbum af 1ste se; det perfektive vedbliver at være perfektivt, f. Ex.: давáть og раздáть.

m. til §§ 122 og 123. Egentlig bortfalder her Forskjellen mellem Arter af begrændsede Verber. Til de ubegrændsede Verber dannes tildels nye Sideformer, uden gjennemgaaende eller sikker Forskjel i Art, f. Ex. til проводи́ть: 1) провожáть, og 2) провождáть, 1) i Bet. ledsage, 2) i Bet. tilbringe Tiden; denne sidste Bet. har ogsaa проводи́ть, derimod ikke den förstnævnte. Sjeldnere er saadan Sidedannelse ved begr. Verber, f. Ex: af чти́ть — почти́ть, og почéсть, hvis Bet. ogsaa kun er lidt forskjellig; til begge er почитáть ubegr. Form, der bruges uden væsentlig Begrebsforskjel fra чтить, dog mere om Personer og i mere formel Stil.

§ 124. Den uhyre Evne, som det russiske Sprog har til Orddannelse ved Afledning, og de mange Analogier, som ved Verbaldannelsen frembyde sig, lede naturligvis til en Mangfoldighed i Dannelse, for hvilke ingen fuldstændig Theori kan opstilles, ligesom ogsaa Sprogets endnu stærkt foregaaende Udvikling gjennem det spredte og talrige Folks Tale og formedelst Skrifternes forholdsvise Faatallighed bevirker, at hvilkensomhelst Theori vilde være eller snart blive utilstrækkelig. Hvad der kan meddeles herom i en Sproglære, faar indskrænke sig til Hovedtræk af Bevægelsens Karakter. Selv den fuldstændigste Ordbog af N. P. Makarov, 1867, der angiver sig at indeholde 8000 Ord mere end nogen anden Ordbog, viser sig, naar man læser et af Dagens populære Skrifter, f. Ex.: en Tidning, langtfra at indeholde alle Afledsord eller alle Former, hvori en Stamme optræder.

Anm. 1: Smgln. om sammensatte Verber, 4de Tillæg, i Bogens Slutning.

2: Man vil allerede have bemærket, at hvad hidtil er meddelt om Futurumsbetegnelsen ved perfektive og definite Verbers Præsensformer ikke er saa bestemt og frit for Vaklen, som man med mere udviklede Sprogs Tidsform-Rigdom for Öie vil forestille sig. Tingen er dog ret naturlig; thi denne Futurumsbetegnelse ved Sammensætning med Præpositioner, der i og for sig blot angiver, at Talen er om den enkelte Foreteelse, der kan vise sig i Fremtiden, ligesom den kan have vist sig i Fortiden, opfattes saaledes af Russeren; dette gjælder paa samme Maade om definite Verber, hvis Endelse ну i og for sig ikke er futurisk (smlgn. § 91, 23

og 24 Anm.). Russeren tænker nærmest paa den Iagttagelse, som man vil gjöre, dersom de nödvendige Forudsætninger finde Sted. En saadan Brug af Futurum forekommer ogsaa i andre Sprog til at betegne det Resultat, som ved Undersögelse vil vise sig, uagtet man tilsigter at udtale en almindelig Dom og Mening for Nutidens Vedkommende. Smgln. især i Hebraisk det eiendommelige Forhold ved Verbalformerne med Vav conversivum.

Ordføiningslære.

Første Afsnit.

Om den enkelte Sætning.

Capitel 1.

Sætningen og dens Dele.

§ 125. Verbet som Kopula eller Prædikat retter sig efter Subjektet i Person og Tal; Adjektivet (og Participiet) som Prædikat retter sig efter Subjektet i Kjön og Tal. Det Samme er Tilfældet med Substantivet, forsaavidt som det har særskilte Kjönsbetegnelser eller skifter Kjön. Som Kopula tjener Verbet бытъ, at være, og alle Begrebsnuancer deraf: forblive, blive o. l., hvoriblandt mærkes довдиться, om Slægtskab, i Bet. henföres, regnes, f. Ex.: онъ мнѣ довóдится роднá, han regnes for, er min Slægtning.

Anm. 1: Naar Pronomenerne мы og вы brug
en enkelt Person eller underforstaaes, g
ogsaa denne Regel, f. Ex: мы, Импер
и Самодéржецъ Всероссíйскій, объяв
Vi, Keiser og Selvhersker over alle Ru
gjöre vitterligt; бýдьте вдорóвы! vær
(almindeligt Afskedsönske).

2: Naar der i en Sætning mod быть el
andet kopulativt Verbum betegnes, at
et Adjektiv eller Substantiv angiven T
eller Stilling kun er midlertidig, sættes
Instrumentalis, f. Ex.: тогдá я былъ не
вымъ, da var jeg syg; онъ стан
задýмчивымъ, han bliver tankefuld; мо
былъ въ то врéмя офицéромъ, min B
fader var den Tid Officer; бýдьте
телемъ! vær Vidne!

3: Ved Titler af ethvert Kjön retter Præ
sig efter Personens naturlige Kjön,
Его́ Велúчество прúбылъ сюдá, han
stæt indfandt sig her(hen); Ея́ Сiя́те
изво́лила вы́ѣхать, hendes Durchla
behagede at reise bort.

4: Naar en Benævnelse paa en höi kolleg
toritet er Subjekt, sættes Verbet ofte
tal: Правúтельствующій Сенáтъ
дѣлáли, det dirigerende Senat har be
Ligeledes staar Verbet i Pluralis ved
til höie Personer, f. Ex.: Вáше Прево
тельство приказáли, Deres Excellen
befalet; dog vil i Almindelighed Pr
staa foran eller bag Titelen.

5: I almindelig Tale og Skrift udelades
Nutidsformen af Verbet быть som Kopu
Personer og begge Tal; dog bruges og
denskabelige og kirkelige Skrifter. I d
Tidsformer maa dette Kopula naturligv
ges. Ex.: мóй брáтъ нездорóвъ, min

er syg; здоро́въ ли онъ? er han frisk? men была́ ли она́ короле́ва? var hun Dronning? Dersom есть staar som fuldstændigt Prædikatsverbum i Bet. findes, udelades det ikke regelmæssigt, men sættes upersonligt, f. Ex.: есть такіе лю́ди, der findes saadanne Folk; есть ли у васъ роди́тели? har De Forældre? Man kan dog ogsaa godt sige: у васъ роди́тели, De har Forældre, baade i Paastand og Spörgsmaal; не у васъ ли роди́тели? har De ikke Forældre? — Fortids- og Fremtidsformen sættes i saadanne Tilfælde ikke upersonligt; man siger: бы́ли такіе лю́ди, der gaves saadanne Folk; у него́ бу́дутъ де́ньги, — han vil (skal) have Penge; ligesaa i Spörgsmaal.

§ 126. a) Naar flere Former omtales under Et sættes Prædikatet i Flertal og i 1ste Person, hvis det ene Subjekt er 1ste Person, i 2den Person, hvis det ene Subjekt er 2den Person (og intet af 1ste Person), f. Ex.: Вы и я дѣлаемъ одно́, De og jeg gjöre det Samme; ты и онъ идёте вмѣстѣ, du og han gaa sammen.

Anm.: Ere Subjekterne af Intetkjönnet sættes Prædikatet i Enkelttallet, f. Ex.: и хоро́шее и дурно́е встрѣча́ется человѣ́ку, baade det Gode og det Onde træffer Mennesket. Saaledes ogsaa f. Ex. efter Infinitiv som Subjekt.

b) Naar der er Subjekter af forskjelligt Kjön, sættes Præd. i Hankj., hvis det ene Subj. er Hankj., f. Ex. Ада́мъ и Е́вва бы́ли пе́рвые воздѣ́лывавшіе зе́млю, vare de Förste, som have dyrket Jorden.

Anm.: Om to Subj. forbindes med какъ — такъ, saavel — som (eg. ligesom — saaledes) gjælder de samme Regler, ligesom overhovedet ved ethvert Udtryk, som betegner, at Prædikatet

gjælder begge (alle) Led, selv om der sta
en disjunktiv Konjunktion mellem, enkelt ell
gjentaget, f. Ex.: илй-илй, лйбо-лйбо, н
ни, то-то, не то́кмо-но и (ikke blot — m
ogsaa), но-нйже (hverken — og nu hell
ikke), f. Ex.: жаръ илй сту́жа вре́дны, He
eller Kulde ere stadige (begge); — gjælder
Udsagnet kun det ene Subj. bliver naturligvis
Prædikatet Enkelttal; ere Subjekterne af forskjelligt Kjön eller Tal, maa man adskille ved at sætte Prædikatet til det ene og underforstaa det ved det andet eller de andre, f. Ex.: лйбо вы пойдёте, лйбо я, enten skal De gaa, eller jeg sc.: пойду́.

§ 127. Naar i vort Sprog to eller flere Egennavne eller Adjektiver slutter sig til et Fællesnavn for at betegne forskjellige Gjenstande eller Arter, gjengives dette paa Russisk gjerne ved at sætte Fællesnavnet i Flertal, f. Ex.: мо́ря Чёрное и Каспі́йское обйльны ры́бою, det sorte og det kaspiske Hav er rigt paa Fisk. Чёрнаго и бѣ́лаго цвѣто́въ ле́нты Baand af sort og hvid Farve. Dog staar, hvis saadanne Adjektiver i Nominativ gaa foran det fælles Substantiv, dette i Enkelttal, men Prædikatet dog i Flertal: Чёрное и Каспі́йское мо́ре (og ikke мо́ря) обйльны ры́бою. — Et Adjektiv, der er Attribut til to eller flere Substantiver, kan sættes til det ene, rettet derefter, f. Ex.: Бо́жія бла́гость и долготерпѣ́ніе велйки, den guddommelige Naade og Langmodighed ere store (er stor).

Anm. 1: Til det Hele: Om Egenheder i Sætningsbygningen ved Talord, se under Talord!

2: De deklinable Participier som Attributer til Substantiver rette sig naturligvis efter disse

som andre Adjektiver; f. Ex.: емý удóбнѣе рабóтать сидя́щему, det er bekvemmere for ham at arbeide siddende; dog bruges i saadanne Tilfælde ret ofte det indeklinable Gerundium, f. Ex. сидя́, som adverbialsk Tillæg til Verbet, eg.: i siddende Tilstand.

Capitel 2.

Kasus.

Nominativ.

§ 128. Om Nominativens Brug til at betegne Subjekt, Appositum og Prædikat er i det Store taget ingen Særegenhed at bemærke. Kun erindres her, hvad der er sagt § 125 Anm. 2.

Betegnes der en fast Stilling eller staaende Egenskab, bruges naturligvis Nominativ, f. Ex.: отéцъ мой былъ офицéръ, былъ слабъ (svag). — Ligesaa gjöres opmærksom paa, at der efter saadanne Verber, som betyde at udnævnes, udvælges, hvilke i flere Sprog (naar de staa i Passiv) medföre to Nominativer, i Russisk sættes enten Instrumentalis eller Præpositionen въ med Nominativ i Flertal, f. Ex.: Генерáлъ Н: назначáется бригáднымъ командúромъ, General N. udnævnes til Brigadekomandör; онъ вы́бранъ былъ въ депутáты, въ президéнты, han udvalgtes til Deputeret, til Præsident. Det sidstnævnte Udtryk vil dog ikke kunne bruges, dersom det er umuligt at tænke sig flere i samme Stilling samtidig, navnlig ved Titler som Keiser, Konge; man bruger da det förstnævnte Udtryk.

Akkusativ og Genitiv.

§ 129. Man erindre her, at naar Talen er om levende Væsener, er saavel af Substantiver som af Adjek-

tiver Akkusativformen i Hankjön og Intetkjön lig Genitivformen:

a) Akkusativ bruges i det Hele paa samme Maa som i Kultursprogene: til at betegne Objektet, sa efter Udtryk, som betegne Bevægelse, i Forbinde med flere Præpositioner, hvorom nedenfor: Præpsitioner.

Anm. 1: Ved de Verber, som i flere andre Sprog styre Akkusativer, det ene som Appositum til andet, f. Ex.: udvælge, udnævne, bruge Russisk istedetfor den anden Akkusativ Instmentalis eller въ med Nominativ Flertal, f. его́ назна́чили посла́нникомъ въ Ри man har udnævnt ham til Gesandt til (i) R его́ вы́брали въ депута́ты man har udv ham til Deputeret; постригáть когó въ мона́хы, свяще́нники o s v, optage En i Munkenes, Præstornes Klasse (ved Tonsuren); принять кого́ въ чле́ны о́бщества, optage En blandt Lemmerne af et Samfund ɔ: som Lem af et S. Sml § 128. — Forövrigt siger man f. Ex: назна́чить кого́ въ до́лжность, udnævne En til et Embede.

2: Om Brugen af Genitiv til at betegne et ubegrændset Objekt, se nedenfor § 132.

b) Genitiv omfatter to Hovedklasser af Betydninger, nemlig: 1) Sammenhængsforholdet, 2) Fjernelsesforholdet.

§ 130. Sammenhængsforholdet:

Genitiv til Betegnelse af Sammenhængsforholdet svarer i det Store taget til den Maade, hvorpaa det bruges i vort Sprog og i Fransk. Den bruges som subjektiv G, objektiv G, definitiv G, Delens og Artens Genitiv. Her mærkes kun det mere Eiendommelige.

§ 131. Genitiv bruges om Tidens större eller mindre Rum, inden hvis Grændser noget sker: 1703 róда Máiя 16 дня положенó основáніе Санктпетербýргу, eg.: i Löbet af den 16de Dag af Mai Maaned af 1703 er Grundvolden til St. P. lagt. Sprogbrugen er imidlertid den, at dersom kun Maaneden eller Aaret nævnes uden Tilföielse af Dag, sættes Præpositionalis med въ: С. оснóванъ въ 1703 годý (for гóдѣ). I Datumsangivelser fölges den her givne Regel, f. Ex.: Бухарéстъ, Апрѣля 4 (дня) 1853го г(óда); i Breve udelades дня og — ода, men ikke paa Dokumenter: Vexler o. s. v. Datum kan ogsaa betegnes ved въ med Akk., f. Ex.: онъ скончался 1802го гóда въ 6ой день Января, han döde osv.

§ 132. Efter transitive Verber, der regelmæssigt styre Akkusativ, bruges forat betegne en ubestemt Masse eller Mængde ofte Genitiv, et Slags Artens Genitiv, ligesom ved Delingsartikelen i Fransk, f. Ex.: дай мнѣ хлѣба, giv mig Bröd (д. м. хлѣбъ, giv mig Brödet); достáнь мнѣ книгъ, skaf mig Böger; принести́ воды́, дровъ, at bringe Vand, Brænde. Det maa vel mærkes, at Talen er her om det enkelte Tilfælde, ikke om Betegnelse af det Almindelige. Derfor vil man ved ubegrændsede Verber ikke bruge denne Konstruktion, men Akkusativ, f. Ex.: покупáть сукнó, at syssle med Indkjöb af Klæde; онъ сѣялъ пшени́цу и овёсъ, han pleiede at saa Hvede og Havre; derimod посѣялъ пшени́цы, овсá, han saaede den enkelte Gang noget Hvede, Havre. — En lignende Brug af Artens Genitiv er den, som bruges efter upersonlige Udtryk, intransitive og passiviske, hvor det logiske Subjekt sættes bagefter i Genitiv: наѣхало купцóвъ на я́рмарку, der

kom (mange) Kjöbmænd til Markedet; скопилось денег der samledes Penge; прибавилось дѣла, der lagdes A beide til. Det er meget tvivlsomt, om man her ved G nitiven skal tænke sig et Slags Fyldens Genitiv eft Analogi af Adjektivet полный, fuld af, hvorom ndfr.

Anm. 1: испрашивать разрѣшенія, udbede sig R solution, i Kancellistil; begge Arter af Ve bet styre ellers Akk.

2: Mærkeligt er det elliptiske og ironiske U tryk: чего добраго (eg. noget godt), jeg bange for, f. Ex.: ч. д. онъ разсердитс jeg er bange for, at han skal blive vred.

§ 133. Fremdeles sættes Genitiv efter transitive upersonlige intransitive Verber, naar Sætningens Prædik er benægtet, f. Ex.: не хочу терять времени, jeg ön sker ikke at tabe Tid; не случилось ничего, intet n hændte; нѣтъ извѣстія, der er ikke Underretning.

Anm.: Denne Genitiv bruges ikke ved Verber, de styrer en anden Kasus end Akkusativ. Oı Formen er nægtende, staar Genitiv ikke, der som Meningen er modsat, f. Ex.: не теряеш ли ты время? spilder du ikke Tid? ɔ: di spilder jo Tid; saaledes ogsaa ved едва л не i Betydning: maaske (чуть ли).

§ 134. Adjektiverne полный (полонъ), достойны (достоинъ), værdig, og полно, Adv., nok af, styrer Ge nitiv, f. Ex.: жизнь полна заботъ, Livet er fuldt af Be kymringer; комната полна людей, Værelset er fuldt a Folk; онъ достоинъ наказанія, han er værd Straf.

Anm.: Bruges полный i fuldeste og egentligste Be tydning om et materielt Stof, sættes gjern

Instrumentalis, f. Ex. сосу́дъ по́лонъ водо́ю, Karret er fuldt af Vand; мѣшо́къ по́лонъ де́ньгами, Posen er fuld af Penge; dog træffes her Gen; жа́дный, törstig, begjærlig efter, kan have Gen. eller къ med Dat. f. Ex.: онъ жа́денъ бога́тства eller къ—у.

§ 135. Paa Grund af Lighed i Betydning har дово́льно, nok af, som Adjektiv og Adverbium ogsaa Genitiv, f. Ex.: дово́льно де́негъ, nok af Penge; э́того дово́льно, der er nok af dette = det er tilstrækkeligt; дово́льно для меня́ э́той наде́жды, что́бы (med en Inf.), dette Haab er mig tilstrækkeligt til at o. s. v.

§ 136. Adjektivet чу́ждый (чуждъ), fremmed for, fri for, fjern fra, styrer Genitiv, f. Ex.: се́рдце моё чу́ждо за́вист̌и, mit Hjerte er fri for Misundelse.

§ 137. De i de foregaaende §§ nævnte Begreber af Fylde og Fjernelse samt det Modsatte foranledige, at en Del Verber af beslægtet Begreb styre Genitiv, tildels ved Siden af andre Konstructioner:

бере́чься, vogte sig for
боя́ться, frygte for
гнуша́ться, have Afsky for
держа́ться, holde sig til
добива́ться, stræbe efter, skaffe sig
добы́ть, opnaa erholde
дожида́ться, vente
доиски́ваться, finde ud
домога́ться, stræbe efter
достига́ть, opnaa
жажда́ть, længes efter, törste efter
жалѣ́ть, skaane, spare

*

ждать, vente (el. Akk.)
желáть, önske (el. Akk.)
избывáть, frigjöre sig for
избѣгáть, undfly
искáть, söge (el. Akk.)
исполня́ться, fyldes med (virkeliggjöres)
лишáть, beröve (om Tingen)
лишáться, beröves
надѣ́яться, haabe (el. на что)
ожидáть, vente (el. Akk.)
опасáться, frygte for
ослу́шиваться, være ulydig mod
остерегáться, vogte sig for
отвѣ́дать, smage paa (el. Ak.)
поджидáть, oppebie
преслу́шаться, være ulydig mod
припасти́, forskaffe (el. Akk.)
причащáться, blive delagtig i (t. Святы́хъ Тáинъ, nyde Nadveren)
проси́ть, begjære (el. Akk.)
пугáться, skræmmes, være bange for
слу́шаться, lyde
сóвѣститься, være undselig for, blues for
страши́ться, skræmmes ved, frygte for
сподобля́ться, ansees værdig til
стыди́ться, være undselig for
трéбовать, fordre (el. Akk.)
убѣгáть, undfly
удостóивать, fortjene, være værd

ужасáться, skræmmes ved, være bange for
уклоня́ться, undvige (el. отъ чего́)
хотѣ́ть, ville
ча́ять, haabe
чужда́ться, afsky.

m. Herhen hörer Verberne: дать, одолжи́ть, laane, вы́просить, erholde ved Bön, hvilke i det almindelige Talesprog ofte have Genitiv for Akkusativ, f. Ex.: одолжи́ мнѣ своего́ перá, laan mig din Pen; дать щелчкá, at give (En) en Næsestyver. — Overhovedet er Sprogbrugen ikke fuldkommen stöd her især i Dagligtale, hvor Reflexiver sammensatte med на stundom sættes med Gen. forat betegne Mættelse, f. Ex.: я напи́лся ча́ю, jeg har drukket min The; хвата́ться, gribe fat i, med Gen. hörer hid; oftest dog за me. Akk. — Efter жалѣ́ть har Udtrykket жаль (есть) det gjör mig ondt, Genitiv, f. Ex.: жаль (мнѣ) его́, jeg har ondt af ham; жаль ему́ потéрянной вéщи, han bedröves over Tabet af Tingen.

§ 138. Verbet касáться, косну́ться, faa fat i, bee sig med, og det afledede Adverbium касáтельно, aaende, styre oftest Genitiv, f. Ex.: косну́ться вáжо предмéта, befatte sig med en vigtig Gjenstand; áтельно сего́ предмéта, med Hensyn til denne (s)tand.

m.: I Betydning angaa har dette Verbum до med Genitiv, især om levende Væsener, f. Ex.: ѣто до васъ касáется, dette angaar Dem; касáтельно до васъ = что до васъ касáется, hvad Eder angaar; i fysisk Forstand, at röre ved, kan det have Dativ.

§ 139. Ved Komparativer af Adj. og Adv. samt Kon-tive Udtryk bruges Genitiv til at betegne andet Sam-

menligningsled (Fjernelsens G.), f. Ex.: честь дорóже зóлота, Hæder er dyrebarere end Guld; онъ стáрше меня́, han er ældre end mig; пáче чáянія, mere end Forventning ɔ: mod Forventning; онъ пьётъ пýще прéжняго, han drikker mere end det forrige ɔ: mere end för; om чѣмъ, нéжели og какъ, smlgn. under Adj. § 159. Anm.

§ 140. Ved Verber og Udtryk, som betjene Fjernelse i fysisk og tildels i overfört Betydning, betegnes gjerne Forholdet med Præpositioner, hvorom nedenfor.

Dativ.

§ 141. Dativen betegner i Russisk Hensynet, Nærmelsen, Overensstemmelsen og Ligheden; подáй мнѣ кни́гу, ræk mig Bogen. Den bruges altsaa ved saadanne transitive Verber, som tillige betegne et Hensyn til en anden Gjenstand, f. Ex. give, overdrage tilbyde osv., ligesom i de mere bekjendte Sprog.

§ 142. Dativ bruges ogsaa efter saadanne halve Intransitiver, hvis Betydntng indeholder et Hensyn til en Person eller Ting, f. Ex.: skade, вреди́ть; hjælpe, помогáть; gjöre En en Tjeneste, удружи́ть, служи́ть; hindre, препя́тствовать, мѣшáть; fortrædige, надосади́ть; befale og forbyde, велѣ́ть, возбрани́ть, отказáть, прети́ть; misunde, зави́довать; lyde, покóрствовать; hævne og gjengjælde, отмщáть, отплáчивать; forraade, измѣня́ть; smigre, ласкáть, льстить; раболѣ́пствовать; raade, совѣ́товать; bringe i Erindring, напоминáть; give Vink, намекáть; gjöre tilpas, föie, угождáть; kjede, besvære, докучáть; ærgre, досаждáть og mange andre, der svare til vort og de

kjendtere Sprogs Opfattelse af Forholdet. — Herhen hörer вѣрить, повѣрять, have Tillid til, vise Tiltro, (кому въ чёмъ); i Betydning: tro paa har вѣрить въ med Akkusativ, i Bet. betro og kreditere siges повѣрять кому что; принадлежать har Dativ i Bet.: at tilhöre en Person; i Betydning höre til el ind under, vedkomme, har det къ med Dativ, f. Ex.: вопросъ этотъ принадлежитъ къ философіи, dette Spörgsmaal hörer ind under Filosofien; слѣдовать styrer Dativ i Betyd. efterfölge, befölge; i fysisk Forstand: fölge efter har det sa med Instr.; i Betyd. undersöge, forfölge en Sag, en Forbrydelse, er det trans.; som upers. bet. det: det sömmer sig, og styrer Dativ; удовлетворять, tilfredsstille, styrer helst Akk. i alle Tilfælde.

§ 143. Reflexive og impersonale Verber i lignende Betydninger have selvfölgelig samme Styrelse, men ville ikke saa let som hine, med en liden Modifikation, kunne gaa over til transitive; derimod ville de lettere tage en passende Præposition efter sig; saaledes kan годиться, at due, жаловаться, beklage sig, forbindes med на, henholdsvis i Betyd. til og over; смѣяться, le, kan have Dativ, ligesom улыбаться, smile til En, men oftest надъ med Instrum. om Ting og Personer; молиться, bede til, har Dativ, f. Ex. Богу, til Gud; молить, bede, har Akkusativ, f. Ex. Бога о здравіи, Gud om Sundhed; слышится, det kommer mig for Öre, помнится, det kinder mig i Hu, har Dativ; спится мнѣ, Sövnen kommer paa mig; — радоваться, glæde sig, har Dativ eller чёмъ i Betydning: over, f. Ex. радуюсь вашему счастію, jeg glæder mig over Eders Lykke; учить, обучать,

изучáть, oplære En i, og учи́ться o.s.v., lære Noge selv, have ogsaa Dativ om Tingen, man oplæres i, eller lærer, uden Undtagelse; i Bet. lære en Lektie bruges ogsaa учи́ть, men er da trans., учи́ть урóкъ. Hid hører знать, умѣ́ть, разумѣ́ть, forstaa, i Forb. med грáмотѣ, den Kunst at læse og skrive.

Anm.: Ved adskillige Verber vil en Sammensætning med подъ, предъ, прóтивъ, со, Adverbiet благо, gunstigt og Partikelen прéко, der angiver Modsigelse, lede Tanken endnu klarere hen paa et Hensynsobjekt og styre Dativ.

§ 144. De af saadanne Verber, som her i de foregaaende §§ ere nævnte, afledede eller i Bet. lignende Substantiver, Adjektiver og Adverbier styre ogsaa Dativ, f. Ex. присяга Госудáрю въ вѣ́рности, el. на вѣ́рность, Edsaflæggelse til Tsaren om Troskab, efter Analogi af Verber: at love En; обѣщáть-ся; deraf igjen at aflægge Ed: присягáть; онъ другъ мнѣ, han er en Ven af mig; Adj. радъ glad i, styrer altsaa ogsaa Dativ; ligesaa passive Participier af учи́ть; men учёный bruges mest som Adj. lærd (lærd i, kyndig i, heder свѣ́дущій, f. Ex. въ истóріи).

§ 145. Efter Interjektioner, der betegne Beklagelse over Ens Ulykke, staar Dativ, f. Ex. гóре, бѣдá, увы́, ахти́, ve, f. Ex. гóре вамъ, ve Eder! ахти́ мнѣ!

Om Dativ med Præpositioner, se nedenfor. Om Dativ ved Attraktion med Verbet быть, være, se § 151 Anm. 2.

Instrumentalis.

§ 146. Instrumentalis bruges nærmest til at betegne Midlet og Maaden, f. Ex.: письмó писанó перóмъ

Brevet er skrevet med Pennen; писáть стихáми, skrive paa Vers; пыль столбóмъ поднялáсь, Stövet hævede sig i en Söile, som en Söile; покупáть что пудáми, kjöbe noget pudvis; зáнять рабóтою, han er beskjæftiget med Arbeide; щеголяéтъ плáтьемъ, han sprader med Klæder; — мóюсь водóю, jeg vadsker mig med (i) Vand; жить дóмомъ (домкóмъ), leve med Husholdning, holde Husholdning; пáхнетъ смолóю, han lugter af Tjære; denne Brug foranlediger Fölgende:

§ 147. Foranledningen og Aarsagen: гóрдится порóдою, han er stolt af sin Byrd, eller = отъ порóды, eller en anden Præp., der betegner formedelst.

§ 148. Denne Brug af Instrumentalis til at betegne Aarsag medförer den meget udstrakte Anvendelse af denne Kasus ved passive Verber og intransitive Udtryk til at angive den, af hvem noget er gjort: начáльникъ любúмъ и уважáемъ подчинéнными, Anföreren elskes og agtes af sine Underordnede; Петербýргъ построéнъ Петрóмъ Велúкимъ, Petersburg er bygget af Peter den Store; получены мнóю дéньги, Pengene ere modtagne af mig.

§ 149. Brugen af Instr. til at betegne Midlet foranlediger ogsaa dens Brug til at angive det Hensyn, hvorefter Egenskaben tillægges en Person eller Ting, f. Ex.: онъ слабъ здорóвьемъ, добръ душёю, han er svag af Legeme, god af Hjerte (Sjæl); вѣсомъ лотъ, et Lod af (i) Vægt; доскá толщинóю въ пáлецъ, en Finger tyk Planke; онъ рóстомъ съ меня, han er som jeg i Væxt; рóдомъ Дáтчанинъ и вѣрою Христiáнинъ, han er af

Byrd en Danske, af Tro en Kristen; крѣпокъ сложéніемъ, han er stærk af Konstitution = крѣпкаго сложéнія. Дымъ столбóмъ, Rög i Form af en Söile; рубль серебрóмъ, Sölvrubel; dog sjeldnere umiddelbart ved et Subst.

§ 150. Som Betegnelse af Midlet bruges Instr. ogsaa ved Komparativer og komparative Udtryk til at betegne Forskjellens Maal, f. Ex.: головóю вы́ше или́ ни́же, et Hoved höiere eller lavere, двумя́ часáми рáнѣе или́ пóзже, to Timer tidligere eller senere.

Anm.: Her kan ogsaa bruges Præp. на med Akkusativ, f. Ex.: на пáлецъ ши́ре или́ ýже, en Finger bredere eller smalere; ved разъ og крáта, Gang, bruges ofte въ med Akk., f. Ex.: въ три крáты бóльшій, tre Gange större, въ дéсять разъ бóлѣе, 10 Gange mere.

§ 151. I § 128 og § 129, Anm. 1, er omtalt, at aktive og passive Udtryk med Verber, som betegne: at udvælge, udnævne og lignende, medföre Instrumentalis; denne Sprogbrug har en meget udstrakt Anvendelse ved alle Verber, aktive, passive og intransitive, som bet. at gjöres til, blive, ansees for, anse for, erkjende som, finde og lignende; de tage sit Kompliment til sig i Instrumentalis, f. Ex.: онъ тогдá былъ офицéромъ; онъ сдѣлался учёнымъ, han blev lærd, er lærd, почитáется герóемъ, ansees for en Heros; я нахожу́ э́то винó прекрáснымъ, jeg finder denne Vin fortræffelig; я полагáю своéю обя́занностію предупреди́ть васъ, jeg anser det for min Pligt at underrette Dem; онъ слывётъ богáтымъ, han udgives for rig; дѣло кáжется вáжнымъ, Sagen synes vigtig; пребывáю

твоúмъ дрýгомъ, jeg forbliver din Ven; я почитáлъ егó своúмъ дрýгомъ, jeg ansaa ham for min Ven (= sa med Akk.); sml. 125, Anm. 2.

Anm. 1: Er det nödvendigt at betegne Egenskabens eller Tilstandens Varighed, bruges ved быть, være, helst Nominativ, f. Ex.: ты мóжешь быть спокóенъ, du kan være rolig; saaledes ogsaa ved дóлженъ быть, bör være.— Ved Adjektiver, der mangle Prædikatsform, hjælper man sig naturligvis ofte med Instr.

2: Efter быть, være, staar et Adj. stundom i Dat. i lignende Bet., f. Ex. нáдобно быть готóву, man bör være færdig, hvor Dativ sættes ved Attraktion til et underforstaaet Dativ, eg.: det er fornödent for Mennesket at være færdig; saaledes намъ мóжно быть спокóйнымъ, det er os tilladt at være rolige; her er спокóйнымъ, Dat. Flert., rettet efter намъ. Denne Sprogbrug er meget udbredt i Mangel af Akk. med Inf.

§ 152. Begrebet Middel eller Maade bevirker, at Verber, som betyde: at benytte sig af, nyde, styre Instrumentalis, f. Ex. пóльзоваться, benytte, gjöre sig Nytte af, наслаждáться, nyde, gjöre sig godt af. — Dette föres videre til Verber, som betegne: at beherske, besidde, styre, f. Ex.: владѣ́ть, обладáть, beherske, прáвить, styre, i alle Bet. (tildels Akk.), управлять, распологáть, распоряжáть, forvalte, руковóдствовать, lede ogsaa Akk.), reflex. henholde sig til, предводи́тельствовать, anföre, овладѣ́ть, завладѣ́ть, bemægtige sig; — ormedelst Modsætningen til распоряжáть, kan пренебрегáть, forsömme, behandle med Ligegyldighed, staa med Instrum., men ogsaa med Akkusativ.

§ 153. Substantiver, afledede af de nævnte Verber, staa ogsaa regelmæssigt med Instrumentalis, f. Ex.: поже́ртвованіе жи́знію, Opofrelse med (af) sit Liv, управле́ніе дѣла́ми, Forvaltning af Sagerne, Forretningerne. Naturligvis vil her en Genitiv let indtræde.

§ 154. Betegnelsen af Aarets og Dögnets Tider, naar man taler i Almindelighed, staa i Instrum.: весна́, Vaaren; лѣ́то, Sommeren; о́сень, Hösten; зима́, Vinteren; — день, Dag; ночь, Natten; у́тро, Morgen, ве́черъ, Aften; altsaa днёмъ, om Dagen, зимо́ю, om Vinteren, у́тромъ, om Morgenen. — Tales der om det enkelte og bestemte Tidsrum, bruges gjerne въ med Akkusativ, f. Ex. въ про́шлую о́сень, forrige Höst; saaledes ogsaa ved Klokkeslettet, f. Ex. въ три часа́ по полу́дни, Kl. 3 om Eftermiddagen; въ глуху́ю ночь, da det blev fuldstændig Nat. Idag hedder сего́ дня, helst skrevet i et Ord som Adverbium. — Om Præpositioner, der styrer Instr. senere.

Anm.: En Mængde adverbiale Udtryk dannes ved denne Kasus, f. Ex.: ра́зомъ, paa en Gang, pludselig, бѣго́мъ, i Löbet, löbende (бѣгъ), smlgn. § 107.

Præpositionalis.

§ 155. Præpositionalis bruges kun ved Præpositionerne въ, i, на, paa, о eller объ, om, при, ved, nærved og по, efter. Sprogbrugen har fæstet denne Kasusform til visse Betydninger og Forbindelser af de nævnte Præpositioner. Denne Kasus kaldes af Nogle мѣ́стный, Locativus, Stedets Kasus.

a) Den staar med въ 1) om Stedet, hvori, og om Tilstanden, hvori —, f. Ex. пла́вать въ откры́томъ

мо́рѣ, at seile i rum Sö; храни́ть въ па́мяти, bevare i Hukommelsen; быть въ ра́дости, være i Glæde, o. l.; — 2) om Tidens begrændsede Rum, især forbundet med et Ordenstal (thi ellers въ med Akkusativ), f. Ex. въ деся́томъ часу́, i den tiende Time; ved число́, Datum, naar det staar i Flertal, f. Ex.: въ пе́рвыхъ чи́слахъ Ма́я, i de förste Dage af Mai; ellers Genitiv; ved мѣ́сяцъ, Maaned, i alle Tilfælde, naar Maanedsnavnet er tilföiet, f. Ex.: въ Ма́ртѣ мѣ́сяцѣ, i Marts Maaned; ved годъ, Aar, вѣкъ og столѣ́тie, Aarhundrede, med Ordenstal, f. Ex.: въ девятна́дцатомъ столѣ́тiи, i det nittende Aarhundrede. Ogsaa om det enkelte Aar ved Siden af Genitiv, § 131. Ved сомнѣва́ться, tvivle, staar oftest въ med Præp., sjelden o med Præp.

b) Den staar med на, paa, 1) hvor vort Sprog ofte gjengiver det med: i, f. Ex.: кни́га лежи́тъ на столѣ́, Bogen ligger paa Bordet; орлы́ пла́ваютъ на во́здухѣ, Örnene svæve i Luften; мы живёмъ на сѣ́верѣ, vi leve i Norden; по́лзать на четверéнькахъ, krybe paa alle Fire, игра́ть на флéйтѣ o. s. v.; — 2) forat betegne Tiden: i Löbet af, f. Ex.: на сихъ дняхъ, i disse Dage; на пра́здникахъ, i Löbet af Helligdagene, baade om Fortid og Fremtid. Жени́ться, gifte sig, og помо́лвливать, forlove (om Manden) har на med Præp. (сва́таться, fri til, har за med Akk. eller къ med Dat.); om Kvinder har помо́лвливать за med Akk., ligesom сгова́ривать.

c) Den staar med о eller объ, om, i overfört Betydning: tale om, tænke paa og lignende, f. Ex.: о...ъ

говорить обо всёмъ, han taler om alt (обо for объ foran to eller flere Konsonanter); размышлять о Богѣ, tænke paa Gud. — Hertil kommer den eiendommelige Brug, naar man taler om en fysisk Gjenstands Dele, f. Ex.: домъ о трёхъ этажахъ, et Hus af tre Etager; шкатулка о двухъ днахъ, en Kasse med to Bunde (дно). — Gammeldags siges это случилось о Святкахъ, о Троицѣ, det hændte henimod Jul, henimod Pintse; til Grund ligger her Bet.: om, der forekommer i Sammensætning med Verber.

d) Den staar med при, ved, nærved, i Nærværelse af, i ligefrem og overfört Betydning: жить при рѣкѣ, bo ved Elven, при нёмъ, i hans Nærværelse; при республиканскомъ правленіи, under den republikanske Regjering; ved Korthed i Udtrykket siges f. Ex.: при Петрѣ Великомъ, paa Peter den Stores Tid; при всёмъ томъ, ved (med) alt det, при случаѣ, ved Leilighed, свиданіе это происходило при слѣдующихъ обстоятельствахъ, denne Sammenkomst foregik under fölgende Omstændigheder.

e) Den bruges med по i Betydning efter, om Tiden, f. Ex. по смерти Александра Великаго, efter Alexander den Stores Död, по рождествѣ Христовѣ, efter Kristi Födsel, det sædvanlige Udtryk i historisk Tidsangivelse (modsat до); forkortet siges i samme Bet. по Христѣ; по Августѣ Кесарѣ царствовалъ Тиверій, efter Keiser August herskede Tiber. — I overfört Betydning bruges det efter остаться, blive tilbage efter en Afdöd; горевать по комъ,

sörge ved Ens Död; по отцѣ наслѣдовать, arve efter sin Fader; sjælden гонѧться по; alm. за med Instr.; ogsaa siges sjelden выстрѣливать по med Præp. almindeligt на eller въ med Akk. skyde paa, efter.

Præpositionerne

og nogle Bemærkninger om deres Betydning og Brug.

§ 156. Brugen af Præpositionerne med de forskjellige Kasus er overordentlig omfattende og betegner fine Nuancer; tildels synes den at være temmelig vilkaarlig formedelst Mangfoldigheden af de spredte Dialekter.

A. Præp., oprindelige, afledede eller sammensatte,

a) som styre Genitiv:

…зъ, безо, uden
…изъ, близко, nær ved
…оль, langsefter
…мѣсто, istedetfor
…утрѣ, внутрѣ, i
…ѣ, udenfor
…озлѣ, ved
…ругъ, вокругъ, кругомъ, omkring
…ѧ, for, for Skyld
…, indtil
…ъ, изо, udaf, fra, af (det Indre)
…ромѣ, окромѣ, undtagen
…мо, forbi
…противъ, tvertimod
насупротивъ, midtimod
около, omkring
окрестъ, omkring
опричь, undtagen
отъ, af, ifra (Grændsen) 2) af en Person
поверхъ, ovenpaa
подлѣ, ved Siden af
позадь, позади, bagom, bagefter
послѣ, efter
поперёгъ, tversover
посреди, midt i
прежде, foran, før
противъ, mod
ради, for, for Skyld

сверхъ, foruden	средй, midt i
сопротйвъ, mod	у, hos, ved

Anm.: изъ-за, fra Bagsiden af, bagifra og изъ-подъ underfra, styre Gen.

b) Dativ:

къ, ко, til — вопрекй, tvertimod;

c) Akkusativ:

про, om, angaaende — сквозь, igjennem

чéрезъ, чрезъ, gjennem;

d) Instrumentalis:

надъ, over;

e) Præpositionalis:

при, se § 155 *d)*.

B. Præp., som fordre flere Kasus.

a) Genitiv og Instrumentalis:

Мéжду, межъ, промéжъ og промеждý, uden mærkelig Forskjel i Betydning, med Genitiv nærmest i Bet.: imellem (to Punkter), med Instr. nærmest: blandt (Personer eller Ting), og om Tiden: i Löbet af, f. Ex.: мéжду тѣмъ (врéменемъ), imidlertid.

b) Akkusativ og Instrumentalis:

За, med Akkus. i Bet.: for, for - Skyld, bag, ved Yderkanten af — paa Spörgsmaal: hvorhen, f. Ex. садйться за столъ, sætte sig ved Bordet; med Instr 1) bag — paa Spörgsmaal: hvor, f. Ex.: сидѣть за столóмъ, 2) formedelst, 3) efter, under (medens noget foregaar).

Подъ, under, med Akkus. paa Spörgsmaal: hvorhen, med Instr. paa Spörgsmaal: hvor.

Предъ (пéредъ, прéдо og пéредо), foran, for, med kkus. paa Spörgsmaal: hvorhen, med Instr. paa Spörgsaal: hvor.

c) Akkusativ og Præpositionalis:

Въ (во), на, о eller объ (óбо), mod, ind i, ind paa, ed Akk. paa Spörgsmaal: hvorhen, hvorimod (объ); — ed Præposit. § 155.

d) Genitiv, Akkusativ og Instrum.

Съ (со), med Gen. i Bet.: af, fra en Gjenstand, paa vilken Noget har været, f. Ex.: прочь съ дорóги! afveien! — dernæst om et Tidspunkt, siden hvilket Noget har exiteret, f. Ex.: съ недáвныхъ времёнъ, fra nære Tider : i den sidste Tid; med Akk.: lig med, omtrent, f. Ex.: óстомъ съ меня́, lig mig i Væxt; съ вёрсту, omtrent n Verst; med Instr.: med, tilligemed, ved Siden af.

e) Dativ, Akkusativ og Præpositionalis.

По, med Dativ i meget omfattende Bet.: 1) henover, angsmed, 2) efter, i Overensstemmelse med, med Hensyn til; med Akk.: 1) til, ligetil, 2) efter, — forat lente; med Præp.: se § 155 e.

Anm. 1: Med Hensyn til de Præpositioner, der styre en Kasus, saavelsom med Hensyn til den nuancerede Betydning af de ovenfornævnte, som styre flere Kasus, vil det være uundgaaeligt at studere de rige Exempelsamlinger i de forhen nævnte större Ordböger.

2: Enkeltvis forbindes to Præpositioner, især meget ofte изъ med 1) подъ og 2) за i Bet: 1) fra Underkanten af (undaf), 2) fra Bagsiden af, bag. I sammensatte Ord forekomme ofte flere Præpositioner, f. Ex.: предпочитáть, foretrække.

Capitel 3.

Om Adjektiverne.

§ 157. Som allerede forhen vist, bruges den korte Form af Adjektivet som Prædikatsord, f. Ex.: ѣтотъ предме́тъ поле́зенъ, denne Ting er nyttig; ѣти кни́ги поле́зны, disse Böger ere nyttige; er Adj. forbundet med быть, at være, staar dets korte Form i Dativ (§ 151 Anm. 2) eller sjældnere i Nominativ eller i Instrumentalis. Naar der i Prædikatet staar den forlængede Form, Attributformen, beror dette paa en Underforstaaelse af Subjektet, f. Ex. ѣти дома́ но́вые, disse Huse ere nye, sc. дома́.

Anm.: Medens Grændsen mellem den korte og den lange Form af Adjektivet ikke nöie overholdes, især hvor den ene mangler, er det dog fast Sprogbrug at bruge радъ, glad, гора́здъ, flink, blot som Prædikat. Af былъ og жилъ o. n. f., der eg. ere Participier, dannes en længere Form, было́й, forgangen, indtruffen, og жило́й, i. Bet. hvor der kan leves, beboelig, f. Ex.: жило́е строе́нiе, en beboelig Bygning.

§ 158. Adjektivet i Intetkjön, oftest Enkelttal, bruges her som i andre Sprog substantivisk med Underforstaaelse af et almindeligt eller særskilt Begreb forat betegne et Abstraktum, f. Ex.: соедини́й прiя́тное съ поле́знымъ, forbind Behagelighed med Nytte! I Hankjön og Hunkjön bruges Adjektivet paa denne Maade, naar Talen er om Mand eller Kvinde, f. Ex.: ми́лый бли́жнiй, en venlig Nabo, бѣ́дная больна́я, en stakkels syg Kone.

Anm.: I Almuesproget bruges enkelte Adjektiver med ganske særegne Underforstaaelser, f. Ex. рети́во,

et ivrigt sc: сéрдце, Hjerte, горю́чія, brændende sc: слёзы, Taarer.

§ 159. Med Hensyn til Komparativ og Superlativ r Adskillelsen mellem Attributformen og Prædikatformen ndnu mere vaklende end i Positiv, fordi Sproget ofte angler den ene eller den anden. Ogsaa tillade Forlterne sig at bruge de i § 56 nævnte adverbiale Komrativer: бóлѣе, мéнѣе, дáлѣе o.s.v., uden videre Forkjel ved Siden af бóльше, мéньше, дáльше osv.

Anm.: Vort end efter en Komp. hedder чѣмъ, нéжели eller, sjeldnere, какъ; de have 2det Sammenligningsled efter sig i samme Kasus som 1ste; нéжели bruges i Regelen kun om Sammenligning mellem Prædikatsverber eller dog Verber. Smgl. § 139 og under Sammenligningssætninger § 200.

§ 160. Af Udtryk, som bruges til at forstærke Adjekvets Begreb, mærkes горáздо især ved Komparativ, og наи ed Superlativ baade af Adj. og Adv., f. Ex. наибóльшій, аибóлѣе, allerstörst, allermest; ved Positiver: óчень, eget, весьмá, ganske; i daglig Tale bruges ýжасъ, трахъ, skrækkeligt, бóльно, eg. sygeligt, смерть, до мéрти, d. e. dödeligt, i Betyd. af: overordentligt, f. Ex.: мéрть хóчется, jeg (du o.s.v.) har skrækkelig Lyst; á бóльно некрасúва, hun er frygtelig styg.

§ 161. Ved den korte Form af Adj. i Neutrum nnes en Mængde upersonlige Udtryk; mange saadanne rmer bruges ogsaa adverbialt.

nm. 1 til det Hele. I gammeldags Tale ser man ofte Enkelttal af Adjektivernes Hunkjön benyttet til at danne substantiviske og adverbiale Udtryk, f. Ex. пьётъ во всю пропалýю, han

drikker ganske forskrækkeligt, til at ödelægge sig, = напропалую. — Enkelte saadanne findes endnu i gode Böger og især i daglig Tale. — Her bruges ogsaa кудá for какъ i Udraab, f. Ex.: кудá онъ дóбрый человѣкъ, hvor han er et godt Menneske!

Anm. 2 til det Hele. De i § 44. 4 nævnte possesive Adjektiver bruges i stor Udstrækning, især i religiös, daglig og simplere Tale, f. Ex.: дѣло Бóжie = дѣло Бóга, Guds Gjerning, страхъ Бóжiй = страхъ къ Бóгу, Gudsfrygt, вóдная жáжда = жáжда воды́, Törst efter Vand, смéртная пáмять = пáмять о смéрти, Mindet om Döden. I det nyere Skriftsprog sker dette sjældnere, dog endnu af og til hos de bedste Forfattere, f. Ex. физiогномiя Мармонтéлева, Marmontels Fysiognomi.

Capitel 4.

Adverbierne.

§ 162. Det er allerede forhen vist, at Adjektiver i Neutrum bruges som Adverbier; tilsyneladende og tildels virkeligt finder ogsaa det Omvendte Sted, f. Ex.: день твой ужъ блúзко, din Dag allerede nær sc. есть (fuldstændigt Prædikat).

Anm. 1: Ved Efterligning af Folkesproget bruges for Kortheds Skyld selv i Böger Adjektiverne радъ, добръ, пѣшъ istedetfor рáдостно дóбро og пѣшкóмъ (tilfods).

2: For Sammenligningen gjælder her, hvad der er sagt om Adjektiverne, se § 159, Anm. og § 139.

Anm. til det Hele: En uhyre Masse af adverbiale Udtryk dannes ved Sammensætning af Præpositioner med Substantiver eller med forkortede Adjektiver, fornemmelig Præpositionen по, f. Ex: погра́фски, paa Grevemaner, поро́тно, kompagnivis, пофранцу́зски, paa Fransk, baade om Skikke og om Tale og Skrift; говори́ть, писа́ть пофранцу́зски; ogsaa siges понима́ть поф: forstaa Fransk.

Capitel 5.

Talordene.

§ 163. Оди́нъ, одна́, одно́ bruges ganske regelmæssigt som Adjektiv; ligesaa Ordenstallene. Ved de øvrige Grundtals Brug er der derimod stor Eiendommelighed, som dels beror paa at два, Hunkj. двѣ, egentlig er et Totalsubstantiv (ligesaa о́ба, о́бѣ), og at три og четы́ре er trukken ind i dets Konstruktion, dels derpaa, at alle Grundtal oprindelig vare Substantiver, men nu ere i Overgangen til at blive Adjektiver. Her fremstilles Sprogbrugen.

§ 164. Два, о́ба, три, четы́ре og de dermed sammensatte Tal, i hvilke два o. s. v. staa bagerst forat betegne tillagte Enere, f. Ex.: два́дцать два, сто четы́ре, have, naar de staa i Nominativ, sit Substantiv efter sig i Genitiv Singularis,*) men de rette sig efter dettes Kjøn, altsaa siger man f. Ex.: два бра́та, to Brödre, двѣ сестры́, to Söstre (о́ба бра́та, о́бѣ сестры́). Hvis der staar et Adjektiv til Substantivet, staar dette i Nominativ

*) Denne Genitiv er oprindelig en Totalsform i Nominativ og Akkusativ.

eller Gen. Flertal, altsaa siges: два краси́выe to smukke Borde, eller два краси́выхъ стола́ Hankj.); двѣ поле́зныя кни́ги, eller двѣ поле: кни́ги (кни́га Hunkj.), to nyttige Böger. Det er Tilfældet, om det hele Udtryk er Akkusativ, n len er om livlöse Gjenstande. Er Talen om l Gjenstande, er som bekjendt Akkusativ ligt Geni fölges da Regelen for de övrige Kasus; altsaa siges G.: двухъ бра́тьевъ, D.: двумъ бра́тьямъ, (Akk. In.: двумя́ бра́тьями, Pr.: двухъ бра́тьяхъ; l двухъ сестёръ, D.: двумъ сестра́мъ o.s.v. (о́ба i Hunkj. о́бѣ, обѣ́ихъ o.s.v., se Formlæren). l Kasus bruges Adjektivet regelmæssigt, rettet efte stantivet og Talordet, altsaa f. Ex.: двухъ ру́ бра́тьевъ, двумъ ру́сскимъ бра́тьямъ, o.s.v. paa samme Maade konstrueres der ved три og ч

Anm. Denne Regel befölges ogsaa ved п en og en halv, полтретья́, to og e o.s.v., se Formlæren.

§ 165. Ved alle andre Grundtalord fra пять over, saavelsom ved двóе, трóе, чéтверо, пя́тер sættes Substantivet i Genitiv Flertal, altsaa siges пять свѣчъ, fem Lys, af свѣча́; staar et Adje Substantivet, fölger dette Substantivets Kasus, пять са́льныхъ свѣчъ, fem Talglys, G.: пяти́ са́л свѣчъ, D.: пяти́ са́льнымъ свѣ́чамъ, Akk.: lig In.: пятью́ са́льными свѣ́чами, Pr.: пяти́ са́л свѣ́чахъ.

Anm.: Ikke ganske sjælden sees dog Adjekt i Nominativ = Akk. Flertal, hvis d Udtryk er Subjekt og (ved livlöse Gje

Objekt. f. Ex.: цѣлыя пять лѣтъ, hvor лѣтъ er Gen. Plur., цѣлыя er Neutrum Plur.

§ 166. De med полъ, halv, dannede Substantiver, f. Ex.: полчаса́, halv Time, по́лгода, et halvt Aar, saavelsom Ordene полтора́, полтретья́ tage et Adjektiv foran sig i Nominativ Flertal, naar det hele Udtryk er Nominativ, f. Ex.: пе́рвые полчаса́, den förste halve Time. I de övrige Kasus fölger Adjektivet disse Substantiver, altsaa: въ продолже́нiе пе́рваго получаса́, i Löbet af den förste Halvtime.

§ 167. For Övelses Skyld hidsættes Exempler:

a) 1. со́рокъ фу́нтовъ, 40 Pund:

N.: со́рокъ фу́нтовъ.
G.: сорока́ фу́нтовъ.
D.: сороку́ фу́нтамъ.
A.: сорокъ фу́нтовъ.
I.: сорока́ фу́нтами.
Pr.: сорокѣ́ фу́нтахъ.

2. девяно́сто двѣ́ пу́шки, 92 Kanoner:

N.: девяно́сто двѣ пу́шки.
G.: девяно́ста двухъ пу́шекъ.
D.: девяно́сту двумъ пу́шкамъ.
A.: девяно́сто двѣ пу́шки.
I.: девяно́ста двумя́ пу́шками.
Pr.: девяно́ста двухъ пу́шкахъ.

3. пятна́дцать карти́нъ, 15 Malerier.

N.: пятна́дцать карти́нъ.
G.: пятнадцати́ карти́нъ.
D.: пятнадцати́ карти́намъ.

A.: пятна́дцать карти́нъ.

I.: пятнадцатью́ карти́нами.

Pr.: пятнадцати́ карти́нахъ.

4. пятьдеся́тъ человѣ́къ, 50 Mennesker.

N.: пятьдеся́тъ человѣ́къ.

G.: пяти́десяти человѣ́къ.

D.: пяти́десяти человѣ́камъ.

A.: пятьдеся́тъ человѣ́къ.

I.: пятьюдесятью человѣ́ками.

Pr.: пяти́десяти человѣ́кахъ.

человѣ́къ bruges som uforanderligt Kollektiv i No Akk. og Gen.

5. двѣ́сти гусе́й, 200 Gjæs:

N.: двѣ́сти гусе́й.

G.: двухъ сотъ гусе́й.

D.: двумъ стамъ гуся́мъ.

A.: двухъ сотъ гусе́й.

I.: двумя́ ста́ми гуся́ми.

Pr.: двухъ стахъ гуся́хъ.

6. три́ста ученико́въ, 300 Disciple.

N.: три́ста ученико́въ.

G.: трёхъ сотъ ученико́въ.

D.: трёмъ стамъ ученика́мъ.

A.: трёхъ сотъ ученико́въ.

I.: тремя́ ста́ми ученика́ми.

Pr.: трёхъ стахъ ученика́хъ.

7. пятьсо́тъ быко́въ, 500 Oxer:

N.: пятьсо́тъ быко́въ.

G.: пяти́ сотъ быко́въ.

D.: пяти́ стамъ быка́мъ.

A.: пятьсо́тъ быко́въ.

I.: пятью́ ста́ми быка́ми.

Pr.: пяти́ стахъ быка́хъ.

5) De med пол- sammensatte Bröktals Deklination, de staa alene uden fölgende Substantiv, findes opunder Formlæren. Da den er noget forskjellig, naar ubstantiv umiddelbart fölger, opföres fölg. Ex.:

листъ, et Blad, Hankj.

N.: полтора́ листа́.

G.: полу́тора листо́въ.

D.: полу́тора листа́мъ.

A.: полтора́ листа́.

I.: полу́тора листа́хъ.

ведро́, Maal for flydende Varer, Intetkj.

N.: полтретья́ ведра́.

G.: полу́третья ведёръ.

D.: полу́третья ведра́мъ.

A.: полтретья́ ведра́.

I.: полу́третья ведра́ми.

Pr.: полу́третьѣ ведра́хъ.

доска́, en Planke, Hunkj.

N.: полпяты́ доски́.

G.: полу́пятый доскъ.

D.: полу́пятымъ доска́мъ.

A.: полпяты́ доски́.

I.: полу́пятыми доска́ми.

Pr.: полу́пятыхъ доска́хъ.

§ 168. Naar man sætter Substantivet foran det dertil hörende Grundtalord, er dettes Betydning at opfatte som den omtrentlige Angivelse, f. Ex. грйвенъ за́ восемь, for omtrent 8 Grivner (80 Kopek), человѣкъ два́дцать, omkring 20 Mennesker. Udtrykket bruges i daglig Tale, forat betegne et beskedent Forlangende, undertiden i Forbindelse mnd en Diminutivform, f. Ex. пято́чекъ (пятачёкъ) оди́нъ, saa en liden Femmer ɔ: fem Kopeker.

Capitel 6.

Videre om Verberne og om Udsagnets Tid og Maade.

§ 169. Til det, som forhen er sagt om Tidsformerne, föies her, at бы́ло, det skete, — aoristisk — ofte lægges til et fuldendt Verbums Fortid, f. Ex.: какъ она́ бы́ло съ ума́ сошла́, da hun — gik fra Forstanden; онъ пошёлъ бы́ло, но тótчасъ вороти́лся, han gik — men vendte strax tilbage; бы́ло synes at betegne det afsluttede: et Forsög paa at udtrykke sig i Plusqvamperfektum, altsaa: „da hun var gaaet fra Forstanden," og „han var gaaet, men o. s. v.;" stundom betegnes derved dog blot det Tilfældige.

Anm.: Opfattelsen blandt Russerne selv synes uklar; for den sidstnævnte synes det at vidne, at Sagn og Eventyr ofte indledes med f. Ex.: жилъ былъ человѣкъ, ligt vort „der var engang en Mand." — Det forhen nævnte быва́ло betegner unægtelig Gjentagelse eller Varighed. Dets egentligste Brug er rimeligvis ved den ufuldendte Form og Gjentagelsesformen af Verberne, f. Ex.: быва́ло

читáлъ, бывáло чи́тывалъ, 1) jeg læste længere Tid, 2) jeg læste — det varede længere Tid, og kan da svare nogenlunde til det franske: je lisais depuis quelque temps, hvilket kan gjengives: jeg havde læst nogen Tid og læste fremdeles. Det er denne Brug, som foranlediger, at man mindre egentlig siger, at бывáло betegner Plusqvamperfektum. Det forbindes, om end meget sjældnere, med Præsens af det samme Slags Verber. f. Ex.: бывáло читáю, ligt fransk: je lis depuis quelque temps, altsaa et Slags Perfektum. Ligesaa forbindes det, men ogsaa meget sjælden, med Udtryk om den tilkommende Tid af begrændsede Verber, f. Ex.: бывáло скажý, бывáло прочтý, hvor det paa en Maade synes at betegne Fut. exact.: jeg skal faa sagt, jeg skal faa gjennemlæst; бывáло стáну читáть.

2: Indikativ er den Modus, hvori der almindeligvis spörges, hvilket betegnes ved Spörgeadverbiet ли, mon, eller ved et spörgende Pronominalord; ли sættes altid bag det Ord, som har Sætningens Vægt, f. Ex.: прáвду ли вы говори́те? Taler de Sandhed? Егó ли вы ви́дѣли? Er det ham, De har seet? Нрáвится ли вамъ э́та карти́на? Behager dette Maleri Dem? Et disjunktivt Spörgsmaal betegnes ved ли — и́ли, f. Ex.: сдѣлаетъ ли онъ э́то, и́ли не сдѣлаетъ (и́ли нѣтъ), vil han gjöre dette, eller vil han ikke gjöre det (eller ikke)?

Imperativ.

§ 170. Imperativ er det umiddelbare Udtryk for faling, Forskrift, Bön, Formaning samt undertiden for lladelse. Det har egen Form blot for 2den Person i ıkelttal og Flertal, f. Ex.: стой, staa, stands! пожáлуй-, hav den Gunst ɔ: vær saa god! Ofte forstærkes

Opfordringen i Enkelttal ved et tilföiet ка, f. Ex.: слу́шай-ка э́того ма́льчика какъ хороше́нько онъ уже́ уме́етъ чита́ть! Hör dog paa Drengen, hvor godt han allerede kan læse!

Anm.: Et med ка ligeartet interjektionelt Udtryk er ста, der lægges til det hyppigt brugte пожа́луй: пожа́луйста! vær saa god! i samme Betydning sætter man foran Imperativet да, f. Ex.: да скажи́те мнѣ, sig mig dog.

§ 171. For 1ste og 3die Person har Sproget ingen Imperativform, da denne Modus egentlig alene passer paa Forholdet til den Tiltalte; men, som i flere andre Sprog, har man uegentlige imperativiske Udtryk også for disse: *a)* 2den Person Enkelttal af Imp. bruges om en 3die Person til at udtrykke et Önske eller en Mulighed (sjældnere om 1ste Person Enkeltt, f. Ex. чита́й я, lad mig læse!); f. Ex. храни́ тебя́ Богъ отъ вся́каго зла, Gud bevare dig fra alt Ondt; дай Богъ! Gud give! Кто что ни говори́, man sige, hvad man end vil; *b)* til at udtrykke en indbyrdes Opfordring bruges Futurum ofte med Tilföielse af те, f. Ex.: бу́демъте (бу́демте) прилежнѣе, lad os være flittigere! ogsaa her kan tilföies ка, f Ex.: ся́демте-ка на́ ту скаме́йку, lad os sætte os paa den Bænk; ста́немъ игра́ть, рабо́тать, lad os tage os til at spille, at arbeide! *c)* til at udtrykke vort „lad" bruges i eg. Forstand пусть og пуска́й (Imp. af пусти́ть og пуска́ть) om 3die Person i begge Tal, med Indikativ, f. Ex.: пусть онъ придётъ! lad ham komme! пуска́й бу́детъ по-ва́шему! lad det ske, som De vil; пусть юри́сты рѣша́тъ, вино́венъ ли онъ, lad

iristerne afgjöre, om han er skyldig; Personen kan
:saa staa i Akk.: пусть его́ се́рдится, lad ham kun
ive vred; пуска́й онъ дѣлаетъ, что хо́четъ, lad ham
öre, hvad han vil; sjelden bruges det ved 1ste Person,
Ex.: пу́сть я къ нему́ иду́, lad mig gaa til ham;
ikeltvis bruges дай, дайте og дава́й, дава́йте med
finitiv eller et Futurum i samme Betydning, f. Ex.: дай-
о́ну, lad mig röre; d) det ovenfor nævnte да staar
saa ved 3die Person for at udtrykke Önske og Op-
rdring, f. Ex.: да бу́детъ онъ про́клятъ, saa være han
forbandet! да испо́лнятся ва́ши жела́нія, gid Eders
sker maatte opfyldes! да здра́вствуетъ Царь! Leve
aren!

§ 172. Er Sætningen benægtet med не, vil en be-
endset eller definit Imperativ oftest gaa over til en
egrændset, f. Ex.: сядь здѣсь, sæt dig her! men не
ди́сь здѣсь, sæt dig ikke her! поди́ сюда́, kom hid!
n не ходи́ сюда́, kom ikke hid! Dog: не трожь!, rör
e! om det enkelte Tilfælde = не тро́гай!

§ 173. Istedetfor Imperativ bruges meget ofte Ind
tiv, f. Ex.: не шумѣть, дѣти! ба́тюшка хо́четъ
ить, ikke stöie Börn! Fader vil sove; добро́ пожа́-
вать! vær velkommen! быть по сему́ (будь по
му́) = hermed sker vor Vilje, i Regjeringsstil. — En-
tvis bruges en Fortidsform istedetfor Imp.: пошёлъ
aet), 1) pak dig, 2) изво́щикъ, пошёлъ, kjör af
d, Hyrekudsk!

m. til det Hele. Det russiske Sprogs Mangel paa ver-
bale Flexionsformer bevirker, at man be-
nytter utydelige imperativiske Udtryk, f. Ex.

istedetfor betingende, f. Ex.: имѣ́й я врéмя, пришёлъ бы, eg: hav jeg Tid ɔ: dersom jeg havde Tid, saa skulde jeg være kommen; тогó и ждú, det maatte du vente dig; кудá ни подú, eg.: gaa, hvorhen du vil, saa, f. Ex. vil du træffe ham e. l. (opr.: подú кудá ни).

Infinitiv.

§ 174. Infinitiv, Verbets substantiviske Tillægsform, har i Aktiv kun Nutidsform, d. e. Samtidsform, om det med Hovedverbet Samtidige. Futurum Infinitiv udtrykkes paa en vis Maade ved Verbets begrændsede eller definite Aspekt eller ved Omskrivning.

§ 175. Som substantivisk Form bruges Infinitiv idetheletaget i de samme Hovedforholde som et Substantiv, nemlig som Subjekt, som Prædikat, endog — men uden særlig Forholdsbetegnelse — som Kompliment, f. Ex.: исчислúть не есть опúсывать, at opregne er ikke at beskrive, = исчислéніе не есть описáніе, Opregning er ikke Beskrivelse; боúтся ѣ́хать въ неизвѣ́стную зéмлю, han er bange for at drage til det fremmede Land, ѣхать = поѣ́здки, Gen., en Reise.

§ 176. I Regelen bruges ikke et Infinitiv styret af en Præposition, da man heller bruger et Verbalsubstantiv; dog siges med ubegrændset Aspekt: отъ ничегó дѣ́лать, formedelst intet at bestille, ɔ: formedelst Lediggang. Stundom siges i Provinsialisme med Infinitiv, istedetfor med en Præposition og et Substantiv, f. Ex. спать заснýлъ, han sövnede ind at sove = въ сонъ заснýлъ, i begge Tilfælde en Pleonasme.

§ 177. Infinitiv bruges som Komplement til Verber

ıstantiver, som betegne 1) Begyndelse, Varighed
ıör, Pligt, Sædvane og Afvænnen, og 2) Tilladelse
bud. Af disse forbindes de under 1) nævnte Ord
ıligvis med et Verbum af det ubestemte og ube-
ede Aspekt, f. Ex. говорить, читать; de under
ıte Verber kunne forbindes saavel med a) et ube-
et som med b) et begrændset, perfektivisk og
Aspekt, f. Ex.: a) читáть, говорúть, b) прочéсть,
рúть, tale (ved enkelt Leilighed, lidt), сказáть,
- Det Samme er Tilfældet med de mange Verber,
ıre tilfældigvis forbindes med Infinitiv, hvilke til-
ıtegne Hensigt og Önske, f. Ex.: идý, jeg gaar at,
юсь, jeg forbereder mig paa at, люблю́, jeg lider
ıáю, jeg önsker, осмѣ́ливаюсь, jeg vover, ved
готóвъ, sc. er (glad ved, færdig til); — eller som
e det Modsatte, f. Ex.: бою́сь, jeg er bange for
ıжýсь, jeg skammer mig ved at, лѣ́нюсь, jeg er
til at, jeg har Ulyst til, забывáю, jeg glemmer
ıздываю, jeg er sen med at; — могý, jeg kan,
jeg forstaar, og ligebetydende impersonale Ud-
— допускáю, jeg tillader, lader, оставля́ю, lader
ı, ophörer med at, даю́, giver En at, велю́, befa-
препя́тствую, hindrer En i at. Valget af Aspekt
ivets) beror altsaa paa, hvorvidt man taler om det
ı Tilfælde eller om det Almindelige.

ı. 1: Et Infinitiv af Gjentagelsesformen vil her sjeldnere indtræffe; dog kan det ske især i Spörgsmaal og Benægtelse, upersonligt, f. Ex.: чи́тывать ли мнѣ sc. бýдетъ, skal jeg komme til at læse, говáривать ли мнѣ?

ему не хаживать, не ѣзжать туда, sc. ent
будетъ eller должно.

2: Verber, som betegne Frygt for, Vogten fo
have ofte чтобы med benægtet Inf., f. Ex
бояться og опасаться, frygte, беречься
остерегаться, vogte sig, f. Ex.: онъ опаса-
ется чтобы не разбить стакана, for at
slaa Glasset istykker.

§ 178. Infinitiv til at udtrykke Hensigten er ikke ganske sjelden, især ved et Verbum, der udtrykker en Bevægelse, f. Ex. идти, gaa (se forr. §), послать, sende; ellers udtrykkes Hensigten tydeligere ved чтобы, med Inf., f. Ex.: я сдѣлаю всё, чтобы успокоить васъ, jeg skal gjöre alt for at berolige Dem. Fölgen af en Beskaffenhed kan ogsaa betegnes ved en Inf.: я нашёлъ кому повѣрить свою тайну, jeg har fundet En, til hvem jeg kan betro min Hemmelighed, eller, som i vort Sprog, En at betro min H.

§ 179. Overmaade stor Frihed tillader især den daglige Tale sig i Brugen af Infinitiv, navnlig til at betegne Hensyn og Foranledning, f. Ex. онъ радъ умереть за отечество, han er glad ved at dö for Fædrelandet; overhovedet ved allehaande Udtryk, hvor vi bruger: ved at til at, over at og lignende. Er det nödvendigt at tale tydeligere, bruges et afledet Substantiv i passende Kasus

Anm.: Konstruktioner med быть og et Prædikats
komplement, fört tilbage til det logiske elle
grammatiske Subjekt, bruges, om end ikk
særdeles hyppigt, f. Ex.: И. хвалился быт
дворяниномъ, han pleiede at rose sig af a
være Adelsmand = тѣмъ, что онъ o. s v.
пора итти, det er Tid (til) at gaa. Охотник
кататься, en Elsker af at ro, kjöre o. s

= до катанія. Uregelmæssighed i Brug af Kasus ved Inf. træffes, f. Ex: взявъ на себя самому её выбрать, paatagende sig selv at vælge hende (Pushkin): самому istedetfor самаго.

§ 180. At Infinitiv bruges i befalende Mening er ede vist i § 173; Sprogets Mangel paa bestemte ıer bevirker, at Udtrykket overhovedet ofte hensættes almindelig eller særegen Tanke, som Paastand og gsmaal, i en Infinitiv af de forskjellige Aspekter, andre Sprog tildels udtrykker sig mere bestemt. ; sker med den allerstörste Frihed, naar man af Sammængen eller de ydre Forholde kan forstaaes, især der er Tale om Tvivl, Pligt, Mulighed, f. Ex.: какъ ь = что дѣлать? hvad skal man vel gjöre? какъ не знать? skulde man ikke kjende ham? Ligesom :t Sprog bruges det blotte Infinitiv for at betegne, Udtryk bruges uegentligt: такъ сказать, saa at лучше сказать, bet.: rettere sagt.

n m.: Akk. med Inf. ere nu yderst sjeldent; man sætter istedetfor Prædikatsakk. heller Instr., f. Ex.: я мню сіи книги вамъ быть полезными, jeg tror disse Böger at være Dem nyttige, hvilket ogsaa er et sjeldent Udtryk; man bruger helst en subst. Bisæt. eller ogsaa siger man i et Udtryk som dette почитать med за og Akk. eller (uden за) med Instr., anse for.

Gerundierne og Participierne.

§ 181. (Sml. §§ 94 og 95). Paa Sprogets nuvæ-ə Trin er Gerundierne at betragte som Adverbial-er med Bibegreb af Tid, hvilke slutte sig til Sæt-

ningens Prædikat; Nutidsgerundiet betegner det med Prædikatet Samtidige; Fortidsgerundiet betegner det, som er gaaet forud for Prædikatet.

Anm.: Undtagelse herfra sees § 95 Anm. 2.

Participierne, Verbets adjektiviske Tillægsformer, slutte sig altsaa til et Substantiv i Sætningen, efter hvilket det retter sig i Kjön, Tal og Kasus.

§ 182. Gerundierne. Ex.: я стóя пишý, а мой учи́тель си́дя писáлъ, jeg skriver, idet jeg staar, men min Lærer skrev, idet han sad; я лежá бýду пить, jeg vil drikke, idet jeg ligger ɔ: i liggende Stilling; пришéдши мáльчикъ въ лѣсъ, гнѣздó на дéревѣ уви́дѣлъ и полѣ́зъ, efter at være ankommen til Skoven, fik Drengen Öie paa et Rede i et Træ og klatrede op.

Anm.: Som man ser, er Ordstillingen meget fri; endnu friere kan den være, naar Misforstaaelse kan undgaaes, f. Ex.: не ýчась, въ пóпы не стáвятъ, eg.: ikke blivende undervist, ansætter man ikke Nogen som Præst ɔ: man ansætter ikke Nogen som Præst uden at han undervises; родя́сь въ романи́ческой землѣ́, какъ не люби́ть поэ́зіи, naar man fødes i et romantisk Land, hvorledes skulde man da ikke elske Poesi? имѣ́я прáво вы́бирать орýжіе, жизнь егó былá въ мои́хъ рукáхъ, da jeg havde Ret til at vælge Vaaben, var hans Liv i min Haand. — Vort "udenat" gjengives almindelig ved et benægtet Gerundium, f. Ex.: я возвращáюсь, не говори́вши съ нимъ, jeg kommer tilbage udenat have talt med ham; дитя́ говори́тъ не заикáючись eller — заикáясь, Barnet taler uden at stamme.

§ 183. **Participierne.** Ex.: прилéжно учáщійся мáльчикъ получáетъ э́ту кни́гу, den flittigt lærende (læsende) Gut erholder denne Bog; слы́шите ли вы соловья́, пою́щаго въ рóщѣ? hörer De den i Lunden syngende Nattergal? скупóй мой сосѣ́дъ бѣ́дному, просящему у негó хлѣ́ба, давáлъ кáмень, min gjerrige Nabo pleiede at give den ham om Bröd bedende Fattige en Sten, — og saaledes i de övrige Kasus. Ви́дящій меня́, ви́дитъ послáвшаго меня́, den, som ser mig, ser den, som har sendt mig. Ю'ноша, сочини́вшій наилу́чшую панихи́ду, получи́тъ стипéндію (жáлованье), den Yngling, som „faar forfattet" det bedste Reqviem, skal faa et Stipendium; her udtrykker altsaa Fortidsparticipiet Fut. exact.

Passive Participier: они́ хвали́мы, de (blive) roste; мой сынъ, люби́мый всѣ́ми его́ знáющими, у́меръ, min Sön, som elskedes (bestandig) af alle, som kjendte ham, döde; возлю́бленный мой сынъ у́меръ, eg. min Sön, til hvem der var fattet Kjærlighed, döde, — uden mærkelig Forskjel fra люби́мый; men искóмая кни́га у твоегó брáта, den Bog, som söges, er hos din Broder, medens и́сканная кни́га былá въ моéй кóмнатѣ bet.: den Bog, som sögtes eller er sögt, var i mit Værelse; гóродъ Москвá называ́емый лежи́тъ при рѣкѣ́ тогóже и́мени, Byen Moskva ved Navn, ligger ved Floden af samme Navn. Столи́ца, лежáщая при Москвѣ́, называ́ется Москвóю, Hovedstaden beliggende ved Moskva, kaldes Moskva.

Anm.: Vort Akkusativ med Infinitiv ved Verber se og höre, gjengives ved Hjælp af Participiet,

*

f. Ex.: я видѣлъ вашу матушку идущ
въ церковь, jeg saa Deres Moder gaa i Kirl

§ 184. Som i andre Sprog bruges Participier efter Omstændighederne som rene Adjektiver (uden betegne Tiden), f. Ex. знающiй, kyndig, онъ знаюв въ математикѣ (el. Akk.), han er kyndig i Mathemati Nutidsparticipiet i Passiv kan betegne det — lige, f. E всё видимое есть тѣло, alt synligt er et Legeme; l staar Participiet substantivisk, ligesom andre Adjektiv kan bruges substantivisk.

Anm. til det Hele: De tungere Participialforbindel undgaaes naturligvis helst i daglig Tale, lig som overhovedet Participierne ere mindre bı gelige end Gerundierne.

Andet Afsnit.

Om Sætningskomplexer.

Bisætninger.

§ 185. Bisætningerne falde i tre Klasser efter Tilledele, i hvis Sted de træde, nemlig a) den substa tiviske, b) den adjektiviske og c) den adverbiale, m nogen særskilt Eiendommelighed. Af disse falde igj den substantiviske og adverbiale i Underafdelinger.

Anm. 1: I andre Læreböger betegnes disse tre Klass ofte med Navnene: Gjenstandssætninger, Rel tivsætninger og Konjunktionssætninger.

2: Det demonstrative Ord, hvortil Bisætninge indledende Relativ eller Spörgeordet svar udelades ofte, ligesom i vort Sprog, naar Fc

bindelsen er tydelig. Ikke sjelden hænder det, at dette Demonstrativ, for tydeligere at betegne Forbindelsen, trækkes lige hen til sit Korrelativ, og at det tilligemed sin Sætning stilles bag efter Bisætningen, eller at det sættes to Gange, baade for og bag. Det relative Indledningsord udelades ikke, hvilket oftere sker i vort Sprog.

§ 186. Om Tids- og Maadesformerne i Bisætninger. Sprogets Mangel paa Böiningsformer gjör, at man ikke altid kan udtrykke sig med den Tydelighed som f. Ex. i vort Sprog. Mangelen paa en Konjunktiv saavelsom paa egentlige Modifikationsverber (skal, vil) gjör Udtrykket endnu mere ufuldkomment.

Anm. til det Hele: Som indledende Eftersætnings-adv. = vort saa bruges то, der eg. er Akk. Intetkj. af det paapeg. Pron. тотъ.

Capitel 1.

Den substantiviske Bisætning.

§ 187. Den subst. Bisætning er to Slags, 1) den egentlige (at - Sætningen) og 2) den uegentlige (den afhængige Spörgesætning). Den optræder som Subjekt og Objekt eller Appositum.

Anm.: Som Komplement kan den mindre egentlig siges at staa, skjönt vistnok det Demonstrativ, hvorpaa dens Indledningsord viser tilbage, ofte staar i saadant Forhold i Hovedsætningen; men dette lades ialfald ubetegnet ved det relative Indledningsords Form.

1) Den egentlige substantiviske Bisætning indledes ved что eller чтобы (чтобъ). Dens Konstruktion er med

Hensyn til Valg af Tidsformer forskjellig efter Betydningen af Hovedsætningens Verber eller tilsvarende Udtryk. a) Först mærkes Verber, som betegne Tro, Formodning, Forventning, Haab og Mening om, hvad der sker eller vil ske — Verber, som bet. Udsagn om det, som sker, eller er sket eller vil ske — Verber, som bet. at ske, at hændes; alle disse Verber eller tilsvarende Udtryk medföre i Bisætningen den Tidsform, som efter dens eget Indhold og dens Tidsforhold til Hovedsætningens Prædikat passer, forsaavidt den forefindes, f. Ex.: кто бы сказáлъ, что онъ такъ скóро перемѣнится? Hvo skulde have sagt, at han saa snart vilde forandre sig, eg. staar der blot: vil forandre sig; men det russiske Sprog har ingen Form for Fortidsfuturum; der skal her betegnes, ubetinget, at Forandringen foregik. — Et Præsens staar her regelmæssigt om det med Hovedsætningens Prædikat samtidige, altsaa ofte som Impf., f. Ex.: разсказáлъ, что вóйско прихóдитъ, han fortalte, at Hæren var paa Veien el. er paa Veien (did eller hid).

b) Verber og Talemaader, der betegne Vilje, Önske, Stræben, Fordring, naturligt Medför (Nytte og Vigtighed), medföre i Bisætningen som Indledningsord чтóбы (чтобъ) med Fortidsformen, f. Ex.: трéбую, чтóбы онъ ѣто сдѣлалъ, jeg fordrer, at han skal gjöre det; я не хочý, чтóбы онъ ѣто зналъ, jeg önsker ikke, at han skal faa det at vide; приказáлъ, чтóбы о нёмъ немéдленно доложи́ли, han befalede, at man ufortövet skulde anmelde ham.

Ved Efterligning af fremmede Sprog forekomme saadanne Exempler som: позвóльте мнѣ, чтобъ я умы́лъ вамъ рýки и лицó, tillad mig, at jeg vadsker Eders

er og Ansigt, istedetfor позвóльте мнѣ умы́ть osv., mig at vadske osv. Mellem чтóбы og den kor- Form чтобъ er der ingen gjennemgaaende Forskjel; ь bruges naturligvis helst i den kortere og hurti- Tale.

m.: I Talesproget kan et желáю, jeg önsker, være udeladt, f. Ex.: чтóбы тебя́ чортъ побрáлъ, gid, Pokker kunde tage Dig!

188. For at betegne en Sætnings Indhold som en ›, hvis Virkelighed man afviser eller betvivler, bru- igeledes чтóбы med Fortidsformen: Б. не могъ ›лу́шно слы́шать, чтóбы говори́ли о Л— ыхъ шахъ, B. kunde ikke ligegyldigen höre paa, at man › tale om L s Malerier; чтóбы я измѣни́лъ дрýгу! ıкогдá, at jeg skulde forraade min Ven! — aldrig; r Hovedsætningen ufuldstændig udtrykt i никогдá ; kan aldrig tænkes. Det förstnævnte Exempel kan ſterligning af Fransken forstaaes saaledes, at der ig tales om Malerierne.

m. til § 187 b) og § 188: Hvilken Tidsform der end staar i Hovedsætningen, vil man i Bisætningen alene kunne udtrykke sig med чтóбы og Fortidsformen.

m. til det Hele: Det Demonstrativ, der i Hovedsætningen svarer eller skulde svare til что og чтóбы, er то (Intetkj. af тотъ), det; ved at sætte dette Ord til i Hovedsætningen i den Kasus, som dens Prædikat kræver, vil et tydeligere eller tonefuldere Udtryk opnaaes, f. Ex.: я радъ томý, что онъ пріѣхалъ, jeg, er glad over det, at han kom.

; 189. 2) Den afhængige Spörgesætning.
› Sætning indledes med hvilketsomhelst spörgende

Pronominalord eller betegnes ved Spörgeordet ли eller, i Disjunktion, ли - и́ли, enten - eller, f. Ex.: не зна́ю, кто сказа́лъ мнѣ ѣто, jeg ved ikke, hvem der har sagt mig dette; не извѣстно, что́ онъ сдѣлалъ, det er ikke bekjendt, hvad han har gjort; не могу́ вамъ сказа́ть, отку́да онъ пришёлъ, jeg kan ikke sige Dem, hvorfra han er kommen — отку́да онъ идётъ, hvorfra han kommer — куда́ онъ пошёлъ, hvorhen han er gaaet — куда́ онъ пойдётъ, hvorhen han vil gaa; сомнѣва́юсь, уда́стся ли вамъ ѣто, jeg er i Tvivl, om dette vil lykkes Dem; М. спроси́лъ у А. для чего́ онъ заво́дитъ шко́лы, M. spurgte A. hvorfor han oprettede Skoler; Oprettelsen er her samtidig med Spörgsmaalet; заводи́лъ vilde bet. at Oprettelsen foregik tidligere; завёлъ, begr. Art, vilde betyde: „havde oprettet", eller, aoristisk, „engang oprettede" Skoler; smlgn. § 187, b). не зна́ю, сдѣлаетъ ли онъ или́ нѣтъ, jeg ved ikke, om han vil gjöre det eller ikke.

§ 190. Indeholder Bisætningen Begrebet „bör" eller „skal," vil man almindeligvis sætte Verbet i Infinitiv, f. Ex.: онъ не зна́етъ, чѣмъ заня́ться, han ved ikke, hvormed han skal beskjæftige sig (nu, i det enkelte Tilfælde; занима́ться vilde betegne, at man taler om det Almindelige: han forstaar ikke at sysselsætte sig.) Naturligvis kan man vælge et finit Udtryk, hvis det for Tydeligheds Skyld er nödvendigt, f. Ex.: чѣмъ онъ до́лженъ заня́ться eller занима́ться; онъ сомнѣва́ется въ томъ, что 1) дѣлать, eller 2) сдѣлать, han er i Tvivl om, hvad han skal gjöre 1) ialmindelighed, 2) i det enkelte Tilfælde.

Capitel 2.

Den adjektiviske Bisætning.

§ 191. *a)* Den adjektiviske Bisætning indledes med af de adjektiviske eller substantiviske tilbagevisende onomener (§ 71). Pronomenets Kjön og Tal beror a det Ord, hvorpaa det viser tilbage; dets Kasus ber paa dets eget Forhold i Bisætningen, f. Ex.: человѣкъ, который васъ любитъ, det Menneske, som elker Dem; зима́, во вре́мя кото́рой бы́ло такъ хо́лодно, den Vinter, i hvis Löb (Tid) det var saa koldt; отъ процéсъ, отъ котóраго зави́ситъ моё состоя́ніе, ette er en Proces, hvorpaa min Formue beror; остерега́йтесь того́, чьё честолю́біе не зна́етъ предѣ́ловъ, gt Dem for den, hvis Ærgjerrighed ikke kjender rændser; поэ́тъ (піи́та), чьи э́ти стихи́, den Poet, hvis rs dette er; то, ра́ди чего́, den Ting, for hvis Skyld; нера́лъ, чья дере́вня o. s. v., Generalen, hvis Landsard det er (Landsted = да́ча, мы́за). Тотъ, кто лга́лъ, бу́детъ нака́занъ, den Person, som har löiet, blive straffet; льстецъ то же что лгунъ, en Smigrer det samme som en Lögner; тотъ, въ чьёмъ до́мѣ я вý, купе́цъ, den Mand, i hvis Hus jeg bor, er Kjöbnd; тотъ, изъ чьего́ до́ма онъ вы́шелъ, другъ й, den Mand, af hvis Hus han kom ud, er min Ven ьего́ er rettet efter до́ма, altsaa Gen.). Кто бы мъ э́то ни сказа́лъ, (онъ) солга́лъ, hvo der end r sagt Dem det, (han) har löiet; что бы ни говори́ли, сомнѣва́юсь, hvad de end sagde (eller maatte sige), tvivler jeg. Forkortet Sætning: Если бы э́то бы́ло,

то который нибудь истóрикъ говорилъ бы объ этомъ, dersom dette var sandt, saa vilde en Historiker — hvo det saa end er (var) — have talet (eller: tale) derom; ved Udeladelsen af Verbet være, faar который нибудь Udseende af et ubestemt Pronomen, medens det i Virkeligheden er ubestemt Relativ.

b) En adjektivisk Bisætning indledes ogsaa ved какóй, каковóй, (каковый), какóвъ, колúкій svarende til такóй, таковóй (таковый), такóвъ, толúкій, saadan, §§ 69 & 71; den adskiller sig fra Arten *a)* derved, at den angiver Begrebets Egenskab og en Sammenligning; istedetfor de nævnte korrelative Pronomener kan ogsaa bruges какъ (hvorved Bisætningen egentlig bliver adverbial). Ogsaa disse Relativer kunne gjöres til ubestemte Relativer ved Tillæg af нибудь o. s. v. Konstruktionen er ganske den samme, som ved *a)*.

Anm.: Ved mindre korrekt Udtryk bruges который svarende til hvilketsomhelst af de her nævnte Demonstrativer, такóй o.s.v.

Capitel 3.

De adverbiale Bisætninger.

§ 192. Denne Art af Bisætninger indledes med de tilbagevisende og ubestemt tilbagevisende Adverbier, som ere nævnte § 77, eller tilsvarende Udtryk, sammensatte af Præpositioner med de tilbagevisende eller ubestemt tilbagevisende Pronomener. Disse Adverbier og adverbiale Forbindelser ere forskjellige efter den paapegende Adverbialbestemmelse i Hovedsætningen, hvorpaa de vise tilbage, hvad enten den er udtrykt eller ikke.

Det russiske Sprog har dels ved særegne Indledningsord, dels ved forskjellige Konstruktioner uddannet fölgende Underarter, om hvilke det dog i det Hele gjæller, at de formedelst Sprogets Mangel paa Verbalböiningsformer ere mindre nuancerede end i de mere bekjendte Sprog.

a) *Stedssætninger.*

§ 193. Stedssætningen indledes med 1) гдѣ, hvor, гдѣнибу́дь, гдѣ́-либо, гдѣ́-то, 2) куда́, hvor, куда́-нибу́дь, o. s. v. 3) отку́да, hvorfra, отку́да-нибу́дь o. s. v. Med Hensyn til Tids- og Maadesformer af dens Verbum, fölger den ganske den adjektiviske Bisætning. Det gjælder om denne Sætningsart som om alle de andre, at det relative Ord i Bisætningen nöiest muligt i Form og Lyd svarer til det demonstrative Korrelativ i Hovedsætningen, f. Ex. куда́ til туда́, отку́да til отту́да o. s. v. Imidlertid er det ikke ganske sjælden, at et saadant tilbagevisende Adverbium bruges i Bisætningen, svarende til et Udtryk med Præposition og et adjektivisk Demonstrativ i Hovedsætningen, f. Ex.: на то мѣ́сто — куда́, istedetfor на кото́рое o. l., ligesom i vort Sprog: til det Sted — hvoren, istedetfor: til hvilket. Dersom Bisætningen staar foran Hovedsætningen, træffer det ikke ganske sjælden, at то, да, sættes istedetfor et demonstrativt Adverbium, тамъ, туда́ o. l., f. Ex.: куда́ ни пока́жуся (= пока́жусь) я, то всѣ меня́ ди́чатся, hvorhen jeg end kommer (viser mig), saa sky alle mig, istedetfor: der sky alle mig. Ligesaa hænder det, i samme Tilfælde, at der istedetfor demonstrativt Ord sættes и, ogsaa, f. Ex.: гдѣ онъ, и я, hvor han er, er ogsaa jeg.

b) Tidssætninger.

§ 194. Tidssætningen indledes med de tilbagevisende og ubestemt tilbagevisende Tidsadverbier: когдá (какъ), naar, da, какъ скóро, saasnart som, когдá-нибудь o. s. v., скóлько, saa længe som, og покá, indtil, medens. Med Hensyn til Brugen af Tids- og Maadesformer, gjælder her det samme som om Stedssætninger. Ret ofte trækkes det demontrative Udtryk over til Bisætningens Begyndelse f. Ex.: съ тѣхъ поръ какъ, fra den Tid af da, o. s. v. Langt oftere end i Stedssætningerne bruges her то, svarende til et forudgaaende relativt Udtryk, især когдá, f. Ex.: когдá воображý себѣ сiянiе слáвы, то не чýвствую ни хладá зимы́, ни лучéй сóлнечныхъ, naar jeg kommer til at forestille mig Ærens Glands, saa föler jeg hverken Vinterens Kulde eller Solstraalerne; то istedetfor тогдá. — Скóлько я живý, я не видáлъ такóй вéщи, saalænge som jeg har levet, har jeg ikke seet en saadan Ting, noget Saadant; ved покá stundom et не; opr. saalænge Noget ikke er skeet ɔ: indtil det sker.

Förend hedder прéжде нéжели eller прéжде чѣмъ med Futurum eller med Infinitiv, det sidste især i overført Forstand = лýчше чѣмъ forat betegne noget, man helst vil undgaa; i ligefrem Betydning kan det naturligvis staa med en Fortidsform og, omend sjeldnere, med Infinitiv; прéжде нéжели уѣ́ду, повидáюсь съ нимъ, förend jeg reiser bort, vil jeg have en Sammenkomst med ham; прéжде нéжели дýмать объ э́томъ, нáдо o.s.v., förend man tænker paa dette, bör man o.s.v.

c) Hensigtssætninger.

§ 195. Hensigtssætningen indledes med чтóбы объ) og дабы́. Dens Verbum staar i Fortiden forat :gne Sætningens Indhold som tilsigtet, som Tanke. demonstrative Korrelat trækkes ofte hen til Bisæt- gens Begyndelse, f. Ex.: для тогó, чтóбы онъ испрá- ся, нáдо o.s.v. forat han skal (skulde) forbedre sig, (var, vilde det blive) nödvendigt o.s.v.; я говорю ъ для тогó, чтóбы вы знáли éто, jeg taler til Dem, ıt De kan vide det; ogsaa her kan Infinitiv bruges detfor Fortidsformen: я сдѣ́лаю всё, чтóбы успо- :ть васъ, jeg skal gjöre Alt forat berolige Dem. ıme Konstruktion har дабы́, der bruges sjældnere og n at det demonstrative Korrelat trækkes til det: ы́ вы éто знáли, forat De skal (skulde) vide det; ы́ ни въ чёмъ не упрекáть себѣ́, for ikke at have ;et at dadle sig for. Hvis der staar to paralelle Præ- atsverber, saa sættes i den anden stundom blot бы, lertiden efter en Vokal apokoperet til бъ, tildels efter ·bet, f. Ex.: чтóбы её прогнáли и запретúли бъ ;á являться, forat fordrive hende og forbyde hende komme (vise sig) did; oftest uden бы og uden Gjen- else af чтóбы.

d) Fölgesætninger.

§ 196. Fölgesætningen indledes med что, такъ), saaat; hvis blot что bruges, kan det demonstrative rrelat i Hovedsætningen ikke undværes, sc. такъ; тáкимъ óбразомъ, paa den Maade, до такóй стéпени, i ı Grad, такóй e. l., f. Ex.: ночь застúгла насъ въ до-

рóгѣ, такъ что мы заблудúлись, Natten overfaldt (naaede) os paa Veien, saaat vi fore vild; онъ говорúлъ такъ, что убѣдúлъ всѣхъ, han talede saaledes, at han overbeviste alle.

§ 197. Betegnes der en tilsigtet Virkning, blive Konstruktionen som i Hensigtssætningen, f. Ex.: сдѣлайте такъ, чтóбы онъ былъ довóленъ, handle saa, at han kan blive tilfreds.

Anm. 1: Undertiden sættes der en Imperativ istedetfor en Sætning med что, f. Ex.: бýдьте такъ добры́ помогúте мнѣ, vær saa god, hjælp mig, - ganske som i vort Sprog i dette Tilfælde. Ofte er Bisætningen udeladt, f. Ex.: ѳто бы́ло не тáкъ, dette var ikke saaledes; онъ рабóтаетъ такъ, han arbeider ud en videre, ɔ: uden Lön (græsk Sprogbrug); такъ — какъ betyder: saa — som; такъ и быть, lad saa være.

2: For — til at heder слúшкомъ — чтóбы med Inf., f. Ex.: я слúшкомъ былъ счáстливъ чтобъ хранúть чýвство непрія́зненное, jeg var altfor lykkelig til at nære en uvenlig Fölelse.

e) Aarsagssætninger.

§ 198. Aarsagssætningen indledes med потомý что. отъ тогó что, для тогó что, за тѣмъ что, fordi, такъ какъ, saasom, siden, когдá же, efterdi nu, siden, om den bekjendte og erkjendte Grund; i Betragtning af at (fr.: vu que), i Rets- og Regjeringssprog, heder такъ какъ. Staar Hovedsætningen bagerst, indledes den ofte, især i Kancellistil, med то, saa. Такъ какъ мы коснýлись ѳтого предмéта, (то) я вамъ скажý, siden vi ere komne

ind paa den Sag, skal jeg sige Dem. Какъ i denne Sætningsart er sjeldent, undt. i forkortede Sætninger, f. Ex. какъ другъ вашъ, som Deres Ven, fordi jeg er Deres Ven.

f) 1) Sammenligningssætningen og 2) Proportionalsætningen.

§ 199. 1) Sammenligningssætningen. Den indledes med какъ og undertiden что́, som, ligesom ско́лько, на ско́лько, по ско́льку, сколь, i den Grad, i hvilken, saa meget som. Alle disse Udtryk bruges, hvor der tales om Ledenes Lighed eller Modsætning; какъ svarer til hvilketsomhelst Udtryk i Hoveds., især til такъ, eller et Udtryk med en Præp. og et ved тако́й, таково́й, тако́въ beskrevet Subst., forsaavidt man da ikke benytter et tilsvarende relativt Udtryk med како́й, каково́й, како́въ. Disse relative Udtryk blive til ubestemte relative ved нибу́дь o. s. v. og konstrueres ganske som den adjektiviske Bisætning. Онъ не такъ рабо́таетъ какъ пре́жде sc.: рабо́талъ, han arbeider ikke saa, som för; undertiden tillægges et и, og: сколь я люблю́ свобо́ду, сто́ль же ненави́жу и своево́лie, ligesaa meget som jeg elsker Frihed, ligesaa meget hader jeg nu Töilesløshed; онъ не сто́лько бога́тъ, ско́лько торова́тъ, han er ikke saa rig som spendabel. Oftere mangler сто́лько, f. Ex.: ско́лько мнѣ извѣ́стно (= на с: по с: -у), saavidt som jeg ved sc. forsaavidt skal jeg sige Dem det. En Sammenligning med noget Tænkt udtrykkes ved бу́дто eller бу́дто бы, какъ бу́дто бы, som om; f. Ex.: онъ молчи́тъ бу́дто бы не слы́шитъ меня́, han tier, som om han ikke hörer (hørte) mig; бу́дто

бы? bruges elliptisk. i Bet. er det muligt? Snik Snak. Слóвно какъ бы bruges af Almuen = бýдто, бýдто бы o.s.v.; uden nyt Verb. siges слóвно, f. Ex.: онъ слóвно помѣ́шанъ, han er ligesom om (han var) gal.

Naar Ledene ere ulige, udtrykker man sig efter § 159, Anm.

§ 200. 2) Proportionalsætningen. Den indledes med чѣмъ, jo, hvortil i Hovedsætningen svarer тѣмъ, f. Ex.: чѣмъ скорѣ́е вы кóнчите ѳту рабóту, тѣмъ скорѣ́е полýчите дéньги, jo hurtigere De vil tilendebringe dette Arbeide, desto hurtigere vil De faa Pengene. Ofte udelades et eller begge Verber, især i Ordsprog, f. Ex.: чѣмъ дáльше въ лѣсъ, тѣмъ бóльше дровъ, jo længere ind i Skoven (De gaar), desto mere Ved (vil De finde); чѣмъ стрóже съ нимъ поступáютъ, тѣмъ онъ упря́мѣе, jo strengere man gaar frem mod ham, desto trodsigere blir han.

Anm.: чѣмъ er egentlig Instr. af что, тѣмъ af то.

g) Indrömmelsessætningen eller Modsætningen.

§ 201. Den indledes med хотя́ (хоть), skjönt, hvortil i Hovedsætningen korrekt svarer et однáко (же), f. Ex.: емý дáли награждéніе, хотя́ онъ и не заслужи́лъ егó, man gav ham en Belönning, skjönt han ikke fortjente den (NB.: и). Ofte mangler однáко, f. Ex.: лжи́вый хотя́ прáвду скáжетъ, никтó не повѣ́ритъ, skjönt Lögneren vil tale Sandhed, vil Ingen tro ham ɔ: selv om o.s.v. = хотя́ бы; я ѳто сдѣ́лаю хотя́ бы мнѣ и запрети́ли ѳто, jeg vil gjöre det, selv om man forböd mig

›t. Ofte indledes Hovedsætningen med но og under-
len med да eller а, f. Ex.: хотя́ бы я и хотѣлъ, но
› могу́, selv om jeg vilde, saa kan jeg ikke. — Какъ
л — ни med Fortid bet. i hvilken Grad end, f. Ex.:
ікъ бы онъ ни былъ бога́тъ, hvor rig han end monne
ere — но, saa dog.

Ved Udeladelse af Verbet og anakoluthiske Friheder
ınnes mange Udtryk med хоть, f. Ex.: онъ хоть кого́
ıссе́рдитъ, han vil tirre hvem det skal være; это хоть
ıму́ надоѣстъ, dette vil kjede ethvert Menneske; хоть
ɔе́й не зна́ю, ordret: omend dræb mig, ved jeg ikke,
om du end vilde dræbe mig osv.; хотя́ не для меня́,
› для своего́ сы́на, om end ikke for min Skyld, saa
ör det idetmindste for din Sön; но = saa dog, idet-
indste. Undertiden sættes det fælles Verbum foran
ıтя́, f. Ex.: Бернъ есть хотя́ стари́нный, одна́кожъ
›аси́вый го́родъ, Bern er, skjönt en gammel, saa dog
smuk By. Дай мнѣ хоть три рубля́, giv mig om
t saa kun var (i det Mindste) tre Rubler!

Anm.: хотя́ er Gerundivform til хотѣть, at önske; не́хотя bet. uvillig; — хотя́—но bruges undertiden for е́сли—то, se fölg. §.

h) Betingelsessætningen.

§ 202. Den betingende Sætning (Bisætningen, For-
etningen) indledes med е́сли, е́жели, коли́ og, i ældre
rog, бу́де, dersom, hvortil i Hovedsætningen (den be-
ngede, Eftersætningen) svarer et то (i Almuesproget og
ldre Skrifter и́но), saa, f. Ex.: е́сли вѣритъ (NB. Infi-
tiv) нѣкоторымъ слу́хамъ, то ско́ро бу́детъ война́,

dersom man skal tro visse Rygler, saa vil der sna[illegible] blive Krig; éсли тóлько ѣто прáвда (sc: есть), я погибъ, dersom blot det er sandt, er jeg ödelagt; въ случаѣ éсли онъ занемóжетъ, пошлите за дóкторомъ, i Tilfælde at han blir syg, (saa) send Bud efter Lægen. Когдá умрý, то дѣти мои бýдутъ страдáть, hvis jeg dör, ville mine Börn lide.

Anm.: I de hidtil nævnte Exempler er Intet sagt om de enkelte Leds Virkelighed, men kun at det ene afhænger af det andet.

§ 203. En Betingelse, som ikke finder Sted, udtrykkes ved éслибы, éслибъ, hvortil i Hovedsætningerne oftest svarer et бы, f. Ex.: я бы читáлъ, éслибъ у меня́ бы́ли кни́ги, jeg skulde læse, hvis jeg havde Böger; éсли бы ещё онъ извинúлся, то мóжно бы́ло бы егó простúть, dersom han endda havde gjort en Undskyldning (eller gjorde en Undskyldning), saa vilde det være el. have været muligt at tilgive ham. Naar Talen er om en saadan Betingelse för Fortiden, maa man bruge en begrændset eller definit Fortidsform, skjönt Udtrykket ikke derved bliver fuldkommen tydeligt, da det ogsaa vil kunne opfattes efter fölgende §.

§ 204. Skal der særligt betegnes, at den betingende Sætning har et tænkt Indhold, uden derfor at stride mod Virkeligheden, bruges ogsaa éсли бы, éслибъ med Fortid; vil man betegne, at Betingelsen er mere eller mindre usandsynlig (selv om), sættes хотя́ бы eller éслибъ — дáже eller и (endog), f. Ex.: éсли бы трудъ мой и пропáлъ, я всё таки́ (всётаки́) окóнчу ѣту

работу, skulde end min Stræben spildes, skal jeg alligevel fuldföre dette Arbeide; я скажу́ ему́ всю пра́вду, е́сли бы да́же это былъ самъ мини́стръ, jeg skal sige ham den hele Sandhed, om det (han) saa var selve Ministeren; я это сдѣлаю, хотя́ бы мнѣ и запрети́ли это, jeg skal gjöre det, om man end forböd mig det; я бу́ду ва́шимъ дру́гомъ, хотя́ бы вы этого и не жела́ли, jeg skal være Deres Ven, om De end ikke skulde önske det. Вы бы всё—таки́ могли́ купи́ть сiи́ кни́ги, De kunde alligevel kjöbe disse Böger, sc: om De end var fattig e. l.; men det kan ogsaa betyde: De kunde have kjöbt o.s.v.

Anm. 1: At den ene af Sætningerne ofte underforstaaes, ligesom i vort og andre Sprog, er allerede vist i Exemplerne.

2: I mindre korrekt Tale bruges Tidsadverbierne когда́ — тогда́, med eller — sjeldnere — uden бы, istedetfor е́сли eller е́слибъ—то (бы), f. Ex.: когда́ бы вы зна́ли, какъ онъ золъ o.s.v., naar De vidste, hvor ond han er, — тогда́, saa o. s. v.

Om Ordstillingen.

§ 205. Det er en Fölge af det russiske Sprogs Rigdom paa Former, at Ordstillingen er overmaade fri, saa at Sætningens vigtigere Dele kunne sættes der, hvor Tankens Eftertryk ligger. Man siger f. Ex.: весна́ пришла́,

Foraaret er kommet, eller пришлá веснá, eftersom man lægger Tonen eller Vægten paa det ene eller andet. Et adjektivisk eller pronominalt Bestemmelsesord kan sættes foran eller bag sit Substantiv, oftest dog foran, f. Ex.: дóбрые люди, gode Mennesker, тёплое врéмя, den varme Tid. Et Demonstrativ sammen med et Adjektiv og et Substantiv staar foran eller mellem begge, f. Ex.: эта полéзная кни́га eller полéзная эта кни́га, denne nyttige Bog. Saaledes ogsaa самъ og сáмый, selv og samme. Mængdeadjektivet весь, al, hel, staar gjerne foran sit Substantiv i en Hovedsætning, men kan med særskilt Tone staa bagerst, f. Ex.: всѣ дéньги издéржаны, alle Pengene ere opbrugte; дéньги издéржаны всѣ; Pengene ere opbrugte alle tilsammen.

Et Objekt sættes foran eller bag sit Verbum, f. Ex.: кни́ги читáть og читáть кни́ги, at læse Böger.

Et Hensynsobjekt fölger gjerne efter det styrende Verbum og derefter et Objekt, f. Ex.: дай мнѣ воды́, giv mig Vand! Ligesaa, naar der efter Hensynsobjektet kommer et Komplement, f. Ex.: разскажи́те мнѣ о дѣлѣ, fortæl mig om Tingen! Er der særlig Tone paa Hensynsobjektet, formedelst Modsætning, sættes det bagerst i Sætningen, f. Ex.: дай кни́гу мнѣ (og ikke til nogen anden).

Et Adverbium eller andet Udtryk for Omstændighed kan i Regelen sættes foran eller bag et Verbum: зáвтра приду́ eller приду́ зáвтра, jeg skal komme imorgen, eller: imorgen skal jeg komme, ligesom i vort Sprog. Har Sætningen flere Komplementer og Bestemmelser, sætter man naturligvis dem nærmest hverandre, som i Tanken

re nærmest sammen; men ogsaa her hersker adskillig
·ihed, naar Misforstaaelse ikke er at befrygte, f. Ex.:
ачáла óчень былá огорченá, i Begyndelsen var hun
eget bedrövet, fordi der ligger stærk Tone paa óчень.

Nægtelsen не staar i Regelen foran Verbet, men
ın ogsaa sættes foran dets Styrelse, efter Tonen, f. Ex.:
не искáла васъ eller я не васъ искáла (eller не
асъ искáла я).

§ 206. I Sætningskomplexer og Perioder hersker
er ogsaa megen Frihed med Hensyn til Leddenes Or-
en; sjelden sættes dog Hovedsætningen ind mellem Bi-
etningens Dele; dog kan det ske, f. Ex.: и мнѣ, грѣхъ
азáть, чтóбы давáлъ мнóго, og det er Synd at sige,
han gav mig meget. Et relativt Ord kan sættes baade
ran og bag sit styrende Substantiv; man kan sige: чело-
кѣкъ, котóраго óпытности я довѣряю eller óпытности
тóраго osv., et Menneske, til hvis Erfarenhed jeg har
lid.

En Præposition staar i Regelen foran det Ord, den
rer; men sammen med dette kan den flyttes med ad-
illig Frihed, f. Ex.: возлагáлъ на Бóга надéжду, sætte
Haab til Gud, - saaledes stillet, fordi Tonen ligger paa
Бóга, ellers vilde на Бóга sættes bagerst; i Tilfælde
Modsætning kunde на Бóга sættes först.

TILLÆG.

1) Om Nægtelser og deres Forstærkelse.

§ 207. I det benægtede Udtryk er der adskillig
endommelighed. Der bruges regelmæssigt dobbelt Næg-
lse: nemlig не, ikke, foran Prædikatet og derhos iste-

detfor et ubestemt Pronomen eller pronominalsk Adve-bium et benægtet, f. Ex.: никтó не прихóдитъ, ik- nogen (ikke) kommer, ɔ: ikke nogen kommer; er Pr-dikatet upersonligt, sættes det logiske Subjekt i Geni- f. Ex.: ни когó не ви́дно (когó Gen. af кто), der ingen at se, smlg. егó нѣтъ, han er borte, han er ...e ikke; se under Genitiv, § 133; никогда́ э́того не бу́де...ъ, dette vil aldrig ske. Paa samme Maade siges: ника́къ не могу́, jeg kan aldeles ikke; ника́къ нѣтъ, aldeles ikke, f. Ex.: онъ ника́къ не согласи́тся на э́то, han vil ikke paa nogen Maade give sit Samtykke til det; э́того ника́къ нельзя́ сдѣ́лать, det er aldeles umuligt at gjöre dette. Istedetfor at sige: совсѣ́мъ не имѣ́ю охóты (Gent.), jeg har aldeles ikke Lyst, siges meget ofte: ни́сколько не имѣ́ю охóты, eller: нима́ло не имѣ́ю охóты, jeg har ikke den mindste Lyst; никогда́ егó не уви́дишь, du vil aldrig faa ham at se.

Anm. 1: I Almuesproget er enkel Nægtelse ikke saa usædvanlig, ligesom man der heller ikke altid sætter Genitiv; der siges f. Ex.: istedetfor ничегó не возьмёшь, du skal ikke faa noget, не что возьмёшь; istedetfor никогда́—не siges stundom вѣ́чно—не, eg.: i Evighed ikke. Efterligning af saadant sees stundom hos Forfattere. Gjentagelsesformen bruges undertiden i benægtet Sætning baade i Almuesproget og hos Forfattere, f. Ex. hos Pushkin: никогда́ не присы́лывалъ, hvilket af nogle paastaaes at skulle betegne det benægtede Plusqvamperf.: han havde aldrig sendt; i og for sig betegner det: han pleiede aldrig at sende; men denne Pleien kan naturligvis ogsaa tænkes f ö r et vist Tidspunkt.

Anm. 2: Hverken — eller hedder ни — ни eller ни — ниже́ (eller nu), f. Ex.: не хочу́ ни опра́вдываться ни (ниже́) скрыва́ть и́стину, jeg önsker ikke, hverken at retfærdiggjöre mig eller at skjule Sandheden (и́стину, Akk. fordi Sandheden forudsættes som existerende og er bestemt; и́стины, Gen., vilde betyde en Sandhed).

§ 208. „Ja" udtrykkes paa Russisk ved да, eller i höflig Dagligtale ved дасъ, ja, min Herre, forkortet for да су́дарь. Langt oftere gjentages Spörgsmaalets Hovedord med eller uden да, f. Ex.: пра́вда ли ѳто? er det sandt? — да, пра̀вда; ви́дѣли ли вы? saa De (det)? ви́дѣлъ. „Nei" hedder нѣтъ; ogsaa her gjentages ofte Spörgsmaalets Hovedord, især Prædikatet med Nægtelse, f. Ex.: нѣтъ, не вида́лъ. Нѣтъ bet. eg.: er ikke, f. Ex.: у меня́ нѣтъ вре́мени, jeg har ikke Tid; его́ нѣтъ до́ма, han er ikke hjemme; нѣтъ ли у васъ де́негъ, har De ikke Penge? - uden Bibetydning; „nei" vil da udtrykkes ved нѣтъ, „ja" ved есть (есть де́ньги). Не у васъ ли? har De ikke? forudsætter i Almindelighed at man venter „ja" til Svar = De har vel, f. Ex.: де́ньги; her vil man ikke let sætte Genitiv, fordi den Talende ikke let tænker sig Muligheden af Prædikatets Benægtelse; det træffes dog, hvis ikke Tonen ganske overveiende ligger paa Subjektet eller et andet Ord end Prædikatet, f. Ex.: не вы ли взя́ли мои́ часы́? Er det ikke Dem, som har taget mit Ur? (Uret er taget); не вамъ ли я ѳто говори́лъ? er det ikke til Dem, jeg har sagt det? (det er sagt); smlgn. § 133. Tog De ikke mit Ur? med Tonen paa Prædikatet, vil altsaa hedde: не бра́ли ли вы мои́хъ часо́въ?

3) Om Interpunktioner.

§ 209. I Russisk bruges de samme Skilletegn som i vort Sprog og overhovedet efter de samme Regler. Man mærke den rigtige Skrivemaade, at, naar et Adjektiv ved et Substantiv angiver en egen Art af et vist Slags, f. Ex.: бѣлый хлѣбъ, hvidt Bröd ɔ: Hvedebröd, saa vil et andet Adjektiv, der sættes foran hint, ikke skilles derfra ved Komma, f. Ex.: мягкій бѣлый хлѣбъ, mygt Hvedebröd; det staar nemlig som Bestemmelse ved det samlede Udtryk, ikke parallelt med бѣлый.

Naar или, eller, betyder „det er", ville Skolegrammatikerne, at der skal sættes Komma foran, f. Ex.: географія, или землеописаніе, Geografi eller Jordbeskrivelse. Den i vort Sprog noget forældede Regel at sætte Kolon mellem Substantiver, hvoraf det ene nærmere bestemmes ved en eller flere efterfölgende Individualiseringer, fordres overholdt i Russisk, f. Ex.: времена́ го́да, весна́, лѣто, о́сень и зима́ o.s.v.; Aarstiderne, Foraar, Sommer, Höst og Vinter o.s.v.; dette fordres i Skolegrammatiker endog, om de sidstnævnte ere Prædikater, altsaa в: г: суть: в: л: о: и з: Naturligvis hersker der i Praxis adskillig Frihed, som i vort og andre Sprog, skjönt Russernes dannede Forfattere overhovedet lægge megen Vægt paa Overholdelse af erkjendte Regler.

4) Om de Præpositioner og Partikler, som i Sammensætning med Verber forandre disses Art.

I § 118 er angivet, hvilke Partikler det er, som i Sammensætning med et Verbum lade dette beholde sin Art. Her opregnes de, som tildels modificere Verbets

forsaavidt dette er ubestemt eller begrændset, og os (ligesom hine) modificere dets Begreb. Den Art, ved Sammensætning af ubestemte og begrændsede ber med disse Præp. fremkommer, er i det Hele en erligere) Begrændsning, ofte en perfektiv Art, tildels d Inkoativ-Betydning; ved sammensatte Verber er g Adskillelsen efter Art i det Enkelte mindre klar end ›d Stammeverberne. I Regelen pleier man at samle em under Navnet den perfektive Art, da deres Præensform ofte faar Bet. af Futurum, og deres Fortidsform f Aorist eller Perfektum. Nuancerne bero dels paa Parikelens (Præpositionens) dels paa Stammeverbets Betydning, hvilket i det Fölgende vil sees; en Mængde af dem udvikle da igjen ubegrændsede eller rettere, ubestemte Former, i det Hele efter de Analogier, hvorefter Afledsformer dannes af Stammeverberne eller kunne dannes deraf.

Disse Partikler og Præpositioner ere въ, вз (воз, взо), вы, до, за, из (и́зо), на, о (об), от (о́то), пере, по, под (по́до), при, про, раз (ра́зо), с (съ, со), у.

Въ (foran Enkeltkons. в, foran Dobbeltkons. во) bet. eg.: i, ind i, paa; въѣ́хать, kjöre, ride, drage ind i, ubegr. въѣзжа́ть, f. Ex.: въ го́родъ; вбро́сить, kaste ind i; ubegr. вбра́сывать; undertiden med inkoat. Bet.: воцари́ть, gjöre til Tsar (sætte paa Tsarthronen?); ubegr. воцаря́ть; влюби́ть, gjöre forelsket; refl.: blive forelsket med въ og Akk.; ubegr.: влюбля́ться.

Вз (воз) bet. oprindelig: op, ofte med Bibegreb af Begyndelse, især ved Verber, der angive Noget, som

med Sandserne kan iagttages, f. Ex.: воспыкáть, flamme (вос istedetfor воз foran haarde Kons. § 5), возгремѣть, begynde at tordne = загремѣть; i overfört. Bet.: возчу́вствовать, begynde at föle, восхотѣть, faa Lyst til (хотѣть, have Lyst til); возбуди́ть, opvække Fölelser af ethvert Slags; вздуть, blæse op (Ild), tænde, opblæse; вскипáть, begynde at koge; возблагодари́ть, 1) bryde ud i Taksigelse, 2) = благодари́ть, takke.

Anm. 1: Brugen af Sammens. med denne Partikel er meget udstrakt i det ældre Sprog og Ordformer fra det Kirke-Slavonske. Derfor forekomme de i höiere Stil, enten om det Religiöse eller i Om- og Tiltale ligeoverfor Herskere, uden mærkbar Forskjel fra det simple Verbum, f. Ex.: возимѣть, have = имѣть; smlgn. благоларúть; i Ord af nyere Dannelse i det alm. Sprog bruges oftere за i nogle af Betydningerne, især den inkoative.

2: Begreb af Gjensidighed ligger i og for sig ikke i воз; heller ikke Begreb af Tilbagevenden; men воз bruges ved Verber, hvor dets Bet. op let gaar over dertil, f. Ex.: возврати́ться, vende tilbage, hvor Begrebet tilbage eg. ligger i Stammev. (врати́ть, vende).

Вы, udaf, udfra, bort, 1) i ligefrem Bet., f. Ex.: вы́итти, выходи́ть, gaa ud, bort; вы́бросить — сать — брáсывать, kaste ud, fjerne i alle Bet. Ofte bet. вы Fuldendelse: вы́бѣлить — бѣливать, hvidte (fuldstændig); вы́сушить — су́шивать, 1) törre af 2) udtörre; вы́бѣгать, — бѣгивать, löbe op, indhente i Löb; gjennemfare, gjennemlöbe (en Egn); stundom med modsatte Betydninger, f. Ex.: вы́вить, вывивáть, 1) lægge helt i Flette, flette, 2) oplöse det Flettede.

), indtil, i ligefrem Bet.: дойти́, gaa hen til, naa;
skal gaa hen til (futurisk; иду́, gaar, Præs.);
ь, har naaet (шёлъ, Impf.: gik). I overfört Bet.:
en, Fuldendelsen, f. Ex.: досидѣ́ть, sidde til Enden
let e. l.), досижу́, vil blive siddende (сижу́, sid-
опѣ́ть, synge til Ende, допою́, skal synge til Ende;
ть, brænde helt op, intr.; до giver to ubegrænd-
) Verber perf. Bet. nemlig кона́ть, ende, og
ть, forstaa, fatte, udspekulere; dette beror paa
erbers eget Begreb af Fuldendelse; altsaa смы́слю,
staar, досмы́слю, vil forstaa; кона́ю, ender, до-
skal ende.

betegner ved mangfoldige Verber, især saadanne
t. en Bevægelse af alle Slags og en i Sandserne
e Handling — Begyndelse, f. Ex. замути́ть, be-
t opröre, sætte i Bevægelse, Præs.=Fut.; мути́ть,
Præs.=Præs.; замы́слить, fatte Tanke om, gjöre
til, Præs.=Fut.; мы́слить, tænke, Præs.=Præs.;
ть, stemple, Præs.=Præs., заклейми́ть, sætte (fuld)
paa — uden mærkbar Forskjel, undtagen Arten
=Fut.); заржа́вѣть, ruste til, forruste, perf. V.;
ъ forekommer neppe, men ржа́вить tr. — alt-
egreb af Fuldendelse, Udbredelse over
le Rum; om Tiden: Tilbringelse af den hele
Ex.: зазимова́ть, tilbringe Vinteren; зазиму́ю,
lbringe V., omtrent = зиму́ю undt. i Art.;
Præs.: tilbringer V.; ме́шкать, töve, заме́шкать,
sig, perf.

: Den nævnte Bet. af Udbredelse over det hele
Rum foranlediger, at nogle Verber med sa

siges at bet. en Fylden med, f. Ex.: забросать ямy землёю, fylde en Grav med Jord = кидáть (закúнуть) я: ɔ: altsaa tilkaste, 2) ba rikadere; закурúть, 1) röge et Rum fuld, 2) tænde sin Pibe (трýбку), eg. begynde at röge; Bet. bag, som ogsaa tilhörer за, foranlediger, at disse samme Ord kunne betyde: kaste bort, op paa Noget, bag Noget; forsömme; ved Verber, at fare vild medförer за en Forstærkelse af Begrebet, f. Ex.: заблудúтся; забы́ть, (være bag) glemme. I mange Sammens. medförer det neppe nogen videre Modifikation i Begrebet, men svarer til vort (tydske) be, og kan derhos danne transitive Verber af intr. Stamme.

Из(ъ), udaf (ис foran haarde Kons. § 5), er ved Verber meget lig вы, især i ældre Sprog: изглагóлать, sige ud, udsige, sige; изваять, udhugge Figurer, omtrent lig Stammeverberne (udhugge Figurer i = hugge Figurer i) I det alm. Sprog er 1) изловúть = 2) ловúть, fange, f. Ex Fisk; kun forskjelligt derfra i Art: 1) perfektivt, 2) ubestemt. Ved Bevægelsesverber kan det bet.: tilside, skjævt кривúть, vride, изк:, forvride, vride tilside, saa det bliver skjævt; бочéниться, ребрúться, lude sig tilside из — (ikke perf.), lude sig tilside, saa at man stötter sig med Haanden paa Hoften, altsaa nærmest en Forstærkelse; tydeligere er Bet. ved гóрбить, krumme, из— 1) krumme tilside, 2) krumme (saa det bliver staaende krumt), perf. I andre Sammens. betyder det en Udfylde over den hele Overflade, f. Ex.: писáть, skrive, исписáть skrive — fuld, perf.; зя́бнуть, fryse, begrændset (intet зябать), из —, gjennemisnes, gjenemfryse, perf (иззябáть, ubestemt V); драть, rive, trække (af), fla издрáть, rive istykker, perf., издирáть, ubestem

samme Bet. (дира́ть bruges neppe). Forresten vil из ofte svare til vort „und" (ud), f. Ex.: избѣга́ть (избежа́ть), undgaa, ubest., избѣ́гнуть, perf. (smlgn. бѣ́гать o. s. v. § 117, 2den Kl. b); извле́чь, trække ud, perf., извлека́ть ubest. af влечь, trække, begrændset (intet влека́ть, men влачи́ть ubegrændset).

На, paa; hentil; bet. i Sammens. ofte Udstrækning, paa, udover; om Tidens Længde; overfört: Retning mod; Fuldendelse og Maals Opnaaelse. Написа́ть, skrive op, færdig, perf.; н: письмо́, skrive (færdig) et Brev; наложи́ть, perf. lægge paa paalægge i alle Bet. (ubest. накла́дивать); наки́нуть, kaste paa (sig), f Ex.: et Klædebon, Engangsart; накида́ть, begr. kaste op, f. Ex.: ку́чу земли́, en Jordhöi (ubest. наки́дывать, hvoraf Præs. til накида́ть); набры́згать, besprænge, н: водо́ю, vande en Have, Blomsterne o.s.v. perf. (ubegr. — бры́згивать); насади́ть — насажа́ть, perf. plante noget paa, anbringe Noget i. lægge i (ubest. насажда́ть — наса́живать), f. Ex.: виногро́дъ, Vindruer, en Vinstok, ли́покъ, Lindetræer; ры́бу въ садо́къ, Fisk i et Hyttefad; пу́говицы на сюрту́къ, Knapper i en Frakke; overfört: indföre Religion, Videnskaber; наговори́ть, perf.: sige En paa, chikanere; debitere, berette (Nyheder) i rigt Maal; наговори́ться, snakke ud Alt, hvad man ved, (ubest.: налова́риваться); нали́ть, perf.: tylle paa, skjænke The, o. l. (ubest.: налива́ть); spilde f. Ex.: Blæk paa Gulvet, черни́лъ на́ полъ; напо́лнить, perf.: stoppe, f. Ex.: Piben, fylde med; напи́ться, drikke sig utörst, f. Ex.: не хоти́те ли вы пить? Har De ikke Lyst til at drikke? нѣтъ, я уже́ напи́лся, nei, jeg har allerede drukket,

hvad jeg vil have; накричáть, skraale; refl.: skrige ud, tilende, perf. (ingen ubegr. Afledsform).

O, об(ъ), об(о), om, omkring; mod, henimod; paa: обвестú, före omkring, 2) omringe, perf.; обводúть, ubestemt; ободрáть (дрáть), sönderrive paa alle Kanter; flaa; forslaa, mishandle, perf.; ubest.: обдирáть; обвúть, vikle om, omvikle, perf.; ubest. обвивáть; обойтú, perf. gaa omkring; komme forbi, omgaa, f. Ex. en Person, en Position (turnere); refl. omgaaes med, behandle (съ), f. Ex.: онъ обошёлся со мнóю вѣжливо, omgikkes höfligt med mig; være til, leve; o: безъ, leve uden, undvære; ubest. обходúть, og refl. обходúться; обýть, perf. tage paa sig (Skotöi); ubest.: обувáть; обмѣрить og обмѣрять, perf. maale rundt om, f. Ex.: et Hus; maale urigtigt (mod det rette Maal); ubest. обмѣривать; a) обвѣсить, 1) veie falsk, 2) bedrage paa Vægt, tr. perf.; ubest.: обвѣшивать; b) af Grundbet.: hænge tr., dannes perf.: обвѣшать, tapetsere, behænge, tr. og deraf обвѣшивать; Pf. Partc. Pass.: обвѣшанный, medens 1) hedder обвѣшенный. I Forbindelse med Forandring af Art. fremkommer ved объ ogsaa trans. Verber, f. Ex.: смотрѣть, se, skue, ubestemt V., осмотрѣть, bese (rundt om), efterse, perf.; ubest. осмáтривать; боготúть, berige, ubest.; deraf обоготúть, perf., ubest. обогащáть (o til a); рáдовать, ubest. og обрадовáть, perf. glæde sig; рáдуюсь, glæder glæder mig, обр. = vil glæde mig.

От(ъ), óто, fra, af, bet. 1) Fjernelse fra (Overfladen; Siden af Noget), 2) overfört: Foranledning, Grund; отодвúгать (-нуть), perf. fjerne, i alle Bet. (ubest. отдвигáть og отдвúгивать); отдѣлúть, perf. adskille;

ibest. отдѣлять; отмякнуть, blive blöd, perf., мякнуть
'egr. (Præs. = Præs.); мягчѣть, ubegr. Intr., мягчить,
begr. Trans. gjöre blöd; her har dog от maaske Bet.
f Fuldendelse; saaledes ved flere Verber, som betegne
/siske Forandringer: водянѣть, blive vandig, волгнуть,
live fugtig, afgive Fugtighed (om en Væg e. l.). Be-
rebet fuldt ud, fuld Gjengjæld ligger i от i Sammens.
ed платить, betale: отп., perf.; ubest. отплачивать;
'благодарить, perf. give fuld Tak; Stammev. ubestemt
= благодарствовать i höiere Stil); дохнуть (дыхнуть);
iste, Engangsart til det ubest. дыхать og дышать,
eraf отдохнуть, puste ud, tage sig en Stund til at hvile,
erf.: отдохните немного! pust ud! hvil Dem lidt! deraf
jen отдыхать, ubest. hvile: o: послѣ обѣда, sove Mid-
ag; отработать, perf. afslutte sit Arbeide; tr. 1) gjöre
ærdig, 2) arbeide op (Gjæld e. l.); ubest. отработ-
вать; отслужить, perf. tjene ud (sin Tid) o. s. v., ubest.
гслуживать.

Пере, over, i alle Bet.; gjennem, om Sted og Tid,
) Overgang, Forandring; af disse Bet. udvikle sig flere,
rilke hovedsagelig ere: over det hele Rum: перейти,
)еити, perf.: 1) gaa over den hele Strækning, intr.
ed чрезъ, 2) gaa over til (Fienden) med къ. Her mær-
s: переходить,*) befare (fra Ende til Ende), er perf.;
t ubest. перехаживать supplerer dette; men begge kan
stnok ogsaa bruges som ubest. Sideform til det förstnævnte
ерейти); перескочить, hoppe over; перебросить,
iste over; перевезть (-и), före noget over, f. Ex.: et

*) som perf. V. turde п. dog være tvivlsomt; i ethvert Fald har Præs. neppe nogensinde fut. Bet. = перейду.

Vand, en Strækning; пребы́ть, forblive altid; fremde[...] existerer et перебы́ть som upers.: man kommer o[...]v (Gaden e. l., i Besög til); перемири́ть, perf. uden ub[...]est Sideform, bringe Fred (og Forsoning) 1) for ste[...]dse eller en bestemt Tid, 2) efter forudgaaende Strid, med Begreb: Forandring; перезимова́ть, perf. tilbringe Vinteren = зазимова́ть; перерубить, gjennemhugge, klöve, перепили́ть, gjennemsage, klöve med Sag, begge perf.; de ubest. Sideformer ere: перерубáть og перепи́ливать; передѣ́лать, perf. omgjöre, ubest. -дѣ́лывать; пересѣ́чь, prygle en Flok, перебить, slaa istykker mange (alle) Ting, перехитри́ть tr., overliste, перепи́ть tr. (overdrikke), drikke under Bordet, drikke mere end; переговори́ть, 1) samtale, raadslaa sammen, 2) snakke mere end, 3) gjentage; переписáть, 1) afskrive, 2) refl. korrespondere med; перечитáть, 1) læse over igjen, 2) læse (om Flere); переслу́шать, overhöre Disciple (прослу́шать, overhöre Disciple eller overhöre en Lektie (урóкъ).

Anm.: Hvorvidt пре kun er en synkoperet Form at пере, er ikke ganske sikkert; i ethvert Fald træffes Exempler paa forskjellig Bet., f. Ex.: пресл́ушать, intr., og refl. -ся bet. være overhörig, ulydig, hvilken Bet. ikke tillægges пересл́ушать. Forövrigt bruges пре ved Adj. og Adv. til at bet. en höi Grad, § 57, 2 Anm. 2.

По, se § 156 og § 118. Denne Præpos. bet. undertiden en Ringhed eller Kortvarighed af Verbets Bet.: погуля́ть, spadsere lidt, попла́кать, græde lidt; forövrigt bet. den i de fleste Fald i Sammensæt. med Verbet i dets Grundform kun, at Tingen foregaar den enkelte Gang, og kommer der—

remfor nogen anden Præp. til næsten: alene at være ags Individualitetsmærke eller Verbalartikel, der da ıtligt tjener til at danne et perfektivt (begrændset) xt af flere Slags Verber, især begrændsede eller ubee. Men af saadanne Verber dannes der alligevel ıbestemte Sideformer, saa at der opstaar ret overe Afledsformer ligeoverfor Grundformerne, f. Ex.: ь, agte, perf. почтить, ubest. почитать, hvilket ı i Art og Bet. er ligt чтить, kun lidt formellere öfligere samt derfor almindeligere om Personer. ligvis gjör dog Sprogbrugen efterhaanden nogen jel, især med Hensyn til Hyppighed af deres Brug.

ı. 1: Af og til bruges по og у til at danne perf. Aspekt af et og samme Verbum, f. Ex.: помереть og умереть, perf., dö, om den enkelte Person i samme Bet.: dog померетъ, hvis Talen er om en Skare, Flok, f. Ex.: Dyr, hvilken Forskjel oftere finder Sted ved lignende Sammensætning; af begge disse Verber dannes ubest. Arter -мирать, hvoraf altsaa Præs. laanes. Noget Forsög paa at bestemme, hvilken Regel Sproget fölger i Valget af по og у i dette Tilfælde, synes ikke at være gjort; det er Talesprogets störste Vanskelighed for den Fremmede.

2: Ved Verber, hvis Bet. forudsætter nogen Varighed, bruges по til at bet. en Stund, f. Ex.: посидѣть, sidde en Stund, поработать, arbeide en Stund, походить, gaa en Stund. Disse Sammensætninger ere især hyppige i det daglige Talesprog; de findes ofte ikke i Ordböger. Ogsaa disse Sammensætninger ere i Regelen perf. og danne undertiden ubest. Afledsformer, forsaavidt de kunne tænkes,

hvilket ofte ikke er Tilfældet og ofte hellei ikke behöves, da man har Stammeverbet ti Benyttelse, f. Ex.: любить, работать, hvorai Præs. laanes (med Tillæg af et passende Adverbium).

Под(ъ), under: подкатить брёвна подъ навѣсъ, rulle Bjælker ind under et Skur; подлѣзть, krybe ind, подъ столъ, ind under Bordet; подписать, underskrive tr., -ся на, abonnere paa; med Bet. Nærmelse: подойти, 1) gaa ind under, 2) nærme sig; ligne; Tilföielse: подлить, gyde i, f. Ex.: вино (подолью, Fut.); en diminutiv Handling: поджарить, stege lidt, подрумянить, sminke lidt поднять, löfte nedenfra op, hæve f. Ex.: et Anker, e Theater-Teppe, поднять, подымать, hvoraf altsaa подниму, подыму er Fut.; Præs.: поднимаю, подымаю подъемлю af поднимать, подымать (slav. подъять).

При, nær, ved, til o.s.v. 1) Nærmelse: придвинуть perf., bringe nær til (ved Driven, Stöden), придвигать og придигивать, begge ubest. (selvstændige Dannelser a Roden; thi en perfektisk af двигать vilde beholde samme Akcent; приклеить, lime paa, perf.; -еивать ubest. приступить, perf., gaa nær, rykke frem; ubest. -ступать 2) Tilföielse: припечатать, tilföie, indskyde (i en Bog e. l., som trykkes), perf; — чатывать, ubest.; прирвать rive op, plukke bort (alle Gjenstande, f. Ex. Blomster) perf.; intet ubest. dannes deraf; man bruger рвать (рву Præs., Gjentagelsesf. рывать, perf. рвануть (нарвать, perf нарывать, ubest.: plukke af et Træ). Bet. af при i re mange Sammensætninger svinder ofte til et malende Tillæg (om Tilegnelse eller Tilföielse, Forhöielse og un

dertiden Svækkelse i Verbets Begreb, som f. Ex. i призатúхнуть, stilne lidt af, beroliges lidt; 2) присóхнуть, törke lidt; uden при bet. disse Verber 1) stilne af o.s.v.; 2) törke, begynde at törke; muligens udhæver при dog her Ufuldendtheden, som betegnes ved за og ved Endelsen нуть). Stundom synes при forvexlet med пре. Forövrigt de sædvanlige Sidedannelser til de oprindelige perf. V.

Про, om, angaaende; i Sammens. af mere omfattende (ældre) Bet. især: frem, frem igjennem; проломáть, 1) trænge gjennem, gjennembryde, 2) danne (et Hul) ved Gjennembrydning, perf., er neppe andet end en Sideform til проломúть, bryde gjennem, slaa Hul i; ubest. проламывать; промчáть, perf. före (hurtigt) bort; intet ubest. Afledsverbum af Stammeverbet мчать, der selv tjener som saadant; Verber af andre Stammer med из træde ofte i Stedet for mulige eller virkelige Dannelser med про i disse Bet.; прочитáть (og прочéсть), perf. gjennemlæse, f. Ex. en Bog; tilbringe ganske med Læsning, f. Ex. en Dag: я прочитáлъ eller прочёлъ письмó, jeg har gjennemlæst Brevet; ubest. прочúтывать, hvoraf altsaa Præs. tages; проговорúть, snakke bort en Tid, udtale, perf.; проговáривать, ubest., refl. forsnakke sig; пропѣ́ть, synge en Sang (tilende), synge bort en Tid — пѣвáть ubest.; проиграть, perf. spille bort (Penge), tabe; spille, lege bort en Tid; ubest. проúгрывать; прожúть, perf. leve, (hen)leve en Tid; leve op 1) en vis Alder, 2) sin Formue ɔ: fortære den; проживáть, ubest.; пробы́ть, henleve tr., leve en Tid

ebleds intr.; пробывать ubest. (usikker Form) = прож
вать.

Paз(ъ) bet. Spreden, Udbredelse, Spalten, Forstyrrel
o. l., er en i Sammensætninger meget udbredt Partikel, hv
Grundbetydninger gjerne klart gaar frem; her mærke
derfor kun, at denne Partikel ikke sjelden giver in
intr. og refl. Verber en udmalende Nuance af Heftighed
Forögelse, eller Varighed, f. Ex.: расплакáться (с for
efter § 5), græde heftigt og længe, oplöses i Taarer
расплясáться, holde ved at dandse med Heftighed; liden
skabeligt, til alle Kanter o. l.; растолстѣть, perf. bliv
meget tyk, lægge paa sig i alle Retninger; разбогатѣть
perf. blive rig (i alle Retninger); som ubest. bruges a
alle tre Stammeverberne; развеселить, opmuntre, glæde
oftest refl., perf.; ubest. -ять. Meget udbredt er paз i
det livlige Talesprog, uden just at være adopteret i
Skriftsproget. Af Grundformerne dannes i alle Tilfælde
ved paз(ъ) gjerne perf. Verber, hvoraf der, især hvis
Bet. er trans., dannes nye ubest. Afledninger efter de
sædvanlige Analogier: разбудить, perf. vække — ubest.
разбуживать eller — буждать af будить, smlgn. Par. 11
(intet буждать); развесть, развезти, разводить, före til
forskjellige Kanter (om); развѣсить, perf. veie ud (i
Smaat) — вѣшивать; разгрузить, losse, — гружать;
разжаловать, perf. degradere; Stammev. derimod: skjænke
af Naade; раздумать, tænke frem og tilbage, betænke
sig, vakle — думывать; размыслить, gruble, perf.; paз
мышлять, ubest. dertil; разумѣть (умъ) fatte (ved Op
lösning af Begrebet), ubest. разучить — учивать, 1)
fatte, lære, 2) lære sig af med, glemme, hvad man ha

kunnet; раскáяться — разкáиваться, gjöre Bod (til Aflæggelse af Feil i sit Levnet); распя́ть og распну́ть, perf. korsfæste ɔ: udspile Ens Lemmer paa Korset; deraf: распя́тый (распну́тый), korsfæstet; — ubest.: распинáть; распорядúть, perf., ordne i alle Retninger, træffe fornödne Forföininger, — ubest. распоряжáть, afledede af рядúть, 1) ordne, pynte, 2) leie, hyre paa bestemte Vilkaar.

Ved en Masse Verber, som bet. Deling, Adskillelse og Fjernelse, hörer разъ (расъ) hjemme til Forstærkelse af Begrebet og Dannelse af perfektive Afledsarter, hvoraf atter nye ubestemte.

Съ (с), med tre Styrelser, falder i Sammensætning ind under Betydningerne: 1) sammen, 2) Fuldendelse, ligesom con i Latin og dets afledede Sprog, samt i nogle Verber 3) Fjernelse fra, især Nedstigning fra; 1) составить, perf. sætte sammen, danne, gjöre (istand, færdig), ubest.: составля́ть; соразмѣ́рить, perf. bringe i Symetri (соразмѣря́ть?), ubest.: соразмѣ́ривать; соревновáть, med Dat., rivalisere med, efterligne, ubest.; intet perf.; det er en Forstærkelse af ревновáть, der dog nu oftest er trans.; 2) соску́читься perf. kjede sig i höi Grad, ubest.: соску́чиваться; сдѣ́лать, perf. gjöre fuldt færdig; ingen ubest. Afl., man benytter дѣ́лать; Præs. сдѣ́лаю betegner Fut. o.s.v., smlg. §§ 79 og 84; сорвáть, rive, plukke, perf. af рвать; ubest. Afl. er срывáть, plukke Blomster e. l., der forövrigt omtrent falder sammen med рвать; схоронúть og похоронúть, begrave, ere kun perf. Afl. af хоронúть; intet ubest. V. dannes af dem; 3) сойтú, perf. (иттú), ubest. сходúть, bet.

a) gaa ned fra (съ), forlade noget Höit, b) stemme med, komne overens med, slaa sig sammen med, ogsaa refl.: forene sig med; man ser her, hvorledes meget forskjellige Betydninger kunne forenes i samme Ord; снать, perf. borttage, tage af, specielt: tage Kopi af (Præs. сниму́ har fut. Bet.); ubest. снима́ть, Præs. снима́ю; снесть, снести́, perf. bære bort, f. Ex.: hjemmefra hen til et Sted, f. Ex.: письмо́ на по́чту, et Brev paa Posthuset; ubest. dertil er снoси́ть og сна́шивать, der ogsaa kunne bet. at bringe hen til, sammen (fra flere Steder). Nogen Vaklen er her i Befölgelsen af Analogierne, ligesom Udtrykkene kunne blive utydelige; сна́шивать er en sjelden Form.

Anm.: Næstefter по og у er съ den Præp., som oftest alene bet. den enkelte Handling, uden at tilföre Stammeverbets Begreb noget væsentligt nyt Kjendemærke, medens dette dog i adskillige andre Sammensætninger er meget stærkt fremtrædende: 1) sammen, 2) bort, nedfra. Som begrebslös Verbalartikkel synes съ nærmest at höre hjemme ved Verber, hvor Fuldendelsen bestaar i en Samlen af de enkelte Bestræbelser, f. Ex.: дѣлать, gjöre, virke; лгать, lyve (солга́ть, lyve op, lyve sammen); пѣть, synge (спѣть, спою́, synge en Sang helt tilende, synge ud: спой что-то! syng en Sang! Saaledes: споко́ить, ско́мкать, ærgre (af поко́ить, ко́мкать).

У, eg. hos, ved, er tilligemed по af fremtrædende Betydning som Verbalartikel ɔ: som en Partikel, der leder Verbets Begreb hen paa en bestemt Handling, — endnu mere specialiserende end по, men ikke saa hyppigt i Brug: ви́дѣть begr. se (вида́ть* er ubegr. ви́дывать er Gjen-

* вида́ть forekommer neppe i Præsens Ind.

elsesf.); увидѣть, perf., hvis Præs. altsaa bet. Fut.;
дáть, som er sjeldent, ansees rettest for ubest. Form
lil (intet повидѣть forekommer); y betegner Skjærpelse
Indskrænkning i Opfattelsen af Begrebet og dermed
idom reel Forskjel i Bet., f. Ex.: бить, slaa, убить,
be, perf.; ubest. убивáть; быть, være, убыть, være i
Smaa, aftage, perf. (ingen Præsensform i nogen Bet.),
st. убывáть, aftage, svinde bort; Begrebet Fjernelse
Skjulen for Blikket, som er ret almindeligt ved Be-
elsesverber med y, kan maaske dog höre hjemme
; saadanne Verber ere уйти́, gaa bort, römme; утéчь,
e bort; угнáть, drive bort, forjage, före (hurtigt)
, hvis Præsesf. bet. Fut.; de have ubestemte Af-
f. уходить, утекáть, угонять, hvis Præs. alle be-
le sin Bet. som Præs. Forövrigt er som sagt y, lige-
по i Sammensætn., næsten kun Verbalartikel; smlgn.
der oftere bruges, naar Talen er om Virken paa flere
istande. Forövrigt bruges de begge ligesaa godt ved
som trans. Verber, tildels ved Siden af hinanden,
da gjerne med lidt Forskjel; упáсть, falde, falde
aftage, falde i et Slag; попáсть, falde, falde ned i,
har ogsaa et Begreb af tilfældig Hændelse, som ikke
rer упáсть; умерéть og померéть, se under по.

ı. til det Hele. Ved at betragte den overordentlige Rigdom paa verbale Afledsformer og den endnu större Analogi-Anledning til deres Dannelse, vil man let kunne forstaa Sprogets Indskrænkethed med Hensyn til verbale Böiningsformer; de behöves mindre, skjönt Erstatningen gjör Udtrykket mindre tydeligt i modal og temporal Henseende; det ældre Sprog var rigere paa Böiningsformer. Man vil endnu lettere forklare sig Sprogbrugens

Ustödhed og Ordbögernes Utilstrækkelighed. Talesproget lader sig naturligvis ikke binde af disse. Derfor hörer og tildels, f. Ex. i Tidninger, ser man tidt og jævnt Ordformer, der ikke ere adopterede i Skriftsproget, men som naturligvis efterhaanden arbeide sig frem dertil. For den Fremmede er dette en ganske stor Vanskelighed, naar hans Praxis i Sproget endnu er ringe. Det russiske Sprog er overhovedet i en overordentlig stærk Udviklingsproces, rimeligvis stærkere end noget af de andre europæiske Sprog, der have en Literatur; men rigtignok er denne i det Russiske endnu forholdsvis ringe.

Anhang

indeholdende

Exempler til Indøvelse af Formlæren

tilligemed

et Udvalg af Læsestykker

nærmest beregnede paa Læren om Verbernes Begrændsningsformer (Aspekter)

ved

Andr. Blom,
stud. philol.

Det laa allerede i den oprindelige Plan for foranstaaende Sproglære, at der som Anhang skulde følge en udførligere Exempelsamling tilligemed enkelte udvalgte Læsestykker, hovedsagelig beregnede paa Aspektlæren. Dette Anhang, hvis Udarbeidelse Omstændighederne bragte mig til at udføre, er selvfølgelig helt og holdent baseret paa samme Sproglære og følger nøiagtigt dens Formlæres Udvikling og hele Formaal. De tilføiede Paragrafhenvisninger maa derfor stadig benyttes, fornemmelig af dem, der under sit Studium ere henviste til egen Hjælp; overhovedet kræver Anhanget i sin Helhed den omhyggeligste Benyttelse baade af de tilsvarende Afsnit i Grammatiken og de specielle Henvisninger.

Da man maaske turde finde, at der i den egentlige Exempelsamling er ofret forholdsvis lidet paa Verberne, skal det bemærkes, at der i de tilføiede Læsestykker er taget væsentlig Hensyn til disse, fornemmelig deres Begrændsningsformer.

Hensigten med dette Tillæg er at muliggjøre en selvstændig Benyttelse af en almindelig Khrestomathi.

Det er vistnok overflødigt at bemærke, at jeg under Samlingen af disse Materialier har modtaget mange værdifulde Vink af Grammatikens Forfatter, — at hans Veiledning i det vanskeligste Punkt, Aspektlæren, har været mig en uundværlig Hjælp.

A. B.

Substantivernes Deklination.

Förste Deklination.

1. Даръ Бо́га. Дю́жина стака́новъ. Бойцы́ короля́. Ками́нъ безъ огня́. Чай безъ са́хара. Ротъ ребёнка. Сара́й селя́нъ. Жужа́ніе у́лья. Хозя́инъ са́да. Хозя́йка до́ма. Кро́вля изъ ши́фера. Дѣ́ло слу́чая. Ви́дѣлъ ли ты[2]) воробья́? Пётръ разби́лъ[3]) Шве́довъ, оснава́лъ[4]) го́родъ Санктпетербу́ргъ. Поѣ́здка въ[5]) Кiе́въ. Подъ[6]) коне́цъ го́да. Онъ изъ[7]) купцо́въ. Ива́нъ, прiйди́[8]) сюда́! Ча́шка ча́ю.[9]) Зу́бы[10]) у[11]) гре́бня. У[12]) купца́ (есть) сыръ. Человѣ́къ, нѣтъ[13]) ли здѣсь журна́ловъ? Есть ли у мужей́[14]) хлѣ́бы?[15]) Ключи́ у Англича́нъ. Бра́тья[16]) купи́ли[17]) дома́,[18]) сады́, а про́дали[19]) быко́въ. Посѣ-

[1]) § 41,4. [2]) в. л. т., saa du; ли Spörgeord, mon. [3]) overvandt; [4]) anlagde. [5]) til. [6]) henimod. [7]) af, udaf (nedstammer fra). [8]) kom hid. [9]) § 38, 9. [10]) § 41, 6. [11]) eg. hos, paa (ɔ: K. har, paa en K. er der —). [12]) hos Kjöbm. (er) —, = Kjöbm. har —. [13]) н. ли зд., findes her ikke; Genitiv, fordi Sætningen er benægtet og Antallet betegnet ubestemt. [14]) § 41, 4. [15]) § 41, 6. [16]) § 41, 2. [17]) have kjöbt. [18]) § 41, 5. [19]) have solgt.

щáть[20]) брáтьевъ и отцёвъ. У Алексѣя столъ столярá. Корáбль безъ кóрмчаго.[21]) Вотъ[22]) счётъ, господá![23]) Брать[24]) Бóга въ свидѣтели.[25])

---

[20]) at besöge. [21]) § 40, 8. [22]) se her. [23]) § 41, 4. [24]) at tage. [25]) въ med Nom. pl., ɔ: til Vidne (§ 128).

Aarets Maaneder.[1]) Bulgarernes[2]) Borge.[3]) Lövernes[4]) Brölen.[5]) Keiserprindsens[6]) Bog.[7]) Her er Huseierens Have. Fiendernes[8]) Sværd.[9]) Gud, ophold[10]) Keiseren![11]) Soldater,[12]) kjæmper tappert![13]) Et Pund[14]) Sukker og et Pund[15]) Lim.[16]) Liljekonvalens[17]) Blade.[18]) Duernes[19]) Kurren.[20]) Giv mig[21]) Nöglen! Skoene[22]) er hos Skomageren.[23]) Bondens[24]) Æselsföl[25]) (Flert.) Matrosen[26]) saa[27]) Skibet. Sönnen[28]) har Glasset. Saa du Rytternes[29]) Mulæsler?[30]) Han er færdig[31]) til Reisen.[32]) Drengen[33]) har et Æsel.[34]) Nattergalens Sang.[35]) At vogte[36]) Gjæs.[37]) Geværet[38]) (er) uden Flint.[39]) Almetræernes[40]) Rödder.[41]) Russerne[42]) har overvundet[43]) Tartarerne,[44]) Tyrkerne,[45])

---

[1]) Мѣсяцъ. [2]) Бóлгаринъ (§ 40, 5). [3]) зáмокъ. [4]) лёвъ (40, 2). [5]) рыкáніе. [6]) царéвичъ (40, 3). [7]) книга. [8]) врагъ, — á. [9]) мечъ, — á (40, 3). [10]) спасú. [11]) царь (40, 9). [12]) солдáтъ (41, 3). [13]) k. t., сражáйте хрáбро. [14]) фунтъ (39, 9). [15]) пудъ. [16]) клей (39, 9). [17]) лáндышъ (40, 3). [18]) листъ. [19]) гóлубь (40, 9). [20]) воркованье. [21]) дай мня. [22]) башмáкъ. [23]) башмáшникъ. [24]) крестья́нинъ (40, 5). [25]) ослёнокъ (40,4). [26]) матрóсъ. [27]) вúдѣлъ. [28]) сынъ. [29]) ѣздóкъ. [30]) мескъ. [31]) готóвъ въ—. [32]) путь. [33]) мáльчикъ. [34]) осёлъ. [35]) пѣніе. [36]) стерéчь. [37]) гусь (40, 9). [38]) ружьё. [39]) кремéнь (40, 10). [40]) и́лемъ (40, 2). [41]) кóрень (40, 10). [42]) 40,5. [43]) побѣждáли. [44]) Татáринъ (41, 4). [45]) Тýрокъ (41, 3).

anskmændene46) og Perserne.47) Örnens48) Klör.49) er er Lærerens50) Blyanter.51) Lærerne elske52) leverne.53)

---

46) Французъ. 47) Персіянинъ. 48) 40, 2. 49) 40, 10. 50) 40, 9. 51) 40, 3. 52) любятъ. 53) ученикъ.

---

2. (Dativ). Помогать1) ворамъ. Дай ѣсть2) гусямъ, голубямъ и щенкамъ.3) Законъ данный4) какъ5) дворянамъ такъ5) и мѣщанамъ. Пріятный6) Богу и людямъ.7) Луга8) принадлежатъ9) отцу, а сады, какъ и лѣса сыновьямъ.10) Императоръ былъ11) очень милостивъ солдату. Ребёнку хочется12) пыть13). Войско готово14) къ15) бою (на бой). Не мсти16) своему17) непріятелу! Былъ ли Русскій*) радъ18) Англичанамъ? Король даётъ19) вѣнецъ герою. Дай мальчику кусокъ хлѣба. По20) берегу Дона. Іуда предалъ21) Христа22) Іудеямъ. Купцу слѣдуетъ23) получить24) сто рублей. Убирайся25) къ чорту! Онъ поступаетъ26) вопреки27) здравому смыслу. Совѣтъ

---

1) at komme — til Hjælp. 2) д. ѣ., eg.: giv — at æde. 3) § 40, 2. 4) given (ikke Prædikatsord ved udeladt есть, ...). 5) saavel — som. 6) Adj. 7) § 33, b. 8) § 41, 1. 9) tilhörer. 10) § 41, 4. 11) былъ мил., var — naadig. 12) upers. Verb, eg. det lyster. 13) at drikke. 14) er ferdig (adj. neutr.: готовый). 15) til. 16) tag ikke Hævn over —. 17) din, eg.: sin, *) § 49, 2. 18) eg. fornöiet med, glad i (styrer Dativ). 19) giver. 20) henover. 21) forraadte (overgav). 22) § 41, 7. 23) det tilkommer. 24) at modtage. 25) reis, drag. 26) handler, gaar frem. 27) tvertimod (здрав., Dativ af здравый).

друзья́мъ.[28]) Зе́лень нра́вится[29]) глаза́мъ. Нало́й[...] инвента́рій принадлежа́тъ учи́телямъ. Дово́льн[...] ли твоему́[31]) сы́ну учи́тели?

---

[28]) § 41, 4. [29]) er behageligt; behager. [30]) ere [...] fredse. [31]) din (твой).

Ve[1]) Fienderne. Gud (være) Tak.[2]) Stæderne tilhöre en Adelsmand. Ræk[3]) Sergius[4]) Nöglerne! Blyanterne behage[5]) Eleverne. Dagsbefaling (til for) Soldaterne. (Det er) nödvendigt[7]) at komme Landsbyboerne til Hjælp. Troskab[8]) (mod) Tsaren. Kjærlighed[9]) til Herren.[10]) Hör[11]) (dine) Forældre[12]) og handle efter[13]) deres[14]) Raad. Giv Oldingen[15]) nok (af)[16]) Bröd. Jeg beundrer[17]) Opfinderne.[18]) Lydighed[19]) (mod) Lovene. At reise i[20]) Ægypten. Han var tro[21]) (mod) Fyrsten. Han (er) nyttig[22]) for (sine) Naboer.[23]) Det blev Arvingerne[25]) forbudt[24]) at kalde sig[26]) Hertuger.[27]) Tilbeden[28]) (af) Afgudsbilleder.[29]) Jeg vil gaa[30]) til Læreren. Han (er) meget fornöiet over denne[31]) Begivenhed. Jeg tror ikke paa[32]) Læger.[33])

---

1) го́ре. 2) сла́ва. 3) пода́й. 4) Се́ргій, § 40, 8. 5) нра́вятся. 6) прика́зъ. 7) на́добно. 8) пре́данность, f. 9) любо́вь (f) къ (Dativ). 10) госпо́дь. 11) внима́й (свои́мъ). 12) роди́тели. 13) h. eft., поступа́й по (Dativ). 14) ихъ. 15) стари́къ. 16) дово́льно (med Gen.) 17) дивлю́сь (Dat.). 18) изобрѣта́тель. 19) повинове́ніе. 20) r. i, путеше́ствовать по (Dat.). 21) вѣренъ. 22) поле́зенъ. 23) сосѣдъ (§ 41,4). 24) запрещено́ бы́ло (Dat.) 25) наслѣдникъ. 26) называ́ться. 27) ге́рцогъ (i Instrum.) 28) поклоне́ніе. 29) и́долъ (Dat.) 30) я иду́ къ —. 31) э́тому. 32) я — не вѣрю. 33) до́кторъ.

3. (Instrumentalis; om Betydningen af denne sus, se § 146). Ученикй пйшутъ1) грйфелемъ. вáнъ игрáетъ2) съ Алексѣемъ и съ Васйлiемъ. Ѣродъ съ крéмлемъ. Профессорá съ ученикáми. Журавьй и бобрьі мóгутъ служйть3) примѣромъ чело-ѣку. Нйщiй ýбогъ4) друзьями. Нáдобно рабóтать мъ.5) Онъ рóдомъ6) францýзъ. Вѣсомъ6) лотъ. Корáбль вйдѣнъ7) матрóсомъ.8) Пóльзоваться9) ог-мъ. Ступáй10) съ мйромъ! Дéрево съ лйстьями11), вѣтáми и плодáми. Дымъ столбóмъ.12) Пѣвчiй не сóкъ13) гóлосомъ. Онъ поётъ14) дискáнтомъ. Онъ дѣлался15) дóкторомъ, но онъ смóтримъ16) глупцёмъ. Онá17) обливáлась18) слéзами.19) Карлъ былъ тогдá солдáтомъ.20) Москвá построенá21) кня́земъ22) Ю'р-іемъ Владймiровичемъ Долг: Сдѣлка должникá съ заимодáвцами.

---

1) skrive. 2) leger. 3) м. c., kunne tjene; § 151. 4) er fattig paa. 5) § 154. 6) § 149. 7) saaes, er set. 8) § 148. 9) at gjöre sig Nytte af. 10) gaa (Imper.). 11) § 41, 6. 12) § 149; i Form af en Söile (= en Rög-söile). 13) er ikke höi med H. til. 14) synger. 15) er bleven (eg. han er bleven gjort til) § 151. 16) anses for, § 151. 17) hun. 18) strömmede over (af). 19) § 41, 4. 20) § 125. Anm. 2. 21) er grundlagt af. 22) § 41, 4.

En Mand med (съ) Forstand.1) En Potte2) med (съ) Blomster. En Tærte3) med (съ) Mandler.4) At tegne5) med Blyant. Han er tilfreds6) med Eleverne. Petersburg er anlagt af7) Tsar Petr den Store.8) Hverken9) jeg eller9) mine10) Naboer handler11) med Faar.12) Rusland13) er

---

1) умъ. 2) горшóкъ. 3) пирóгъ. 4) миндáль. 5) ри-совáть. 6) довóленъ (Instr.) 7) пострóенъ. 8) Велйкомъ. ни—ни. 10) мой. 11) торгýютъ. 12) барáнъ. 13) Россiя.

rigt paa[14]) Korn. Bjergene[15]) ere rige paa[16]) Bly.[17]) sidde i[18]) Arrest[19]). Dette skede[20]) i Fyrstens P (udtr. for[21]) Fyrstens Öine). Man maa hvile[22]) o tenen.[23]) Han er af Byrd en Englænder. Ivans Fader dengang Officer.[24]) Brödrene ansees for[25]) Genier.[26]) hedder (benævner sig[27]) Gregorius.[28]) Leger[29]) ikke mit (моими) Ur![30]) Man kalder[31]) Sönnen Jere

[14]) изо-би́луетъ. [15]) гора́, f., pl. го́ры. [16]) изоби́луютъ [17]) свине́цъ. [18]) сидѣ́ть подъ (Instr.). [19]) аре́стъ. [20]) сдѣлалось. [21]) предъ (Instr.) [22]) отдыха́ть. [23]) ве́черъ [24]) офице́ръ. [25]) почита́ются. [26]) ге́ній. [27]) имену́ется [28]) Грего́рій. [29]) игра́йте. [30]) часы́, pl. t. [31]) зову́тъ [32]) Еремѣ́й.

---

4. (Præpositionalis — bruges kun efter de 5 her forekommende Præpositioner (se § 155). Орлы́ пла́ваютъ[1]) на во́здухѣ. Въ Ма́ртѣ мѣ́сяцѣ. Мы живёмъ[2]) на сѣ́верѣ. Размышля́ть[3]) о Бо́гѣ. По отцѣ́ наслѣ́довать.[4]) По А́вгустѣ Ке́сарѣ ца́рствовалъ[5]) Тибе́рій. Ба́сня[6]) о кузне́чикѣ и муравьѣ́, о ду́бѣ и тро́стникѣ. При[7]) Петрѣ́ (Вели́комъ). Домъ о 3 (трёхъ) эта́жахъ. На сихъ[8]) дняхъ. Онъ во хра́мѣ (есть). Разска́зиваться[9]) въ (свои́хъ) грѣха́хъ. Былъ ли ты на о́стровѣ Рю́генѣ? А́нгелъ яви́лся[10]) То́віи въ ви́дѣ[11]) путеше́ственника. Поѣ́здка на парохо́дѣ. Кни́га лежи́тъ[12]) на столѣ́. Она́ горю́етъ[13]) о (своёмъ) сы́нѣ.

[1]) svæve. [2]) vi leve. [3]) at tænke. [4]) at arve. [5]) herskede. [6]) fem. sing. [7]) paa — Tid. [8]) i Löbet af disse. [9]) at föle Anger over (sine). [10]) aabenbarede sig. [11]) Skikkelse. [12]) ligger. [13]) sörger.

Fabelen om Ulven[1]) og Lammet,[2]) om Tyren og Æslet. ventyret[3]) om Skytsengelen[4]) og Eremiten[5]) Vasilius. örne[6]) og Harer[7]) leve[8]) i Skovene. I Haven.[9]) Han s her i Mai Maaned. I Löbet af Helligdagene.[10]) En ise paa Jernbanen (Lokomotivet).[11]) Ved[12]) Leilighed.[13]) tænke paa Menneskene. Wien[14]) ligger ved[15]) Donau.[16]) an begræder[17]) sin Ven. Han staar[18]) paa (Strand)-redden. Efter Tsar Alexej herskede[19]) hans Sönner, etr og Ivan. Han taler[20]) kun[21]) om Adelsmænd og om yrster. At være[22]) Kautionist (Vidne)[23]) ved[24]) et Bryl-lp.[25]) De har (holde)[26]) Manden i (sine) Klör.[27]) Drenge ese[28]) gjerne[29]) om Heltes Bedrifter.[30])

---

1) волкъ. 2) ягнёнокъ. 3) ска́зка. 4) а́нгелъ-хранитель. 5) пусты́нникъ. 6) медвѣ́дь. 7) за́єцъ. 8) живу́тъ. 9) § 39. 10. 10) пра́здникъ. 11) парово́зъ. 12) при. 13) слу́чай. 14) Вѣ́на. 15) при. 16) Дуна́й. 17) пла́четъ о. 18) стои́тъ на. 19) ца́рствовали. 20) говори́тъ. 21) то́лько. 22) быть. 23) свидѣ́тель (Instrum. § 125, Anm. 2). 24) при. 25) бракъ. 26) держа́ть. 27) ко́готь. 28) чита́ютъ. 29) охо́тно. 30) по́двигъ.

Anden Deklination.

1. Го́ре се́рдца. Крестъ изъ золота́. Смѣна́ вз̣тѣ́ній. О́кна безъ стёколъ. Пукъ пе́рьевъ.[1]) уда́ безъ вёселъ. Стату́я безъ плечъ. Курсъ ученія. Верхъ незча́стія. Ру́жья безъ кремне́й. Острова́[2]) безъ зда́ній. Писа́ть письмо́. Перо́ чини́ть. Бра́тья про́дали поля́. Завоева́тель побѣди́лъ[3]) войска́.

---

1) § 41, 2. 2) § 41, 1. 3) har beseiret.

**Отъ сотворе́нія мі́ра. Гдѣ доми́шки мужичі...
Не ви́дитъ ли дѣ́тище пла́тьевъ и полоте́нецъ?4)
Есть ли у купца́ ещё дѣла́? Дай мнѣ я́ицъ!5) Не
хочу́6) теря́ть вре́мени. У меня́ нѣтъ ору́жій. Богъ
со́здалъ7) Е́вву8) изъ Ада́мова9) ребра́. Колѣ́н...
Израильтя́нъ11) (Колѣ́ни у человѣ́ка, колѣ́нья ра...
нія). Свобо́да тѣсне́нія. Онъ на́зывалъ12) дѣте́й13)
братья́ми. Во́да о́зера употребля́ется14) для питья́.**

4) Genitiv, fordi Sætn. er benægtet. 5) Genitiv be-
tegn. den ubest. Mængde, § 132. 6) jeg önsker ikke
at —. 7) skabte. 8) Akkus. sing. femin. 9) eg. det
Adamske (Genit. af ада́мовъ, possessivt Adj., § 44,4 ...).
10) § 41, 6. 11) se § 40, 5. 12) kaldte. 13) § 41, 4.
14) anvendes.

Uden Tvivl.1) Bygningens2) Bjælker3). Sadler4) uden
Stigböiler.5) Husets Vinduer. Saa du Landsbyens6) Hjor-
der?7) Ethvert8) Legeme9) optager10) Plads.11) Han
tror paa12) Jertegn.13) Forsamlingens14) Önsker.15) Giv
hans Fader Ringene. Kjöbmanden har solgt16) Smaa-
husene. Kongen har (store) Værelser.17) Tropperne har
hverken Faner18) eller Landser.19) At falde20) i Ulykke.
Saa ikke Mestersvenden21) Trapperne?22) Kollier23) med
The. Ingen24) Regel25) uden Undtagelse.26) Du elsker27)
Rigdom,28) fordi29) du elsker Fornöielser.30) Se det er31)

1) сомнѣ́ніе. 2) жили́ще. 3-4) § 40, 12. 5) стре́мя.
6-7) § 40,11. 8) вся́кое. 9) § 40, 11. 10) занима́етъ.
11) § 40,12 Anm. 12) онъ вѣ́ритъ въ (Akkus.). 13) § 41,4.
14) вѣ́че. 15) жела́ніе. 16) про́далъ. 17) поко́ище.
18) § 40, 18. 19) § 40, 15. 20) впасть въ (Akk.) 21) под-
масте́рье. 22) крыльцё. 23) мѣ́сто. 24) нѣтъ, med Ge-
nitiv. 25) пра́вило. 26) исключе́ніе. 27) лю́бишь.
28) бога́тство. 29) потому́ что. 30) удово́льствіе. 31) вотъ

en Skjæbne[32]) værdig[33]) hans Hjerte. Af Töiet[34]) gjöre vi[35]) Klædninger. Huset er opfört[36]) af Bjælker. Nedfra[37]) Skyerne[38]) falder[39]) Vandet[40]) i Form[41]) af Taage,[42]) Regn[43]) eller Sne.[44])

[32]) судьба́. [33]) досто́йная. [34]) сукно́. [35]) дѣлаемъ. [36]) постро́енъ изъ. [37]) съ (Gen.) [38]) о́блако. [39]) па́даетъ. [40]) вода́. [41]) видъ. [42]) тума́нъ. [43]) дождь. [44]) снѣгъ.

---

2. (Dativ.) Поле́зный оте́честву. Жить прили́чно (= по) состоя́нію. Слѣдуя[1]) мнѣ́нію писа́телей. Учи́ться[2]) ремеслу́ у ма́стера. Онъ у́чится[3]) ещё пе́рвымъ[4]) нача́ламъ. Учи́ть това́рища чте́нію. Человѣ́къ познаётся[5]) по лицу́, по го́лосу, по ро́сту и по тѣлодвиже́ніямъ. Соотвѣ́тственное[6]) дѣ́лу награжде́ніе. Дѣ́ло награжде́нія досто́йно.[7]) Поступа́ть соотвѣ́тственное[8]) пра́виламъ. По[9]) несча́стію. Мужчи́нищу несча́стіе въ ка́ртахъ (Præpos. Plur. Hunkj.). Онъ короля́ то́лько по и́менемъ. Докуча́ть дѣ́тищамъ. Онъ жени́лся[10]) вопреки́[11]) жела́нію отца́. Уви́жу[12]) сча́стье то́лько мелько́мъ,[13]) вдали́,[14]) подо́бно[15]) блиста́нію мо́лній? Кора́бль пошёлъ[16]) ко дну. Э́то не подлежи́тъ[17]) сомнѣ́нію. Я помѣша́лъ[18]) исполне́нію его́ намѣ́реній.

[1]) fölgende (eg. Gerund.); ifölge. [2]) § 143. [3]) lærer. [4]) de förste (пе́рвый). [5]) kjendes (по § 156 B e). [6]) svarende til (Attributsform., — ный). [7]) er værdig til (Præd.-form). [8]) adv.: overensstemmende med. [9]) ved, ianl. af. [10]) giftede sig. [11]) § 156. A. b. [12]) skal jeg se. [13]) adv., eg.: i Forbigaaende. [14]) adv.: i det Fjerne. [15]) adv.: i Lighed med (—ный). [16]) er gaaet. [17]) er underkastet (eg. -lagt). [18]) satte mig imod.

Ære[1]) og Pris[2]) (være) Herrens Navn. Ifölge[3]) Broderens Ord. Ifölge Ministerens[4]) Forslag.[5]) Han er arresteret[6]) ifölge Anklage[7]) for Mord.[8]) Der blev afholdt Mönstring over[9]) Tropperne (Dativ). Jeg beundrer Eders[10]) Taalmodighed.[11]) Rurik[12]) lagde[13]) Grundvolden[14]) til Riget.[15]) Vi tilfredsstillede[16]) Brödrenes Fordringer.[17]) Aben[18]) efterligner[19]) Menneskets Bevægelser.[20]) Han er en nyttig Mand for Skolen.[21]) Bjælkerne tilhöre Bonden. Egenkjærlighed[22]) vil lære[23]) sig Ydmyghed.[24]) Börnene behöve ikke at skrige[25]) (udtr.: det er ikke nödv. for). Jeg har afleveret[26]) Manuskriptet[27]) til Trykning.[28]) Ruslands Indvaanere[29]) tilhöre forskjellige[30]) Folkestammer.[31]) Ære og Höimodighed[32]) fölge[33]) ikke den kolde[34]) Forstands[35]) Indskydelser.[36]) Saaledes behager[37]) det Himlen.[38])

---

1) честь. 2) хвáла. 3) по. 4) министръ. 5) предложéніе. 6) арестóванъ. 7) обвинéніе въ (med Præpos.). 8) убíйство. 9) der blev — over, смотръ сдѣланъ былъ. 10) вашему́. 11) терпѣ́ніе. 12) Рю́рикъ. 13) положи́лъ. 14) основáніе. 15) государство. 16) мы удовлетвори́ли. 17) трéбованіе. 18) обезья́на. 19) подражáетъ. 20) движéніе. 21) учи́лище. 22) самолю́біе. 23) нау́чится. 24) смирéніе. 25) кричáть. 26) прéдалъ (Dat.). 27) ру́копись (Akk. = Nom.) 28) тиснéніе. 29) обитáтель. 30) различнымъ (Dat. plur., — ный). 31) племя. 32) великоду́шіе. 33) слѣ́дуютъ. 34) холóднаго (Gen., -ный) 35) разсу́докъ. 36) внушéніе. 37) угóдно, eg.: (det er) behageligt. 38) нéбо, § 41, 4.

---

3. (Instrumentalis.) Купéцъ торгу́етъ[1]) сáломъ, мы́ломъ, ви́нами, пи́вомъ, полóтнами и кру́жевами. Ученики́ пи́шутъ[2]) перóмъ и черни́лами.[3]) Человѣ́къ

---

1) торгу́етъ. 2) skrive. 3) § 33, b.

йменемъ. Полки съ знаменами. Горы изо-луютъ золотомъ, серебромъ и железомъ. Охотиться4) ружьёмъ. Тросгь съ коленьями. Дома съ окнами. ожертвуй5) сердцемъ Богу. Раскаяніе следуетъ 6) преступленіемъ. Сидеть подъ7) окномъ. Управ-ніе8) делами. Узнаю9) счастье только воображе-іемъ? Онъ широкъ плечами10). Монаху мы обя-ны11) драгоценными12) сведеніями. Человекъ, едаемый13) горемъ. Этотъ случай былъ началомъ14) о счастія.

1) handler. 2) skrive. 3) § 33, b. 4) jage, gaa a Jagt. 5) ofre, gjör Offer; Imper. 6) fölger efter, g. 7) подъ § 156. B. b). 8) § 153. 9) skal jeg kjende.) § 149. 11) ere forbundne, have at takke (for), § 147.) værdifulde (-ный). 13) som fortæres (Præs. Partc. Pass. снедать). 14) § 125 Anm. 2.

Kappen1) tjente2) som Dække.3) Jeg hörer4) med me.5) Handler Kjöbmanden med Klædninger? Jeg ebes6) af Begeistring.7) Dagen slutter8) med Solens9) edgang.10) Ugen11) begynder12) med Söndagen.13) er er Manden med (съ) Æggene! Han er en Mand med съ) Talent.14) Med (съ) Hensigt. En Krukke15) med (съ) Syltetöi.16) Fuglens17) Legeme18) er dækket19) med Fjæder (pl.). Han er skyldig20) Tsaren Agtelse.21) Manden

1) шинель, f. 2) служила, cfr. § 151 (§ 125, Anm. 2). 3) одеяло. 4) слышу. 5) § 41, 4. 6) былъ пораженъ. 7) удивленіе. 8) оканчивается. 9) солнце, § 41, 4. 10) захожденіе. 11) неделя. 12) начинается. 13) § 40, 15. 14) дарованіе. 15) банка. 16) § 40, 15 Anm. 17) птицы. 18) § 40, 11. 19) покрыто. 20) обязанъ. 21) почтеніе.

faldt paa[22]) Knæ for(an)[23]) Tsarens Ansigt. Tropper med (съ) Landser.[24]) At kjæmpe[25]) med (съ) Ulykken. Fiskene aander[26]) ikke med Lunger.[27])

[22]) палъ на (med Akk.) [23]) передъ, Instr. [24]) § 40,15. [25]) бороться. [26]) рыбы дышатъ не. [27]) лёгкіе, pl. t., opr. Adj.; se § 40, 18 Anm. t. d. H. og § 49, 1, Anm. 2.

---

4. (Præpos.) Молить Бога о здравіи. Писать замѣтки на поляхъ.[1]) При первомъ[2]) словѣ. Говорить о времени и мѣстѣ. Э'та[3]) фраза, слово въ слово,[4]) находится[5]) въ сочиненіяхъ Вольтера. Донести[6]) о произшествіи. Уклоненіе тѣлъ на-морѣ. При заключеніи условія. По возвращеніи дворянина изъ отечества. Свиданіе происходила[7]) при слѣдующихъ[8]) обстоятельствахъ. Онъ помѣстилъ[9]) мальчика въ своёмъ завѣщаніи. Слеза сіяла[10]) въ очахъ[11]) ангела. Имѣть наставника при дѣтяхъ.[12])

[1]) Margene. [2]) при п., ved det förste (-вый). [3]) denne (этотъ). [4]) Ord til andet. [5]) findes. [6]) at give Rapport. [7]) foregik. [8]) fölgende. [9]) indförte. [10]) sad. [11]) § 41,4. [12]) § 41, 4.

Paa Himlen findes mange[1]) Sole. Vexelereren er i Tvivl. At leve[2]) i Overflod.[3]) Det paaligger[4]) Forældrene at drage Omsorg for[5]) Börnenes Opdragelse.[6])

[1]) findes m., бываетъ много, med Gen. [2]) жить. [3]) изобиліе. [4]) надлежитъ, m. Dat. [5]) drage O. for, заботиться о. [6]) воспитаніе.

Begyndelsen af Kampen. Han taler7) om Fædrelandets Folkestammer. Det er nödvendigt at bede Gud om Syndernes Forladelse.8) I Fortröstning9) til Önskets Opfyldelse.10) Han staar paa Trappen. I Löbet af11) Söndagen. Man kjæmpede ved12) Landsbyen. Efter13) Afsluttelsen af Freden.14) Han kaldte15) paa Manden ved16) Navn.

---

7) говори́ть. 8) отпуще́ніе. 9) ожида́ніе. 10) исполне́ніе. 11) § 155 b. 12) сража́лись при. 13) по. 14) миръ. 15) назва́лъ, med Akk. 16) по.

Tredje Deklination.

1. Голова́ коло́нны. Ста́ту(и)я безъ рукъ. Ца́рство ...ней. Ква́канье лягу́шекъ. Чай безъ сли́вокъ.1) ...ьвёнки безъ ше́рсти. Цѣпь горъ. Дю́жина ча́шекъ и таре́локъ. Сходи́ть съ2) горы́. Паде́ніе съ ло́шади. Онъ сказа́лъ3) э́то изъ свое́й4) головы́. Корабли́ безъ ко́екъ. Дисципли́на душа́ а́рміи. Не имѣ́ю5) че́сты семе́й6) знать. Нѣтъ дѣ́йствія безъ причи́ны. Смотрѣ́ть изъ за7) две́ри. По́слѣ весны́ слѣ́дуетъ8) лѣ́то. Изъ стволо́въ со́сенъ приготовля́ютъ9) брёвна. Дюймъ имѣ́етъ10) де́сять ли́ній. Онъ по́лонъ11) ...жи. По́лно11) ржи. Убѣ́жище отъ бу́ри. Игра́ть

---

1) cfr. § 33. b. 2) § 156 B, d. 3) har sagt. 4) sit ...get. 5) jeg har; Nægtelsen staar stadig foran det Verbum, hvortil den hörer. 6) Gen. plur. styret af (det benægtede) знать, at kjende. 7) bag fra, § 156 Anm. 2. 8) fölger. 9) tilvirker man. 10) holder, maaler. 11) er ...ld (по́лный, -ая, -о er Attributf.).

въ[12]) четыре руки́. Любо́вь матере́й.[13]) Ещё князь былъ то́лько зри́телемъ би́твы. Тру́дно ца́рствовать во вре́мя[14]) полити́ческихъ[15]) буръ. Пыть изъ буты́лки. Лиши́лся[16]) па́мяти.

[12]) firhændig (въ svarer ofte til den franske Præp. à: à quatre mains). [13]) § 41, 7. [14]) = under. [15]) politiske (—кій). [16]) han tabte, § 137.

Hvor (der er) meget Lys,[1]) der (er der) og meget Skygge. Han har ikke (en) Kopek[2]) (= han er uden en Kopek). Ærens Mark. Ti Stykker[3]) Meloner.[4]) En Mængde[5]) Ænder.[6]) En Arbeider[7]) uden Arbeide.[8]) Hans Dommere er Samvittigheden[9]) og Historien.[10]) Af[11]) mit Hjerte (Sjælen) önsker jeg[12]) hans Fader dette.[13]) En Række[14]) Pakhuse.[15]) En Kirke uden Taarne.[16]) Solen dreier sig rundt[17]) Jorden.[18]) Han er Prinds[19]) af Blodet.[20]) Fingrene[21]) er Dele[22]) (af) Armene. Hvor er Abbedissens[23]) Celle? Giv mig Böger! Fiskene har ikke Födder.[24]) Nogle[25]) Draaber[26]) Regn.[27]) Han förte[28]) ikke Krig. Börn elske[29]) Katte[30]) og Hunde.[31]) Havre[32]), tjener[33]) ogsaa til Foder[34]) for[35]) Heste.

[1]) свѣтъ. [2]) § 40, 20. [3]) деся́токъ (koll. Subst.), m. Gen. [4]) § 40, 22. [5]) мно́жество. [6]) § 40, 20. [7]) рабо́чій. [8]) рабо́та. [9]) со́вѣсть. [10]) исто́рія. [11]) отъ. [12]) жела́ю. [13]) э́того. [14]) рядъ. [15]) § 40, 24 Anm. [16]) колоко́льня. [17]) ве́ртится вокру́гъ, med Gen. [18]) § 40, 23. [19]) принцъ. [20]) кровь (Gen.). [21]) па́лецъ. [22]) часть. [23]) § 40, 25. [24]) нога́ (у—нѣтъ—). [25]) нѣ́сколько, med Gen. [26]) § 41, 6. [27]) дождь, m. [28]) вёлъ (Obj. i Genit.) [29]) лю́бятъ. [30]) ко́шка. [31]) соба́ка. [32]) овёсъ. [33]) служи́тъ. [34]) кормъ (Instr.) [35]) для, m. Gen.

2. (Akkus.) Рисовáть картúну. Игрáть пѣсню, комéдію. Сперва́ сыгрáли[1]) увертю́ру, за-тѣмъ[3]) слѣдовала интродýкція. Мѣнять релúгію. Дрéвные[4]) Пéрсы сыновéй своúхъ учúли[5]) трёмъ[6]) предмéтамъ: ѣздить верхóмъ, стрѣлять изъ лýка и говорúть прáвду. Учредúть респýблику, компáнію. Дать судьѣ коммúсію. Ты пылъ[7]) вóду (ты не пылъ воды́). Вы́рвать семью́ изъ рукъ смéрти. Осудúть на смерть. Отсю́да до цéркви бýдетъ[8]) съ[9]) вёрсту. У'горъ похóжъ на[10]) змѣю́. Волкъ нападáетъ на[11]) овéцъ и козъ. Отдáть Бóгу дýшу. Государь возвратúлся[12]) въ столúцу. Купúть перчáтки. Пётръ завоевáлъ[13]) Эстля́ндію и Лифля́ндію, и просвѣтúлъ[14]) Россíю. Во слáву Бóга. Волкъ съ[15]) собáку.

---

[1]) spillede man. [2]) bag, efter det ɔ: derpaa. [3]) fulgte. [4]) de gamle (дрéвный). [5]) lærte, underviste i. [6]) tre (три). [7]) drak. [8]) er der. [9]) omtrent. [10]) er lig, ligner. [11]) anfalder. [12]) vendte tilbage. [13]) erobrede. [14]) oplyste (civilicerede). [15]) omtrent af Störrelse som.

At grunde[1]) et Akademi.[2]) Herfra til Moskou er omtrent en Verst. Meloner opelske[3]) vi af Frö.[4]) Ulykke[5]) avler[6]) Ulykke. Han blander[7]) Kortene. Han indgav mig[8]) Tanken[9]) (om) at gjöre[10]) dette. Rosen[11]) kalde vi Blomsternes[12]) Dronning.[13]) For[14]) Livet[15]) og Döden. At lære udenad (udtr. til Erindring.[16]) Se i[17])

---

[1]) учредúть. [2]) акадéмія. [3]) выращáемъ. [4]) сѣмя § 40, 18. [5]) бѣдá. [6]) рóдитъ. [7]) тасовáетъ. [8]) подáлъ мнѣ. [9]) мысль. [10]) дѣлать это. [11]) рóза. [12]) называ́емъ. [13]) царúца (Instrum.) [14]) на (Akk.) [15]) жизнь. [16]) на пáмять. [17]) смотрúте.

Bogen! Broderen blev udnævnt til[18]) Auditeur (udtr. til Auditeurernes[19]) Embede[20]). Omendskjönt[21]) Pythagoras[22]) var en Hedning[23]) troede han[24]) dog[25]) paa Sjælens Udödelighed,[26]) paa Guds Almagt[27]) og Godhed.[28]) Egetræ[29]) anvendes[30]) til Bygning[31]) af Skibe. Ræven[32]) fanger[33]) Raphöns[34]) og Harer, men i Tilfælde af Trang[35]) Mus[36]) og Rotter.[37]) Bæveren ligner Rotten. Hun ligner[38]) (sin) Moder.

---

18) назначенъ въ —. 19) аудиторъ. 20) должность. 21) хотя́. 22) Пиѳагоръ. 24) вѣрилъ въ (Akk.) paa. 25) но. 26) безсмертіе. 27) всемогущество. 28) доброта́. 29) дубо́вое де́рево. 30) употребля́ется на. 31) постро́йка. 32) лиси́ца. 33) ло́витъ. 34) куропа́тка. 35) нужда́. 36) мы́шь. 37) кры́са. 38) udtrykkes ved въ med Akk.

---

3. (Dativ). Слѣ́довать мо́дѣ. Де́ньгамъ всё повину́ется.[1]) У него́[2]) страсть къ му́зыкѣ. Я учу́[3]) сестру́ грамма́тикѣ.[4]) Онъ поверну́лся[5]) къ две́ри. Не нра́вится[6]) же́нщинамъ. Учи́ть кого́[7]) нау́камъ (учи́ться нау́камъ). Продава́ть по мелоча́мъ. Иска́ть предлога къ ссо́рѣ. Прикле́ить къ стѣнѣ́. Во́лосы прили́пли[8]) къ ра́нѣ. Уда́рить по рука́мъ. Тури́сты путеше́ствуютъ[9]) по Швейца́ріи, Фра́нціи, Ита́ліи, Герма́ніи, и Аме́рикѣ. Я показа́лъ[10]) карти́ну сестрѣ́ по статья́мъ (статья́ми). Переходи́ть отъ печа́ли къ

---

1) underordner sig. 2) = его́, af онъ; н sættes foran efter Præpos. 3) jeg underviser (учи́ть) 4) § 143. 5) vendte sig. 6) 3 P. Sing. (han). 7) Akk. (Gen.) af кто. 8) have fæstet sig. 9) drage, reise; по § 156 B. 10) har forevist (по с., i sine Enkeltheder).

радости. Я жи́зни не радъ.[11]) Лѣзть на кро́влю по лѣстницѣ (Præp.) Ко́шкѣ игру́шки, а мы́шкѣ слёзки. Ма́тери пришло́[12]) на па́мять.

[11]) § 144. [12]) randt, kom.

En Del af Rusland hörer til[1]) Asien. Malerierne behage Söstrene. Giv Hönsene[2]) at æde. At seile henover[3]) Vandet. Skibet seiler[4]) henover Bölgerne. Taaben[5]) dömmer efter[6]) det Ydre.[7]) At gaa over[8]) Bjerg og Dal[9]) (pl.). At modsætte sig[10]) sine Forældres Vilje.[11]) I Ulykken tager Menneskene sin Tilflugt[12]) til Bönnen.[13]) At betragte fra[14]) (udover) Siderne.[15]) Han stötter[16]) Stigen mod Kirken. At nære (have)[17]) Lidenskab for Spil. Tilfredsstiller[18]) ikke Lidenskaben for Fornöielser.[19]) Af[20]) Distraktion.[21]) Bögerne tilhöre Dommerne; Hytten[22]) og Faarene Enken.[23]) At rykke frem[24]) mod Fæstningen.[25]) Dötrene hjælpe[26]) ikke sin Moder. Ligesom[27]) (likt) Mure[28]) opstiger[29]) Klipperne[30]) af Havet. Alderdommen[31]) ligner[32]) Vinteren. Jeg underviser Ynglingen[33]) i Historie.

[1]) принадлежи́тъ къ (А́зія). [2]) § 41, 4. [3]) плыть по. [4]) плывётъ. [5]) глупе́цъ. [6]) суди́ть по. [7]) нару́жность. [8]) и́тти по. [9]) доли́на. [10]) проти́виться. [11]) во́ля. [12]) прибѣга́ютъ къ. [13]) моли́тва. [14]) смотрѣ́ть по. [15]) сторона́. [16]) приста́вить къ. [17]) имѣть. [18]) удовлетворя́йте. [19]) заба́ва. [20]) § 156, B. e. [21]) разсѣ́янность. [22]) § 40, 21. [23]) § 40, 19. [24]) подступи́ть. [25]) крѣ́пость. [26]) помога́ютъ. [27]) подо́бно (Dat.) [28]) стѣна́. [29]) поднима́ются. [30]) скала́. [31]) ста́рость. [32]) se Akkus. [10]). [33]) § 40, 21.

4. (Instrum.) Между скупостію и бережливостію великая¹) разница. Занять работою. Ласкать себя²) надеждою. Писать левшёю. Могу³) сказать это съ спокойною⁴) совѣстію. Обратиться съ рѣчью къ народу. Посреди Океана безпредѣльность воды ограничивается⁵) только безпредѣльностію неба. Кошка играетъ⁶) мышью. Птицы летали⁷) надъ⁸) рѣкою. Надъ дверью были написаны⁹) слѣдующія¹⁰) слова. Надобно спать ночью.¹¹). Умереть своею¹²) смертію. Сорить¹³) деньгами. Гора съ горой не сдвинется.¹⁴) Корабль поглощёнъ¹⁵) волнами. Ничто не ново¹⁶) подъ луною. Роганъ былъ главою¹⁷) Протестантовъ въ Франціи. Онъ былъ причиною несчастій. Городъ, окружённый¹⁸) стѣною, называютъ крѣпостью. Радъ душой.¹⁹)

---

1) великій. 2) sig. 3) jeg kan. 4) спокойный; Instr. 5) aflöses. 6) leger sig. 7) flöi. 8) § 156 A. 9) vare skrevne. 10) fölgende. 11) § 154. 12) voldsom, — for sin egen Haand. 13) at saa med, saa. 14) mödes ɔ: to Fjelde mödes ikke. 15) er opslugt. 16) н. н. н., der er intet nyt. 17) § 125 Anm. 2. 18) omgivet. 19) § 149.

Han er i Henseende til Tro¹) Kristen.²) Om Vinteren. Jeg vadsker mig³) med Vand. Opofrelse⁴) med Livet. Bygninger med Gallerier;⁵) en Stad med Havn;⁶) Kirker med Klokketaarne.⁷) Marie⁸) leger med Sophie.⁹) Læser,¹⁰) vær du selv¹¹) Dommer! Han har et godt Gemyt (utr.: — er god¹²) af Sjæl.) At opföde¹³) Kreaturene¹⁴)

---

1) вѣра, § 149. 2) Христіанинъ. 3) моюсь. 4) пожертвованіе, § 153. 5) галерея. 6) гавань, f. 7) колокольня. 8) Марья. 9) Софья. 10) читатель, m. 11) будь ты самъ; § 125 Anm. 2. 12) добръ. 13) кормить. 14) скотина.

ed Hakkelse.[15] At hæve sig[16] over Lidenskaberne. Island grændser til[17] Preussen.[18] Et Brev med Penge. Slaget ved[19] Poltava. En Mark med[20] Rug. Hoved-den[21] kalder man et Riges vigtigste By.[22] Vi pry- ofte Væggene i vore Værelser[24] med Malerier. æber[25] Ormene med Stokken. Kornsorterne.[26] saaes[27] ls[28] om Hösten,[29] dels[28] dels om Vaaren.[30] En ink[31] under Firma.[32] Jeg sværger[33] paa (min) Ære. tage[34] Kommandoen[35] over Arméen.[36] At fange[37] ske med Hænderne. Ved Teleskopets[38] Hjælp.[39]

---

15) рѣзка. 16) возвышáться надъ. 17) гранúчитъ ». 18) Прýссія. 19) сражéніе подъ. 20) съ. 21) сто-ица. 22) глáвный гóродъ. 23) украшáемъ. 24) Ge-tiv; кóмната 25) убивáйте. 26) § 41, 6. 27) сѣются.) такъ-какъ. 29) óсень f. 30) веснá. 31) банкъ. 32) фúрма.) клянýсь (Instr.). 34) принять. 35) комáнда; 36) cfr. § , 7. 37) ловúть. 38) телескóпъ. 39) пóмочь (пóмощь).

---

5. (Præpos.) Игрáть на скрúпкѣ. Въ глушú сóвъ. Пóлзать на четверéнькахъ. Ѣ'здить на рѣ (пáрою). Э'то случúлось[1] о Трóицѣ. Держáть бя́[2] въ сторонѣ́. Именá благодѣ́телей сія́ютъ[3] въ ѣчности. Счáстіе на землѣ́ состоúтъ[4] въ спокóй-віи дýха и въ чистотѣ́ сóвѣсти. При жúзни отцá. о рождествѣ́ Христóвѣ.[5] Хранúть въ пáмяти. [Ш]ампáнское[6] игрáетъ въ бокáлѣ. По комáндѣ на-

---

1) hændte. 2) sig (Obj.) 3) lyser. 4) bestaar. possessivt Adj., христóвъ. (по = efter). 6) sc. винó.

ча́льника. Громъ пу́шекъ и звонъ колоколо́въ извѣсти́ли7) гражда́намъ о прибы́тіи побѣди́теля враго́въ оте́чества. Быть при8) де́ньгахъ. Э́то у меня́ лежи́тъ на9) со́вѣсти. Слѣ́дуетъ10) принима́ть э́ту11) фра́зу совсѣ́мъ въ друго́мъ12) смы́слѣ. Онъ у́меръ13) съ мечёмъ въ рука́хъ и въ ла́врахъ побѣди́теля. Въ деревня́хъ живу́тъ14) крестья́не. На ю́гѣ, въ степя́хъ живу́тъ верблю́ды.

7) underrette. 8) ved (Muffen). 9) ligger. 10) man maa. 11) denne, Akk. Hunkj. 12) друго́й, anden. 13) döde. 14) leve.

(Der findes) ikke Liv i Sangen. Solen er skjult1) i i Bölgerne. Efter Döden. At være bedrövet (udtr. i Sorg). Paa2) Træernes3) Grene4) bygge5) Fuglene (sine) Reder. Han længes efter6) sin Hustru.7) Min Broder har gift sig med8) en Enke. At omgaaes med en Tanke (udtr.: at have en Ting9) i (sit) Hoved.) De bo (leve) ved10) Floden. Dette hændte henimod Jul.11) Aflæggelse af Troskabsed til Tsaren (udtr.: Edsaflæggelse12) til Tsaren om Troskab).13) At spille paa Flöite.14) Denne Roman15) (er) nu i Mode. I Sommertiden16) er det behageligt17) at bo (leve) paa18) Landet.19) Feil paa20) Feil.21) At tegne22) Endossement23) paa en Vexel. Han

1) скры́лось. 2) на. 3) де́рево § 41, 5. 4) вѣ́твь, f. 5) стро́ятъ. 6) скуча́етъ по. 7) жена́. 8) жени́лся на. 9) что. 10) при. 11) свя́тки, pl. t. (§ 33 b). 12) прися́га (Dativ, § 144). 13) вѣ́рность. 14) флéйта. 15) Э́тотъ рома́нъ. 16) въ лѣ́тнее вре́мя (Akk., cfr. § 155 a, 2). 17) прія́тно. 18) въ. 19) дере́вня (eg. Landsby). 20) на. 21) оши́бка. 22) сдѣ́лать. 23) на́дпись, f.

begræder[24]) (sin) Datter. Hesten gaar[25]) for Plogen[26]) og Harven.[27]) Draabe for[28]) Draabe. I Livet er der meget[29]) af Sorg, men lidet[30]) af Glæde. Han vil komme til mig[31]) i Löbet af[32]) Vinteren.

[24]) пла́каетъ по. [25]) хо́дитъ въ. [26]) соха́. [27]) борона́. [28]) по. [29]) мно́го (Gen.). [30]) ма́ло. [31]) онъ бу́детъ у меня́. [32]) i L. af, на.

Adjektivernes Deklination.

Förste Deklination.

1. Но́вые дома́ (до́мы). Досто́йный сынъ. Дре́внее преда́ніе. Ма́ленькая лоша́дка. Тёплое лѣ́то. Кра́сныя знамена́. До́брые люди́. Ѣ́халъ[1]) по желѣ́зной доро́гѣ. Бли́жняя це́рковь. Стака́нъ хоро́шей воды́ и кра́снаго вина́. Бѣлова́тая бума́га. Дѣ́лай[2]) добро́ бѣ́днымъ дѣтя́мъ и дря́хлымъ старика́мъ. Чти[3]) ста́рыхъ люде́й. Чита́й[4]) поле́зныя кни́ги. По́слѣ мно́гихъ спо́ровъ. Овёсъ слу́житъ бо́льшею ча́стію ко́рмомъ.[5]) Си́льному сты́дно обижа́ть[6]) сла́быхъ. Восто́къ (есть) колыбе́ль ро́да человѣ́ческаго. Просты́мъ гла́зомъ. Вотъ домъ кня́зя Долгору́каго; вотъ дворе́цъ графи́ни Толсто́й. Не ходи́[7]) по чужи́мъ поля́мъ. Подъ непрія́тельскими вы́стрѣлами. Въ

[1]) (jeg) reiste. [2]) gjör, Imp.. [3]) hold i Ære, Imp. [4]) læs, Imp. [5]) cfr. § 151. [6]) forurette, Inf. (сты́дно er Præd.form.) [7]) gaa, Imp.

здѣшней жи́зни. По́йманныхъ сельдéй обыкновéнно соля́тъ.[8] Ты хва́лишь[9] весéннюю пого́ду и я́сность лѣтнихъ ночéй. При Петрѣ Вели́комъ. Онъ про-исхо́дитъ[10] изъ зна́тнаго ро́да. Хво́йнымъ дерéвьямъ ель и сосна́ принадлежа́тъ.

---

[8]) salter man. [9]) du priser. [10]) eg.: udspringer af, er af.

Ulvene ere farlige[1]) Fiender for Hyrderne[2]) (Gen). Pris[3]) gode Gjerninger! En By omgivet[4]) af en Stenmur[5]) kaldes en Fæstning. Dette kan jeg udtale[6]) med rolig[7]) Samvittighed. Han er stolt[8]) af sin adelige[9]) Byrd. Hytten tilhörer den fattige Enke. Han er en af[10]) de förste[11]) Forfattere.[12]) Bögerne tilhöre den store[13]) Magister.[14]) Her er den unge[15]) Grev Zabadovskijs[16]) store Haver. Til Höst-Sædarterne[17]) hörer Rugen. Smerten[18]) blev[19]) uudholdelig. Jeg benævner mig[20]) med et fremmed Navn. Har Kjöbmanden blaat[21]) Papir. Ligesom[22]) en tro[23]) Skiltvakt[24]) bevogter[25]) Hunden Menneskenes Vaaningshuse.[26]) Hesten hjælper[27]) den flittige Jorddyrker[28]) under[29]) adskillige[30]) Arbeider. En Kirke med Jerngallerier. At fremstille[31]) en Sag

---

[1]) опа́сный. [2]) пасту́хъ. [3]) хвали́. [4]) окружённый. [5]) Sten-, ка́менный; Mur, стѣна́. [6]) Э́то я могу́ сказа́ть. [7]) споко́йный. [8]) го́рдится (med Instr.) [9]) дворя́нскій. [10]) изъ. [11]) пéрвый. [12]) писа́тель, m. [13]) § 45, Anm. 2. [14]) маги́стръ. [15]) молодо́й. [16]) графъ Завадо́вскій. [17]) § 41, 6. [18]) му́ка. [19]) станови́лась. [20]) невыноси́мый (§ 125, Anm. 2). [20]) назва́юсь. [21]) синева́тый. [22]) подо́бно, med Dativ. [23]) вѣ́рный. [24]) часово́й. [25]) охраня́етъ. [26]) жило́й домъ. [27]) помога́етъ. [28]) flitt. Jordd., прилéжный земледѣ́лецъ. [29]) при. [30]) разли́чный. [31]) поста́вить.

jerning) i falskt[32]) Lys.[33]) Dette var[34]) den förste Stund.[35]) Til[36]) Rovfuglene[37]) hörer Örnene. Petr rte en haardnakket[38]) Krig med Karl, den svenske[39]) onge.

[32]) ло́жный. [33]) свѣтъ. [34]) это было. [35]) Instrum. [36]) se forrige Stykke. [37]) хищная птица. [38]) упорный. [39]) Шведскій. [NB. ved жилой cfr. § 157 Anm.]

Fortidsformen af быть, at være, böies saaledes: nkelt.: былъ (Hankj.) — была́ (Hunkj.) — было (Intetkj.) ert.: были (for alle Kjön). — § 60. — [§ 158].

2. Ломоносовъ былъ человѣкъ весёлаго нрава. единилъ[1]) пріятное съ полезнымъ. Оборона Петер-рга была первымъ возложеннымъ на[2]) Кутузова въ ечественную войну порученіемъ. Флоренція была лыбелью новѣйшей живописи. Въ скоромъ времени слѣ войны. Холера дѣйствуетъ[3]) съ большою лою. Богъ будетъ судить[4]) живыхъ и мёртвыхъ. льшіе манёвры нынѣшняго года будутъ[5]) въ сномъ Селѣ и на Дудергофской Горѣ. Зимнія чи часто освѣщаются[6]) сѣвернымъ сіяніемъ. авно ли вы[7]) въ здѣшныхъ мѣстахъ? Кто за дымъ пойдётъ,[8]) тотъ добро не найдётъ.[9]) Всё[10]) и вы въ добромъ здоровьѣ? Соколиная охота ставляла[11]) въ прежнія времена большое удоволь-віе людямъ знатнымъ и богатымъ, и даже[12]) царя

[1]) forbind. [2]) anbetroet, paalagt (Partc. af воз-жить). [3]) virker. [4]) vil, skal dömme. [5]) ville finde ed. [6]) oplyses. [7]) er De længe = har De været nge. [8]) vil gaa (efter). [9]) vil finde. [10]) ganske, lkommen. [11]) ydede. [12]) endog.

забавлялись 13) соколиною охотою. Платить [illegible] добромъ. Многіе считаютъ несчастіе быть бѣдными. 14)

13) fornöiede sig. 14) cfr. § 125, Anm. 2; § 179 Anm.

Onde 1) Gjerninger straffes 2) ved strenge Love (Instr.). Sæden 3) voxer 4) i lange, 5) fine 6) Stængler. 7) Solen hörer til 8) Fix 9)-Stjernerne. Jeg har ikke været 10) i den gamle bekjendte 11) Stad Moskva, men i den gamle Stad Novgorod. Jeg gaar 12) med let 13) Trin 14). I indeværende Aar. Kornarterne deles i 15) Vaarens og Höstens (vaarlige 16) og höstl. 17) Et pragtfuldt 18) Nordskin oplyste 19) den lange Vinternat. Paa 20) det forstandige 21) og ærværdige 22) Hoved danne 23) de graa 24) Haar en skjön 25) Krone. 26) Det nordlige Rusland er bedækket 27) med uhyre 28) Furu 29)-Skove. De rige bör hjelpe 30) de fattige. Birkens 31) Ved 32) er af hvid 33) Farve og betydelig 34) Fasthed. 35) Franskmændene styrtede frem 36) i vild 37) Heftighed. 38) Du priser Höstens 39) Kjölighed 40) Betlersken 41) er fra en fjerntliggende 42) Landsby 43)

1) дурной. 2) наказываются. 3) хлѣбъ. 4) ростетъ. 5) длинный. 6) тонкій. 7) стебель, m. 8) принадлежать къ. 9) неподвижный. 10) я не былъ. 11) знаменитый. 12) хожу. 13) лёгкій. 14) поступь, f. (Instr.). 15) раздѣляются на, Akk. 16) озимный. 17) яровой. 18) великолѣпный. 19) освѣщало. 20) на, Praep. 21) разумный. 22) почтенный. 23) составляютъ. 24) сѣдой. 25) прекрасный. 26) корона. 27) покрыта. 28) огромный. 29) сосновый. 30) bör hj., должны помогать. 31) берёза. 32) дерево. 33) бѣлый. 34) значительный. 35) крѣпость. 36) метались съ (Instr.) 37) дикій. 38) остервенѣніе. 39) осенный. 40) прохлада. 41) нищій (adj.)

Barträerne have overordentlig44) smale45) Blade, lignende46) Naale47). At naa48) til en höi49) Alderdom.

42) дальній. 43) деревня. 44) чрезвычайно. 45) узкій. 46) похожій на. 47) игла. 48) дожить до (Gen.). 49) глубокій.

Anden Deklination.

1. Дома новы. Преданіе было древнее. Сынъ достоинъ. Добръ ли учитель? Лѣто будетъ1) тепло. Знамена будутъ2) красны. Лошадь рыжевата. Семьи были богаты. Чужой хлѣбъ горекъ. Она не хороша собою,3) но добра. Онъ былъ прилежнымъ мальчикомъ, а теперь онъ лѣнивъ. Бѣлый хлѣбъ не такъ бѣлъ, какъ хлѣбъ сосѣда, и ржаной хлѣбъ черствъ и слишкомъ черенъ. Были ли древнія Аѳины богаты? Древній городъ Аѳины былъ великъ и богатъ; но новыя малы и бѣдны. Будьте4) вѣрны и искренны въ дружбѣ! Дрова сухошеньки. Сахаръ хорошъ и дешевъ, сыръ худъ и дорогъ. Иванъ и Егоръ больны. Нищій убогъ любовью.5) О бытіи Ольгиномъ въ Константинополѣ разсказываютъ,6) что въ первый день былъ великолѣпный обѣдъ въ огромной, такъ называемой7) храминѣ Юстиніановой.

Cfr. § 104 d) og § 105 Anm. 2. 1) vil blive. 2) ville blive. 3) af Udseende (eg. i, ved sig selv). 4) værer, Imp. 5) § 141. 6) berettes der (3die Pers. Flert. Ind.). 7) Nutids Partc. Passiv af называть.

*

Бо́ленъ ли ещё вашъ бра́тецъ? Онъ о́чень до́бръ се́рдцемъ; се́рдце его́ по́лно смиренному́дрія и скро́мности и чу́ждо вся́кой⁸) надме́нности. Онъ дру́женъ лю́дямъ.

⁸) вся́кій.

Luften er hverken ren¹) eller sund. Den nærliggende Landsby er meget stor. Bögerne ville blive nyttige. Tjeneren var tro. Vær god, Sophie, og du skal blive lykkelig.²) Jeg er aabenhjertig,³) du altfor hykkelsk.⁴) Tiderne ere gyldne.⁵) Hans Kone er ond(skabsfuld). Enten er Læreren daarlig eller Eleverne dovne.⁶) Byen Sparta⁷) er gammel. Blækket er ganske⁸) nyt. Mine Sönners Lærer er baade flittig og dygtig,⁹) men han er ikke meget streng. Hun er fattig¹⁰) paa (i Henseende til) Kundskaber¹¹) Gud er rig¹²) paa Barnhjertighed.*) Er Rusland stort? Min Jordvei¹³) er ikke nærliggende. Er han letsindig?¹⁴) Min Söster er syg og meget svag.¹⁵) Er han lærd¹⁶) i Mathematik?¹⁷) Om Svjætoslafs¹⁸) Hærskare¹⁹) berettes der, at²⁰) den kjæmpede²¹) tappert mod Grækerne.²²) Renen²³) er saa²⁴) föielig,²⁵) at den let²⁶) blir²⁷) tam.²⁸)

¹) чи́стый. ²) счастли́вый. ³) открове́нный. ⁴) притво́рный. ⁵) золото́й. ⁶) лѣни́вый. ⁷) Спа́рта. ⁸) весьма́. ⁹) спосо́бный. ¹⁰) ску́дный (Instr. § 149). ¹¹) зна́ніе. ¹²) изоби́льный, § 149, *) милосе́рдіе. ¹³) моё по́ле. ¹⁴) вѣ́треный. ¹⁵) сла́бый. ¹⁶) свѣ́дущій въ (Præp.). ¹⁷) матема́тика. ¹⁸) Святосла́вовъ, adj. ¹⁹) дружи́на. ²⁰) что. ²¹) сража́лась. ²²) Грекъ. ²³) сѣ́верный оле́нь, m. ²⁴) saa — at, — такъ — что. ²⁵) кро́ткій. ²⁶) легко́. ²⁷) дѣ́лается, § 151. ²⁸) ручно́й.

ene ere livlige[29]) og ildfulde.[30]) Et godt Menneskes rte er roligt. Gartneren[31]) har temmelig blöde,[32]) ı lidt bitre[33]) Pærer.[34]) De velsignede[35]) ere rene i) Hjerte.[36])

живóй. 30) плáменный. 31) садóвникъ. 32) teml. l, мя́конькій. 33) lidt bitter, гóрьконькій, § 105, n. 2 b). 34) грýша. 35) благословéнный. 36) § 149.

---

2. (Om Patronymika se § 102). Сосѣ́довъ гъ пріѣ́халъ изъ дáльней дерéвни. Пéрвая Рýская ммáтика былá написáна[2]) безсмéртнымъ Домо- овымъ, и Россíйская Истóрія Николáемъ Михáй- ичемъ Карамзины́мъ. Какъ[3]) э́то смѣшнó! Онъ хáлъ[4]) изъ отцёва дóма. Онъ прóдалъ жéнино ніе брáтнину[5]) сы́ну. Посѣщáть Госпóдни хрáмы, óжіи цéркви. Онъ идётъ[6]) съ Ивáномъ Ивáно- вмъ Дми́тріевымъ. Брáтецъ мой въ гóродѣ тровѣ. Я не говорю́[7]) ни съ Алексѣ́емъ Алексѣ́е- эмъ Алексѣ́евымъ ни съ Пáшею Рязáновою. ори́ли[8]) ли вы съ Елизавéтою Валéріевною и (eя́) брáтомъ Эдуáрдомъ Валéріевичемъ? Я по- гъ[9]) въ Новѣгóродѣ и Бѣлѣóзерѣ. Сражéнія съ нцýзами происходи́ли[10]) подъ Бородины́мъ и ъ Бори́совымъ. Дерéвни Княги́ни Салтыкóвой áтъ[11]) подъ гóродомъ Кащи́нымъ. Онъ мáлымъ

---

ankommen. 2) blev skrevet, forfattet. 3) hvor (Ud- r). 4) har forladt, eg. reist ud af. 5) § 44. 4. ı 1. 6) gaar. 7) taler. 8) talte. 9) har boet Tid). 10) fandt Sted. 11) ligge.

довблёнъ. Врéмя Петрóво рѣзкими чертáми отли-чáлось[12]) отъ временъ Алексѣевыхъ и Ѳеóдоровыхъ. Онъ идётъ въ дѣдову кóмнату за мáтериными перчáтками.

[12]) adskilte sig.

De individuelle Possessiver dannes af Gen. Enkelt af Egennavnene, saaledes at Endelserne i denne Kasus:

a bliver овъ, ова, ово.	ы bliver инъ, ина, ино.
я — евъ, ева, ево.	цы — цынъ, цына, цыно,
	cfr. § 21, 4; 1.

Han har solgt Bedstefaderens prægtige[1]) Hus til Naboens Sön. Priser[2]) Guds Værk[3]) og stoler paa[4]) hans Barmhjertighed![5]) Sösterens[6]) Hus i Byen tilligemed[7]) Hustruens Eiendom[8]) udgjör[9]) nu Mandens hele[10]) Formue.[11]) Overensstemmende med Broderens Ord. De fölge Fiendens[12]) Faner. Efter Kristi[13]) Födsel.[14]) De spadsere[15]) i Keiserindens[16]) Have. Min Broder gaar med Ivan Feodorovitsh Krilóv.[17]) Jeg har boet i Turtino.[18]) Han er kommen fra Kraskova[19]) eller Mohilev.[20]) Hvem[21]) er ikke Vladimirs[22]) Bedrifter bekjendte![23]) Er Andrejs Moder allerede frisk? Rafaels[24]) Madonna er et meget berömt[25]) Maleri. Kjöbte du Lærerens Bo-

1) великолѣпный. 2) хвалите. 3) дѣлá (Flert.). 4) уповáйте на. 5) милость, f. 6) сéстринъ. 7) съ. 8) имѣніе. 9) составляетъ. 10) всё. 11) имущество. 12) § 49, 8. 13) Христóвъ (§ 49, 6 Anm.) 14) рождество. 15) гуляютъ. 16) царицынъ. 17) § 49, 6. 18) sc. селó; § 49, 7. 19) Могилёвъ (гóродъ). 20) кому. 21) Владиміровъ. 22) пóдвигъ. 23) извѣстный. 24) Раѳаэловъ (Раѳаэль). 25) преслáвный.

n? Vi frygte26) Guds Vrede27) og vente28) Barmhjertighed under29) Bön. Tsar Peter Alekséjevitsh den större var Sön af Tsar Alekséj Mikhájlovitsh med hans30) anden Ægtefælle31) Keiserinde Natalias32) Kirillovna Naryshkina. Den förste Plads33) blandt Ruslands Digtere34) indtager35) Alexander Sergéjevitsh 36) Pushkin tilligemed37) Vasilij Andrejevitsh Zhukóvskij.

26) устрашиимся (§ 137). 27) гнѣвъ. 28) ждёмъ (Gen.). 29) съ. 30) med hans anden, отъ второй его. 31) супруга. 32) Натáлія Кирилловна Нарышкина. 33) первое мѣсто. 34) стихотворецъ. 35) занимáетъ. 36) § 40, 8 og § 102 (Sergéj). 37) вмѣстѣ съ.

Tredje Deklination.

1. Вотъ лисья шкура. Слоновьи зубы. Не ходи1) въ медвѣжью берлогу. Онъ одѣтъ2) волчьею шкурою. У дѣвочки гусиная печень. Разсужденіе о соловьчьемъ глазѣ. Крестьяне въ здѣшнемъ краю предпочитаютъ3) овечьи и ягнячьи мѣха. Я купилъ медвѣжью шубу съ бобровымъ воротникомъ. Жители Лапландіи питáются4) олéньимъ мясомъ и дѣлаютъ изъ олéньей кожи и олéньихъ шкуръ много полéзныхъ вещéй. Разбойничьи островá лежáтъ въ Тихомъ океанѣ. Верблюдъ есть живóтное, весьмá полéзное для жителей жаркихъ странъ: верблюжье молокó и мясо, хотя и рѣдко, по употребляется5) въ пищу;

1) gaa (ikke ind i). 2) er iført. 3) foretrække. 4) nære sig. 5) bruges.

изъ верблю́жьей ше́рсти дѣ́лаютъ сукно́, и да́же наво́зъ верблю́жій не пропада́етъ[6]) да́ромъ.[7]) Онъ говори́тъ о человѣ́ческою сла́бостію. Онъ торгу́етъ бычá чьимъ са́ломъ.

[6]) falder, gaar tabt. [7]) til ingen Nytte, forgjæves, (eg.: som Gave).

Sælens[1]) Hoved er ligt Hundens (Hoved); af Sælens Spæk[2]) bereder man Tran; [3]) med Sælskin beklæder man[4]) Kufferter.[5]) Elefantens Hjerne[6]) et noget mindre[7]) end Menneskets (Hjerne). Ulven nærer sig[8]) af Faarekjöd og tilföier (foraarsager[9]) især deleshed[10]) Faarehjorderne stor Skade (Flert.)[11]) Ulvens Tænder ere stærkere[12]) end Hundens (Tænder). Fuglenes[13]) Kjöd udgjör[14]) for Menneskene en let[15]) Föde. Ræve- og Rotte[16])-öerne höre til de Aleutiske[17]) Öer og ligge i det Store eller Stille Ocean; Björneöerne i det nordlige Ocean. Solen forefandt[18]) den Borodinske Slette graa[19]) af[20]) Rögen[21]) af Menneskebenene. Rævens Kjöd anvendes ikke til Föde. Han handler med Husblas (Fiske-Lim). Træd[22]) ikke i Ulve-Spor.[23])

[1]) тюле́ній (тюле́нь, m.) [2]) жиръ. [3]) во́рвань, f. [4]) обива́ютъ. [5]) сунду́къ. [6]) мозгъ. [7]) не мно́го ме́ньше (end — udtrykkes ved Gen. som andet Sammenligningsled). [8]) пита́ется [9]) причиня́етъ. [10]) осо́бенно. [11]) вредъ. [12]) сильнѣ́е. [13]) пти́чій. [14]) составля́етъ для (for). [15]) лёгкій [16]) кры́сій. [17]) Алеу́тскій. [18]) заста́ло. [19]) посѣдѣ́вшій (сѣдѣ́ть), Instr. [20]) отъ. [21]) пе́пелъ. [22]) træd ikke i, не ходи́ по. [23]) слѣдъ.

Adjektivernes Komparation.

I. Быкъ си́ленъ, лёвъ сильнѣ́е. Сего́дня теплѣ́е не́жели вчера́. Въ ко́мнатѣ холоднѣ́е не́жели на у́лицѣ. Ма́льчику ничего́ нѣтъ полезнѣ́е какъ уче́ніе. — Онъ прилежнѣ́е бра́та. Я гора́здо моло́же сестры́. За́мокъ да́льше са́да. Лѣсъ да́лѣе[1]) го́рода. Второ́й уро́къ бу́детъ[2]) ле́гче. Мно́го ю́ношей умнѣ́е ста́рыхъ глупцё́въ. — Кото́рая у́лица ши́ре, э́та или́ та?[3]) Она́ не такъ широка́, но свѣтлѣ́е, и́бо дома́ ни́же. Кра́ше ли она́ до́чери ру́сскаго гра́фа? Она́ не такъ краси́ва, но она́ простѣ́е и прилежнѣ́е э́той.[4]) Лѣсъ бли́же или́ го́родъ? Кто знамени́тѣе, Крыло́въ или́ Кре́зъ? Крыло́въ знамени́тѣе у насъ,[5]) но Кре́зъ былъ бога́че. У сосѣ́да тонча́йшее сукно́. Шёлковые платки́ дешёвле бума́жныхъ, но деше-вѣ́йшіе това́ры не всегда́ лу́чше. — Я иду́[6]) къ ис-ку́снѣйшему и о́пытнѣйшему ле́карю, и́бо здоро́вье сокро́вище доро́же зо́лота. Хоро́шая кни́га вѣрнѣ́йшій нашъ другъ и остроу́мнѣйшій нашъ това́рищъ. — Э́то са́мая гру́бая оши́бка. Изъ всѣхъ средствъ э́то са́мое дурно́е. Са́мый вѣ́рный другъ не такъ и́стиненъ какъ моя́ би́блія. Что кова́рнѣе и нечести́вѣе всѣхъ?[7])

---

1) § 56, A. 1. 2) vil blive. 3) af э́тотъ og тотъ, fem. 4) Gen. sing. fem af э́тотъ. 5) hos os. 6) skal, vil gaa. 7) end alle (весъ).

(De nedenfor ikke opförte Adj. ere nævnte i Gram. §§ 51 og 52).

Bly[1]) er tungere end Kobber.[2]) Elven er dybere end Bækken.[3]) Om Sommeren er det lysere end om

---

1) свине́цъ. 2) мѣдь, f. 3) руче́й.

Vinteren. Dyden[4]) er sjeldnere end Lasten.[5]) Han er ikke blot forstandigere, men ogsaa flittigere end Sösteren. Faderen er strængere end Moderen. I visse[6]) Egne[7]) af Sibirien[8]) er Vintrene længere og haardere[9]) end hos os. Piger[10]) ere[11]) svagere end Gutter. Om Morgenen er Mennesket (noget) ledigere,[12]) Fornuften[13]) stærkere,[14]) ja ogsaa[15]) Viljen fastere. Hvem er ömmere[16]) end (en) Moder, og hvem er bedre[17]) end (en) Fader? Dyden er et höiere Gode[18]) end Skjönhed:[19]) det ædle(re)[20]) Menneske er elskværdigere[21]) end det smukke(re). Intet[22]) er træskere[23]) og uhæderligere[24]) end Bagvaskelse.[25]) Vi have billigere Luer,[26]) men de ere ikke blot grovere, men ogsaa tyndere. Hvem er flinkest (-kere), Ivan eller Feodor? Jo bedre og tyndere Lærredet[27]) er, jo[28]) dyrere er det. Helbred og en ren Samvittighed ere de höiste* Goder. Det letteste* Arbeide er for[29]) det dovne Menneske tungt.[30]) Hvilken[31]) Lidenskab er skadeligst[32]) (-ere) end alle? Den skadeligste (-gere) Lidenskab er Spil, og den laveste Last Nid.[33]) Hvilken[34]) Tid af Aaret (Gen.) er behageligst[35]) (-gere e. a.)?

---

4) добродѣтель, f. 5) порокъ. 6) нѣсколькихъ. 7) страна. 8) Сибирь, f. 9) жестокій. 10) дѣвушка. 11) бываютъ. 12) помягкій, § 54. 13) разумъ. 14) крѣпкій. 15) да и. 16) нѣжный. 17) добрый. 18) благо. 19) красота. 20) благонравный. 21) любезный. 22) ничего нѣтъ. 23) коварный. 24) нечестивый. 25) клевета. 26) шапка. 27) холстъ. 28) чѣмъ -тѣмъ. 29) для. 30) трудный. 31) которая. 32) вредный. 33) зависть. 34) которое. 35) пріятный.

* For at udtrykke Superlativ anvend самый!

Vaaren er den behageligste og Sommeren den varmeste Aarstid. Til de forstandigste* Dyr 36) hører Hunden. —

36) животное.

2. Молодецъ старшій его сынъ. Которая лошадь больше, ваша или моя? Моя квартира хуже вашей. 1) Младшій вашъ братъ такъ блѣденъ лицемъ, боленъ ли онъ? Которые пороки всѣхъ достойнѣе презрѣнія? 2) Кто былъ всегда щедрѣе, богатый мужъ или бѣдный его сосѣдъ? Этотъ былъ вездѣ щедрѣе, ибо богатѣйшій человѣкъ часто скупѣе бѣднѣйшаго низшаго: У меня самый лучшій товаръ. Онъ преславнѣйшій художникъ. Кто злѣе, Боринька или Ваня? Ни тотъ ни другой, они 3) не злы, а только лѣнивы. Онъ чуждъ всякой 4) гордости и поведеніе его достойно высшаго почтенія. Старше ли эта церковь всѣхъ въ городѣ? Нѣтъ, у насъ ещё старшая церковь, но самое старѣйшее строеніе замокъ. Такъ ли гориста Франція какъ Швейцарія? Шв: гораздо гористѣе, но гораздо меньше Франціи. Этотъ князь предобрый человѣкъ. Игра всегубительный порокъ. Онъ перемѣнился 5) къ худшему. Гдѣ найдёмъ 6) мы примѣръ чистѣйшаго самоотверженія высшей любви къ отечеству? Это случилось гораздо прежде войны. Ниже колѣна.

1) Gen. sing. fem. af вашъ. 2) § 134. 3) Plur. af онъ. 4) Gen. sing. af всякій, § 136. 5) har forandret sig. 6) skal vi finde.

Maanen1) er mindre end Stjernerne, men synes2) större, fordi den er nærmere3) Jorden. Rige Mennesker er ikke altid lykkeligere end fattige. Metallerne4) ere de tyngste Legemer. Omendskjönt Vaaren ogsaa kaldes5) den behageligste* Aarstid, dog her i Norden (er) den6) ofte kold, saaat7) Sommeren og Hösten ikke sjeldent8) ere behageligere end Vaaren. Floden er smalest9) og stridest10) i Nærheden11) af Kilderne,12) bredest og roligst der, hvor den falder13) i Havet, dybest i Midten14) af (sit) Löb.15) Det allerbedste16) Lærred forarbeides17) i Holland.18) Hvilket Land i Europa er mest bjergrigt? * Schweitz er mest bjergrigt. Jeg foretrækker19) fersk Ost,20) fordi21) den er södere og bedre end gammel. Hvad er bedst, Dyd eller Skjönhed? Hun er den elskværdigste Pige. De vare de dovneste* og letsindigste22) Folk i Byen. Vort nye Hus er langt större end det gamle.

---

1) луна́. 2) ка́жется. 3) бли́зкій къ. 4) метал. 5) называ́ется (Instr.) 6) она́. 7) такъ что. 8) нере́дко. 9) у́зкій. 10) ско́рый. 11) близъ, f. (i Nærh., вблизи́). 12) исто́чникъ. 13) впада́етъ въ, Akk. 14) среди́на. 15) тече́ніе. 16) § 57, A. 1. 17) приготовля́ется. 18) Голла́ндія. 19) предпочита́ю. 20) сыръ. 21) потому что. 22) вѣ́треный.

Talordene og deres Deklination.

I. Grundtal. Въ году́ три́ста шестьдеся́тъ пять дней. У ка́ждаго человѣ́ка одна́1) голова́, два гла́за,2) двѣ ноги́, три́дцать два зу́ба3) и семь поз-

---

1) § 163. 2) § 164. 3) styret af sidste Del af det sammensatte Tal, два.

ников. Двáдцать одúнъ рубль.4) У менá четыре бля. Два кáменные дóма.5) По берегáмъ Вóлги жáтъ 28 городóвъ и бóлѣе 1000 селéній. Дéсять блéй — скóлько копѣекъ? Въ 6) вóсемь úли дéвять совъ утромъ ученикú хóдятъ 7) въ учúлище. У нá три бѣлыя перá и четыре нóвыя кнúги. Пять ивыхъ дѣтéй.8) Два кáменныхъ дóма.9) Въ кнúгѣ сто втóвъ безъ10) одногó. Гóда два.11) Сáмыя высóкія лакá верстáхъ въ семú úли (в)осьмú отъ землú зываются12) перúстыми облакáми. Судохóдство оисхóдитъ 13) по двумъ большúмъ рѣкáмъ. Генелъ шéлъ 14) въ Одéссу съ тремá стáми (со ста тремá) энадéрами. Не судú15) о человѣкѣ по16) одномý оступку и по однóй ошúбкѣ! О'ба моú17) брáта пятнáдцатью своúми дѣтьмú бýдутъ однú18) у съ. Андрéй старѣе менá пятью годáми.19)

4) cfr. 1) og 3). 5) § 164. 6) § 154, in f. 7) gaa. § 165. 9) saavel Adj., som Subst. med adj. Endelse ne efter два, три og четыре staa i Gen. Flertal. foruden, mindre end. 11) § 168. 12) kaldes. 13) foregar. 14) gik. 15) döm, Imp. 16) § 156 e. 17) mine; й. 18) § 61, Anm. 3. 19) § 150.

Aaret indeholder1) 4 Aarstider,2) 12 Maaneder og Uger. Min Broder kjöbte to 3) Heste og én Oxe. I nne 4) Bog er der 60 Blade mindre end 2. Fem Stenge. I dét ene Værelse er der to höie Vinduer. I ét Lod5) ar der) tre Zolotniker. 6) Han har 2 Rubler og 25 pek. Der er tre sorte Ravne! 7) Hvormange Verst

1) содéржитъ. 2) врéмя. 3) § 63 Anm. 4) этой. лотъ. 6) золотнúкъ. 7) вóронъ.

(er der) fra[8]) St. Petersburg til[8]) Moskva? 728 Verst. Kl. 10[9]) om Aftenen gaar vi tilsengs.[10]) Dag og Nat indeholder[11]) 24 Timer.[12]) Tusinde og én Nat. Indeverende[13]) Vinter er koldere end de tre sidste[14]) Aars Vinter. Omtrent 20 Rubler. Dragonerne[15]) drog[16]) til — med 600 Heste. Et Hus paa[17]) fire Etager. En Kasse[18]) med[19]) to Bunde.[20]) En Landsby med fire Vind[21])-möller.[22])

---

8) отъ—до. 9) se forr. Stykke 6). 10) gaar vi tils., мы хóдимъ спать. 11) имѣютъ. 12) se forr. St. 3). 13) нынѣшній. 14) послѣдній. 15) драгýнъ. 16) поѣхали. 17) о (объ). 18) шкатýлка. 19) съ. 20) дно. 21) вѣтреный, 22) мéльница.

---

2. (Ordenstal). Скóлько тебѣ[1]) лѣтъ óтъ-роду? Мнѣ[1]) осьмнáдцать лѣтъ óтъ-р. = я осьмнадцати́[2]) лѣтъ. Молодóй человѣ́къ тридцати́ одногó гóда безъ двадцати́ одногó дня. Емý двадцáтый годъ. Мой братъ тридцати́ четырёхъ лѣтъ. Котóрый часъ? Три часá; трéтій часъ. Четы́ре часá безъ пяти́ минýтъ. Сóрокъ пять минýтъ седьмáго[3]). Часъ бы́ло.[4]) Я пойдý[5]) къ немý чрезъ[6]) пять дней. Есть ли золотáя монéта въ[7]) дéвять рублéй. Куобкъ сукнá въ два арши́на. Пётръ Пéрвый и

---

1) Dativ af de pers. Pron. ты, я. 2) Alder udtrykkes enten ved en Konstruktion som i förste Ex., og det vistnok hyppigst, eller, som i andet, ved Genitiv af Talangivelsen og Nomin. af Personen — med eller uden отъ р. 3) Delens Gen. 4) den har slaaet ét. 5) jeg vil reise (немý, Dat. af онъ). 6) efter (om Fremtid), om. 7) paa, til Værdi af.

...атерина Вторая царствовали въ осьмнадцатомъ ...къ 8) На шестой скамейкѣ сидятъ шесть учени...овъ. Тысяча восемьсотъ семьдесятъ третій годъ. ...идцатилѣтняя война продолжалась 9) отъ 1618-го 10) ... 1648-го года. Іюля 7 дня, 1867 года 11). 18 Дека...бря 1868 г. Шведы уважаютъ 12) Карла XII. ...ранцузы поставили 13) памятникъ Генриху IX. ...ая 22-ое 1826-го года — день кончины Карамзина. ...атья была писана 14) 15-го числа Января мѣсяца ...823 года. Знаменитый Сократъ жилъ въ 3-ьемъ ...олѣтіи. Э'то случилось за 15) десять лѣтъ предъ ...имъ eller д. л. тому назадъ.

---

8) § 155, a 2. 9) varede. 10) § 63. 11) § 131. ...) ære. 13) have reist. 14) была н., blev affattet, skre...t (§ 83). 15) sa med Akk. bet. forgangen Tid og kan ...r oversættes: for — siden; dette udtrykkes ogsaa ved ...му назадъ; предъ симъ = för den nævnte Tid, en...n i Fortid eller Nutid: för dette.

Min Elev er en Dreng paa 10 Aar. Han har en ...ster paa ét Aar. Min Fader (Dat.) er allerede nær 1) 60 Aar ...mmel. Hvormeget er Klokken? Klokken er to. (Den ...) syv mindre end fire Minuter. Tre Kvarter i tre. 3) ...2. er) mellem to og tre (udtr.: I den tredie Time. 4) ... har slaaet fem (Timer). Alexander den Store döde 5) ...ot 33 Aar gammel. Her er en Klædning til 10 Rubler! ...i Klokke 5) af 6) 3 Punds Vægt. Guldet er omtrent 19

---

1) уже, б..ыть, § 156, A a. 2) скончался. 3) se ...rige Stykke. 4) § 155, a 2. 5) колоколъ. 6) af — ...egt, udtrykkes ved въ m. Akk.

Gange[7]) tyngere end Vandet. Mennesket er stærkest[8]) fra det 30te til det 40de Aar. (T: Aaret 1832.[9]) Den store nordiske[10]) Krig varede fra Aar 1700 til Aar 1721. Syvaarskrigen[11]) fra[12]) Aar 1756 af til Aar 1763. Derzhávin, födt[14]) 3die Juli Aar 1743, döde[15]) Aar 1816.[16]) 23de Marts[17]) 1868; 13de Januar 1851. Idag[18]) er det den 11te (sc. число́). Pushkin blev födt ved Udgangen[19]) af det 18de Aarh. (25de Mai 1798), döde allerede i den förste Halvdel[20]) af det 19de i sit 38te Aar (29de Januar 1837).

7) въ m. Akk (§ 65). 8) Kompar. 9) § 131. 10) сѣ́верный. 11) семилѣ́тный. 12) fra — til = съ, m Gen. —по, m. Akk.: svarende til отъ—до. 13) Держа́винъ. 14) роди́вшійся. 15) у́меръ. 16) § 131. 17) Мартъ. 18) § 154. 19) коне́цъ, m Gen.; ved = въ, m. Præp. cfr. годъ o. s. v. § 155, a 2. 20) полови́на, m. Gen.

---

3. (Kollektiver og kollektive Udtryk). Въ Москвѣ́ бы́ло ты́сяча шестьсо́тъ церкве́й и́ли со́рокъ сороко́въ церкве́й. Пя́теро рабо́тниковъ. На у́лицѣ ви́дны[1]) двѣ четвёрки лошаде́й и тро́е сане́й. Раска́зываютъ, что ди́кіе го́луби осо́бенно въ Аме́рикѣ лета́ютъ[2]) со́тнями[3]) и ты́сячами. О́ба ста́ршіе бра́та. Она́ дово́льна сорока́[4]) копѣ́йками. Су́токъ съ че́тверо[5]) жи́тели ряза́нскіе отбива́лись[6]) въ 1237 году́) отъ враго́въ, а на пя́тыя[7]) су́тки злодѣ́и вор-

1) saaes. 2) flyve. 3) § 146. 4) Instr., cfr. § 63; со́рокъ her adjektivisk brugt. 5) omtrent fire Dögn. 6) værgede sig. 7) det femte — i Löbet af det femte (alm. na med Præp. i denne Bet.).

ѣлись[8] въ го́родъ. Село́ лежи́тъ отсю́да во[9] ста
ерста́хъ, го́родъ въ ты́сячѣ вёрстъ, дере́вня въ
рокѣ́ верста́хъ. Всѣхъ[10] бы́ло деся́теро. Васъ[11]
ы́ло двое. Въ Остзе́йскихъ губе́рніяхъ ози́мая пшен-
и́ца и сѣ́верные зерновы́е хлѣба́ родя́тся[12] обыкно-
е́нно самъ—во́семъ[13] и самъ-де́сятъ; не такъ при́-
ыльно хлѣбопа́шество та́мже на сѣ́верѣ, гдѣ обыкно-
е́нные урожа́и самъ-третей и высо́кіе самъ-пятъ.
идѣ́тъ впятеро́мъ.[14] Гуля́етъ самъ-сёмъ.[15] Они́
гро́е бога́че васъ. На Кулико́вомъ по́лѣ легло́
но́жество Россія́нъ, но вчётверо бо́лѣе Тата́ръ.

---

[8]) trængte ind i. [9]) въ m. Præp.: i — Afstand.
) Gen. Plur. af весь: ialt var der —, de vare ialt.
) Gen. Plur. af ты: I vare to (tilsammen). [12]) eg.
des, frembringes; giver. [13]) bet. Foldighed: 8 Fold,
.: selv-ottende ɔ: i en Forbindelse af 8; i dette ad-
rbiale Udtryk er самъ föiet til de forkortede, ellers
rugelige Former af Ordenstallene. Det benyttes, for-
len som i næstfölgende Ex., ogsaa for nærmere at be-
gne Födsel af Dyr, samt Farver i Kort (f. Ex.: Да́ма
мъ-шестъ, Damen og fem andre Kort af samme Farve).
) fem tilsammen, i Selskab med fire andre. [15]) selv sy-
nde, i Selskab med sex andre.

Hold[1]) Bogen med begge Hænder! Paa Gaden
ode[2]) fem Slæder[3]) blandt dem[4]) to Trespand. Jeg
r tilfreds[5]) med 80 Rubler (2 Förtier R.) om[6]) Maane-
n, det er[7]) med 960 R. om Aaret. Fabrikationen[8])

---

[1]) держи́. [2]) стоя́ло. [3]) § 33 b. [4]) bl. dem, ме́жду
и́ми. [6]) я дово́льствуюсь, m. Instr. [6]) въ, m. Akk.
то есть. [8]) почи́нка.

af et Lommeur[9]) koster[10]) mer end af to Vægur.[11]) En Gruppe paa (Samling af) ni Börn. Han kan ikke leve for[12]) mindre[13]) end et hundrede tusinde Rubler om Aaret. Han vil ikke holde ud at leve til[14]) (han bliver) förti Aar. Jeg synes[15]) lige godt[16]) om de to (udtr. begge) Sönner som om (udtr. og) de to Dötre. Vi ere (tilsammen) syv. Vort Hus har[17]) tre Bekvemmeligheder;[18]) en af[19]) mine Naboer bor selvanden[20]) sammen med sin Brodersön;[21]) min anden Nabo er gift[22]) og har hos sig foruden sin Hustru tre Börn og en Pige,[23]) (tilsammen) ere de[24]) saaledes[25]) fem; vi bo[26]) tre tilsammen,[27]) altsaa[28]) ere vi[29]) i det hele Hus ialt ti. I det sydlige Sibirien giver Kornet i gode Aar förti Fold,[30]) Ærter[31]) endog[32]) hundrede.[33]) London er to Gange[34]) större end Paris og fem Gange[35]) större end Petersburg. Slottet ligger to Verst fra[36]) Staden.

---

9) Lomme-, карманный (Adj.); Ur, часы, -овъ (одинъ, § 74, 15). 10) стоитъ. 11) Vægge-, стѣнной (Adj.). 12) Han — for, онъ не можетъ прожить (trans.) 13) менѣе, m. Gen. 14) Han — til, онъ не доживётъ до, med Gen. 15) люблю. 16) равно. 17) имѣетъ. 18) квартира. 19) одинъ изъ. 20) самъ-другъ. 21) племянникъ. 22) женатый. 23) служанка. 24) ихъ, Gen. Plur. af онъ. 25) такъ. 26) мы живёмъ. 27) втроёмъ. 28) слѣдовательно. 29) насъ, Gen. Plur. af я. 30) самъ-сороковой. 31) горохъ. 32) даже. 33) самъ-сотъ. 34) вдвое. 35) впятеро eller въ med разъ (§ 150, Anm.). 36) отъ.

4. (**Bröktal, distributive Udtryk, Multiplikativer**). Ручные сѣверные олéни бывáютъ[1]) рóстомъ обыкновéнно аршúна полторá въ вышину и аршúна два съ половúною[2]) въ длину[3]) Сýша, скóлько намъ извѣстно, занимáетъ[4]) однý чéтверть (úли сóбственно двáдцать семь сóтыхъ) земнáго шáра, а остальныя три чéтверти (úли сóбственно сéмьдесятъ три сóтыхъ) покрыты[5]) водóю. Двѣ пятыхъ (чáсти). Одúннадцать двáдцать пятыхъ частéй).[6]) Э'ти[7]) полторá яблока. Пéрвые*) полчасá[8]) прошлú[9]) спокóйно. Въ[10]) продолжéніе пéрвыхъ (пéрваго) получасá. Въ 4 часá по полýночи; въ 5 часóвъ по полýдни.[11]) За мнóю[12]) было полторáста тысячъ рублéй годовáго дохóда. — Котóрый часъ? Два часá съ чéтвертью. Полторá часá.[13]) Ужé ли три чéтверти одúннадцатаго?—Скóлько бýдетъ[14]) двáжды дéвять? Были ли вы тóлько въ Г. два рáза? Пятернóй нóжичекъ.—Кáждому[15]) по[16]) сту рублéй и по сорокý копѣекъ. Въ годý семь мѣсяцевъ по тридцатú одномý дню, четыре

1) ere (pleie at være). 2) § 62, 13. 3) i Bet. = длинóю. 4) indtager. 5) ere bedækkede. 6) $\frac{11}{25}$. 7) disse (Hankj. Flertal af э́тотъ). 8) п. п., den förste Halvtime, § 166. 9) er forlöbet. 10) under (въ прод., adv. i Löbet af). 11) § 154. 12) eg.: hos mig; — было, jeg havde. 13) Kl. er $1\frac{1}{2}$. 14) bliver. 15) til hver (кáждый); Udtrykket er overflödigt; derfor alm. у насъ, вамъ eller lign. 16) udtrykker Distribution.

*) Sammensætninger med полъ (som полчасá) samt Talordene полторá, полтретья́ fordre Adjektivet og Pronominet i Nom. Plur.; udenfor Nom. stemme de med Adjektiverne i Kasus; — dog herfra Afvigelser.

мѣсяца по тридцати́ дней, и оди́нъ мѣсяцъ о двадцати́ осьми́ и́ли дв. девяти́ дняхъ. Ка́ждая часть сочине́нія продаётся[18]) по полу́тору рублéй серебро́мъ. Въ ка́ждомъ сарáѣ бы́ло по двѣ** карéты (men: по однóй карéтѣ, — пяти́ o.s.v. карéтъ). Сдѣлайте[19]) по два вопрóса ка́ждому изъ нихъ! По рублю́ съ ка́ждаго.

---

18) sælges (по—, til en Pris af, à — pr. Stykke). 19) gjörer.

Rusland optager i sig[1]) halve Europa og en Tredie-del af Asien. Det indtager en Sjettedel af alt Fastland,[2]) og er to og en halv Gang större end England med alle[3]) (dets) Kolonier.[4]) Efter[5]) Franskmændenes Tilbagetog[6]) fra Moskva varede[7]) Ildsvaaden[8]) endnu fem Döge saa at ni Tiendedele af Staden bleve[9]) et Offer[10]) for Ildsvaaden. Hvormange Maaneder indeholder halvandet

---

1) принима́етъ въ себя́. 2) су́ша, Gen. 3) всѣми. 4) селéніе. 5) по, Præp. 6) выступленіе—отъ. 7) продолжа́лься. 8) пожа́ръ. 9) сдѣлались. 10) жéртва.

---

*) Ved det distributive по maa mærkes, at af alle Talord blot оди́нъ med sit Subst. stilles i Dativ, — два, три, четы́ре sættes i Nom. med fölg. Gen. Enkeltt.; alle övrige Talord sættes vistnok i Dativ, men beholde den Styrelse, de i Nom. har, nemlig Genitiv Flertal (I alle andre Tilfælde er Konstruktionen af по med Talord og Substantiv derimod regelmæssig). — Samme Eiendommelighed, som ovenfor ved два, три og четы́ре, tillægges ogsaa двѣсти, три́ста og четы́реста, samt двóе, трóе og чéтверо. — Efter det distributive по bruges ved сóрокъ, сто og девянóсто Dativendelsen у; det samme er Tilfældet ved полтора́ og полтретья́.

.ar? Fra Middag til Midnat. Han har blot halvtredie[11]) avne[12]) Ved. De engelske Mile[13]) ere meget kortere nd de tydske Mile, saasom[14]) en engelsk Mil blot udjör en og trefjerdedels russisk Verst. — Hvad er Klokken? Klokken er) to og en halv. Den er snart[15]) et Kvarter aa ni (= en Fjerdedel af den niende Time). Den er halv i (= Halvdelen af den tiende T.). Kl. halv to gaar han jem.[16]) — (Et) helt[17]) Halv-Aar. Den förste halve Dag[18]) idste[19]) han ikke, hvad (han skulde) gjöre. Tre Gange o er sex. Napoleon afgjorde[20]) to Gange Italiens Skjæbne[21]) ed ét Slag.[22]) I hvert Værelse (er der) trehundrede löger. Vi have hver 2 Points.[23]) Vi give[24]) hver land én Rubel (men: fire R., — sex R., — förti Kopek.) n Kasse[25]) med dobbelt Bund. En dobbelt Rad[26]) olonner.

---

11) § 62, 14, Parad. 12) § 41, 3. 13) миля. 14) помý что. 15) скóро. 16) домóй. 17) цѣлый, adj.) въ med Akk. 19) vidste o. s. v., онъ не зналъ что лать. 20) рѣшилъ. 21) судьбá. 22) битва. 23) очкó.) мы даёмъ. 25) шкатýлка. 26) рядъ.

Pronomenernes Deklination.

1. (Personlige og reflexive). Ты меня́ обиаешь[1]). Я люблю́ тебя́. Онъ помóжетъ[2]) мнѣ. то говоря́тъ[3]) óбо мнѣ? Скажи́[4]) ей, чтобъ онá

---

1) fornærmer, 2 P. E. Præs. af — жáть. 2) 3 P. E. ræs. af помóчь (futurisk Betyd.). 3) 3 P. Fl. Præs. вори́ть (man). 4) Imp. Enk. af сказáть.

пришла 5) ко мнѣ. Заступись 6) за насъ. Посиди 7) со мною; приходи 8) съ нимъ. Понадѣйся 9) на нихъ. Мы уважаемъ 10) его, а её мы любимъ 11) душею. Вы ими недовольны. Что вы намъ скажете? 12) Безъ ней и безъ васъ жизнь мнѣ скучна. Я не вижу 13) ихъ. Они втрое богаче васъ. Теперь вамъ говорить. 14) Вы забыли 15) насъ. Я увѣренъ въ ней. Скажите 16) имъ, что я имъ желаю 17) полнаго успѣха. Обратитесь 18) къ нему. — Онъ доволенъ собою. Купи 19) себѣ хлѣба! Вы безславите 20) себя. Я пригласилъ 21) его къ себѣ. Она слишкомъ много о себѣ думаетъ. 22) Каждый трудится 23) для себя. Онѣ привлекли 24) къ себѣ всѣ сердца. Я только за себя отвѣчаю. 25) Они очень дурны собою. — Любите 26) другъ друга! Они отвѣчаютъ другъ за друга.

---

5) Fortid for Hunkjön E.; придти. 6) Imp. Fl. af заступиться. 7) Imp. E. посидѣть, 8) приходить. 9) Imp. E. понадѣяться. 10) 1 P. Fl. Præs. уважать. 11) 1 P. Fl. Præs. любить. 12) 2 P. Fl. Præs. (se 4). 13) 1 P. E. Pr. видѣть. 14) Inf. (det er for Eder ɔ: det tilkommer —.) 15) Fortid Fl. забыть. 16) 2 P. Fl. Imp. 17) 1 P. E. Præs. желать (§ 137). 18) 2 P. Fl. Imp. обратиться. 19) Imp. E. купить. 20) Fl. Præs. безславить. 21) Fortid; пригласить. 22) 3 P. E. Pr. думать. 23) 3 P. E. Pr. трудиться. 24) Fortid Fl. привлечь. 25) 1 P. E. Pr. отвѣчать. 26) Fl. Imp., se 11).

Jeg saa 1) ham. Vi ære 2) vore 3) Forældre, fordi deres Bekymringer for 4) os ere store. Om dem talte man 5) lidet, men om deres Rigdom særdeles 6) meget.

---

1) видѣлъ. 2) почитаемъ. 3) нашихъ. 4) Bekymr. for, забота о. 5) говорили. 6) весьма.

Jeg har ikke 7) (en) Kopek. Saa han hende? Jeg tror 8) Eder. Tag Sæde 9) ved os! Han taler 10) med hende. Hun tror 11) (paa) ham, som (paa) et Evangelium. 12) Jeg skal gjöre 13) alt for 14) dem (f). Fölg 15) os! Nu tilkommer det ham at tale. Stol paa 16) os! Husene tilhöre ikke hende. Læreren er tilfreds med dig, men med Eder er han ikke tilfreds. Han er indtaget i 17) hende. Hvis 18) I fare 19) grusomt 20) frem mod ham, saa 21) vil man fare frem 22) mod Eder ganske paa samme Maade. 23) Mig er det behageligt at være 24) (sammen) med Dig. Jeg er utilfreds med mig (selv). Du elsker 25) blot dig selv. Hun tager 26) ham med sig. Hun er meget doven af sig. I tænke blot 27) paa Eder (selv). Tager 28) hende med Eder! Vi vil aldrig tilgive 29) os (selv) dette. Hvorfor 30) har du ikke beholdt 31) det (Hunkj.; Pengestykket, монéта) hos dig? Vi have erhvervet 32) os en stor Formue. 33) I skade 34) Eder (selv). Hun er ondskabsfuld af sig. — De have forenet sig med hinanden 35) (§ 67 .).

7) нѣтъ ни (Gen.) 8) вѣрю, m. Dativ. 9) se ovfr. 7). 10) говори́тъ. 11) вѣритъ (Dativ). 12) ева́нгелie. 13) сдѣлаю. 14) для. 15) иди́те за (Instr.) 16) se ovfr. 9). 17) очаро́ванный (m. Instr.) 18) éсли. 19) посту́пите (съ). 20) жесто́ко. 21) то и. 22) посту́пять. 23) то́чно та́кже. 24) бытъ. 25) лю́бишь. 26) возьмётъ. 27) вы то́лько ду́маете (о). 28) возьми́те. 29) Мы э́того с. никогда́ не прости́мъ (med Dativ). 30) почему́ же. 31) оста́вилъ. 32) на́жили. 33) состоя́ніе. 34) вреди́те. 35) соедини́лись (съ).

---

2. (Possessive og demonstrative). Твоя́ соба́ка ме́ньше моéй. Мой домъ краси́вѣе твоего́. Я стара́юсь 1) угоди́ть ва́шему учи́телю и на́шему

1) 1 P. E. Præs. стара́ться.

смотрителю. Э'то не ваше мнѣніе, а моё. Твой сады прекрасны, я удивляюсь[2]) ихъ красотамъ. Требуешь[3]) съ меня денегъ въ моёмъ затрудненіи. Э'то моя книга (эта книга моя). Тамъ ваши поля! Я не живу[4]) въ своёмъ домѣ. Мы говоримъ о своихъ дѣлахъ. Ты забылъ[5]) свой долгъ. Вы обидили[6]) своего брата. Они проиграли[7]) своё дѣло. Вы не любите свою родину, а мы свою любимъ. Ея дружба мнѣ пріятна. — Сіи дома каменные. Даёте[8]) ли Вы письмо этому человѣку или сему? Такихъ примѣровъ есть[9]) не мало. Въ этихъ земляхъ нѣтъ[10]) серебра, въ тѣхъ нѣтъ золота. Я въ этомъ не вижу зла. Я доволенъ тѣмъ, что имѣю.[11]) Давно ли ты живёшь[12]) въ семъ городѣ? Таковы люди! Давно я предвидѣлъ[13]) оное. Есть ли столъ у сего (этого) мужа, или у того. Льстецъ тотъ же[14]) лгунъ (= то же что л.) Я вѣрю только тому, что вижу. У этой женщины глаза голубые, у той чёрные. Такія же книги, какія у васъ, нужны и намъ. Я его самого видѣлъ. То въ ту, то[15]) въ другую сторону. Вы недовольны собою самими.

[2]) удивляться. [3]) 2 P. E. Præs. требовать. [4]) Præs. жить, (leve, bo). [5]) Fort. забыть. [6]) Fort. обидить. [7]) Fort. проиграть. [8]) giver. [9]) findes der. [10]) § 133. [11]) Præs. имѣть. [12]) 2 P. E. Præs. жить (4). [13]) Fort. предвидѣть. [14]) det samme som. [15]) snart–snart.

Send mig[1]) min Bog tilbage, skal jeg sende[2]) Dig din. Dette er vort Hus (dette Hus er vort). Elsker Eders Forældre, ligesom[3]) vi elske vore. Sæt[4]) ikke altfor meget Lid til Deres Kraft.[5]) Giv Din Söster Penge. Un-

[1]) g. m. tilb., отошли. [2]) отошлю. [3]) (также)-какъ. [4]) sæt L., довѣряй (Dat.) [5]) сила.

ər[6]) vore Födder[7]) laa Havet roligt; og over os havde [8]) de tykke[9]) Skyer. Jeg har hört[10]) dette af Deres Broər, men jeg tror det ikke. Han taler med din Moder. ɡg kan undvære[11]) deres Hjælp.[12]) Studiet[13]) er tungt[14]) en dets Frugter[15]) behagelige. Ere I beskjæftigede[16]) ed Eders Lektie?[17]) Værer[18]) Eders Pligt[19]) tro; gjöər godt[20]) mod Eders Næste! — Disse Vinduer ere laere end hine. Ikke heri ligger[21]) Pointet.[22]) Af[23]) in Grund reiste han. Han vil aldrig glemme[24]) dette. isse Penne er slette. De har fornærmet[25]) Deres Söter. I vor Forlegenhed[26]) gaar det ikke an[27]) at slaa rag paa[28]) en saadan Hjælp. Vent dig[29]) Gjengjældelse ıdtr. det samme.) Saadanne som Varerne[30]) ere, saa er og risen, og saadant som Arbeidet er, er og Lönnen[31]). lag[32]) ikke din Hest! Er han fra denne By? Gud ɪlv er de Uskyldiges[33]) Beskytter.[34]) Jeg er ikke ıig[35]) i dette. Han taler blot om sig selv.

6) подъ, Instr. 7) ногá. 8) имѣ́ли. 9) густóй.) слы́шалъ отъ. 11) могу́ обойти́сь. 12) пóмощь, f.) учéніе. 14) гóрькій. 15) плодъ. 16) занимáетесь, str. 17) урóкъ. 18) бу́дьте вѣ́рны, Dativ. 19) долгъ.) gj. g., дѣ́лайте добрó, Dativ. 21) состои́тъ. 22) глáвный ıпрóсъ. 23) по, Dat. 24) никогдá не забу́детъ 25) оби́ıли. 26) затруднéніе. 27) не слѣ́дуетъ. 28) пренебрегáть nstr.) 29) ожидáй, tr. 30) товáръ. 31) вознаграждéніе.)мучь. 33) неви́нный. 34) защи́тникъ. 35) соглáсный ь, Instr. (alm. на m. Akk. el. въ m. Præpos. om Tingen; n Personen: съ).

3. (Relative og interrogative). Смерть ıорѣ́е[1]) бѣжи́тъ за тѣ́ми, котóрые отъ неá убѣгáютъ. еловѣ́къ, котóраго ты ви́дишь, óчень умёнъ. Кому́

1) Præs. бѣжáть (бѣ́гать; уб.).

хóчется[2]) мнóго знать, тому́ не нáдобно мнóго спать. Э́то то, о чьёмъ я вамъ говори́лъ. Есть одно́ издáніе э́той кни́ги, котóрое продаётся[3]) óчень дёшево. Тотъ, у когó мнóго дѣ́ла, не ду́маетъ о забáвахъ. Онѣ́ разсѣ́ялись,[4]) кто въ одну́, кто въ другу́ю стóрону. Вотъ кни́га, каки́хъ мáло. Вотъ другъ, въ чьихъ рукáхъ моя́ судьбá. Въ чёмъ состои́тъ[5]) счáстіе? Чему́ приписáть[6]) э́ту перемѣ́ну? Слу́шайся[7]) тогó въ чьёмъ домѣ́ ты жилъ.[8]) Въ котóромъ часу́ прійдёшь?[9]) Какóму языку́ ты у́чишься?[10]) Онъ разсказáлъ[11]), не знáю въ котóрый разъ, всё тотъ же анекдóтъ. Чьи э́ти домá? Чѣмъ я заслужи́лъ[12]) твою́ дру́жбу? Дéньги тебѣ́ не принадлежáтъ: отдáй[13]) ихъ тому́, чьи онѣ́. Я не видáлъ,[14]) чью шля́пу брóсили[15]) на полъ. Остерегáйтесь[16]) тогó, чьё честолю́біе не знáетъ предѣ́ловъ. Скóлько отсю́да вёрстъ до гóрода?

---

2) upers., det er kjært; хотѣ́ться. 3) продáться. 4) Fort. разсѣ́яться (—вáть-ся). 5) состоя́ть. 6) Inf., sc. есть, det tilkommer. 7) Imp. слу́шаться. 8) жить, leve, bo. 9) Nutidsform med futur. Bet. придти́ (приходи́ть). 10) Præs. учи́ться. 11) Fortid (perfektisk), разсказáть. 12) Fort. (perf.), заслужи́ть (—живать). 13) Imp. отдáть (отдавáть). 14) Fort. ви́дить. 15) Fort. (perf.), брóсить (бросáть). 16) Imp. остерегáться.

Det Hus, hvori jeg bor, er mit. Den Bog, jeg læser,[1]) er meget behagelig. Jeg kjender[2]) den Sag,[3]) hvorom I tale. Dette er en Proces[4]), hvoraf min Lykke er afhængig.[5]) Elsker dem, der elske[6]) Eder. Det er

---

1) читáю. 2) знáю. 3) дѣ́ло. 4) процéсъ. 5) зави́ситъ отъ (Gen.) 6) лю́бятъ.

et Træf 7) af den Art, der (af saadanne som) 8) ere sjeldne. Vogt dig for 9) dem, der smigre 10) dig. Det Vand, hvormed jeg vadsker mig, 11) er meget koldt. Dette er en (heldig) Leilighed, hvoraf 12) der ikke gives mange. Foretag dig 13) ikke det, hvori du ikke seer Nytte. 14) Om hvis Vexler tale I? Om den Kjöbmands, hvis Eiendomme 15) jeg kjöbte. Hvis Böger ere disse? Hvormange er Klokken (hvilken Time)? Jeg har sagt 16) Eder, hvad Slags Menneske han er. Dette var en saadan Scene, 17) som jeg aldrig vil glemme. 18) Hvilken Ulykke! Hvilken Datum 19) (skrev vi) igaar? Under hvilken Chef 20) tjener 21) du? Med hvilke (hvad Slags) Böger beskjæftiger Du dig? 22) Jeg ved ikke, med 23) hvis Börn hun spadserer 24). Med 25) hvis Tilladelse 26) er du gaaet ud? 27) Hvorover 28) er du bekymret? 29) Af 30) hvormange Bind 31) bestaar dette Værk? 32)

7) слу́чай. 8) каково́й (Demonst. udtrykkes ikke). 9) берегись (Gen.) 10) льстять, med Dativ. 11) мо́юсь. 12) fuldstændig: af saadanne (изъ таки́хъ), hvoraf. 13) предпринима́й. 14) по́льза. 15) имѣ́нie. 16) сказа́лъ. 17) сце́на. 18) забу́ду. 19) число́. 20) нача́льникъ. 21) слу́жишь. 22) занима́ешься, med Instr. 23) съ, Instr. 24) гуля́етъ. 25) съ, Gen. 26) позволе́нie. 27) ты вы́шелъ со двора́. 28) о, Præpos. 29) забо́тишься. 30) изъ, Gen. 31) томъ. 32) сочине́нie.

---

4. (Ubestemte.) Я никому́ не вѣ́рю. 1) Что́-то́ онъ ска́жетъ? Изъ ничего́ не сдѣ́лаешь 2) ничего́. Скажи́ 3) э́то кому́ нибу́дь. Для ка́ждаго дня дово́ль-

1) Præs. вѣ́рить. 2) 2 P. Præs. (Futur.); сдѣ́лать. 3) Imp. Enk.; сказа́ть.

но4) своей заботы. О чёмъ онъ думаетъ, никто не знаетъ. Надобно привыкать ко всякой пищѣ. Такъ думаютъ однѣ5) женщины. Я ни на кого не надѣюсь.6) Мы всѣ довольствуемся7) однимъ жалованіемъ. Между новостями, которыя онъ разсказалъ, нѣкоторыя справедливы. Они разсѣяны8) по всему свѣту. У чись9) чему нибудь. Кто бы10) вамъ это ни сказалъ, онъ солгалъ.11) Нѣтъ никого здѣсь. Я не продамъ12) своего дома ни за что. Онъ счастливѣе чѣмъ кто-либо. Въ теченіе нѣсколькихъ мѣсяцевъ онъ ежедневно покупалъ13) по нѣскольку сотъ душъ. Онъ говоритъ одно, а дѣлаетъ другое. Иному жарко, иному холодно. Я всю ночь не спалъ.14) У него три дочери, всѣ одна другой лучше. Онъ никѣмъ не доволенъ. Новгородцы не могли15) надѣяться ни на чью помощь; въ несчастное время монгольскаго нашествія какая- то особенная жестокость оковала16) всѣ сердца; всякій думалъ17) только о себѣ и не хотѣлъ18) помогать другимъ. Что ни говоритъ, всё лжётъ.19) Доски набросаны20) одна съ другою. Онъ весь преданъ ученію. Ни одинъ этого не говоритъ. Сколько людей, столько судей. Онъ всѣмъ имъ надѣлалъ21) непріятностей.

4) § 135. 5) § 62, S.73. 6) Præs., надѣяться. 7) довольствоваться. 8) Fort. Partc. Passiv, разсѣять. 9) Imp. Enk., учиться § 143. 10) hvo der end monne, § 191. 11) Fort. (perf. el. aor.), солгать. 12) Futurum af продать. 13) Fort. (perf.), покупать. 14) Fort., спать. 15) Fort. Flert. af мочь (могъ, могла, -ло, ли). 16) Fort., оковать (оковывать). 17) думать. 18) хотѣть. 19) Præs., лгать (лгу, лжёшь — § 38). 20) Fort. Part. Pass., набросить (набрасывать). 21) надѣлать.

Han kjender ikke nogen (ingen). Intet lykkes[1]) ham. Sagde han noget om mig? En Mand af Ære[2]) vil i intet Tilfælde handle mod[3]) sin Samvittighed. Alene[4]) svage[5]) Folk stole[6]) ikke paa sig selv. Ethvert Arbeide fortjener (sin) Lön.[7]) Alle Böger ere ikke lige[8]) gode. Til hvem jeg end henvendte mig,[9]) svarede[10]) alle mig et og det samme. Han har ingen Foranstaltninger[11]) truffet.[12]) Han udmærkede sig[13]) ikke ved noget. Hun er Musiken ganske (hel) hengiven. Denne Artikel[14]) var ikke noget andet end en Opfordring[15]) til Folket. Jeg gaar[16]) ikke til nogen (ingen). Han er ikke i noget eneste Tilfælde ubeskeden.[17]) Han ærgrer sig[18]) over enhver Bagatel.[19]) Han arbeider mer end nogensomhelst anden. Dette leder[20]) ikke til noget (intet). Ser De[21]) nogen(somhelst)? Har De nogensinde[23]) set[22]) noget (somhelst) lignende?[24]) Jeg har aldrig o. s. v. Hvad jeg end sagde[25]) ham, kunde jeg ikke overbevise[26]) ham. Enhver har sin Sorg og sine Bekymringer. Denne lærde[27]) Mands hele Eiendom[28]) bestod[29]) alene i Böger. Mange Ulykkelige[30]) tale[31]) ikke med nogen (ingen), fordi

---

1) удаётся; ang. den dobbelte Nægtelse se § 207. 2) чéстный. 3) vil h. mod, (не) бýдетъ поступáть прóтивъ, Genit. 4) одúнъ. 5) слáбый. 6) довѣ́ряютъ, Dativ. 7) fortj. Lön, заслýживаетъ вознаграждéніе. 8) одинáково 9) къ — обращáлся. 10) отвѣчáли. 11) распоряжéніе. 12) сдѣ́лалъ (§ 133). 13) отличúлся, Instr. 14) статья́ (§ 73, Anm. 4). 15) воззвáніе (къ). 16) хожý (къ). 17) нескрóмный. 18) сéрдится (за med Akk.). 19) бездѣ́лица. 20) ведётъ къ, годúтся къ. 21) вúдите ли Вы. 22) вúдѣли. 23) когдá. 24) подóбный. 25) говорúлъ. 26) kunde overb., могъ убѣдúть. 27) учёный. 28) имѣ́ніе. 29) состоя́ло, въ med Præp. 30) несчáстный. 31) говоря́тъ.

de ikke vente[32]) Hjælp af nogen (ingen). Elsk[33]) Gud over[34]) alt, og din Næste[35]) som[36]) dig selv!

32) ждумъ (отъ), § 137. 33) люби́. 34) бо́лѣе чѣмъ. 35) бли́жный. 36) какъ.

De regelmæssige Verbers Konjugation.

(1ste Konj.) Весна́ обѣща́етъ хоро́шій урожа́й. Зна́ете ли вы э́того человѣ́ка? Вчера́ мы мно́го рабо́тали, чита́ли и рисова́ли. Москва́ бу́детъ красова́ться до́лго во главѣ́ городо́въ Ру́сскихъ. Не ду́май упря́миться! Не теря́й наде́жды. Канаре́йка роня́етъ пе́рья. Кла́няйтесь ему́ отъ меня́! Онъ кро́вію плю́етъ. Ни о чёмъ не горю́й! Сосѣ́дъ мой торгу́етъ сукна́ми. Не ка́йся сдѣ́лавши добро́ бли́жнему! Снѣ́ютъ плоды́. Ра́на у меня́ постоя́нно о́чень боли́тъ (болѣ́етъ). Пла́тье отъ сы́рости тлѣ́етъ. Сестра́ моя́ ско́ро вы́здоровѣетъ. Со́лнце озаря́етъ зе́млю свои́ми луча́ми, и грѣ́етъ её. Мѣ́дная посу́да пая́ется о́ловомъ. Ры́ба не клюётъ. Онъ ка́ется во грѣха́хъ. Ны́ньче не гуля́йте! пора́ рабо́тать. Ра́ки краснѣ́ютъ варя́сь.[1]) Генера́лъ о томъ порадѣ́етъ.[2]) Плане́ты обраща́ются вокру́гъ со́лнца. Снѣгъ та́етъ. Стра́сти бушу́ютъ въ нёмъ. Пётръ Вели́кій начина́лъ уже́ освѣща́ть Россію за́паднымъ образова́ніемъ.[3]) Куй желѣ́зо, пока́ горячо́![4]) Смѣ́ётесь

1) вари́ться. 2) Futurum til радѣ́ть. 3) ved vesterlandsk Kultur. 4) § 94 a, sidste Anm.

ли вы надъ егó угрóзами? Начинáючи дѣло, о концѣ размышляй. Начинáя отъ гóрода дорóга óчень дурнá.

(2 den Konj.). Брани его за лѣность, когдá заслуживаетъ! а сегóдня не побрани! Э'то сочинéніе стóило мнѣ большихъ трудóвъ. Добродѣтель егó не боится злословія. Жары стояли[1]) всё лѣто. Онъ обýлся въ сапоги. Мои дѣти бóрются съ судьбóю и съ дурными страстями. Говорите всегдá прáвду, и не спóрьте о пустякáхъ! Борюсь со сномъ. Приготóвлюсь[2]) принять другa своегó. Топите печку! Не могý-съ;[3]) онá дымится; по крáйней мѣрѣ онá подымилась[4]) вчерá. Мукá сыплется изъ мѣшкá.[5]) Пýли сыпались грáдомъ.[6]) Потъ кáпалъ съ егó лицá. Не принимáй такихъ предложéній! Съ кровли кáплетъ. Приготóвьтесь отвѣчáть мнѣ! Онá принялá егó словá въ дурнýю стóрону. Не нѣжьте своихъ дѣтéй, но держите ихъ крѣпко и стрóго! Такія знакóмства вредятъ вáшей репутáціи; они ужé повредили[7]) ей. Я никогó не видѣлъ здѣсь, но скóро ихъ увижу.[8]) Пароходы ежеднéвно на сей рѣкѣ хóдятъ. Братъ вашъ мнѣ кáжется[9]) чéстнымъ человѣкомъ. Я вамъ покажý,[10]) гдѣ онá живётъ. Людямъ, говорящимъ прáвду, всѣ вѣрятъ. Въ 1480 годý окóнчилось Татáрское иго, тяготѣвшее надъ Россіею бóлѣе двухъ столѣтій. Почемý вы

---

1) eg. stode ɔ: varede. 2) Futur. (§ 177). 3) jeg kan ikke, min Herre, § 97, 3 Anm. 4) rög lidt, Pag. 224. 5) cfr. § 40, 2. 6) § 146. 7) Perf. 8) Futur. af увидѣть. 9) § 151. 10) Futur., показáть.

свищете? Спрячь бумагу не здѣсь! Овечки лугу травку щиплютъ. По чёмъ платили вы за сукно? Я заплатилъ (= платилъ) за него (о пять рублей. Мой сынъ вамъ долженъ, но я за чу[11]) за него. Пора молотить пшеницу. Я прячетъ отъ мужа свои деньги. Не спрячьте чего отъ меня! Онъ хохочетъ во всё горло.[12]) плачь, голубушка.[13]) Съ Васъ спросятъ[14]) за д щеніе этихъ безпорядковъ. Спросите его, чего хочетъ (önsker). Э'та земля приноситъ ты рублей дохода. Остатки разбитаго[15]) корабля сились по водѣ. По комъ носите вы трауръ? сятся слухи, что Императоръ померъ.[16]) Напиш вамъ завтра, какъ мнѣ предписала матушка. Бр вашъ слабъ характеромъ:[18]) (онъ) пляшетъ дудкѣ жены. Лошадь чешется[19]) о стѣну; чет гребнемъ! Е'сли вы сдѣлайте мнѣ честь посѣт меня, я васъ угощу сколь (какъ) возможно лу Сегодня я крещу[20]) ребёнка у моего брата. Я вращу вамъ книгу, если самъ возвращусь. свищи! такая музыка мнѣ не нравится. На сердятся[21]) потому что (онъ) на нихъ клевещ С. Петербургъ лежитъ при Невѣ, вытекающей Ладожскаго озера. Не бойся!

---

11) Futur. 12) af fuld Hals. 13) eg. lille 14) Futur.; man vil kræve Regnskab af. 15) Passiv P af разбить, se Tab. over de uregelm. Verber. 16) F er död. 17) Futur. 18) § 149. 19) klör sig, skubber o, mod. 20) bærer til Daaben. 21) Præs. Ind.

(3die Konj.) Никтó егó и вóлосомъ не трóнетъ. Не тронь (трóгай) егó! Дѣвочка ряхнулась отъ любви; мóжетъ[1]) быть онá и умрётъ. Онá чахнетъ подъ брéменемъ окóвъ; простонáла всю ночь. Пиво совсѣмъ промóзгнуло (прóмзгнуло). Закинуть яму землёю. Закиньте крючёкъ![2]) Рѣчка изсохлá; воды въ ней нéбудетъ всегó лѣта.[3]) Молокó скóро скиснетъ; (онó) ужé закиснуло; зáвтра докиснетъ. Молнія сверкнула, грянулъ сильный громъ, земля дрóгнула, цéрковь затряслáсь. Сóлнце блеснýло и скрылось. Братъ мой грóмко храпнýлъ и проснýлся. Медвѣди зимóю не употребляютъ никакóй пищи, но тóлько лежáтъ и сосýтъ свои лáпы. Непріятели заперли егó въ крѣпости.

---

[1]) det kan (мочь, uregelm. Verb.). [2]) sæt Krogen ud! [3]) § 131.

I.

ЧЕЙ УДѢЛЪ НА ЗЕМЛѢ ВЫШЕ.

изъ письмá къ у.........му

Никáкъ не могý сказáть вамъ, — чей удѣлъ на землѣ выше и комý суждена лýчшая ýчасть. Прéжде, когдá былъ поглупѣе, я предпочитáлъ однó звáніе другóму, тепéрь же вижу, что ýчасть всѣхъ равнó завидна. Всѣ полýчатъ рáвное воздаяніе, — какъ

чей удѣлъ выше: hvis Lod, Livs Stilling er höiere end en andens ɔ: höiest; выше § 53. никáкъ не, slet ikke. могý af мочь. суждена, eg.: tildömt ɔ: tildeelt, af судить. поглупѣе, § 54. предпочитáлъ,

тотъ, которому ввѣренъ былъ одинъ талантъ, и онъ принёсъ на него другой, такъ и тотъ, которому дано было пять талантовъ, и который принёсъ на нихъ другіе пять. Даже, я думаю, участь перваго ещё лучше, именно оттого, что онъ не пользовался на землѣ извѣстностію, и не вкушалъ очаровательнаго напитка земной славы, подобно послѣднему. Чудна милость Божія, опредѣлившая равное воздаяніе всякому, исполнившему честно долгъ свой, царь ли онъ, или послѣдній нищій. Всѣ они тамъ уравняются,

---

Impf., pleiede jeg at foretrække, ubegr. Form (begr. Form, Aor. og Perf., предпочёлъ, Fortid af предпочéсть). звáніе, Kald, Stilling. тепéрь же, men nu (же, er en fortsættende enklitisk Konjunktion, der benyttes ved Overgang til en ny eller modificeret Tanke; fr. *or*)., завидна, Præd.form til завидный, misundelsesværdig. получать, ville faa, Præs. (Futurum) af получить, begr. Form (ubegr. получáть, hvoraf Præs. получáю beholder sin Præsens Betydning). ввѣренъ, Præd.form, Perf. Partc. af ввѣрить (ubegr. Form ввѣрять). принёсъ, Fortid (Aor.) af принести, bringe (ubegr. Form приносить, hvis Fortid bliver Imperf.). на, eg.: paa den ɔ: som Udbytte af den. данó, Perf. Partc. Neutr., Præd.form, af дать („hvem der blev givet"). дáже, endogsaa. именно, navnlig, især. оттогó, что, af den Grund, at. пóльзовался, nöd, Impf., ubegr. Form (den begr. dannes ved воз-, вы-, по-, у-; dens Præsensform har Bet. af Futur., dens Fortid af Aor. eller Perf.). вкушáлъ, Impf., smagte, nöd, ubegr. F. (begr. F. вкусить, hvis Fortid altsaa blir Aor. eller Perf.). напитокъ, Drik, оч. нап., Trylledrik. подóбно, ligt ɔ: ligesom. опредѣлившая, Fortids Partc. Akt., som har bestemt, af опредѣлить; ubegr. F. опредѣлять. исполнившему, Fort. Partc. af испóлнить, opfylde, begr. F. (ubegr. F. —нять). чéстно, adverbialt: hæderligen. долгъ, Gjæld, Pligt. ли—или, hvad enten — eller. послѣдній, sidste ɔ: usleste, eg. som fölger efter de andre. тамъ, der, i Himmelen. урáвняются, Præs.

потомý что всѣ внидýтъ въ рáдость Гóспода своегó, и бýдутъ пребывáть равнó въ Бóгѣ. Конéчно, самъ Христóсъ сказáлъ въ другóмъ мѣстѣ: Въ домý Отцá Моегó обúтели мнóги суть; но какъ помы́слю объ ѐтихъ-обúтеляхъ, какъ помы́слю о томъ, что должны́ быть у Бóга обúтели, не могý удержáться отъ слезъ и знáю, что никáкъ бы не рѣшúлъ, какýю изъ нихъ вы́брать себѣ́, éсли бы тóлько дѣйствúтельно былъ удостóенъ небéснаго цáрствія и вопрóшенъ: какýю

(Futur.), refl. af уравня́ть (уровня́ть), ogsaa уровнúть, begr. F. (ubegr. урáвнивать). внидýтъ, Præs. (Futur.), ville gaa ind, af det kirkeslav. вни́дти (идтú eller иттú, gaa). пребывáть, forblive, opholde sig (begr. F. пребы́ть). равнó, uden Forskjel. конéчно, visselig. сказáлъ, Fort. (Aor. el. Perf.; Imperf. говорúлъ). какъ, her: naar (engl.: *as*). помы́слю, Præs. (Futur.) af помы́слить (ubegr. F. помышля́ть, hvis Præs. — я́ю beholder sin Præs. Betydn.) — „kommer til at tænke.“ должны́ быть, skulle være; должны́, Præd.form, eg.: ere pligtige at være; Attributformen er дóлжный. удержáться, refl. begr. Form, her brugt, hvor Talen er om det gjentagne enkelte Tilfælde: jeg kan ikke afholde mig fra Taarer, hver Gang jeg kommer til at tænke paa —. слёзъ, G. Fl. af слезá (Parad. 19). бы рѣшúлъ, jeg vilde (kunne) afgjöre; бы med Fortid betegner det umulige Tilfælde, den tænkte Hovedsætning, — svarende til éсли бы, den tænkte Bisætning (den betingende). вы́брать, begr. Form (выберý, Futur.); det sædvanlige utydelige Udtryk, cfr. fr.: *je ne sais que faire*, eng.: *I do not know, what to do*. себѣ́, for mig. тóлько, kun, ellers. былъ удостóенъ, værdigedes eller var bleven værdiget, § 83; Fortids Partc. Passiv af удостóить, begr. Form (ubegr. F. удостóивать). цáрствія, Gen. af цáрствіе, kirkesl. = цáрство; Gen. efter § 134. вопрóшенъ, blev spurgt, af вопросúть, begr. F., Parad. 18 (ubegr. F.: вопрошáть. хóчешь, Præs. af хотѣ́ть, „hvilken af disse önsker du.“

*

изъ нихъ хо́чешь? Зна́ю то́лько то, что сказа́лъ бы: „После́днюю, Го́споди; но лишь бы она́ была́ въ дому́ Твое́мъ!“ Ка́жется, ничего́ бы не жела́лось бо́льше, какъ то́лько служи́ть тѣмъ и́збраннымъ, кото́рые уже́ удосто́ились созерца́ть во всемъ вели́чіи Его́ сла́ву, лежа́ть бы то́лько у ногъ ихъ и цѣлова́ть свя́тыя ихъ но́ги!

Н. Го́голь.

II.

ДУША́ ЛИЦЕНЦІАТА ПЕТРА́ ГАРСІА́СА.

Два шко́льника шли вмѣ́стѣ изъ Пеннафіэ́ла въ Саламанку. Чу́вствуя уста́лость и жа́жду, они́ останови́лись у исто́чника, кото́рый нашли́ при доро́гѣ. Утоли́въ свою́ жа́жду они́ легли́ на траву́ чтобъ от-

---

что сказа́лъ бы, at jeg vilde sige, eller: vilde have sagt. после́днюю, det sidste, det laveste. но лишь бы, kun at det maatte blive. дому́, sædvanlig Form af Præpos. for до́мѣ. ка́жется, Præs. af каза́ться, (eg.: det viser sig) det synes; Parad. 15; ubestemt Form (Gjentagelsesformen er ка́зываться, den begrændsede Form показа́ться, hvortil ubegr. Form пока́зываться, hvis Præsens показыва́ется = ка́жется, men kun i Bet. viser sig). ничего́ бы не ж. б., intet mere vilde blive önsket, eller: være bleven —; ничего́, Gen. efter § 137. какъ, end. служи́ть, tjene, Par. 13. тѣмъ o. s. v., Dat. Fl.: hine Udvalgte. удосто́ились, ere blevne værdigede. созерца́ть, at skue, beskue. лежа́ть бы т., kun at ligge; бы betegn. at her Talen er om noget forönsket, tænkt; лежа́ть, Parad. 13, ubestemt Form.

дохнýть и увѝдѣли невзначáй на врóсшемъ въ зéмлю кáмнѣ нѣ́сколько вы́рѣзанныхъ словъ, котóрыя немнóго ужé стёрлись отъ врéмени и отъ тогó что стáдо, пригонѧ́емое къ семý истóчнику на водопóй, бродѝло по нёмъ. Обмы́въ кáмень водóю онѝ прочитáли слѣ́дующія испáнскія словá: Здѣсь лежѝтъ душá лиценціáта Петрá Гарсіáса.

шли, Fortid, Impf., § 116 b, gik (fr. *marchaient)*, om den enkelte Gaaen ved en enkelt Leilighed: „vare paa Veien" (ходѝли = pleiede at gaa; пошлѝ betegner Aor. og Perf., gik afsted eller ere gaaede afsted). чýвствуя, fölende (fr. *en sentant)*, § 95 a, af чýвствовать, ubegr. Form. остановѝлись, Aor., standsede (fr. *arretèrent)*, ubegr. останáвливались, pleiede at standse. нашлѝ, fandt, traf, Fortid, Aor. af найтѝ; ubegr. F. находѝть, Fort.: находѝли. утолѝвъ, § 95 b, havende slukket, Fort. Gerundium af утолѝть, begr. F. (ubegr. F. утолѧ́ть). леглѝ, § 117, 2den Kl. a) 2, lagde sig, Aor., perf. Art. на, § 156, B c), nedpaa. отдохнýть, forat hvile, § 120, perf. Verb., om det enkelte Tilfælde (ellers отдыхáть). увѝдѣли, fik Öie paa, Aor. og inkoativt, af увѝдѣть; (вѝдѣли, Aor.: *ils virent*, uden ink. Bet.; видáли, *ils voyaient*, Impf. om den gjentagne Seen; intet повѝдѣть existerer; kun повидáться, söge Anledning til at se. врóсшій, Fortids Partc. af élrостѝ (врастѝ): indvoxet; sammensat af въ og ростѝ, § 92; smlg. § 94; Præsensformen врастý el. вростý blir Futur., врастáю blir Præs., af врастáть. вы́рѣзанный, udskaaret, indgravet, Fort. Partc. Pass. af вы́рѣзать, begr. F.; ubegr. F.: вырѣ́зывать; Par. 15. стёрлись, Fort. Aor., efter Bet. Plusqv. af стерéть, Par. 25, udgnide, bortgnide, afslide (Præs. med futur. Bet. сотрý- med Hjælpelyd o; Præsens betegnes ved стирáю af стирáть). пригонѧ́емый, Nutids Partc. Pass., „som pleiede at drives hen", § 94 b, af пригонѧ́ть, Par. 5 (Fort. Partc. Pass., dannet af пригнáть: прѝгнанный). водопóй, eg. Vandingssted; her: Vanding. бродѝть, Par. 14, intr. drive om, gaa omkring paa, træde paa (her Plusq.); ubegr. Vb. (begr. сбродѝть, сбрестѝ

Мла́дшій шко́льникъ, бу́дучи безразсу́денъ и вѣ́тренъ, прочита́лъ на́дпись и сказа́лъ захохота́въ: ничего́ нѣтъ смѣшнѣ́е сего́! Здѣсь лежи́тъ душа́... лежа́щая душа́... Хотѣ́лось бы мнѣ знать, како́й дура́къ вы́думалъ таку́ю глу́пую на́дпись. Проговори́въ э́то, онъ всталъ и пошёлъ. Това́рищъ, разсуди́тельнѣе его́, сказа́лъ себѣ́: тутъ кака́я нибу́дь та́йна, я оста́нусь здѣсь чтобъ удостовѣ́риться въ томъ. И такъ, отпусти́въ това́рища одного́, сталъ, не теря́я вре́мени выка́пывать ка́мень свои́мъ но́жикомъ, и труди́лся до тѣхъ поръ, пока́ его́ не вы́нулъ. Онъ нашёлъ подъ нимъ кошелёкъ, кото́рый

---

sj.; 1) побродить og 2) Gjentagelsesf. побро́живать, bet. 1) begynde at gaa, 2) gaa ofte til et Sted). обмы́въ, Fort. Ger. af обмы́ть; мыть, § 92 — „efter at have afvadsket.“ слѣ́дующій, Nut. Partc. af слѣ́довать, Par. 2. лежа́ть, Par. 13. — бу́дучи, § 85. вѣ́треный, ubetænksom. безразсудный, ufornuftig. захохота́въ, begyndende at skoggerle; Fortids-Ger. staar ikke sjælden om det med et fortidigt Prædikat samtidige. хотѣ́лось бы мнѣ, det kunde lyste mig (kunde ogsaa være Plusqv.), af хотѣ́ть. вы́думалъ, her Perf., begr. Form; ubegr. og Gjentagelsesf. выду́мывать. проговори́въ, Fortids-Ger.: efterat have udsagt. всталъ, Fort., Aor., af встать, stod han op; Præs. встаю́ dannes af встава́ть; Fut. вста́ну. оста́нусь, vil forblive, Futur. af оста́ться; Præs. остаю́сь, dannet af остава́ться. удостовѣ́риться, begr. Form, overbevise sig om, skaffe sig en klar Mening om; Par. 8; ubegr. F. удостовѣря́ть (-ся). въ томъ, om det. отпусти́въ, Fort. Ger. af отпусти́ть, sende fra sig, lade gaa, begr. F.; ubegr. F. отпуска́ть el. отпуща́ть. одного́, alene, Akk. Gen. af оди́нъ. сталъ, § 85, begyndte. не теря́я, uden at tabe, Nut. Ger. af теря́ть. выка́пивать, grave ud, ubegr. F. (det varige Arbeide; begr. F.: вы́копать, om Resultatet af Arbeidet: faa op ved Opgravning). труди́лся, arbeidede,

и развязáлъ. Въ нёмъ бы́ло сто червóнныхъ съ бумáжкою, на котóрой стоя́ли слѣ́дующія латúнскія словá: „Будь ты моúмъ наслѣ́дникомъ за то, что былъ столь умёнъ, и растолковáлъ смы́слъ сей нáдписи; употребú моú дéньги лу́чше, нéжели я.“ Шкóльникъ, рáдуясь сей нахóдкѣ, положúлъ кáмень по прéжнему, и пошёлъ въ Саламáнку съ лиценціáтовою душёю.

Par. 14, ubegr. F., Impf.; begr. F. потрудúть (-ся). до тѣхъ поръ, покá, indtil, § 194. вы́нулъ, Par. 22, indtil han tog ud (havde taget ud), § 116 c (den ubegr. F. вынимáть, deraf Præs. og Impf.). развязáлъ, löste op, tog Baandet af, Aor., Par. 15; Præs. (Futur.) развяжу́; Præsens og Impf. dannes af развя́зывать. стоя́ли, Par. 9, her Impf. (постоя́ть 1) staa en Stund, 2) standse, vente), Futur. til стоя́ть blir бу́ду стоя́ть; постою́ bet. vil standse o.s.v., det kan dog bruges som Futur: til стою́, jeg staar, om en kortvarigere Staaen, en Indtagen af staaende Stilling. Будь, Imp. af быть. моúмъ — § 151. за то, что, fordi, растолковáлъ, har forklaret, растолку́ю Futur.; Præs. og Impf. af растолкóвывать. употребú, brug, begr. Vb.; употребля́ть, dannet heraf, ubegr. рáдуясь, Nutids Ger. af рáдоваться, glæde sig, § 145. положúлъ, begr. Vb.; lagde, Par. 13; deraf ubegr. полагáть, hvoraf Præs. og Impf., dog næsten uden Undtagelse i overf. Forstand; i fysisk Forst. bruges класть, Præs. кладу́, jeg lægger, jeg sætter, ubest. Vb. § 92 (уклáсться og уложúться, begr. Former, samt уклáдываться, ubegr. Form, bet.: 1) pakke sit Töi sammen, 2) om Töi og Varer: faa Plads, lade sig indpakke; 3) som ubegr. Form til улéчься, lægge sig tilsengs).

III.
МОРСКА́Я ЖИЗНЬ.

Друзья́ мои́ весело на́ мо́рѣ, когда́ благопрія́тствуетъ пого́да; и посреди́ са́маго Океа́на, гдѣ безпредѣ́льность воды́ ограни́чивается то́лько безпредѣ́льностію не́ба; гдѣ человѣ́къ не замѣча́етъ ничего́, кро́мѣ пустоты́, кото́рая ещё ощути́тельнѣе, когда́ прозра́чныя небеса́ здѣ́шней стороны́ (Испа́ніи) ка́жутся гора́здо отдалённѣе — и въ э́той пусты́нѣ, говорю́ я, се́рдце наполня́ется ра́достью, е́сли попу́тный вѣ́теръ го́нитъ кора́бль къ жела́емому приста́нищу. Тогда́ забо́ты прекращены́; по всему́ кораблю́ слы́шны пѣ́сни или́ гро́мкій смѣхъ до́брыхъ моряко́въ, мѣня́ющихся шу́тками за весёлыми и́грами, кото́рыя они́ мгнове́нно оставля́ютъ, броса́ясь смотрѣ́ть на

морска́я жизнь, Livet paa Havet (мо́ре). ве́село, (det er) behageligt. благопрія́тствовать, Par. 2, ubest. Vb. посреди́ § 156. ограни́чиваться, ubegr. Vb.; begr. ограни́чить. замѣча́ть, bemærke, ubegr. Vb.; begr. замѣ́тить, Par. 16. кро́мѣ, § 156. небеса́, § 41, 4. ка́жутся af каза́ться, Par. 15 (se I). наполня́ться, fyldes, ubegr. Vb. (=напо́лниваться; begr. напо́лниться). го́нитъ, Præs. (Futur.) af гнать (§ 92) = гоня́ть og гони́ть, alle ubestemte, §§ 116 og 117, 1; her: driver. жела́емый, Nut. Partc. Pass. af жела́ть. прекращены́, Præd.form til прекращённый, Fort. Partc. Passiv af прекрати́ть, bringe til Ende, begr. F.; ubegr. прекраща́ть. по henover, rundtomkring paa. слы́шный, adj. hörlig, hörbar; Præd.form: слы́шенъ. мѣня́ющихся, Nut. Partc. Akt. Gen. Fl. af мѣня́ть (ся), vexlende (med) hverandre. шу́тка, Spög, Drilleri; мѣн. ш., spögende med hverandre. за, under § 156. B. b. оставля́ть, ubegr. Vb. (begr. оста́вить, Par. 11). броса́ясь, styrtende hen, af броса́ться, ubegr. Vb. (begr. бро́сить).

ста́до рѣзвыхъ каса́токъ, бы́стро выпры́гивающихъ изъ воды́, ныря́ющихъ и гоня́ющихся одна́ за другóю. Иногда́ явле́ніе ва́жнаго кита́, егó кувырки́ и фонта́ны, егó стара́ніе опереди́ть кора́бль, забавля́етъ до́лго неозабо́ченныхъ пла́вателей. Я́сная ночь ещё лу́чше, когда́ звѣ́зды и луна́ населя́ютъ эѳи́рное простра́нство: предѣ́лы зрѣнія бли́же, человѣ́къ и кора́бль егó не ка́жутся такъ ма́лыми, такъ ничто́жными, какъ днёмъ, и самъ онъ стано́вится важнѣ́е. Тогда́ вмѣ́сто шу́мной весёлости заступа́етъ ти́хое удово́льствіе; полови́на кома́нды спитъ, друга́я, на стра́жѣ, сми́рно и внима́тельно расположена́ по свои́мъ мѣста́мъ: то́лько гдѣ́-нибу́дь протя́жная въ пол-го́лоса пѣ́сня, мѣша́ясь съ шу́момъ пѣ́ны, прерыва́етъ торже́ственное молча́ніе.

Н. Бестужевъ.

каса́тка, Marsvin. выпры́гивать, springe op fra, ubest. F. (Engangsarten вы́прыгнуть, § 116.) ныря́ть, dykke. гоня́ющихся, jagende, intr., se ovfr. гоня́ть. ва́жный, alvorlig. кувыро́къ, Vælten, Rullen. фонта́нъ, Fontaine; Spröiten (gjennem to Huller). опереди́ть, tr., komme foran, begr. Vb. (ubegr. опере́живать). забавля́ть, ubegr. Form, more (begr. заба́вить, Par. 11). населя́ть, befolke. станови́ться (NB. Accentens Flytning), bliver, perfektiv Form, § 116. c (стать). вмѣ́сто, istedetfor. заступа́ть, træde isteden, ubegr. F. (begr. F. заступи́ть, § 119). спать, § 92, sover, ubest. Vb. расположена́, Fort. Partc. Passiv Præd.form, er posteret, stillet, af расположи́ть, begr. Vb. (ubegr. располага́ть). по свои́мъ м., hver paa sin, distributivt. гдѣ́-нибу́дь, hist og her. въ пол-го́лоса, adverbielt: halvhöit. протя́жный, langsom, slæbende. мѣша́ясь, Nut. Ger. refl., idet den blander sig med. прерыва́ть, afbryder, ubegr. Vb. (begr. прерва́ть = af рвать, § 92).

IV.
ПЕРЕХО́ДЪ КУЛЬНЕ́ВА ЧЕ́РЕЗЪ АЛАНДС-ГА́ФЪ ВЪ ШВЕ́ЦІЮ.

• Багратіо́ну ука́зана была́ доро́га въ Стокго́льмъ, че́резъ Ала́ндскіе Острова́, пока́ союзница Ру́сскихъ, сѣ́верная зима́, покрыва́ла ледяны́мъ мо́стомъ простра́нство Балті́йскаго Мо́ря отъ Финля́ндіи до Шве́ціи. Въ концѣ́ Февраля́ 1809 го́да, семна́дцати-ты́сячный ко́рпусъ Багратіо́на собра́лся ме́жду А́бо и Ништа́домъ и 26-го дви́нулся на о́стровъ Ку́млингъ, мѣ́сто нача́ла похо́да. Здѣ́сь раздѣли́лось всё Ру́сское во́йско на пять коло́ннъ, и, пока́ четы́ре коло́нны съ Багратіо́номъ дви́гались пря́мо на Ала́ндъ, пя́тая, Гра́фа Стро́ганова, обходи́ла Ала́ндскіе Острова́ съ ю́га, дабы́ перерѣ́зать отступле́ніе Шве́дамъ. Аванга́рдъ ея́

Аландсга́фъ, Aalandshavet. ука́зана, Fort. Partc. Hunkj. Præd.form af указа́ть, begr. Form; ubegr. ука́зывать, anvise, paalægge. покрыва́ла, Impf., bedækkede, ubegr. F.; begr. покры́ть; крыть § 92, покро́ю altsaa Futur. семна́дцати-ты́с., af 17,000 Mand bestaaende. собра́лся, samlede sig, Aor. af собра́ть (ubegr. собира́ть); брать, § 92. дви́нулся, § 117 2den Kl. b). на, henimod. м. нача́ла, Udgangspunkt. раздѣли́лось, deltes, Aor. af раздѣли́ть (ubegr. раздѣля́ть). дви́гались, Impf., smlg. дви́нулся, Aor. el. Perf. обходи́ла, Impf. omgik. съ ю́га, fra Syd af. перерѣ́зать, afskjære, begr. F. (ubegr. перерѣ́зывать). вёлъ, Fort. af вести́ § 92 (Præsens веду́), ubest. Vb. уходи́ли, Impf. gik bort; Aor. el. Perf. ушли́. перехо́ды er Subjektet. по, henover. взгромождённый, Fort. Partc. af взгромозди́ть, sammenhobe, begr. Vb.; ubegr. взгрома́зживать (af грома́да, en Hob). лёдъ § 40. 2. полынья́, Raak (Polynia). остана́вливалось, Impf. af остана́вливаться = остановля́ться), standsede længere og flere Gange, ubegr. F.; begr. останови́ться, hvis Nutid остановлю́сь altsaa er

составленный изъ Гродненскихъ гусаровъ, Донцовъ, Уральцевъ и Лейбъ-козаковъ, вёлъ Кульнёвъ. Шведы уходили безъ боя, и всѣ затрудненія похода составляли тяжкіе переходы по взгроможденнымъ глыбамъ льда, чрезъ груды снѣга и полыньи. Войско останавливалось въ снѣжныхъ сугробахъ и кочевало на покрытомъ льдами морѣ. „Съ нами Богъ! Я передъ вами, а Князь Багратіонъ за нами! На маршѣ быть бодрымъ и весёлымъ. Уныніе свойственно однѣмъ старымъ бабамъ. По прибытіи на бивакъ, чарка водки, кашица съ мясомъ, ложе изъ ельника и спокойная ночь!“ Таковы были приказы, отданные Кульнёвымъ при выступленіи съ Финляндскихъ береговъ. Похода Русскихъ не остановилъ Шведскій начальникъ Аландскихъ Островов̂ъ извѣстіемъ о перемѣнѣ правительства въ Швеціи, о желаніи его мириться и о томъ, что онъ посылаетъ къ Главнокомандующему Русскими войсками въ Финляндіи съ предложеніемъ мира. Посланнаго пропустили въ нашу главную крартиру и продолжали идти впередъ. Слѣдуя въ головѣ колонны Строганова, забирая пуш-

---

Futur, Par. 11. качевать, ubest. Vb. Par. 2, nomadisere, fare om. покрытомъ льд. м., det med Is(e) bedækkede Hav. быть § 173. свойственно, er eiendommelig for. по, ved, efter, m. Præp. кашица o. s. v. Grynsuppe med Smör. ельникъ, Furru, Furrubar. извѣстіемъ § 146. похода § 133. его, dens (Regjer.) мириться, Par. 8, ubest. Vb. посылаетъ, sender § 187 a, ubegr. Vb., (Futur. пошлю, af. послать). Русск. войск. § 152: den Överstkommanderende over —. пропустили, Aor. lod dem passere til. продолжали, Impf. vedblevj; Aor. og Perf. продолжили. забирая, opsamlende (de efterlig-

ки и плѣнныхъ, Кульнёвъ настигъ арріергардъ Шведовъ, которые, сосредоточась въ Э'ккеро, крайнемъ западномъ пунктѣ Аландскихъ Острововъ, поспѣшно пустились чёрезъ Аландсгафъ къ Шведскимъ берегамъ. У островка Сигналскера догналъ арріергардъ ихъ Кульнёвъ, захватилъ съ бою двѣ пушки и сто сорокъ четырёхъ плѣнныхъ, и принудилъ Шведскаго полковника Энгельбрехтена положить оружіе, съ четырнадцатью офицерами и четырьмя стами сорока двумя человѣками нижнихъ чиновъ. Бросая ружья, фуры, пороховые ящики, остальныя войска непріятельскія спались на Шведскій берегъ. Остановя слѣдованіе Багратіонова корпуса на Аландскихъ Островахъ, главнокомандующій положилъ послать только конный отрядъ чёрезъ Аландсгафъ на Шведскій берегъ. Отрядъ этотъ, составленный изъ трёхъ эскадроновъ Гродненскихъ гусаровъ, Лейбъ-Уральской сотни и четырёхъ сотъ Донцовъ, поручили Кульнёву. Ночью собралъ онъ войско у рыбачьихъ хижинъ Сигналскера и говорилъ въ приказѣ: „Походъ до Шведскихъ береговъ вѣнчаетъ всѣ труды наши. Э'ти волны истинная награда наша, честь и слава безсмертная! Море

---

gende), ubegr. Vb. (begr. забрать, Nutid заберу). настигъ, se Par 23 og 24, Aorist, naaede; Inf. настигнуть og настичь, begr. Vb. (ubegr. настигать). сосредоточась, Nutids Ger. af сосредоточить, begr. Vb., idet de concentrerede sig (ubegr. сосредоточивать). пустились, for afsted, begr. Vb. (ubegr. пускать eller пущать). догналъ, naaede, begr. (ubegr. догонять). принудилъ, Aor. tvang, принудить (ubegr. принуждать). войска, Stridskræfter. спались, Aor. frelste sig, undkom, af спастись (спасти, se пасти § 92.) положилъ, her:

не стра́шно тому́, кто упова́етъ на Бо́га! Отдыха́йте, това́рищи!" Но́чью вы́ступилъ Кульнёвъ, шёлъ о́семь часо́въ по слѣда́мъ Шве́довъ, че́резъ ледяны́я грома́ды Аландсга́ѳа, и „ура́"! раздало́сь въ ряда́хъ его́ отря́да, когда́ затемнѣ́ли перéдъ ни́ми ди́кіе утёсы Шве́дскихъ берего́въ. Изумлённые берегові́е отря́ды Шве́довъ не вѣ́рили глаза́мъ свои́мъ, ви́дя гарцова́нье каза́ковъ по́ льду морско́му. Шве́дскіе е́гери встрѣ́тили Кульнёва за версту́ отъ бе́рега. Съ обыкнове́нными его́ слова́ми „Съ на́ми Богъ!" гуса́ры аттакова́ли Шве́довъ съ ѳро́нта; каза́ки бро́сились съ ѳла́нговъ и понесли́сь въ тылъ неріа́телю. Шве́ды бы́ли смя́ты, бѣжа́ли, оста́вили плѣ́нными о́семь-десятъ-шесть чело-

---

besluttede. со́тня, en Sotnie ɔ: 100 Mand Kosakker, поручи́ть, overdrage, begr. Vb. (ubegr. поруча́ть). упова́ть, ubest. Vb. stole paa. отдыха́йте, hviler Eder ud, Imp. af det ubegr. Vb. отдыха́ть, som her er brugt, skjönt Talen er om en enkelt Leilighed; отдохни́те, Imp. af det begr. Vb. отдохну́ть, vilde betyde: tag Eder en liden Hvile, en kort Lur. вы́ступилъ, begr. Vb. rykkede ud, Aor.; ubegr. выступа́ть. раздало́сь, Aor. af разда́ться; ubegr. раздава́ться; Præs. раздаю́сь. затемнѣ́ли, eg. begyndte at mörkne; inkoativt begr. Vb. изу́млённый, Fort. Partc. af изуми́ть, forbause, begr. Vb. (ubegr. изуммля́ть) Par. 11. вѣ́рить, Par. 8; ubest. Vb. по́-льду, henover Isen, § 108. встрѣ́тили, Aor. mödte, begr. Vb. (ubegr. встрѣча́ть) Par. 16. за версту́, i en Versts Afstand. съ ѳро́нта, i (fra) Fronten (sml. *de ce coté*). бро́сились, begr. Vb. kastede sig, styrtede sig, Par. 18. (ubegr. броса́ть, Par. 1); Imp. af бро́сить: брось, smlg. Par. 13. понесли́сь, Aor. af понести́, begr. Vb.; se нести́ § 92, styrtede. смя́ты, sprængte, nedtraadte, slagne, Fort. Partc. Passiv af смять, begr. Vb. Præs. (Futur.): сомну́, se ять § 92, ubegr. смина́ть. бѣжа́ть, ubest. Vb. Par. 13. (бѣ́гать og бѣжа́ть § 117,

вѣкъ и отстрѣливались изъ-за береговы́хъ утёсовъ и деревьевъ. Кульнёвъ спѣшилъ Ура́льцевъ и посла́лъ ихъ перестрѣливаться; вы́строилъ на льду спѣшенныхъ гуса́ровъ и тре́бовалъ сда́чи прибре́жнаго мѣстечка Гриссельга́ма, увѣря́я, что сопротивле́ніе безполе́зно, потому́ что си́льный ко́рпусъ Ру́сскій идётъ на Но́ртель, бли́же къ Стокго́льму. Довѣря́я слова́мъ Кульнёва, Шве́ды прекрати́ли бой, уступи́ли мѣсте́чко, и Кульнёвъ извѣсти́лъ о томъ Багратіо́на слѣдующими слова́ми: „Благодаре́ніе Бо́гу, честь и сла́ва Россі́йскаго во́инства на берега́хъ Шве́ціи! Я съ во́йскомъ въ Гриссельга́мѣ воспѣва́ю — Тебя́, Бо́га, хва́лимъ! На мо́рѣ мнѣ доро́га откры́та, и я остаю́сь здѣсь до ва́шихъ повелѣ́ній.“ Отъ Гриссельга́ма до Стокго́льма разстоя́ніе ме́нѣе ста вёрстъ. Появле́ніе Ру́сскихъ во́йскъ потрево́жило всѣхъ прибре́жныхъ

2den Kl. b). плѣнными § 151, som Fanger. человѣкъ § 41, 3. отстрѣливались, Impf. eg.: skjöde fra sig; forsvarede sig ved Skyden. изъ-за, fra Bagsiden af, bag, § 156, e) Anm. 2. спѣшилъ, lod stige af, Aor.; ubegr. спѣшивать. перестрѣливаться, for at skjærmydsere (med Fienden), ubegr. Verb. (begr. перестрѣля́ться). вы́строилъ, opstillede, Aor.; ubegr выстра́ивать og выстро́ивать. тре́бовать, ubest. Vb. — med Gen. § 137. мѣстечко, Flekke. увѣря́я, Nut. Ger. af увѣря́ть, idet han forsikrede, med Akk.; begr. увѣрить. идётъ, var paa Veien, § 187. 1. бли́же къ, nærmere ved. довѣря́я, fæstende Lid til, ubegr. Vb.; begr. довѣрить. прекрати́ли, Aor. afbröd, Par. 20; ubegr. Vb. прекраща́ть. уступи́ли, Aor. overgav, Par. 11; ubegr. уступа́ть. извѣсти́лъ, underrettede, Aor.; ubegr. извѣща́ть. во́инство, Stridsmagt. воспѣва́ю, synger (Salme), ubegr. Vb.; begr. воспѣть; пѣть § 92. остаю́сь, Præs. af остава́ться, forbliver; Futur. оста́нусь af оста́ться. потрево́жило, Aor. forskrækkede; ubegr.

жи́телей окре́стныхъ мѣстъ. Смяте́ніе распространи́лось въ Стокго́льмѣ. Отвсю́ду сбѣга́лись туда́ трепе́щущіе жи́тели окре́стныхъ мѣстъ.

Кульнёвъ остава́лся на Шве́дскомъ берегу́ два дня, пока́ получи́лъ извѣще́ніе главнокома́ндующаго о заключе́ніи переми́рія и приказа́ніе идти́ обра́тно.

Михайло́вскій-Данеле́вскій.

потревоживать. распространи́лось, Aor. udbredte sig; ubegr. распространя́ться. сбѣга́лись, stimlede sammen, Impf.; Aor. сбѣжа́лись. трепе́щущіе, skjælvende, Nut. Partc. af трепета́ть, Par. 21. получи́лъ, Aor.; modtog; ubegr. получа́ть.

Trykfeil og Rettelser.

Pag. 10 mangler flere Accenter: Lin. 7 læs сóлнце; under т læs чáстный, пóстный, отдáть; under с сосáніе; under ч нѣ́что.
— 11 ligeledes: under ѳ læs Аѳи́ны; under ѵ læs мѷро.
— 12 — I § 9 læs зéмскій, об-рѣ́зать, обо-иттú.
— 19 Lin. 17 f. n. staar хóзяинь, læs хозя́инъ.
— 21 — 7 f. o. — я́ссы, læs Я'ссы.
— 22 — 9 f. n. — som, læs om.
— 25, under 6, læs: Жанли́съ, Брю́ссель, Петрáрка.
— 28, Parad. 16, under Gen., læs мнѣ́нія; Parad. 17 sammesteds læs дѣ́тищ-а.
— — Parad. 25, under Nom. læs судья́, und. Præp. - ьѣ́.
— 33 Lin. 3 f. n. staar Рýсскій, læs Рýсскій.
— 36 — 11 f. n. — брéвнó, læs бревнó.
— 39 — 5 f. o. — § 37, læs § 38; ligesaa Lin. 9 f. n.
— 40 — 14 f. o. — Peron, læs Person; Lin. 12 f. n. ды́на, læs ды́ня.
— 41 — 2 f. n. — iй, læs iи.
— 46 — 14 f. n. — п, læs n. (Neutrum).
— 47 — 14 f. o. — внýкъ, læs внукъ; -- Datter, læs Dattersön.
— 49 § 43 — 3), læs 4), og tilföi som 3): Stof-Adj., som angive, hvoraf en Gjenstand er gjort.
— 50 Lin. 6 f. n. staar здѣ́шныи, læs здѣ́шный; interpunger foran мáртовскій, samt i Lin. 11 f. n.
— 51 — 3 f. n. staar Пётр, læs Пётръ.
— 54 — 9 f. o. — пóлныи, læs пóлный; Lin. 4 f. n. læs бóйкій.
— 55 § 47 förste Lin. staar had, læs hvad.
— 56, 1ste Dekl. 1, b. staar слѣпóи, læs слѣпóй.
— 56, 2den — 5. — старь, — старъ.
— 58 under Instrum. af си́ный, staar имú, læs ими.
— 59 Lin. 11 f. n. staar Adj. 5, læs Adj.s.
— 62 — 13 f. o. — Тарýшино, læs Тарýтино; L. 18 § 37, 8 læs § 38, 8;
— — — 2 f. n. — рыбій, læs ры́бій.
— 64 — 6 f. n. interpunger efter жи́же.
— 69 — 1 f. o. staar вóсемъ læs вóсемь.
— 72 staar § 61 istedetfor § 62; fra denne § til og med § 69 maa tilsvarende Rettelse gjöres.
— 74 staar § 72, 15, læs § 74, 15.

Pag. 76 i Anm. staar § 62, læs § 61; under „8. 10“ Lin. 1 læs пятьдесятъ; Lin. 2 læs во́семь; L. 3 læs семь; L. 9 læs пятьдесятъ; L. 10 во́семьдесятъ; L. 11 во́семь.
— 77 under 15 læs по́лночь; under 14, sidste Linje, læs съ половиною for -виновою.
— 79 Lin. 16 f. n. staar сомаго́, læs самаго́.
— 81 — 3 f. n. — нибу́дъ, læs нибу́дь.
— 83 under 3 staar оно, læs оно́; under 14 staar весъ læs весь.
— 85 staar under „Gen. A. Pr.“ нхъ istedetfor ихъ.
— 86 Lin. 5 f. n. staar § 70 Anm. svarende til § 69 Anm.
— 90 — 9 f. n. — § 68 svarende til § 67.
— 98 — 2 f. n. tilföi foran Verbet стать — § 86.
— 101 staar to Gange § 37 for § 38.
— 109 Lin. 16 f. n. staar и́ть, læs и́тъ.
— 119 sidste L. staar: med dem, læs: efter saadanne Former.
— 120 Lin. 5 f. n. tilföi foran „Verber o.s.v.“: begrændsede (perfektive).
— 122 Lin. 10 f. n. staar кюло́лъ, læs коло́лъ.
— 128 — 1 f. o. — § 37, læs § 38.
— 129 — 7 f. o. — иикъ, — никъ.
— 132 — 4 f. n. — образ-а́цъ, læs образ-е́цъ.
— 136 — 1 f. n. — отцо́взкій, — отцо́вскій.
— 137 — 9 f. o. — дымистый, — дыми́стый.
— 140 Anm. staar § 109, læs § 110.
— 165 Lin. 16 f. o. staar me, ryk dertil op „d“ fra næste L.
— 179 — 16 f. o. — § 200, læs § 199.
— 189 — 14 f. n. — поди́, — ходи́.
— 206 — 14 f. o. — та́къ, — такъ.
— 213 — 4 f. n. tilföi: samt 2) Bekræftelser.
— 236 — 11 f. n. staar сража́йте, læs сража́йтесь.
— 237 — 11 f. o. — милости́въ, — ми́лостивъ.
— 237 — 14 f. n. — Іуде́ямъ, — Іудвя́мъ.
— 238 — 11 f. n. tilföi efter го́ре: § 145.
— 239 — 6 f. o. staar у́богъ, læs убо́гъ.
— 240 — 14 f. n. — Ъо́гѣ, — Бо́гѣ.
— 240 — 7 f. n. — във и́дѣ, læs въ ви́дѣ.
— 258 — 1 f. n. — остервене́ніе, læs -нѣніе.
— 263 — 3 f. n. — рѣдѣо, — рѣдко; по, læs но.
— 265 — 6 f. n. — весъ, læs весь.
— 272 — 1 f. o. — tyngere, læs tungere.
— 281 — 15 f. n. — пога́, læs нога́.

